

Fine Copy 1st Edn.
Sunderland Library, 2.XII.81 £3/-

ΑΡΕΤΑΙΟΥ
ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ

Περὶ αἰτιῶν καὶ σημείων ὀξέων καὶ χρονίων παθῶν, Βιβλ. δ.
Ὀξέων καὶ χρονίων νούσων θεραπευτικά, Βιβλ. δ.

ARETÆI CAPPADOCIS

DE ACVTORVM, AC DIVturnorũ morborũ causis & signis, Lib. IIII.
De acutorum, ac diuturnorum morborum curatione, Lib. IIII.

EX BIBLIOTHECA REGIA.

Βασιλεῖ τ' ἀγαθῷ κρατερῷ τ' αἰχμητῇ.

PARISIIS M. D. LIIII,
Apud Adr. Turnebum typographũ Regium.
EX PRIVILEGIO REGIS.

ΟΔΔΩΝΙ ΚΑΣΤΙΛΛΙΩΝΙῼ
Καρδινάλει Ἰάκωβος Γούπυλος ἰατρὸς
εὖ πράττειν.

Χρήσιμον ἔγωγε μᾶλλον καὶ βιωφελὲς τοῦτ' εἶναι πάντας ὁμολογήσειν ἡγοῦμαι, λαμπρότατε δέσποτα, τὸ τοῖς γονιμωτέροις ζητεῖν καὶ χαριεστέροις τῶν σοφῶν ἀνδρῶν, φημὶ δὴ τῶν παλαιῶν, ἐκ τοῦ τῆς λήθης ὡσανεὶ βυθοῦ ἀνιμᾶν τε καὶ εἰς φῶς ἄγειν, καὶ τοῖς αὐτῶν ἐφιεμένοις ἐκδοῦναι, ἢ νέα τινὰ κεκιβδηλευμένα καὶ ἐκμελῆ συγγράμματα συντιθέναι πολλῷ χείρω τῶν παλαιῶν ἀεί γε τυγχάνοντα, διὰ τὴν τῶν νῦν ἀμέλειαν, καὶ τὴν τῶν βιωτικῶν φροντίδα. τούτου γε χάριν καὶ τὸν τῆς ἀρετῆς ἐπώνυμον καππαδόκην ἐν ταῖς καππαδοκικαῖς χόσι τοσοῦτον κεχωσμένον· διὸ καὶ διερρυηκότα σχεδὸν τὰ πλείω τῶν γραμμάτων ἐτύγχανε· τῷ χρόνῳ δὲ τῶν ἡλιακαῖς ἀκτῖσι τῆς χιόνος διαλυθείσης, εἰς τὴν βασιλικὴν κομισθέντα βιβλιοθήκην, τοῖς φιλιατροῦσιν ἐγχειρίσαι διέγνωμεν, ἐμοῦ εἰσηγουμένου τυπωθέντα τε καὶ ἐς ὅτι μάλιστα ἀπηκριβωθέντα, ἔκ τε τῶν βασιλικῶν ἀντιγράφων, καὶ δυοῖν ἑτέρων, τοῦ μὲν τοῦ ἐν ἀσκληπιάδαις ἀρίστου Καπέλλου· τοῦ δὲ ἐμαυτοῦ πόνῳ καὶ δαπάνῃ κτησαμένου, ὥσπερ πάλαι καὶ περὶ τοῦ Τραλλιανοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦτο ποιῆσαι οὐκ ὠκνήσαμεν· ἄνδρα σοφόν τε καὶ παλαιὸν τοῖς τὰ ἰατρικὰ ποθοῦσι χαριζόμενοι, Ἱπποκράτους μὲν ὕστερον γεγονότα, Γαληνοῦ δὲ πρότερον· καὶ τοῦ μὲν ζηλωτὴς, καὶ τέχνην, καὶ διάλεκτον ἐγένετο, τὴν ἰατρικὴν γράψας ἰωνικῶς· τοῦ δὲ οὐχ ἧττον διαγνωστικὸς, καὶ θεραπευτικὸς, καὶ ταῦτα οὐκ

ἐξειργασμένης οὔσης τὴν καὶ ταῦτα τῆς θείας ἰατρικῆς. διὸ καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐπαινετέος ἡμῖν, κάλλιστα τὴν τέχνην διεξειργασμένος· ὥστε καὶ ἐπ' αὐτῷ τὴν θρυλλουμένην ἐψεῦσθαί μοι δοκεῖν παροιμίαν, τὴν, τρία κάππα κάκιστα, καππαδόκην, κρῆτα, καὶ κίλικα διϊσχυριζομένην. καὶ γὰρ χρηστὸς ὢν ἀνήρ, καὶ τῶν τότε ὄντων καὶ μετ' αὐτὸν ἐσομένων ἀνθρώπων οὐχ ἧττον ἢ ἑαυτοῦ κηδόμενος, ἢ τὴν τὸ ζῆν αὐτῶν ὠφελοῦσαν, καὶ τῶν σωμάτων, κατὰ Πλάτωνα, παιδαγωγικὴν ἰατρικὴν οὐκ ἀμούσως συνέγραψε. τοῦ ἀνδρὸς τὴν τοῦ τοσοῦτον ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ διαπρέψαντος τὰ χρησιμώτατα τοῖς ἀσκληπιάδαις καθεστηκότα ἀσμένως ἐξεδόμην, καὶ τῇ σῇ μεγαλοψυχίᾳ εἰκότως ἐπεφημισάμην, ἀεὶ τοῖς τῇ ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ ἐπομένοις προστιθεμένῃ. σὺ γὰρ διὰ τὴν ἀνείκαστόν σου φιλανθρωπίαν οὐ μόνον ἐπὶ τοῖς τῷ κοινῷ λυσιτελές τι πορίζομένοις, πάνυ γε χαίρεις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις τοὺς ἐρριμμένους εἰκῆ που, καὶ οἱονεὶ ἐφθαρμένους συγγραφεῖς βυσσόθεν ἐξάγειν εἰς φῶς, εὐμενῶς τὰ πρὸς τὸν βίον πορίζῃ, καὶ ὑπερασπίζεις τὰ μέγιστα, ἐξ ὧν εἷς καὶ αὐτός εἰμι, καὶ, ἵνα συνελὼν εἴπω, εἴ τι μοι ἐστὶ σχολῆς τῶν ἀγαθῶν τι πράττειν, τῇ σῇ εὐμενείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ μοι χορηγεῖται, Ἔρρωσο.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀρεταῖον.

Χῖον ἀκεστορίης Ἀρεταῖον ἔειπεν ἀθρήσας
Πορθμεὺς τῶν νεκύων, δώμασι Περσεφόνης,
Κοίραν' ὑποχθονίων ἀκόρεστε βροτῶν Ἀϊδωνεῦ,
Πῶς ὄλεθρον νεκύων δεῦρο φέρεις κατέχειν.
Ὧδε γὰρ ἐξεπίτηδες ἐπῆλθε νέκυς ἀνεγεῖραι
Τῶν ἀσκληπιαδῶν ἔξοχος ὢν σοφίῃ.
Ἄγρει μὰν ἔκβαλλε νεκρῶν τάχα, μή σε κενώσῃ·
Ὧν ἰητρεύει, οὐδὲν ὁρῶ φθίμενον.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ, ΠΕΡΙ ΑΙΤΙΩΝ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΝ ΟΞΕΩΝ ΠΑΘΩΝ, ΒΙΒΛ. Α.

Ἡ ἀρχὴ λείπει. κεφ. ε.

* ἀμβλύτητες, ἴλιγγοι, τενόντων βάρεα, φλεβῶν ἐν τῷ τραχήλῳ πληρώσιες καὶ διατάσιες, ναυτία τε πολλὰ μὲν ἐπὶ σιτίοις, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἐπ' ἀσιτίῃσι, καὶ βληχρή, καὶ φλέγμα ἐμεῖται συχνόν· ἀποσιτίη καὶ ἀπεψίη ἐπὶ σμικροῖσι ἐδέσμασι· φυσώδεες, ἐπηρμένοι ὑποχόνδρια. τάδε μὲν οὖν διηνεκέα· ἢν δὲ πλησίον εἴδεος ᾖ τοῦ παροξυσμοῦ, κύκλῳ μαρμαρυγαὶ περὶ τῆς ὄψιος πορφυρέων ἢ μελαίνων, ἢ πάντων ὁμοῦ συμμεμιγμένων, ὡς δοκέειν τὴν ἐν οὐρανῷ τετανύσθαι ἶριν. ἦχοι ὤτων, βαρυοδμίη· ὀργίλοι, πικρόχολοι παραλόγως. κατέπεσον γοῦν τινὲς ὑπὸ περιφάσιος ἐξ ἀθυμίης· μετεξέτεροι δὲ ῥεύματι ποταμοῦ ἀτενέες ἐνιδόντες, ἢ τροχῷ δινευμένῳ, ἢ ῥέμβικι ἑλισσομένῃ· ἄλλοτε δὲ ὄσφρησις βαρέων ὀσμῶν κατέβαλε, ὥσπερ γαγάτου λίθου· τοῖσδε μὲν οὖν ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ κακὸν ἐστηρίχθη τε, καὶ ἐντεῦθεν πημανθὲν ἄρχεται· μετεξετέροισι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν πορρωτέρω τῆς κεφαλῆς νεύρων, ὁκόσα ξυμπαθέα τῇ ἀρχῇ, γίγνεται. δάκτυλοι γοῦν μεγάλοι χειρῶν ἢ ποδῶν ξυνέλκονται, καὶ πόνος, καὶ νάρκη, καὶ τρόμος ἕπεται. καὶ ἐς κεφαλὴν τουτέων ἡ ὁρμὴ ἧκεν, ἢν ἕρπον τὸ κακὸν εἰς τὴν κεφαλὴν ἵκηται, πάταγος τουτέοισι γίγνεται ὡς ἀπὸ πληγῆς ἢ ξύλου, ἢ λίθου· καὶ ἐξαναστάντες ἐνδιηγεῦνται, ὡς ὑπό τευ ἐξ ἐπιβουλῆς παταχθέντες. ἥδε μὲν τοίη ἀπάτη γίγνεται, ὁκόσοισι τὸ δὲ πρῶτον τὸ κακὸν ξυνέπεσε· οἷς δὲ ξυνήθεες τὸ πάθος, ἢν ἐπίῃ μὲν ἡ νοῦσος, ἐς δάκτυλον δὲ ἤδη ἀφίκηται, ἢ ἀ-

πό τευ ἄρξηται, ξυνηθείας δὲ ὠργίης καλέουσι τοὺς παρεόντας, προγνῶσι τοῦ μέλλοντος ὑπ' ἐμπειρίης· διασφίγγειν τε καὶ ἀνακλάειν καὶ συντείνειν δέονται τὰ κατάρχοντα μέρεα· καὶ αὐτοὶ δὲ ἑωυτέοισιν ἕλκουσι τὰ μέρεα ὅκως περ τὴν νοῦσον ἐξαιρεύμενοι. καὶ σφέων ἡ τοιήδε ἐπικουρίη κοτὲ, καὶ ἐς τὴν ἡμετέρην σημασίην διώσατο. πολλοῖσι δὲ φόβος ἐστὶ ὡς ἐπιόντος θηρίου, ἢ σκιῆς φαντασίη, καὶ οὕτω κατέπεσον. ἐν δὲ τῇ σημασίῃ, ἀναισθήτως μὲν κέεται ἄνθρωπος· χεῖρες δέ οἱ σπασμῷ συνέρχονται, σκέλεα δὲ οὐ διαπεπλεγμένα μοῦνον, ἀλλὰ τῇδε κἀκεῖσε βαλλόμενα αὐτοῖς ἀπὸ τῶν τενόντων· ἐσφαγμένοισι ταύροισι ἥδε ἰκέλη ἡ ξυμφορή· αὐχὴν ἀγκύλος, κεφαλὴ ποικίλως διάστροφος. ἄλλοτε μὲν γὰρ ἐς τὸ πρηνὲς τοξοῦται, εὖτε ἐς τὸ στέρνον ἡ γένυς ἐρείδει, ἄλλοτε δὲ ἐς τὸ μετάφρενον ἀνακλᾶται, ὅκως τοῖς ἀπὸ τῆς κόμης ἑλκομένοισι βίῃ, εὖτε ἔνθα ἢ ἔνθα ἐπὶ τοὺς ὤμους ἰζάνει· χάσκουσι μέγα, στόμα ξηρὸν, γλῶσσα προμήκης, ὡς καὶ κίνδυνον τρώματος μεγάλου γίγνεσθαι, ἢ ἀποτομῆς· κοτὲ σπασμῷ ξυνερείσουσιν οἱ ὀδόντες· ὀφθαλμοὶ ἐνδεδινημένοι, βλέφαρα τὰ πολλὰ διέχοντα ξὺν παλμῷ· ἢν δὲ ἐπιμύσαι κοτὲ ἐθέλοιεν, οὐ ξυμβάλλουσι τὰ βλέφαρα, ὡς καὶ τὰ λευκὰ ὁρῆσθαι ἐξ ὑποφάσιος· ὀφρύες, ἄλλοτε μὲν ἐς τὸ μεσόφρυον ἀνειμέναι, ὅκως τοῖς χαλεπαίνουσι· ἄλλοτε δὲ ἐς τοὺς κροτάφους ἀπηγμέναι, πολλόν τι μᾶλλον, ὡς τὸ δέρμα περὶ τὸ μέτωπον σφόδρα περιτετάσθαι, καὶ τὰς τοῦ μεσοφρύου ῥυτίδας ἐξαληλίφθαι· μῆλα ἐρυθρὰ, παλλόμενα· χείλεα, κοτὲ μὲν ἄμφω ἐς ὀξὺ μεμυκότα, ἄλλοτε δὲ ἐς τὰ πλάγια ἀπηγμένα· εὖτε τοῖσι ὀδοῦσι περιτείνεται τοῖσι μειδιῶσι ὁμοίως· ἐρύθημα μήλων· ἐν αὔξῃ δὲ τοῦ κακοῦ, καὶ πελιδνότης τοῦ προσώπου προσγίγνεται· ἀγγείων τῶν ἐν τῷ αὐχένι διάτασις, ὡς ἐν πνιγὶ ἀφωνίη, ἀναισθησίη, καὶ εἰ μέγα ἐμβοῇς· νυγμὸς δὲ καὶ στεναγμὸς ἡ φωνὴ, καὶ ἡ ἀναπνοὴ, καὶ ἡ πνὶξ ὡς ἀπαγχο

μένῳ· σφυγμοὶ σφοδροὶ, καὶ ταχέες, καὶ σμικροὶ ἐν τῇσι ἀρχῇσι· μεγάλοι δὲ, καὶ βραδέες, καὶ νωθροὶ ἐπὶ τῷ τέλει, ἄτακτοι δὲ ἐς τὸ ξύνολον· αἰδοίων ξυντάσιες. τάδε μὲν οὖν ἐς τέλος τῆς σημασίης πάσχουσι· ἢν δὲ ἐς ἄφεσιν ἀφικνέωνται τοῦ κακοῦ, οὖρα αὐτόματα, κοιλίης περίπλυσις· μετεξετέροισι δὲ καὶ γονῆς ἀπόκρισις τῇ θλίψει καὶ πιέσει τῶν ἀγγείων, ἢ ἐργαλισμῷ τοῦ πόνου, καὶ ὑγρασίης περιβλύσει. γίγνονται γὰρ ἐν νεύροισι πόνοι καὶ τοῖσδε. στόμα δίυγρον, φλέγμα πολλὸν, παχὺ καὶ ψυχρὸν, καὶ εἰ ἕλκοις αὐτὸ, ἐπὶ μᾶλλον αὖ πλῆθος αὐτέου μηρύσαιο. ἢν δὲ χρόνῳ μακρῷ καὶ πόνῳ πολλῷ βραθῇ μετὰ τὰ ἔνδον τοῦ θώρηκος, πνεῦμα δὲ ἐγκατειρχθὲν τὰ πάντα σείσῃ· σπασμὸς δὲ καὶ τάραχος τῶν αἰτίων ἔῃ· κλύδων δὲ ὑγρῶν ἀναπνέῃ ἐς τὰς διαπνοὰς, στόμα καὶ ῥῖνα, σὺν ὑγρῷ τὸ πνεῦμα, ἄνεσις δὴ τῆς περιόδου πνίξιος ἁπάντων ἔοικε. ἀφρὸν δὲ ἀποπτύουσι ὥσπερ ἐπὶ τοῖσι μεγάλοισι πνεύμασι, ἡ θάλασσα τὴν ἄχνην. εὖτε καὶ ἐξανίστανται δῆθεν ὡς τελευτήσαντος τοῦ κακοῦ· ἐπὶ δὲ τῇ ἀποπαύσει, νωθροὶ τὰ μέλεα τὰ πρῶτα, καρηβαρικοὶ, διαλελυμένοι, παρετοὶ, ὠχροὶ, δύσθυμοι, κατηφέες, καμάτῳ καὶ αἰσχύνῃ τοῦ δεινοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΕΤΑΝΟΥ κεφ. ϛ.

Σπασμοὶ οἱ τέτανοι, κάρτα μὲν ἐπίπονοι, ὀξύτατοι δὲ κτεῖναι, ἀτὰρ οὐδὲ ῥηΐδιοι λυθῆναι. μυῶν τῶν ἐν γνάθοισι καὶ τενόντων τάδε πάθεα· ξυνδιδοῖ τε τὸ κακὸν εἰς τὸ πᾶν. ἅπαντα γὰρ ξυμπαθέα τῇσι ἀρχῇσι γίγνεται· ἰδέαι δὲ τῆς ξυνολκῆς ἔασι τρεῖς· ἐς εὐθὺ, ἐς τὸ κατόπιν, ἐς τοὔμπροσθεν· ἐς εὐθὺ μὲν, ὁ τέτανος, εὖτε ἀστραβὴς ἄνθρωπος καὶ ἀκαμπὴς ἐντέταται· αἱ δὲ εἰς τοὐπίσω, ἢ εἰς τοὔμπροσθεν ξυνολκαὶ, ξὺν τῇ τάσει καὶ τῷ χωρίῳ ἴσχουσι τὴν ἐπίκλησιν. τὴν μὲν γὰρ κατόπιν τοῦ νοσέοντος ἀνάκλισιν, ὀπισθότονον καλέομεν, τὴν τῇδε πεπτιθό-

τῶν νεύρων· ἐμπροσθότονον δὲ, ἢν ἐς τοὔμπροσθεν καμπύληται ἄνθρωπος ἐπὶ τοῖσι πρόσθεν νεύροισι. τόνος γὰρ νεύρων καὶ ἐντάσιος οὔνομα. προφάσιες δὲ τῶνδε μυρίαι. καὶ γὰρ ἐπὶ τρώματι φιλέουσι γίγνεσθαι, ὑμένος, ἢ μυῶν, ἢ νεύρων νυγέντων· εὖτε καὶ πολλὰ θνήσκουσι. ἐπὶ τρώματι γὰρ σπασμὸς θανάσιμον· σπῶνται δὲ καὶ ἐπὶ ἀμβλώματι ἡ γυνή· ἀτὰρ καὶ ἥδε οὐ μάλα περιγίγνεται· καί τευ παταξάντος μεγάλως τὸν αὐχένα μετεξέτεροι σπῶνται. καὶ ψύξις κάρτα ἰσχυρὴ γίγνεται αἰτίη. διὰ τόδε χεῖμα μὲν μάλιστα πάντων τίκτει τάδε τὰ πάθεα· δεύτερον δὲ ἦρ, σὺν τῷ μετοπώρῳ· θέρος δὲ, ἥκιστα, εἰ μὴ κατάρξῃ τρῶμα, ἢ νούσων ἀλλοδαπῶν ἐπιδημίη· γυναῖκες δὲ ἀνδρῶν σπῶνται μὲν μᾶλλον, ὅτι ψυχραί· ἀτὰρ αἵδε περιγίγνονται μᾶλλον, ὅτι ὑγραί. ἡλικίαι δὲ, παῖδες μὲν ξυνεχέες, ἀλλ' οὐ μᾶλλον θνήσκουσι, ὅτι ξυνήθες καὶ οἰκεῖον πάθος· νέοι δὲ τουτέων ἧσσον πάσχουσι, μᾶλλον δὲ θνήσκουσι· ἀκμάζοντες ἥκιστα· γέροντες δὲ πάντων μᾶλλον καὶ πάσχουσι καὶ θνήσκουσι. αἰτίη γὰρ ψύξις καὶ ξηρότης γήραος, καὶ θανάτου ἡ φύσις. ἢν δὲ ἡ ψύξις ἔῃ σὺν ὑγρῷ, ἀσινέστεροί τε καὶ ἀσφαλέστεροι εἰς κίνδυνον οἱ σπασμοί. ξύνεσι μὲν αὐτέοισι, ἀθρόον μὲν ἅπασι εἰρῆσθαι, πόνος καὶ ἔντασις τενόντων καὶ ῥάχιος, καὶ μυῶν τῶν ἐν γνάθοισι καὶ θώρηκι. ἐρείδουσι γὰρ τὴν κάτω γένυν πρὸς τὴν ἄνω, ὡς μηδὲ μοχλοῖσιν ἢ σφηνὶ διὰ ῥηϊδίως στῆσαι δύνασθαι· ἢν δὲ καὶ βίῃ διαγαγὼν τοὺς ὀδόντας ἐνστάξῃ τις ὑγρὸν, οὐ καταπίνουσι, ἀλλ' ἐκχέουσι, ἢ ἐν τῷ στόματι ἴσχουσι, ἢ ἐς τὰς ῥῖνας ἀνακόπτεται· ὅ, τε γὰρ ἰσθμὸς συνερείδεται, καὶ τὰ παρίσθμια σκληρὰ καὶ ἐντεταμένα ἐόντα, οὐ ξυμπίπτει εἰς τὴν ἔνθλιψιν τοῦ καταπινομένου. πρόσωπα ἐρυθρὰ, πεποικιλμένα, ὀφθαλμοὶ μικροῦ δεῖν ἀτενέες, μόλις περιδινούμενοι· πνὶξ ἰσχυρὴ, ἀναπνοὴ κακὴ, χειρῶν καὶ σκελέων τάσις, μύες παλλόμενοι, πρόσωπα ποικίλως διάστροφα, μῆλα καὶ χείλεα τρομώδεα, γένυς παλλομένη, ὀδόντων ἄραβος· ἐπ' ἄλλῳ δ' ἄν τινι, καὶ τὰ ὦτα. ἐγὼ δὲ ἐ-

θυμουμένην, καὶ ἐθαύμαζον· οὖρα ἐπισχόμενα μέχρι δυσουρίης καρτερῆς, ἢ αὐτομάτως ἐκχεόμενα θλιβομένης τῆς κύστεος. τάδε μὲν οὖν ξὺν πάσῃ ἰδέῃ σπασμῶν· ἰδίῃ δὲ ἑκάστης, τετάνου μὲν ἡ ἐς εὐθὺ ἀπότασις ὅλου ἀσχαβὴς πάντῃ καὶ ἀκλινής· εὐθέα δὲ τὰ σκέλεα, καὶ χεῖρες· ὀπισθότονος δὲ κατόπιν ἀγκύλλει τὸν ἄνθρωπον, ὡς τὴν κεφαλὴν ἀνακεκλασμένην μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων κέεσθαι· βρόχος ἐξέχει, γένυς τὰ πολλὰ διίσταται· σπάνιον δὲ, εὖτε ξυνερείδει τῇ ἄνω. ῥωχμὸς ἡ ἀναπνοή. περιπετέες κοιλίην καὶ θώρηκα. οὖρον τουτέοισι μᾶλλον ἀκρατές· ἐπιγάστριον ἐπιτεταμένον, καὶ εἰ ἐπικρούοις ἀνηχοῦν· χεῖρες ἐν ἐκτάσει κατόπιν κεκλασμέναι· ἐναντίως γὰρ ἰγνύϊ κακόν τι κάμπτεται. ἢν δὲ ἐς τὸ ἔμπροσθεν ἕλκωνται, κυρτοὶ μὲν τὰ νῶτα, ἐπ' ἴσον τοῖσι μεταφρένοισι τῶν ἰσχίων ἐξωθευμένων· ῥάχις ἕλκει ἐς εὐθύ· κορυφὴ, κεφαλὴ πρηνὴς, ἐς θώρηκα συννενευκυῖα· γένυς ἐπὶ τοῖσι στέρνοισι πεπηγυῖα, χεῖρες συνηρεισμέναι, σκέλεα ἐκτεταμένα. πόνοι ἁπάντων καρτεροὶ, φωνὴ ἁπάντων κλαυθμώδης· στενάζουσι δὲ μύζοντες βύθιον. ἢν μὲν οὖν τοῦ θώρηκος καὶ τῆς ἀναπνοῆς λάβηται τὸ κακὸν, ῥηϊδίως τοῦ ζῆν ἀπήγαγε· ἀγαθὸν μὲν τῷ νοσέοντι ἐς πόνων, τε διαστροφῆς, καὶ αἰσχύνης ἀπαλλαγήν· ἀλυπότερον δὲ καὶ τοῖσι παρεοῦσι, κἢν υἱὸς, ἢ πατὴρ ἔῃ· ἢν δὲ ἐς τὸ ζῆν ἔτι διαρκέῃ τῆς ἀναπνοῆς, εἰ καὶ κακῆς, συντελουμένης δὴ οὖν, ἐς τὸ πρόσθεν οὐ τοξοῦνται μόνον, ἀλλὰ καὶ σφαιροῦνται, ὡς τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῖσι γούνασι ἔχειν, καὶ τὰ σκέλεα καὶ τὰ νῶτα ἐς τὸ πρόσθεν κεκλάσθαι, ὡς δοκέειν ἐς ἰγνύην κατὰ γόνυ τὸ ἄρθρον ἐξῶσθαι. ἐξάνθρωπος ἡ συμφορὴ, καὶ ἀτερπὴς μὲν ἡ ὄψις, ὀδυνηρὴ δὲ καὶ τῷ ὁρέοντι θέη· ἀνήκεστον δὲ τὸ δεινόν· ἀγνωσία δὲ ὑπὸ διαστροφῆς καὶ τοῖς φιλτάτοις ἀνθρώποις· εὐχὴ δὲ τοῖσι παρεοῦσι ἡ πρόσθεν οὐχ ὁσίη, νῦν ἀγαθὴ γίγνεται, ἀπελθέμεναι τοῦ βίου τὸν κάμνοντα, ἐς ἀπαλλαγὴν ξὺν τῷ ζῆν, καὶ τῶν πόνων, καὶ τῶν

ἀτερπέων κακῶν. ἀτὰρ οὐδὲ ἰητρὸς παρεὼν ὁρέων οὔτε ἐς ζωὴν, οὔτε ἐς ἀπονίην, ἀτὰρ οὔτε ἐς μορφὴν ἔτι ἐπαρκέει. εἰ γὰρ καὶ ἐπευθύναι ἐθέλοι τὰ μέλη, ζῶντα ἂν διατμῆξαι καὶ κατάξαι τὸν ἄνθρωπον. τοῖσι οὖν κεκρατημένοισι οὐκέτι ἐγχειρέων, ξυνάχθεται μοῦνον. ἥδε ἐστὶ τοῦ ἰητροῦ μεγάλη συμφορή.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΓΧΗΣ. κεφ. ζ.

Η Συνάγχη κάρτα ὀξὺ μὲν τὸ πάθος· ἀναπνοῆς γὰρ ἡ πίεσις· δύο δὲ τὰ εἴδεα. ἢ γὰρ τῶν ὀργάνων τῶν τῆς ἀναπνοῆς ἐστὶ φλεγμονὴ, ἢ μοῦνον τοῦ πνεύματος πάθος, ἐφ᾽ ὠυτέυ τὴν αἰτίην ἴσχοντος. ὀργάνων δὲ, παρισθμίων, ἐπιγλωττίδος, φαρυγγέθρου, κίονος, ἄκρης ἀρτηρίης· τὴν δὲ ἐπινέμηται ἡ φλεγμονὴ, καὶ γλώττης, καὶ γνάθων τῶν εἴσω. εὖτε περιβάλλοισι τῶν ὀδόντων τὴν γλῶτταν ὑπερβολῇ μεγέθεος. πίμπλησι γὰρ τὴν χώρην τοῦ στόματος, καὶ τὸ περιττὸν ταύτης ὑπὲρ τοὺς ὀδόντας ἐκχεῖται· συνάγχη καὶ κυνάγχη τόδε καλέεται, ἤτοι τῷ ξυνεχεῖ πάθεϊ τῷδε τῶν ζώων, ἢ ἀπὸ ξυνήθεϊ τῆς περιβολῆς τῆς γλώσσης καὶ ἐν ὑγιείῃ. τῷ ἑτέρῳ δὲ εἴδεϊ τὰ ἐναντία ξύνεστι· ξύμπτωσις τῶν ὀργάνων, καὶ ἰσχνότης ἐπὶ μᾶλλον τῆς ἑκάστου φύσιος, καὶ πνίξ καρτερὴ, ὡς δοκέειν σφίσι αὐτέοισι ἐς θώρηκα ἐς τὸ ἀφανὲς ἐγκεκρύφθαι τὴν φλεγμονὴν ἀμφὶ καρδίην καὶ πνεύμονα. συνάγχην τήνδε καλέομεν, οἷον συνεοῦσαν ἔνδον καὶ ἄγχουσαν. ἐμοὶ δὲ δοκέει αἴτιον τοῦ πνεύματος μούνου τὸ κακὸν ἔμμεναι, ἐς τὴν πονηρὴν ἐς τὸ θερμότατον καὶ ξηρότατον τρεπομένου, ἄνευθεν τοῦ σώματος τινὸς φλεγμονῆς. ἔστι δὲ οὐ μέγα τὸ θῶυμα. καὶ γὰρ ἐν χρονίοισιν αἱ πνίξιες τῶν σωμάτων πάθεϊ ὀξύτατοι γίγνονται, ἀλλὰ καὶ μιῇ εἰσπνοῇ θνήσκουσι ἄνθρωποι, πρὶν τὸ σῶμα κακόν τι παθέειν. ἀτὰρ καὶ ἀπὸ γλώσσης κυνὸς εἰσπνεύσαντος μοῦνον ἐς τὴν ἀναπνοὴν, οὔτι μὴν ἐν-

δακόντος, λυσσᾷ ὁ ἄνθρωπος. τὴν δὲ οὖν τῆς ἀναπνοῆς τὴν ἔσπην οὐκ ἀδύνατον γίγνεσθαι ἔνδοθεν· ἐπεὶ καὶ ἄλλα μυρία τῶν ἐν ἀνθρώπῳ τὴν αὐτὴν ἰδέην τοῖς ἔξωθεν αἰτίοις ἴσχει. χυλοὶ φθείροντες ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· ἀτὰρ καὶ νοῦσοι φαρμάκοισι δηλητηρίοισι ἴκελαι, καὶ ἀπὸ φαρμάκων ἐμέοισι ὁκοῖα πυρεσσῶν εἵνεκα. ὅθεν οὐδ᾽ ἀπεοικὸς ἐν τῷ λοιμῷ τῷ ἐν Ἀθήνῃσι, μετεξετέροις δοκέειν εἰς τὰ φρέατα ἐν τῷ Πειραιεῖ, ὑπὸ Πελοποννησίων ἐμβεβλῆσθαι φάρμακα. οὐ γὰρ ξυνίησαν ἄνθρωποι τὸ ξυνὸν τοῦ κακοῦ τοῦ λοιμώδεος πρὸς τὰ δηλητήρια. ξύνεστι δὲ τοῖσι μὲν κυναγχικοῖσι φλεγμονὴ παρισθμίων, φαρυγγέθρου, παντὸς τοῦ στόματος· γλῶσσα προπετὴς ὑπὲρ τοὺς ὀδόντας καὶ τὰ χείλεα· σιελοχόοι, φλέγμα παχύτατον, ἀπορρέον καὶ ψυχρόν· ἐρυθροὶ τὰ πρόσωπα καὶ ἐπηρμένοι, ὀφθαλμοὶ ἐξίσχοντες, ἀναπεπτέες, ἐξέρυθροι· τὸ ποτὸν ἐς τὰς ῥῖνας ἀνακόπτεται· πόνοι καρτεροί, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς πνιγὸς συνδιωκόμενοι ἀμαυροῦνται· θώρηξ καὶ καρδίη φλέγεται· ποθὴ ψυχροῦ ἠέρος. εἰσπνέουσι δὲ μικρὸν πάνυ, ἔς τε καὶ ἀποπνίγωσιν, ἐμφραγείσης τῆς ἐς τὸν θώρηκα διόδου. ἐνίοισι δὲ ἐς πνεύμονα ἡ ξύνδοσις ῥηϊδίως· οἱ δὲ μεταστᾶσι θνήσκουσι· πυρετοὶ νωθροί, μαλακοί, οὐδὲν ὠφελέοντες. εἰ δέ τῳ ἐς ἀγαθὸν τρέποιτο, ἀποστάσιες γίγνονται ἔνθα καὶ ἔνθα παρ᾽ οὖς, ἔξω ἢ ἔνδον, ἐς τὰ παρίσθμια· κῆν μὲν ξὺν νάρκῃ, μὴ κάρτα βραδέως, περιγίγνονται μέν, ξὺν πόνῳ δὲ καὶ κινδύνῳ· τῶν δὲ τρεπομένων ἐς ἀπόστασιν ὄγκος μέζων ὑπογίγνεται, ἐς κορυφὴν τῆς ἀποστάσιος ἀνισταμένης, ἀθρόον πνίγονται. τάδε μὲν τὰ κυνάγχης εἴδεα. ξυνάγχης δέ, σύμπτωσις, ἰσχνότης, ὠχρότης σύνεστι· ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, εἴσω δεδυκότες, φάρυγξ καὶ γαργαρεὼν ἀνεσπασμένοι, παρίσθμια ἐπὶ μᾶλλον προσίζοντα, ἀφωνίη, πνίξ. ἡ τοῦδε τοῦ εἴδεος τῆς πρόσθεν πολλόν τι κραταιοτέρη, ἐν θώρηκι ἐόντος τοῦ κακοῦ, ἔνθα ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναπνοῆς· οἱ δὲ ὀξύτατοι θνήσκουσι αὐτή-

μὲν ἔσθ' ὅπῃ καὶ πρὶν καλέσασθαι τὸν ἰητρὸν, οἱ δὲ καὶ ἐσκαλεσάμενοι οὐδὲν ὤνηντο. ἀπέθανον γὰρ πρὶν ἢ τὸν ἰητρὸν ἐπὶ τέχνῃ χρήσασθαι. ὁκόσον δὲ ἐς ἀγαθὸν τι ἕπεται, ἐπιφλεγμαίνει πάντα, ἀτὰρ ἐς τὸ ἔξω ἡ φλεγμονὴ ἐξωκείλει, ὡς συνάγχην ἀπὸ κυνάγχης γίνεσθαι. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἐν θώρηκι οἴδημα καρτερὸν, ἢ ἐρυσίπελας ἐμφανέως. καὶ ἰητρὸς δὲ ἀγαθὸς, ἢ σικύῃ εἰς τὸν θώρηκα τὸ κακὸν ἀνήγαγε, ἢ σίνηπι ἐς τὰ στέρνα καὶ ἐς τὰ παρὰ γνάθοις μέρεα ἐπιθεὶς, εἵλκυσε ἔξω καὶ διέπνευσε. μετ' ἐξετέροισι δὲ, ἐς μὲν βραχὺ τὸ κακὸν ὑπὸ τουτέων ἀπετάθη ἔξω. ἀπολυθὲν δὲ, ἀθρόως ἐπαλινδρόμησε, καὶ ἐπανῆξε. προφάσιες δὲ μυρίαι, ψύξιες μᾶλλον, ἥσσον ἐγκαύσιες, πληγαὶ, ὀστέων ἰχθύων διαπάρσιες ἐς τὰ παρίσθμια, ψυχροποσίαι, μέθαι, πλησμοναὶ, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς κακά.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΙΟνίδα κακῶν. κεφ. η.

ΤΟ ἀπὸ τῆς ὑπερῴης ἐκκρεμὲς σῶμα στέῤῥον μεσηγὺ τῶν παρισθμίων, κίων καὶ γαργαρεὼν καλέεται. σταφυλὴ γὰρ πάθεός ἐστιν οὔνομα. νεῦρον δὲ ἐστι ἡ κιονὶς τὴν φύσιν, ἀλλ' ὑγρόν. ἐν γὰρ ὑγρῷ κέεται χωρίῳ. ὅδε οὖν ὁ γαργαρεὼν πλεῦνα πάσχει πάθεα. καὶ γὰρ ἐπὶ φλεγμονῇ παχύνεται, ἴσος ἀπὸ τῆς βάσιος ἄχρι τοῦ πέρατος ἄκρου, ἐπιμήκης γιγνόμενος, καὶ ἐρύθημα ἴσχει. κίων δὲ τοῦδε τοῦ πάθεος ἡ ἐπίκλησις. εἰ κατὰ πέρας μοῦνον στρογγύλεται, καὶ μεγέθεϊ πελιδνὸς γίγνεται, καὶ ὑπομελαίνει, σταφυλὴ ἐπώνυμον τόδε τὸ πάθος. πάντα γὰρ ἴκελα αὐτέῃ, καὶ σχῆμα, καὶ χροιὴ, καὶ μέγεθος. τρίτον πάθος ἐστὶ ὑμένων, ἔνθα καὶ ἔνθα, οἷόν τι λέπτα πλατέα, ἢ νυκτερίδων πτέρυγες ἐκφαίνονται. ἱμάντιον τόδε καλέεται. ἱμᾶσι γὰρ ἴκελαι αἱ τῶν ὑμένων εἰς πλάτος ἐξαπλώσιες. εἰ δὲ ἐς λεπτὸν καὶ ἐπιμήκη

ὑμένα τελευτᾷ κιονὶς, οἷόν τι οὐραχὸν κατὰ πέρας ἴσχουσα, κράσπεδον τὴν ἐπωνυμίην ἴσχει. γίγνεται δὲ τόδε καὶ αὐτομάτως μὲν ἐκ ῥεύματος, ὅκωσπερ καὶ ἕτερα· ἀτὰρ καὶ ἀπὸ τομῆς ἐπικαρσίης, ἐγκαταλιπόντος τοῦ ἰητροῦ ὑμένα κατὰ μίαν πλευρήν· ἢν δὲ δίκροα ὑμέσι διττοῖσι ἐκκρεμέσι ἔνθα καὶ ἔνθα γίγνηται, οὔνομα μὲν οὐκ ἴσχει τόδε πάθος ἔκδηλον· ἅπαντα δὲ ῥηΐδιον θησάμενον γιγνώσκειν. πνῖξ δὲ ἐπ' αὐτέοισι πᾶσι, καὶ ἥκιστα ῥηϊδίως καταπίνουσι. βὴξ ἐπὶ πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῖσι ἱμαντίοισι, καὶ ἐπὶ τοῖς κρασπέδοισι. γαργαλισμὸς γὰρ τῆς ἀρτηρίης ἀπὸ τῶν ὑμένων γίγνεται· ἔσθ' ὅτη δὲ καὶ ἐνστάζει τι τοῦ ὑγροῦ λάθρη ἐς τὴν ἀρτηρίην, ὅθεν ἀναβήσσουσι· ἐπὶ δὲ τῇ σταφυλῇ καὶ τῷ κίονι δύσπνοια ἐπὶ μᾶλλον, καὶ κάρτα πονηρὴ κατάποσις. καὶ γὰρ ἐς τὰς ῥῖνας ἐπὶ τῷδε τὸ ὑγρὸν ἀναθλίβεται, συμπαθίῃ τῶν παρισθμίων. γηραιοῖσι ὁ κίων συνήθης, σταφυλὴ δὲ νέοισι καὶ ἀκμάζουσι· πολύαιμοι γάρ· καὶ ἐπιφλεγμαίνει μᾶλλον. ἡβάσκουσι δὲ καὶ παισὶ, τὰ ὑμενώδεα. τάμνειν δὲ πάντα, ἀσινέα· ἐπὶ δὲ τῇ σταφυλῇ ἔπ' ἐρυθριῶσι, αἱμοῤῥαγίη, καὶ πόνοι, καὶ φλεγμονῆς ἐπίδοσις.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΙσθμια ἑλκῶν. κεφ. θ.

Ἕλκεα ἐν τοῖσι παρισθμίοισι γίγνεται, τὰ μὲν ξυνήθεα, εὐήθεα, καὶ ἀσινέα· τὰ δὲ ξένεα, λοιμώδεα καὶ κτείνοντα. εὐήθεα μὲν, ὁκοῖα καθαρά ἐστι, καὶ σμικρὰ καὶ ἀβαθῆ, οὐδὲ ἐπιφλεγμαίνει, καὶ ἀνώδυνα· λοιμώδεα δὲ, ὁκόσα πλατέα, κοῖλα, λιπαρὰ, ἐπιπάγῳ λευκῷ, ἢ πελιδνῷ, ἢ μέλανι συνεχόμενα· ἄφθαι τοὔνομα τοῖσι ἕλκεσι· ἢν δὲ καὶ ὁ ἐπίπαγος ἴσχῃ βάθος, ἐσχάρη τὸ πάθος καὶ ἔστι καὶ καλέεται· ἐν κύκλῳ δὲ τῆς ἐσχάρης ἐρύθημα γίγνεται καρτερὸν, καὶ φλεγμονὴ, καὶ πόνος

φλεβῶν ὡς ἐπ' ἄνθρακος, καὶ μικρὰ διεξανθήματα, ἀραιὰ γιγνόμενα· ἔπειτα προσεπιγιγνόμενα, συνήφθη τε ἄν, καὶ πλατὺ ἕλκος ἐγένετο. κὴν μὲν ἔξω ἐς τὸ στόμα νέμηται, ἐπὶ τὸν κιονίδα ἥκε τε μιν, καὶ τὴν ἀπέταμεν, καὶ ἐς τὴν γλῶσσαν ἐσκεδάσθη, καὶ ἐς οὖλα, καὶ ἐς χαλινούς· καὶ ὀδόντες ἐκινήθησαν καὶ ἐμελάνθησαν, καὶ ἐς τὸν τράχηλον ἡ φλεγμονὴ ἐξώκειλε. καὶ οἵδε μὲν οὐ πολυήμεροι θνήσκουσι φλεγμονῇ, καὶ πυρετοῖσι, κακοδμίῃ καὶ ἀποσιτίῃ. ἢν δὲ ἐς τὸν θώρηκα νέμηται διὰ τῆς ἀρτηρίης, καὶ αὐθημερὸν ἀπέπνιξε. πνεύμων γὰρ καὶ καρδίη, οὔτε ὀδμῆς τοιῆσδε, οὔτε ἑλκέων, οὔτε ἰχώρων ἀνέχονται, ἀλλὰ βῆχες καὶ δύσπνοιαι γίγνονται· αἰτίη μὲν οὖν τοῦ ἔργου τῶν παρισθμίων, κατάποσις ψυχρῶν, τρηχέων, θερμῶν, ὀξέων, στυφόντων. τάδε γὰρ τὰ μέρεα, καὶ θώρηκι εἰς φωνὴν καὶ ἀναπνοὴν, καὶ κοιλίῃ ἐς τροφῆς διαπομπὴν, καὶ στομάχῳ ἐς κατάποσιν διακονέεται. εἰ δὲ καὶ τοῖσι ἔνδον τι συμβαίη πάθος, κοιλίῃ, καὶ στομάχῳ, καὶ θώρηκι, ἐς τὸν ἰσθμὸν καὶ τὰ παρίσθμια, καὶ τὰ τῇδε χωρία τοῦ κακοῦ ἡ ἀναφορὴ καὶ ἀπερεύξιες. διὰ τόδε παιδία μάλιστα πάσχει ἄχρις ἥβης· μάλιστα γὰρ παιδία καὶ μεγάλα καὶ ψυχρὸν ἀναπνέει. πλεῖστον γὰρ τὸ θερμὸν ἐν τουτέοισι. ἀκρατία δὲ καὶ ἐδωδῆς, καὶ ποικίλων ἐπιθυμία, καὶ ψυχροποσίη· καὶ βοῶσι μέγα καὶ ἐν ὀργῇ, καὶ ἐν παιδιῇ. καὶ κούρῃσι δὲ, μέχρι καθάρσιος ἐπιμηνίων τάδε ξυνήθεα. χώρη δὲ ἐκτίκτει Αἴγυπτος μάλιστα. καὶ γὰρ ἐς ἀναπνοὴν ἔη ξηρὴ, καὶ ἐς ἐδωδὴν ποικίλη. ῥίζαι γὰρ καὶ βοτάναι, καὶ λάχανα πολλὰ, καὶ σπέρματα δριμέα, καὶ ποτὸν παχύ· ὕδωρ μὲν, ὁ Νεῖλος, δριμὺ δὲ τὸ ἀπὸ τῶν κριθέων, καὶ τὸ τῶν βρυτέων πόμα. ἐκτίκτει δὲ καὶ ἡ Συρίη, μάλιστα κοίλη· ὅθεν αἰγύπτια καὶ συριακὰ ἕλκεα τάδε κικλήσκουσι. τρόπος δὲ θανάτου, οἴκτιστος· πόνος μὲν δριμὺς καὶ θερμὸς, ὡς ἐπ' ἄνθρακος, ἀναπνοὴ κακή. ἀναπνέουσι γὰρ ὀδωδὸς σηπεδόνα καρτερήν· τὸ αὐτὸ δὲ πάλιν συντόνως τὸν θώρηκα ἐμπνέουσι· ἀσ-

ροι, ὡς μηδὲ ἑωυτέων τὴν ὀδμὴν ἀνέχεσθαι· ὠχροὶ ἢ πελιδνοὶ τὰ πρόσωπα, πυρετοὶ ὀξέες, δίψος, ὡς ἐκ πυρός. τὸ δὲ ποτὸν οὐ προσίενται, δέει τῶν ἐμπνίγων. ἄσονται γὰρ ἢν τοῖσι παρισθμίοισι ἐνθλίβωσι, ἢ ἐς τὰς ῥῖνας ἀνατρέχῃ· καὶ ἢν μὲν κατακέωνται, ἀνακαθίζουσι, ἀνακεκλίσθαι οὐκ ἀνεχόμενοι· ἢν δὲ ἀνακαθίσωσι, ὑπὸ ἀπορίης αὖθις ἀνακλίνονται· τὰ πολλὰ δὲ ὀρθοστάδην περιίασι· ἀκρασίῃ γὰρ ἡσυχίης, τὴν ἠρεμίην φεύγουσι, πόνῳ πόνον λύσαι θέλοντες. ἀναπνοὴ εἴσω μεγάλη· ψυχρὸν γὰρ ἠέρα ποθέουσι ἐς ἔμψυξιν· ἔξω δὲ σμικρή. πυρίκαυτα γὰρ ἐόντα τὰ ἕλκεα, προσεμπιπρᾶται ὑπὸ θέρμης τῆς ἀναπνοῆς. βράγχος, ἀφωνίη, καὶ τάδε ἐπὶ τὸ κάκιον ἐπείγει, οἵ τε ἀθρόον καταπεσόντες εἰς τὴν γῆν, ἐξέλιπον.

ΠΕΡΙ ΠΛΕΥΡΙΤΙΔΟΣ. κεφ. ι.

Ὑπὸ τῇσι πλευρῇσι καὶ τῇ ῥάχει, καὶ τῷ ἔνδον θώρηκι, ἄχρι κλειδῶν, ὑμὴν λεπτὸς κραταιὸς ὑπέστρωται, τοῖσι ὀστέοισι προσπεφυκώς, ὑπεζωκὼς τοὔνομα. ὧδε ἐπὴν φλεγμονὴ γένηται, πῦρ ξὺν βηχὶ, καὶ πτυάλοισι ποικίλοισι, πλευρῖτις τὸ πάθος καλέεται. χρὴ δὲ ταῦτα ἀλλήλοισι ξυνῳδέα καὶ ξύμπνοια ἔμμεναι, ἀπὸ μιῆς αἰτίης ξύμπαντα. ὁκόσα γὰρ τουτέων σποράδην ἄλλα ὑπ' ἄλλης αἰτίης γίγνεται, κἢν τὰ πάντα ἅμα ἐπιφοιτήσῃ, οὐ καλέεται πλευρῖτις· ξυνέσι δὲ πόνος ὀξὺς ἄχρι κληΐδέων, πῦρ δριμὺ, κατάκλισις, ἐπὶ μὲν τὴν φλεγμαίνουσαν πλευρὴν, εὔφορος. ἐν ἕδρῃ γὰρ ἵζει τῇ ἑωυτέου ὁ ὑμήν· ἐς τὸ ἐπέκεινα δὲ, ἐπώδυνος. ὑπὸ γὰρ τοῦ ἄχθεος καὶ τῆς φλεγμονῆς, καὶ τῆς ἐξαρτήσιος, ἀποτέταται ἡ ὀδύνη ἄχρι τῆς ἁπάσης ξυναφῆς τοῦ ὑμένος, ἐς ὤμους καὶ κληΐδας· μετεξετέροισι δὲ καὶ ἐς νῶτα, καὶ ἐς ὠμοπλάτην τὴν νωπαίην, τὴν πλευρῖτιν ἐκάλεον οἱ πρόσθεν. παρέπεται δὲ δύσπνοια, ἀγρυ-

πνίη, ἀποσιτίη, μήλων ἐρύθημα φαιδρὸν, βὴξ ξηρὴ, πτύελα μόλις ἀναγόμενα, φλέγμα ἢ χολῶδες, ἢ δίαιμον κατακορέως, ἢ ὑπόξανθον· καὶ τάδε τάξιν οὐκ ἔχοντα, ἄλλοτε δὲ ἄλλα ἐπιφοιτέοντα, καὶ ἀπογιγνόμενα· κάκιον δὲ ἁπάντων, ἢν τὸ δίαιμον ἐκλείπῃ· γίγνονται δὲ παράληροι· ἔστι δ' ὅτε καὶ κωματώδεες, καὶ ἐν τῇ καταφορῇ παράφοροι. ἢν μὲν οὖν ἐς κακὸν τρέπηται ἡ νοῦσος, πάντων ἐπὶ τὸ κάκιον ἐπιδιδόντων, ἐντὸς ἑβδόμης οἵδε θνήσκουσι ἐς συγκοπὴν ἐμπεσόντες· ἢν δὲ ἀπὸ τῆς δευτέρας ἑβδομάδος ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναγωγῆς τῶν πτυέλων γίγνηται, καὶ τῶν ξυντεινόντων κακῶν, ἐς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην θνήσκουσι· ἔσθ' ὅτη δὲ μεσηγὺ τουτέου τοῦ χρόνου, ἐς πνεύμονα πάντων ξυνόδοσις γίγνεται. ἥκει γὰρ πνεύμων ἐς ἑωυτὸν, καὶ μανὸς, καὶ θερμὸς ἐὼν, καὶ ἐς ὁλκὴν τῶν πέλας κινεύμενος, εὖτε ἀθρόον ἀποπνίγῃ ὥνθρωπος, μεταστάσιος τοῦ πάθεος· ἢν δὲ ταύτην ὑπερέλθῃ ὁ νοσέων, καὶ ἐντὸς εἰκοστῆς μὴ ἀποθνήσκῃ, ἔμπυος γίγνεται. τάδε μὲν οὖν, ἢν ἐς κακὸν ἐπιδιδῷ, ἢν δὲ ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν τράπηται, αἱμορραγίη διὰ ῥινῶν λάβρως, εὖτε ἀθρόον λύεται ἡ νοῦσος· ἐπειδὴ καὶ ὕπνος καὶ ἀναγωγὴ φλέγματος, ἔπειτα δὲ χολωδέων λεπτῶν, ἐπὶ δὲ μᾶλλον λεπτοτέρων, αὖθις δὲ διαίμων, παχέων, σαρκοειδέων· κἢν ἐπὶ τῶν διαίμων παλινδρομέῃ μὲν ἡ χολὴ, ἐπ' αὐτῇ δὲ φλέγμα, ἀσφαλὴς ἡ ἀποκατάστασις· καὶ τάδε, ἢν ἀπὸ τρίτης ἡμέρης ἄρχηται, καὶ ῥηϊδίως ἀναβήσσουσι, λεῖα, ὁμαλὰ, ὑγρὰ, στρογγύλα. ἐς ἑβδόμην γὰρ καθίστανται, εὖτε καὶ κοιλίης ἐκταραχθείσης χολωδέων, ἀναπνοῆς κατάστασις, γνώμη εὐσταθὴς, πυρετοὶ ἐνδιδόντες, εὔσιτοι· ἢν δὲ ἀπὸ τῆς δευτέρης ἑβδομάδος τάδε ἄρξηται, ἐς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καθίστανται· ἢν δὲ μὴ, εἰς ἐμπύημα τρέπεται, εὖτε ῥίγεα ἐνδείκνυται, πόνοι νυγματώδεες, ἀνακαθίνυσθαι θέλουσι, ἀναπνοὴ κακίων· δέος τότε μᾶλλον μὴ πνεύμων ἀθρόον τὸ πύος ἑλκύσας, ἀποπνίξῃ τὸν

ἄνθρωπον, τὰ πρῶτα καὶ τὰ μείζω διαφυγόντα κακά. ἢν δὲ ἐς τὸ μεσηγὺ τῶν πλευρέων ῥέψῃ, καὶ διαστήσῃ τάσδε, καὶ κορυφὴν ἐς τὸ ἔξω προβάληται, ἢ ἐς ἔντερον ἀναγῇ, τὰ πολλὰ περιγίγνεται ἄνθρωπος. φέρει δὲ τὴν νοῦσον ὥρη μὲν, χειμὼν μάλιστα πάντων, δεύτερον φθινόπωρον, ἦρ δὲ ἧσσον, ἢν μήκοτε ψυχρὸν γίγνοιτο. θέρος δὲ ἥκιστα. ἡλικίη, πρῶτον τῶν ἄλλων πάσχουσι γέροντες, οἳ καὶ μᾶλλον ἑτέρων τὸ πάθος διαδιδράσκουσι. οὔτε γὰρ μεγάλη ἂν γίγνοιτο φλεγμονὴ ἐν ξηρῷ τῷ σκήνεϊ, οὔτε ἐς πνεύμονα ἡ μετάστασις. ψυχρότερος γὰρ ἢ ἐπὶ ἄλλης ἡλικίης, καὶ ἡ ἀναπνοὴ σμικρὴ, καὶ ἡ ὁλκὴ ἁπάντων ὀλίγη. νέοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ ἀκμῆς, οὐ μάλα μὲν πάσχουσι, ἀτὰρ οὐδὲ μάλα περιγίγνονται. οὐ γὰρ ἂν πάθοιεν ἐπὶ σμικρῇ φλεγμονῇ· ἐπὶ δὲ τοῖσι μεγάλοισι μείζων ὁ κίνδυνος. παῖδες ἥκιστα νοσέουσι πλευρῖτιν· ἀτὰρ καὶ ἧσσον θνήσκουσι. τά τε γὰρ σώματα μανὰ, καὶ τὰ ὑγρὰ εὔροα, καὶ πολλὴ ἡ διαπνοὴ καὶ ἀποφορή· ὅθεν οὐδὲ μεγάλη ξυνίσταται φλεγμονή. ἥδε τῆς ἡλικίης εὐτυχίη ἐν τῷδε τῷ πάθει.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ, ΠΕΡΙ αἰτίων καὶ σημείων ὀξέων παθῶν, βιβλίον δεύτερον.

Τάδε ἔνεστι ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ.

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΟΝΙΗΣ. κεφ. α.

Δ

Υοῖσι τοῖσι προφάτοισι, τροφῇ καὶ πνεύματι, τὰ ζῶα ζῇ· τουτέων δὲ πολλὸν ἐπικαιροτέρη, ἀναπνοή. ἢν γὰρ ἐπισχεθῇς ὠυτέην, οὐκ εἰς μακρὸν διαρκέσει, ἀλλ' αὐτίκα θνήσκει ὤνθρωπος. ὄργανα δὲ μυρία· ἀρχὴ μὲν ῥῖνες, ὁδὸς ἀρτηρίη, χώρη δὲ πνεύμων, θώρηξ δὲ, πνεύμονος ἔρυμα καὶ δοχή. ἀλλὰ τἄλλα μὲν ὅκως ὄργανα μοῦνον διακονέεται τῷ ζώῳ· πνεύμων δὲ καὶ τὴν αἰτίην ἴσχει τῆς ὁλκῆς. ἐνίζει γὰρ αὐτέου μέσον σπλάγχνον θερμὸν ἡ καρδία, ζωῆς καὶ ἀναπνοῆς ἀρχή. ἥδε καὶ τῷ πνεύμονι τῆς ὁλκῆς τοῦ ψυχροῦ ἠέρος τὴν πόθην ἐνδιδοῖ. ἐκφλέγει γὰρ αὐτὸν, ἕλκει δὲ καρδίη. προτοῦ τοιγαροῦν ἢν μὲν ἡ καρδίη πάθῃ, οὐκ ἐς μακρὰν τοῦ θανάτου ἡ ἀμβολή· ἢν δὲ πνεύμων, ἐπὶ μέντοι σμικρῇ τῇ αἰτίῃ, δύσπνοια, ζώει κακῶς, θάνατος μήκιστος, ἢν μέν τις ἀκέηται· ἐπὶ δὲ μεγάλῳ πάθεϊ, ὁκοῖον ἡ φλεγμονὴ, πνιγμὸς, ἀφωνίη, ἄπνοια, ὄλεθρος αὐτίκα. ἥδε ἐστὶν, ἣν καλέομεν περιπνευμονίην, φλεγμονὴ τοῦ πνεύμονος, ξὺν ὀξέϊ πυρετῷ, εὖτε ξυνέστιν αὐτέοισι βάρος τοῦ θώρηκος, ἀπονίη, ἢν μοῦνος φλεγμήνῃ πνεύμων. ἄπονος γὰρ ἡ φύσις αὐτέου· μανὸς μὲν γὰρ τὴν οὐσίην, εἰρίοισιν ἴκελος. ἀρτηρίαι δὲ διελήλανται τρηχεῖαι, χονδρώδεες, καὶ αἵδε ἄπονοι· μύες δὲ, οὐδαμῆ, σμικρὰ δὲ νεῦρα, λεπτὰ, ἐς κίνησιν ἐπίκαιρα. ἥδε τῆς ἀπονίης αὕτη ἡ αἰτίη· ἢν δὲ καί τις τῶν ἀμφ' αὐτὸν ὑμένων ἐπιφλεγμήνῃ, οἷσι πρὸς τὸν θώρηκα προσέρχεται, ξυνέστι καὶ πόνος, ἀναπνοὴ κακὴ, θερμὴ, ἀνακαθίνυσθαι ἐθέλουσι σχῆμα ὄρθιον ἐς ἀναπνοήν. τόδε γὰρ ῥήϊστον τῶν σχημάτων. ἐρυθροὶ τὰ πρόσωπα· ἐπὶ δὲ μᾶλλον τὰ μῆλα· τὰ λευκὰ τῶν ὀφθαλμῶν λαμυρώτατα καὶ πίονα.

ῥὶς ἄκρη σιμή, φλέβες ἐν κροτάφοισιν, ἢ καὶ τραχήλῳ διηρμέναι, ἀποσιτίη, σφυγμοὶ τὰ πρῶτα μεγάλοι, κενοί, πυκνότατοι, ὁκοῖόν τι συνεληλάμενοι. θερμασίη ἡ μὲν ἐς τὸ ἔξω, ἀμυδρή, ὑγροτέρη· ἡ δὲ ἐς τὸ ἔνδον, ξηρή, θερμοτάτη· ἐφ' ᾗ ἀναπνοὴ θερμή, δίψος, γλώσσης ξηρότης, ἐπιθυμίη ψυχροῦ ἠέρος, γνώμης ἀπορίη, βὴξ ξηρὴ τὰ πολλά. ἢν δέ τι ἀνάγηται, φλέγμα ἀφρῶδες, ἢ ὑπόχολον κατακορές, ἢ δίαιμον αἰθηρὸν σφόδρα· τὸ δὲ ἐστὶ τὸ δίαιμον τῶν ἄλλων κάκιον. ἢν δὲ ἐπὶ τὸ θανατῶδες ἐπιδιδοῖ, ἀγρυπνίη, ὕπνοι σμικροί, νωθροί, κωματώδεες, φαντασίαι ἀξύνετοι· παράληροι τὴν γνώμην, ἐκστατικοὶ οὐ μάλα, ἀγνωσίη τῶν παρεόντων κακῶν. ἢν γοῦν ἐπανέρῃ περὶ τῆς νούσου, οὐδὲν ὁμολογέουσι δεινόν· ἄκρα ψυχρά, ὄνυχες πελιδνοί· ἄγρυπνοι· σφυγμοὶ μικροί, πυκνότατοι, ἐκλείποντες, εὖτε ἀγχοῦ τουτέου ὄλεθρος. ἑβδομαῖοι γὰρ τὸ πλέον θνήσκουσιν· ἢν δέ κοτε ἐπαναφέρῃ ἡ νοῦσος, καί τι ἐς ἀγαθὸν τρέπηται, αἱμοῤῥαγίη λάβρως ἐκ ῥινῶν, κοιλίης ἐκτάραξις πολλῶν χολωδέων, ἐπάφρων, οἷα δοκέειν ἀπὸ πνεύμονος εἰς τὴν νειαιρὴν γαστέρα ἐξεῶσθαι, ἢν ἀνάγῃ πολλὸν ὑγρότερον ῥηϊδίως. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἐς οὖρα ἐτράπετο. ὁκόσοισι δὲ πάντα ὁμοῦ ξυμπίπτει, οἵδε ὀξύτατοι ῥηΐζουσι· μετεξετέροισι δὲ πύος πολλὸν γίγνεται ἐν πνεύμονι, ἢ μετάστασις ἀπὸ τοῦ πλευρέου, ἢν μέζον τὸ ἀγαθὸν ὑπογίγνηται· κἢν μὲν ἐς ἔντερον, ἢ κύστιν τὸ ἀπὸ τῆς πλευρῆς παροχετευθῇ πύος, ἐς μὲν τὰ θεραπευτικὰ ἐρρήϊσαν ἀπὸ τῆς περιπνευμονίης· ἕλκος δὲ μακροχρόνιον ἴσχουσιν ἐν πλευρῇ· ἀλλὰ περιγίγνεται. ἢν δὲ ἐς τὸν πνεύμονα ὁρμήσῃ τὸ πύος, εἰσὶν οἳ ἀπεπνίγησαν, τε ἀθρόῃ ἐκχύσι, τε ἀναγωγῆς ἀπορίῃ· ὁκόσοι δὲ διαδιδράσκουσι τὸ ἐκ τῆς ἀποῤῥήξεως πνῖγα, ἕλκος οἵδε πολλὸν ἴσχουσι ἐν πνεύμονι, καὶ ἐς φθόην μεθίστανται. τε ἀπὸ μὲν τῆς ἀποστάσιος καὶ τῆς φθόης γέροντες οὐ πάνυ τοι περιγίγνονται· ἀπὸ δὲ τῆς περιπνευμονίης, νέοι τε ἀκμάζοντες.

ΠΕΡΙ ΑΙΜΑΤΟΣ ΑΝΑΓΩΓΗΣ, κεφ. β.

Αἵματος φορῆς τῆς διὰ σόματος, ἰδέαι δύο· ἡ μὲν ἀπὸ σόματος, καὶ κεφαλῆς, καὶ τῶν τῇδε ἀγγείων· ὁδὸς δὲ, ὑπερώη, φαρύγεθρον, ἔνθα καὶ ἀρχαὶ σομάχου καὶ ἀρτηρίης. ἀναχρέμψισι δὲ καὶ βηχὶ σμικρῇ καὶ περιχροτέρη ἐς τὸ σόμα ἀπερεύγονται τὸ αἷμα, ὥς γε τὸ ἀπὸ σόματος, οὐδὲ ἀνάχρεμψις παραμαρτεῖ, ἔμπτυσις ἥδε καλέεται. ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἢν βραχέη τοῦ αἵματος, καὶ στάδην καὶ ἀθρόον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἢ ἀπὸ τοῦ σόματος ἔῃ, οὔ κοτε ἀναγωγὴ καλέεται, ἀλλ' ἢ τὸ αὐτὸ, ἢ πτύσις, ἢ αἱμορραγίη. ἢν δὲ νέρθεν αὐτῇ ἀπὸ θώρηκος καὶ τῶν τῇδε σπλάγχνων, πνεύμονος, τραχείης ἀρτηρίης, τῶν παρὰ τὴν ῥάχιν, ἢ ἀπὸ τουτέων φορὴ, οὐ πτύσις, ἀλλ' ἀναγωγὴ καλέεται, τῆς ἀνωΐξιος τῆς ὁδοῦ τοὔνομα ἔχουσα. σημεῖα δ' ἀμφοῖν, τὰ μὲν ξυνὰ, σμικρὰ καὶ παῦρα, ὁκόσα καὶ τὸ χωρίον, ἔνθα καὶ ἀναγωγῆς καὶ πτύσιος ἡ ξυναγωγή. τὰ δὲ ἑκάστης ἴδια μεγάλα καὶ πολλὰ, καὶ ἐπίκαιρα, οἷσιν ἑκατέρην ῥηΐδιον διαγνῶναι. ἢν οὖν ἀπὸ κεφαλῆς ἔῃ, ἐπὶ μὲν πολλῷ τῷ αἵματι, μέζω καὶ πλέω τὰ παρεόντα· σμικρὰ δὲ, ἐν ὀλίγῃ καὶ σμικρῇ τῇ πτύσι. βάρος αὐτέοισι, πόνος, ὤτων ἦχοι, ἐρύθημα προσώπου, φλεβῶν διαστάσιες, σκοτόδινος καὶ περὶ τούτων δὲ, ἢ αἰτίη εὔσημος, πληγὴ, ψύξιες, ἐγκαύσιες, οἰνοφλυγίη. ἢν δὲ γὰρ ἀθρόον πίμπλησι τὴν κεφαλὴν, ἀθρόον καὶ ἐκχέει ἐκραγέντος ἀγγείου. ἐπὶ δὲ σμικρῇ μέθῃ, πτύσιες ἐξ ἀραιώσιος. γίγνεταί ποτε διὰ ῥινῶν αἱμορραγίη ξυνήθης· ἐς ὑπερῴην δὲ τρεπομένη, ἀναγωγῆς φαντασίην παρέχει. ἢν οὖν ἀπὸ κεφαλῆς ἔῃ, γαργαλισμὸς ὑπερώης, ἀνάχρεμψις πυκνὴ, καὶ ἐπὶ τῇδε ἡ πτύσις βύζεται. θυμὸς ἐγγίνεται, καὶ εὖ μάλα βήσσουσι. ἢν δὲ ἐς τὴν ἀρτηρίην ἀπὸ τῆς ὑπερώης ἐκρυῇ, τότε βήσσοντες ἀνάγουσι· καὶ ἥδε ἐστὶ ἡ ἀπάτη τοῖσι ἡγευμένοισι ἀπὸ σπλάγχνων τῶν κάτωθεν ἀνάγεσθαι. ἐρέω δὲ καὶ

ἐς τὴν

ἐς τὸν στόμαχον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, οὔτε ξὺν αὐτῇ ἐμέουσι· ἔστι δὲ καὶ ἥδε ἀπάτη, ὡς ἀπὸ στομάχου φέρεσθαι δοκέειν. ἢν δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πλύσιος αἷμα, παχὺ μὲν οὐ κάρτα, χροιῇ δὲ μέλαν, λεῖον, ὁμαλὸν, ἀμιγὲς ἑτέρης οὐσίης. χρεμπτομένοισι γὰρ εὐθὺς ἐπὶ τὴν γλῶσσαν ἔρχεται στρογγύλον, ῥηϊδίως ἀπολυόμενον. ἢν δὲ καὶ τοῦ ὑπερῴου καθορέῃς, δασυτέρην, καὶ ἑλκώδεα ὄψεαι, καὶ τὰ πολλὰ ὕφαιμον· ἰητρείη δὲ ἀρκέσει ἁπλῆ, σμικρὴ, σύμματα μὲν ἐς τὴν ὑπερῴην, καὶ τάδε ψυχρά. ἐπὶ γὰρ τοῖσι θερμαίνουσι, καὶ τοῖσι ἀραιοῦσι καὶ εὐρύνουσι, ἡ φορὴ μέζων· καὶ τόδε τὸ τέκμαρ, τῆς ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πλύσιος· ἐς δὲ τὴν κεφαλὴν, κενώσιες, ἢ διὰ φλεβῶν, ἢ διὰ ῥινέων, ἢ δι᾽ ἑτέρης διαπνοῆς. καὶ τάδε χρὴ ταχέως δρῆν. ἢν γὰρ τὸ αἷμα ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἴῃ, μηκέτι μὲν ἐγγίνεται τῇ φορῇ· ἔθος δὲ τοῖσι τῇδε χωρέουσι ἐς ὑπόδεξιν τοῦ αἵματος· ἑλκοῦται δὲ καὶ ἀρτηρίη, καὶ βήσσουσι αὐτὶ τῆς χρέμψιος. τὠντεῦθεν δὲ φορῆς γίγνεται ἡ ἀρχή. ἡ δὲ ἀπὸ θώρηκος καὶ τῶν νέρθεν σπλάγχνων αἵματος φορὴ ἀναγωγὴ καλέεται· ἔστι δὲ κάρτα μὲν ὀλεθρίη, ἢν ἀπὸ τούτων ἐπικαίρων ἐκραγέντων ἔῃ, ἢ κοίλης φλεβὸς τῆς ἐν καρδίῃ, ἀπὸ τοῦ ἥπατος διακονευμένης τὸ αἷμα, ἢ τῆς τῇ ῥάχι παρατεταμένης παχέης ἀρτηρίης. αἱμορραγίη γὰρ ὁκόσα περ ἐν σφαγῇ καὶ δυσπνοῇ, ὤκιστος ὄλεθρος· οἷσι δὲ ἀπὸ πνεύμονος ἢ πλευρῆς, ἢ ἀρτηρίης τῆς βρογχίης, ἧσσον μὲν ὀξέως θνήσκουσι, οὐχ ἥκιστα δὲ ἔμπυοι καὶ φθίσιες γίγνονται· τουτέων δὲ ἀσθενεστέρη, ἡ ἀπὸ τῆς βρογχίης ἀρτηρίης· ἢν δὲ ἀπὸ στομάχου, ἢ κοιλίης ἐμέηται, οὔτε κάρτα ὀλεθρίως ἴσχουσι, κἢν πάνυ πολλὴ αἱμορραγίη ἔῃ, οὔτε ἡ διάθεσις μακρὴ καὶ ποικίλη· ἢν δὲ ἀπὸ ἥπατος καὶ σπληνὸς, οὐ ῥηϊδίη μὲν, οὐδὲ ξυνεχής· ἐς γὰρ τὴν κοιλίην καὶ ἔντερα τουτέων ἡ ἀπόκρισις ἑτοιμοτέρη. οὐ μὴν οὐδὲ ἡ ἄνωθεν διὰ πνεύμονος καὶ ἀρτηρίης, ἀδύνατος ἢ ἄπιστος. καὶ γὰρ ἐν πυρετοῖς, ἀπὸ σπληνὸς καὶ ἥπατος διὰ ῥινῶν αἱμορραγέουσι, κατ᾽ ἴξιν τοῦ σπλάγ-

χνου τοῦ μυκτῆρος ῥέοντος. τόποι μὲν οὖν ἀφ' ὧν περ ἡ ἀγωγή, οἵδε· καὶ ἡ ἐς κίνδυνον ἢ ὄλεθρον διαφορή· οἱ δὲ τρόποι τρεῖς ἔασι· ἢ γὰρ ἀπὸ ῥήξιος ἀγγείου, ἢ διαβρώσιος, ἢ ἀραιώσιος ἀνάγεται. ῥήγνυται μὲν οὖν ἐξαπιναίως, ἢ πληγῇ, ἢ ἐντάσι ἄχθεος, ἢ ἀναθέσι, ἢ ἀπὸ ὕψεος ἅλματι, ἢ καὶ βοῇ, καὶ ὀργῇ μεγάλῃ, ἢ πευ ἄλλῃ ὁμοίῃ αἰτίῃ, εὖτε αὐτίκα ἐπὶ τῇ ἀρτηείᾳ λάβρως τὸ αἷμα ἐκχέεται. ἢν δὲ ἀπὸ βρώσιος, χρὴ ἐπανερωτᾷν, εἴ κοτε πρόσθεν ἔβηξε ὤνθρωπος, ἢ δύσπνους γέγονε, ἢ ναυτίη, ἢ ἔμετος ἦγχε πάρος. ἐκ γὰρ τοιῶνδε πολυχρονίων διεσθίεται τὰ ἀγγεῖα ῥεύματι ξυνεχεῖ, καὶ πολλῷ καὶ δριμεῖ. ἐπὴν οὖν πολλὸν ξυντακέντα, καὶ λεπτυνθέντα ἐς τέλος ἀπαναλωθῇ τὰ ἀμπέχοντα ὑμένια, τὸ αἷμα ἐκχέοι· ἡ δὲ ἐξαραίωσις, ἀῤῥαγὴς μέν, διὰ τόδε οὔτε πολλή, οὔτε ἀθρόη, οὔτε παχέος αἵματος· ἀραιώσι δὲ τῶν ἀγγείων, τὸ λεπτὸν ἀποτιθέεται· ἢν δὲ πολλὸν αὐλισθὲν ἐν κοίλῃ χώρῃ αὖθις ἀνάγηται, παχύτερον μὲν ἑωυτοῦ γίγνεται, οὐ μὴν παχὺ κάρτα, οὐδὲ μέλαν, ὁκοῖον αἱμάλωψ· πλεῖον δὲ τῷ πλήθει, ὡς ἀπὸ ἀθροίσιος. οἷσι δ' εὐθὺς ἀναφέροιτο τόδε τὸ εἶδος τῆς ἀγωγῆς, γυναιξὶ ὡς ἐπίπαν, οὐ καθαιρομένῃσι, τάδε ἐπιμήνια γίγνεται, καὶ ἐν τῇσι αὐτῇσι περιόδοισι τῆς καθάρσιος ἐπιφαίνεται, καὶ ἐπὶ τῇσι προθεσμίῃσι τῆς ἀποπαύσιος ἴσχεται· κἢν μὴ ἰηθῇ ἡ γυνή, ἐς πολλὰς περιόδους αἰεὶ περιίοισι ἡ ἀναγωγή· μετεξετέρῃσι δὲ καὶ ἀπεῤῥάγη τὰ ἀγγεῖα τῷ πλήθει. δὲ ἡ διαφορὴ τῆς ἀναγωγῆς, καὶ εἰ ἐξ ἀρτηρίης, ἢ φλεβὸς ἀνάγοιτο. μέλαν μὲν γὰρ καὶ παχὺ, καὶ ῥηϊδίως πηγνύμενον, ἢν ἀπὸ φλεβὸς, καὶ ἧσσον ἐς κίνδυνον ῥέπει, καὶ ἐπίσχεται θᾶσσον· ἢν δὲ ἀπ' ἀρτηρίης, ξανθὸν καὶ λεπτὸν, καὶ οὐ μάλα πήγνυται, καὶ ὁ κίνδυνος ὠκύτερος, καὶ ἡ ἐπίσχεσις οὐ μάλα ῥηϊδίη. αἱ γὰρ διασφύξιες τῆς ἀρτηρίης, αἱμοῤῥαγίης πρόκλησιν ποιέονται, καὶ τὸ στῶμα οὐ συμφέρει τῇ πολυκινησίῃ. διάθεξις δὲ, ἢν μὲν ἀπὸ διαβρώσιος, κακὸν, καὶ οὐ ῥηϊδίη, καὶ σφαλερή· ὑπὸ γὰρ ἐλλείψιος ἐς σύμφυσιν τὸ ἕλκος οὐκ

ἀφικνέεται· ἕλκος γάρ, οὐ βρῶμα γίγνεται· ἐπὶ δὲ τῇσι ῥήξεσι ἡ σύμφυσις ἑτοιμοτέρη. ψαύει γὰρ ἀλλήλων τοῦ βρώματος τὰ χείλεα· ἔστι δὲ ὧν ἡ διαφορὴ δευτέρη ἐς κίνδυνον. ἀσινεστάτη δέ, ἡ ἐπὶ τῇσι ἀραιώσεσι· ἴσχεται γὰρ αὐτομάτως, καὶ ἰητρείης σύψις, καὶ ἔκψυξις ἱκανή. σημαντέοι δὲ καὶ οἱ τόποι, ἀφ' ὧν περ ἀνάγεται. ξυνὰ γὰρ πολλὰ σημεῖα, καὶ ἡ ἀπάτη ῥηϊδίη, καὶ ἰητρείη ἑτέρη. ἀπὸ στομάχου μὲν οὖν οὔτε λίην ἐξ ἀραιώσιος ἀνάγεται. ἡ γὰρ τῶν βρωμάτων τε καὶ τῶν πομάτων ψύξις τε καὶ σύψις ἐς πύκνωσιν ἄγει τὰ μέρεα. ἀτὰρ οὐδὲ διαβρώσιες ξυνεχέες εἰσί, καὶ μᾶλλον τῆς προτέρης· τὰ γὰρ ἀναδάκνοντα τῶν ῥευμάτων, οὐ προσίσχεται πολλὸν χρόνον· ἀλλ' ἢ ἀπεπλύθη, ἢ διηλάθη κάτω. συνηθεστέρη δὲ στομάχῳ ἐστὶν ἡ ῥῆξις. εἰ οὖν ἀποῤῥαγῇ κοτέ, αἱμοῤῥαγίαι οὐ κάρτα μεγάλαι, ὁκοῖαι ἀπὸ θώρηκος. ἰσχνὰ γὰρ τῇδε τὰ φλεβία· σμικραὶ δὲ καὶ ἀρτηρίαι· ἰδέῃ δὲ τὸ αἷμα οὐ κάρτα μέλαν, ὑπόξανθον, οὐ κατακορέως λεῖον, ἢ σιάλοισι μεμιγμένον, ξὺν ναυτίῃ καὶ ἐμέτῳ ἀναφερόμενον· βὴξ μικρή, ἄλλοτε μὲν ξύν τῳ, ἄλλοτε δὲ μούνη ἀλλόθεν ἀναγωγῆς. ξυνταλαιπωρέει γὰρ ἡ ἀρτηρίη τῷ στομάχῳ, παρατεταμένη καὶ ξυνημμένη· δῆξις, ἢ σύψις τοῦ ἕλκεος ἐπὶ τοῖσι καταπινομένοισι· πολλὸν δὲ μᾶλλον, ἢν ψυχρὰ κάρτα ἢ θερμά, ἢ στρυφνὰ ἔῃ· ἐγγίγνεται δὲ καὶ πόνος τοῦ στομάχου μετεξετέροισι· οἱ δὲ μέσφι μεταφρένου ἔμετοι, φλεγματώδεες· ἐπαναφέρουσι δὲ κοτέ, ἐπὴν ἐς μῆκος ἡ νοῦσος ἐπιταθῇ, καὶ μέζων ἔῃ τουτέων ἀποσιτίη, πλῆθος πολύ· πυρετοὶ οὐ μάλα ξυνεχέες, ἀλλὰ ῥεμβώδεες. ἀπὸ δὲ κοιλίης ἀνάγοιτο μὲν ἂν καὶ πηγνύμενον, κἢν ἀπὸ ἀρτηρίης ᾖ· ἢν δὲ ἀπὸ φλεβός, πολλόν τι μελάντερον, πολλὸν δὲ καὶ παγετώτερον· ναυτίη πολλὴ καὶ ἔμετος φλεγμάτων καὶ χολωδέων, τοῖσι σιτίοισι συμμιγνύμενον τὸ αἷμα, κἢν προβεβρώκῃ ὥνθρωπος. ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ χώρῃ ἄμφω ἅμα ἀλίζεται καὶ ἡ τροφὴ καὶ τὸ αἷμα. ἐξερεύξιες πολλαί, βρομώδεες· κἢν μὲν πολ

λὴ ξυλλεγῇ, ἀπορίη, σκοτόδινος· ἢν δὲ ἐμεθῇ τάδε, ῥηΐζουσι, ἔ-
κλυτοι, καυσώδεες τὸ σύμπαν, πόνος ξυνεχὴς τῆς κοιλίης. ἀπὸ
δὲ τῆς τραχείης ἀρτηρίης, μικρὸν καὶ σφόδρα ξανθὸν τὸ αἷ-
μα τε ξὺν βηχὶ ἀνάγουσι· κἢν μὴ ἀνάγωσι δὲ, διηνεκέως βήσ-
σουσι· αἴσθησις δὲ καὶ πόνος, ἔνθα ὁ βρόγχος, μικρόν τι νέρθεν ἢ
ὕπερθεν· φωνὴν βραγχώδεες, ἀσαφέες· ἢν δὲ ἀπὸ πνεύμονος
ᾖ, ἀθρόως ἡ ἀναγωγὴ, ἐπὶ δὲ μᾶλλον, εἰ ἐκ διαβρώσιος. ξὺν
βηχὶ πολλῇ ξανθὸν κατακορέως, ἀφρῶδες, στρογγύλον, ὡς
ἄλλην ἄλλης ἀναγωγὴν διακεκρίσθαι. ἀλλά τε ἡ ἐν ξυνῷ ἀγγείῳ
φθορὴ τῶν τοῦ θώρηκος ἀναγομένων, ἄλλη. διαστήσαις ἂν τὰ ξυμ-
μεμιγμένα ὡς ἐκ παραθέσιος, ὡς ὄντα μέρεα θώρηκος τῶν δ'
ἰδέην σαρκοειδέα δοκοίης ἂν πνεύμονος ἔμμεναι μέρεα.
θώρηκος βάρος, ἀπονίη, ἐρύθημα προσώπου πολλόν τι μᾶλ-
λον τουτέοισι· ἢν δὲ ἀπὸ θώρηκος καταπίνῃ, ἐς τὸ πρόσθεν
κατὰ τὸ στέρνον πόνος διασημαίνει τοῦ ἐῤῥωγότος μέρεος· βὴξ σὺν
πόνος τε μόλις ἀνάγουσα. τὸ δὲ αἷμα ξανθὸν οὐ κάρτα, μέ-
σως παχὺ, ἄναφρον· ἢν δὲ καὶ πνεύμων ἐκ τῆς παρόδου ξυμ-
παθήσῃ, προσδίδοι τοῦ ἀφρώδεος. ὁδὸς γὰρ θώρηκος ἐς ἀρ-
τηρίην πνεύμονος. ἢν δὲ ἀπὸ πλευρῆς, ξὺν βηχὶ μὲν, μέλαν δὲ
καὶ λεῖον, κάκοδμον, βρομῶδες, ὁκοῖον τῆς σηπεδόνος, πόνος
τῆς πλευρῆς ὀξύς. πολλοὶ γοῦν θνήσκουσι πλευριτικὸν τρόπον
ξὺν πυρετῷ. ὥρη δὲ φέρει, ὑγρὴ καὶ θερμή· τοῖον δὲ τὸ ὑγρὸν καὶ θερ-
μὸν ἔαρ· δεύτερον τὸ θέρος, μετόπωρον ἧσσον, χειμὼν δὲ ἥκιστα.
θνήσκουσι δὲ, θέρεος μὲν μάλιστα αἱμοῤῥαγίῃ. φλεγμοναὶ γὰρ
οὐ κάρτα μεγάλαι γίγνονται τότε· ἔαρος δεύτερον, φλεγμονῇ τε
πυρετοῖσι καυσώδεσι· φθινοπώρῳ δὲ, ὡς ἐπίπαν ῥηϊδίως φθά-
αι γίγνονται ἀθρόον δὲ ἐῤῥῆχθαι, ἐπὶ πάσῃ αἵματος ἀναγωγῇ, κἢν
μικρὴ ἔῃ, κἢν ἤδη μεμύκῃ τὰ ἐῤῥωγότα, ἔπεται δυσθυμίη, δυσελ-
πιστίη, ἀπογνῶσι τοῦ βίου. τίς γὰρ οὕτως εὐσταθὴς, ὡς ὁρέων μὲν
ἑωυτὸν σφαγῇ ἴκελον πεπονθότα, μὴ ὀῤῥωδέῃ δὲ ἀμφὶ θα-

νάτου. καὶ γὰρ δὴ τὰ μέζω τῶν ζώων, καὶ τὰ ἀλκιμώτερα, ὁκοῖον οἱ ταῦροι, αἱμορραγίῃ θνήσκουσι ὤκιστα. ἀλλὰ τόδε μὲν οὐ μέγα τὸ θῶυμα· θῶυμα δὲ μέγα τόδε. ἐπὶ γὰρ τῇ ἀπὸ πνεύμονος φορῇ μούνῃ χαλεπωτάτῃ ἐούσῃ, οὐκ ἀπογιγνώσκουσι ἑωυτῶν οἱ ἄνθρωποι, κἢν ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἔωσι. δοκέω δὲ ἔγωγε τὴν τοῦ πνεύμονος ἀπονίην αἰτίην ἔμμεναι· πόνος γὰρ κἢν σμικρὸς ἔῃ, θάνατον ὀρρωδέει· καὶ ἔστι ἐν τοῖσι πλείοσι φοβερώτερος ἢ κακίων· ἀπονίη δὲ δὴ ἐν τοῖσι μεγάλοισι κακοῖσι, ἀφοβίη θανάτου, καὶ ἔστι κακίων ἢ φοβερωτέρη.

ΠΕΡΙ ΣΥΓΚΟΠΗΣ κεφ. γ.

Εὖγε ὅλως ὁ ἰητρὸς, ἤδε ὁ δημότης, εὖγε ἐπικλήσιος τοῦδε τοῦ πάθεος· ὦ κύφων, οὐ κακοῦ ἐστὶ οὔνομα. οὐ μὲν γὰρ μέζον, ἢ ὠκύτερον συγκοπῆς δυνάμιος· οὐ δὲ οὔνομα ἕτερον ἐς ἐπίκλησιν τοῦδε τοῦ πρήγματος μᾶλλον εὔσημον· οὐ δὲ καρδίης ἄλλο καιριώτερον ἐς ζωὴν, ἢ ἐς θάνατον· οὐδὲ τὴν συγκοπὴν ἄπιστον τῆς καρδίης νοῦσον ἔμμεναι, ἢ αὐτῆς τινος τῆς ἐν αὐτέῃ τοῦ ζῆν δυνάμιος· τόσον τὸ τάχος τοῦ ὀλέθρου, τοῖσιδε καὶ ἰδέειν. ἔστι γὰρ τὸ πάθος, λύσις τῶν δεσμῶν τῆς εἰς ζωὴν δυνάμιος, αἰτίξοω τῇ συστάσει τοῦ ἀνθρώπου ἐόν. τῆσδε γὰρ ἀπρὶξ λαβόμενον, οὐ μεθίησι, ἀλλ' ἐς διάλυσιν τρέπει· καὶ οὐ μέγα τὸ θῶυμα. καὶ γὰρ καὶ ἕτερα πάθεα ἴδια καὶ ἐπίκαιρα τινῶν μερέων ἐστὶ, οἷσι περ ἐμφύνει, καὶ τουτέων ἐξάπτεται· βουβῶνες μὲν οἱ λοιμώδεες ἥπατος, δὴ σφόδρα κακοήθεες, ἐξ ἄλλου δὲ γίγνονται οὐδενός. νεύρων δὲ τέτανος, ἐπιληψίη δὲ κεφαλῆς· τῷδε οὖν καὶ ἡ συγκοπὴ καρδίης ἐστὶ καὶ ζωῆς νοῦσος. ὁκόσοι δὲ στομάχου ἡγέονται τὸ πάθος ἔμμεναι, οὕνεκα σιτίοισί τε καὶ οἴνῳ, μετεξετέροισι δὲ καὶ ψυχρῷ, ἡ δύναμις ἐπάθη, καὶ τὸ κακὸν ἐξελάθη, οἵ δέ μοι δοκέουσι καὶ τὴν φρενῖτιν τευχῶν τῆς κε

φαλῆς, καὶ τοῦ δέρματος νοῦσον ἡγέεσθαι, οὕνεκεν κουρῇ καὶ τέγ-
ξι αὐτέων ῥηΐζουσι οἱ φρενιτικοί. ἀλλὰ γὰρ τῆς καρδίης γειτό-
νημα καίριόν ἐστι ὁ στόμαχος, ἐξ οὗπερ ἕλκει ἡ καρδίη οἰκεῖ-
ον ἢ ἀξύμφορον. καὶ γὰρ καὶ διὰ πνεύμονος ἕλκει πνεῦμα εἰς
ἀναπνοὴν ἡ καρδίη, ἀλλ' οὐχὶ πνεύμων ἐξ ἴσης ἀρχῆς ἀνα-
πνέει. οὐ γὰρ ἐν τοῖσι ὀργάνοισι αἱ δυνάμιες, ἀλλ' ἔνθα ἀρχὴ
ζωῆς ἐστὶ καὶ ἰσχύος. στόμαχος δὲ, οὔτε ἀρχὴ, οὔτε χωρίον ζωῆς·
βλαβήσεται δέ τις διὰ ἀτονίην. καὶ γὰρ καὶ τὰ καρδιοβόλα
βρώματα, οὐ τὸν στόμαχον σίνεται, ἀλλὰ δι' αὐτέου τὴν καρδίην·
ἐπεὶ καὶ οἱ ἐπὶ τοῖσδε θνήσκοντες, σημεῖα ἴσχουσι καρδίης πά-
θεος, σφυγμοὺς μικροὺς, ἀδρανέας, πάταγον τῆς καρδίης, ἐπὶ
πηδήσι καρτερῇ· σκοτόδινος, λειποθυμίη, νάρκη, καὶ παρέσιες
μελέων, ἱδρὼς ἄσχετος πουλὺς, ψῦξις, ὅλου ἀναισθησίη, ἀφω-
νίη. ποῦ δὴ τὸν στόμαχον πάσχειν τάδε· ἄλλα δὲ αὐτέου ἴδια; ναυ-
τίη, ἔμετος, ἀποσιτίη, λύγξ, ἐρεύξιες, ὀξυρεγμίη· ἐπὶ δὲ τοῖ-
σι καρδιώσσουσι, καὶ αἰσθήσι ὀξύτεροι, ὡς ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι μᾶλ-
λον ἢ πρόσθεν· καὶ γνώμῃ εὐσταθέστεροι, καὶ ψυχῇ καθαρώτεροι,
καὶ τάδε οὐκ εἰς τὰ παρεόντα μοῦνον, καὶ ἐς τὰ μέλλοντα μάν-
τιες ἀτρεκέες. μὴ οὖν καὶ αἵδε στομάχου αἱ δυνάμιες, ἀλλὰ
καρδίης· ἔνθα καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ ἡ φύσις αὐτέης ἦν, εἰς ἣν καὶ τὸ
πάθος ἢ τῶν τῆσδε δυναμίων. ἔστι δὲ ἡ τῆς νόσου ἥδε ἡ ἔκλισις
τοῦ τόνου τῆς φύσιος ἐπ' αἰτίῃ ψύξι καὶ ὑγρότητι. καὶ γὰρ ἄθερ-
μοι, καὶ τὰ εἴσω καὶ τὰ ἔξω, καὶ ἄδιψοι, καὶ ψυχρὸν ἀναπνέουσι,
κἢν ἐκ μεγάλων καὶ καυσωδέων ἐστὶ πυρετῶν, ἐξ ὧνπερ ἐξά-
πτεται ἡ ξυγκοπή. εὖτε μὲν γὰρ ἔῤῥωται ἡ φύσις, καὶ ἐστὶν εὔ-
κρατος, πάντων μὲν κρατέει, πᾶσι δὲ σημαίνει, καὶ ὑγρῷ, καὶ
πνεύματι, καὶ στερεοῖσι, καὶ τῇ τούτων εὐταξίῃ, καὶ ξυμμετρίῃ,
ἐς ζωὴν διέπει τὸν ἄνθρωπον· ἣν δὲ τῆς φύσιος ὁ δεσμὸς, τουτέ-
στι ὁ τόνος λυθῇ, τότε γίγνεται τὸ πάθος. κατάρχει δὲ αὐτέου,
καῦσος, ὅς ἐστι τοιόσδε.

ΠΕΡΙ ΚΑΥΣΩΝ. κεφ. δ

Πῦρ μὲν πάντῃ καὶ δριμὺ καὶ λεπτόν· μάλιστα δὲ τὰ εἴσω. ἀναπνοὴ θερμὴ, ὡς ἐκ πυρός· ἠέρος ὁλκὴ μεγάλη, ψυχροῦ ἐπιθυμίη, γλώσσης ξηρότης, αὐασμὸς χειλέων καὶ δέρματος, ἄκρεα ψυχρὰ, οὖρα χολόβαφα κατακορέως, ἀγρυπνίη, σφυγμοὶ πυκνοὶ, σμικροὶ, ἔκλυτοι· ὀφθαλμοὶ εὐαγέες, λαμπροὶ, ὑπέρυθροι· προσώπου εὐχροίη. ἢν δὲ ἐπιμᾶλλον αὔξῃ τὸ πάθος, μέζω τὰ πάντα καὶ κακίω· σφυγμοὶ σμικρότατοι καὶ πυκνότατοι, πῦρ ξηρότατον καὶ δριμύτατον, γνώμη παράφορος, πάντων ἀγνωσίη, διψώδεες, φαῦσαι ψυχροῦ ἐπιθυμίη, τοίχου, ἐσθῆτος, ἐδάφεος, ὑγροῦ· χεῖρες ψυχραὶ, θέναρα θερμότατα, ὄνυχες πελιδνοὶ, ἀναπνοὴ πυκινὴ, νοτὶς περὶ μέτωπα καὶ κληῗδας. ἢν δὲ ἐς ἄκρον ξηρότητος καὶ θερμασίης ἥκῃ ἡ φύσις, τὸ μὲν θερμὸν ἐς ψυχρὸν, ὁ δὲ αὐχμὸς ἐς ἐπομβρίην τρέπεται. αἱ γὰρ τῶν χρημάτων ἐς τὸ ἔσχατον ἐπιτάσιες, ἐς τὴν ἐναντίην μεταβάλλουσι ἰδέην. ἐπὴν οὖν λυθῇ τῆς φύσιος τὰ δεσμά· τόδε ἐστὶ ἡ συγκοπή· τότε ἱδρὼς ἄσχετος πάντῃ τοῦ σώματος, ἀναπνοὴ ψυχρὴ, ἀτμὸς ἀνὰ ῥῖνας πυλὺς, ἄδιψοι. ἐξηέρανται γὰρ τἄλλα· ἀτὰρ καὶ τὰ ἄλλα διψαλέα ὄργανα, στόμα, στόμαχος· οὖρα λεπτὰ, ὑδατώδεα· κοιλίη τὰ πολλὰ μὲν ξηρὴ, ἔστι δὲ καὶ οἷσι ὑποφέρει βραχέα χολώδεα, πουλὺ πλάδος. διαῤῥέει δὲ καὶ τὰ ὀστέα λυόμενα· καὶ ἀπὸ πάντων ὡς ἐν ποταμῷ ἐς τὰ ἔξω ἡ φορή· ψυχῆς κατάστασις, αἴσθησις σύμπασα καθαρὴ, διάνοια λεπτὴ, γνώμη μαντική. προγινώσκουσι μὲν οὖν προόπισα μὲν ὠυτέοισι τοῦ βίου τὴν μεταλλαγήν· ἔπειτα τοῖσι παρεοῦσι προλέγουσι τὰ αὖθις ἐσόμενα. οἱ δὲ αὐτέους μὲν ἔσθ᾽ ὅτε, καὶ ἄλλο φασὶ δοκέουσι· τῇ ἀποβάσει δὲ τῶν εἰρημένων θωυμάζουσι ὥνθρωποι. μετεξέτεροι δὲ καὶ προσλαλέουσι τῶν κατοιχομένων τισὶ, τάχα μὲν παρεόντας ὁρέωντες αὐτοὶ μοῦνοι, ὑπὸ λεπτῆς καὶ καθαρῆς

αἰσθήσιος. τάχα δὲ αὐτοῦ τῆς ψυχῆς προγινωσκούσης, καὶ διηγευμένης τοὺς ἄνδρας οἷσι ξυνέσονται. πρόσθεν μὲν γὰρ ἐν ἰλύϊ τοῖσιν ὑγροῖσιν ἔην καὶ ζόφῳ· ἐπεὶ δὲ τάδε ἐξήντλησε ἡ νοῦσος, καὶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἀχλὺν ἕλε, ἐρέουσι τά τε ἐν τῷ ἠέρι, καὶ γυμνῇ τῇ ψυχῇ γίγνονται μάντιες ἀτρεκέες· οἱ δὲ ἐς τοσόνδε λεπτότητος ὑγρῶν καὶ τῆς γνώμης ἀφιγμένοι, οὐ μάλα τοι περιγίγνονται, ἐξηερωμένης ἤδη τῆς ζωτικῆς δυνάμιος.

ΠΕΡΙ ΧΟΛΕΡΗΣ. κεφ. ε.

Ἡ Χολέρη, παλινόρσος ἐστὶ φορὴ τῆς ὕλης τῆς ἐν τῷ παντὶ ἐς τὸν στόμαχον, καὶ τὴν κοιλίην, καὶ τὰ ἔντερα, ὀξύτατον κακόν· διεκθέει δὲ ὕπερθεν μὲν ἐς ἔμετον τὰ ἐν τῷ στομάχῳ ἀλιζόμενα· διὰ δὲ τῆς κάτω διεξόδου τὰ ἐν τῇ κοιλίῃ καὶ τοῖς ἐντέροις ὑγρά· ἰδέην δὲ τὰ πρῶτα μὲν ὑδατώδεα τὰ δι' ἐμέτου· τὰ δὲ δι' ἕδρης, κόπρανα ὑγρά, δυσώδεα· ἀπεψίες γὰρ ξυνεχέες αἱ τῆσδε προφάσιες· ἢν δὲ τάδε ἀποκλυσθῇ, φλεγματώδεα, ἔπειτα χολώδεα. τὰ πρῶτα μέν, ῥηϊδίως ἄπονος· ἔπειτα δὲ ξὺν ἐντάσεσι μὲν ὁ στόμαχος, γαστὴρ δὲ μετὰ στρόφων· ἢν δὲ ἐς τὸ κάκιον ἐπιδιδῷ, καὶ στρόφοι μείζονες, λειποθυμίη, ἔκλυσις μελέων, ἀπορίη, ἀποσιτίη· ἢν δὲ καί τι προσενέγκωνται, πολλῷ ῥοίζῳ ξὺν ναυτίῃ ἐς ἔμετον διεκθέει ξανθὴ χολὴ κατακορέως καὶ τὰ διαχωρήματα ὅμοια· σπασμοὶ, ξυνολκαὶ μυῶν τῶν ἐν τῇ κνήμῃ, καὶ βραχιόνων· δάκτυλοι καμπύλοι, σκοτόδινοι, λύγξ, ὄνυχες πελιδνοὶ, κατάψυξις, ἄκρεα ψυχρὰ, καὶ τὸ ὅλον ῥιγώδεες· ἢν δὲ ἐς τέλος τὴν ἥκῃ τὸ κακὸν, ἀτὰρ ἱδροῖ ὥνθρωπος· χολὴ μέλαινα ἄνω καὶ κάτω. οὖρα σχεθεῖσα κύστις ὑπὸ σπασμοῦ· ἀλλ' οὐδὲ οὖρον ἀλίζεται ὑπὸ τῆς ἐς τὸ ἔντερον τῶν ὑγρῶν μετοχετεύσεως· ἀφωνίη, σφυγμοὶ σμικρότατοι

καὶ πυκνότατοι, ὁκόσοι ἐπὶ ξυγκοπῇ· ἐντάσιες ἐμέτου ξυνεχέες, κενεαὶ, προθυμίαι τεινεσμώδεες, ξηραὶ, ἄχυλοι· θάνατος ἐπώδυνος καὶ οἴκτιστος, σπασμῷ τε πνιγὶ, καὶ ἐμέτῳ κενῷ. φέρει μὲν τὸ πάθος, ὥρη μὲν θέρεος, δεύτερον δὲ φθινόπωρον, ἦρ ἧσσον, χειμὼν ἥκιστα· ἡλικίαι δὲ, αἱ τῶν νέων καὶ ἀκμαζόντων, γῆρας ἥκιστα, παιδία δὲ, τουτέων μᾶλλον, ἀλλ' οὐ θανατώδεα.

ΠΕΡΙ ΕΙΛΕΟΥ. κεφ. ϛ.

ΕΝτέροισι γίγνεται μὲν φλεγμονὴ, ὀδύνην ὀλεθρίην ἐμποιοῦσα. θνήσκουσι γὰρ μυρίοι στρόφοισι καρτεροῖσι· ἐγγίγνεται δὲ καὶ πνεῦμα ψυχρὸν, ἀργὸν, οὔτε κάτω παρῆσαι ῥηΐδιον, οὔτε ἄνω ἀνηθέεσθαι· μίμνει δὲ ἐπὶ πολὺ ἐλισσόμενον, ἐν ὀλίγῃσι τῇσι ἄνω ἑλίξεσι. τοὔνεκε καὶ τὸ πάθος ἐπίκλησιν ἔσχεν εἰλεόν. κἢν πρὸς τοῖς στρόφοις δὲ καὶ πίεσις, καὶ μάλθαξις τῶν ἐντέρων ἔῃ, καὶ πουλὺ τὸ ὑπογάστριον ὑπερίσχῃ, χορδαψὸς τὸ τοιοῦτον ἐπὶ οὔνομα δι' ἔψησις· μὲν γὰρ ἡ μάλθαξις· χορδὴ δὲ ἐντέρων ἐπώνυμον. καὶ γὰρ καὶ ἐπιχορδίδα τὸ μεσεντέρεον ἐκίκλησκον οἱ πρόσθεν, τὰ μεσηγὺ νεῦρα καὶ τὰ ἀγγεῖα, καὶ τοὺς ὑμένας τοὺς ἀνὰ χώρας τῶν ἐντέρων. αἰτίη τοῦ εἰλεοῦ, ξυνεχὴς μὲν διαφθορὴ σιτίων πολλῶν τε καὶ ποικίλων, καὶ οὐ ξυνηθέων, καὶ ἄλλη ἐπ' ἄλλῃ ἀπεψίη, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῖσι εἰλεώδεσι, ὁκοῖον τι μέλανι σηπίης. ἐκ ἀδόκητος δὲ πληγὴ, ἢ ψῦξις, ἢ ψυχροποσίη ἐφ' ἱδρῶτι, ἀθρόην ἢ χανδόν· καὶ οἷσι δὲ ἔντερον ἐς τὸν ὄσχεον ξὺν κόπρῳ κατέβη, καὶ οὐκ ἀνώσθη ἐς τὴν κοιλίην, ἀλλ' αἰεὶ ἐλήφθη βίῃ, τουτέοισι ἔθος ἐπιφλεγμαίνειν τὰ κάτω ἔντερα. ξυνήθες δὲ τὸ πάθος παιδίοισι, οἷσι περ δὴ καὶ ἀπεψίη ἦ, καὶ τὸ βλάβος διαδιδράσκουσι· μᾶλλον δὲ, διά τε τὸ ἔθος, καὶ τὴν ὑγρότητα τῶν ἐντέρων· ὀλισθηρὰ γάρ· γέροντες δὲ, οὐ μάλα μὲν πάσχουσι, περιγίγνονται δὲ ἥκιστα. ὥρη θέρεος τίκτει μᾶλλον

ἦρος, φθινόπωρον δὲ χειμῶνος, ἀμφοῖν δὲ ἐπιμᾶλλον θέρος. πολλοῖσι μὲν οὖν ἐπὶ τούτοισι τρόποισι θνήσκουσι αὐτίκα· μετεξετέροισι δὲ καὶ πύος ἐγγίνεται, καὶ αὖθις μελανθὲν τότε τὸ ἔντερον καὶ διασαπὲν ἐξέπεσε, καὶ οὕτως ἐξέλιπον. ξυνέστι δὲ αὐτέοισι, εἰ μὲν ἐπιεικὴς εἰλεὸς εἴη, πόνος ἑλισσόμενος, στομάχου πλάδος, ἔκλυσις, μαλακίη, ἐρεύξιες κεναὶ καὶ οὐδὲν ὠφελοῦσαι, κοιλίη ὑποβορβορύζουσα φύσησι, ὁδοιπορέει μέχρι ἕδρης, διέξοδοι δὲ ἀτελέες· ἢν δὲ ἐπὶ πᾶσιν ἴσχῃ ὁ εἰλεὸς, πάντων ἄνω ἡ φορὴ, πνευμάτων, φλέγματος, χολῆς. ἐμέουσι γοῦν τάδε· ἔξω ψυχροὶ, ψυχροὶ τὸ πᾶν σκῆνος· πόνος πουλὺς, ἀνάπνοη κακὴ, διψαλέοι· ἢν δὲ καὶ θνήσκειν μέλλωσι, ἱδρὼς ψυχρὸς, δυσουρίη, ἕδρη ἀπολελημμένη, ὡς μηδὲ ἰσχνὸν ἔλασμα διελάσαι· κόπρων ἔμετοι, ἄνθρωποι ἄφωνοι, σφυγμοὶ πρόσθεν μὲν ἀραιοὶ, σμικροί· περὶ θάνατον δὲ σμικρότατοι, καὶ πυκνότατοι, καὶ ἐκλείποντες. τάδε μὲν οὖν τοῖσι λεπτοῖσι ἐντέροισι ξυνεμπίπτει· ἀτὰρ τὸ κώλῳ τὰ αὐτὰ πάθεα γίγνεται, καὶ τὰ ξυνιόντα ὅμοια, καὶ ἡ αὐτὴ συμμορφή· λυτέων δὲ μετεξέτεροι διαδιδράσκουσί ποτε, ἢν πύος ἐγγένηται τῷ κώλῳ. αἰτίη δὲ τὸ βάθος τὸ σαρκοειδὲς τοῦ ἐντέρου. πόνος δὲ ἰσχυρὸς μὲν, ἡδὲ ὀξὺς ἐπὶ τοῖσι λεπτοῖσι ἐντέροισι. πλάδος δὲ καὶ βάρος ἴσχει ἐπὶ τῷ κώλῳ. διάσσει δὲ ὁ πόνος, ἄλλοτε μὲν ἐπὶ τῇσι πλευρῇσι, εὖτε φαντασίη ἐγγίγνεται πλευρίτιδος· καὶ γὰρ καὶ πυρεταίνουσι οἵδε· ἄλλοτε δὲ ὑπὸ τῇσι νωθῆσι ἐνθάδε καὶ ἔνθα, ὡς δοκέειν τὴν ὀδύνην ἥπατος ἢ σπληνὸς ἔμμεναι, αὖθίς κοτε ἐν τοῖσι κενεῶσι. πολλὸν γὰρ τὸ κῶλον καὶ παντὶ ἴλικας ποιεύμενον· μετεξετέροισι δὲ, καὶ ἐς τὸ ἱερὸν ὀστέον ἐρείδει, τὰ ἐς μηροὺς, καὶ διδύμων κρεμαστῆρας. ἐπὶ δὲ τοῖσι κωλικοῖσι, ἔμετοι πλεῦνες κενοὶ, τὰ δὲ ἐμεύμενα, λεπτὰ, χολώδεα, ἐλαιοειδέα. ἔστι δὲ ὁ ἐντεῦθεν κίνδυνος τοσόνδε ἀσινέστερος, ὁκόσον τὸ κῶλον τῶν λεπτῶν ἐντέρων σαρκοειδέστερον, καὶ παχύτερον, καὶ ἀνεξικακώτερον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΗΠΑΡ ὀξέων παθῶν. κεφ. ζ.

Τῶν ἀπὸ καρδίης οἱ ἀπὸ ἥπατος, οὐκ ὠκύτερον μὲν, ἐπιπονώτερον δὲ θνήσκουσι. ἔστι γὰρ αἵματος πάγος τὸ πλεῖστον ἧπαρ· ἢν δὲ ἐν τῇσι πύλῃσι αὐτέου ξυμπέσῃ τις θανάτου αἰτίη, οὐ μεῖον ὀξέως ἢ οἱ ἀπὸ καρδίης θνήσκουσι. ὑμέσι γὰρ καὶ τόνοισι ἐπικαίροισι καὶ λεπτοῖσι, καὶ φλεψὶ μεγάλῃσι ἐξύφανται τάδε τὰ μέρεα· ὡς δὲ καὶ τῶν σοφῶν ἀφηγέονταί τινες, καὶ ψυχῆς ἐπιθυμίη τῇδε ἐγκάθηται. αἱμοῤῥαγίη μὲν γὰρ ὑπερίσχει πάντα πολλόν· ῥίζωσις γὰρ φλεβῶν, ἧπαρ γίγνεται· ὧν ἐν αὐτέῳ μεγάλη μὲν φλεγμονὴ, οὐ κάρτα ξυνεχέως, οὐδὲ ἐν πᾶσιν ἐς τὰ ἐπίκαιρα χωρεία· φθάνει γὰρ ἐξηθὼν τοῦ ζῆν ὥνθρωπος· σμικροτέρη δὲ θαμινά· τοὔνεκεν διαδιδράσκουσι μὲν τὸν ὄλεθρον, μακρότερα δὲ νοσέουσι. ἔργου γὰρ αὐτέου τοῦ κατὰ τὴν ἐξαιμάτωσιν, οὐκ ἔστιν ἀνάπαυλα, οὐδὲ ἀμβολή· ἐπὶ δὲ τὴν καρδίην, καὶ τὰ νέρθεν τοῦ διαφράγματος· ἐντεῦθεν γὰρ τοῦ αἵματος ἀφέσιες· ἢν ἐπὶ μείζονι αἰτίῃ πληγῇ, ἢ διαφθορῇσι ξυνεχέσι πολλῶν καὶ κακῶν σιτίων, καὶ οἰνοφλυγίῃ, ἢ ψύξι καρτερῇ, καὶ ἐν τῇσι πύλῃσι γίγνεται φλεγμονὴ, ὤκιστος ὄλεθρος. πῦρ μὲν γὰρ ὑποβρύχιον, ἀλαμπὲς, δριμὺ, σφυγμοὶ νωθροί· πόνου ἰδέη ποικίλη καὶ παντοίη, ἄλλοτε μὲν ἡ ὀδύνη ἐπὶ τὰ δεξιὰ διεληλαμένη, ὡς δοκέειν ὀξὺ βέλος ἐγκέεσθαι· ἄλλοτε δὲ, στρόφῳ ἰκέλη· αὖθις δέ κοτε, πόνος βαρὺς, βαρύτατος· μεσηγὺ δὲ τῆς ὀδύνης, ἀτονίη, καὶ ἀφωνίη· διάφραγμα καὶ ὑπεζωκὸς ἕλκονται. ἀπὸ τοῦδε γὰρ ἄχθος τὸ ἧπαρ ἤρτηται. διὰ τόδε ἐς τὴν κατ' ἴξιν κληΐδα ὀδύνη καρτερή· βὴξ δὲ ἀτελής· προθυμίη δὲ μοῦνον· κἢν ἐς τέλος κοτὲ ἀφίκηται, ξηρή· ἀναπνοὴ κακή. οὐ γὰρ ξυντιμωρέει τῷ πνεύμονι τὸ διάφραγμα, ξυνομαρτέον ἐς ξυναγωγὴν καὶ διάστασιν. πνεῦμα σμικρὸν ἥκουσι,

ἐκπνέουσι μέζον· χροιὴ μελάγχλωροι, μολιβδοειδέες, ἀπόσι-
τοι. ἢν δέ τι προσενέγκωνται φυσώδεες τῶν ὑποχονδρίων· ἐρεύξιες
χολώδεες ὀξίζουσαι, βρομώδεες· ναυτίη, διάστασις κενεὴ, γαστὴρ
ἀπολελυμένη τὰ πολλὰ χολώδεα, γλῶσσα βραχέα· ἀεὶ δὲ ἐ-
παυξέα γίγνεται τὰ πάθεα· γνώμη οὐ κάρτα παράφορος, νω-
θρὴ, μετέωρος, τετυφωμένη, ὄκνος πουλὺς, ψύξις ἀκρέων, τρό-
μοι, ῥίγεα, λύγξ κενὴ, σπασμώδης, ἴκτερος, χολὴ ἄκριτος, χο-
λόβαφοι τὸ πᾶν· ἢν δὲ καὶ περὶ ἑβδόμης φανῇ, καὶ ἄλλους ἔκτεινε
συχνούς· ὁκόσοι δὲ ἢ αἱμορραγίῃ, ἢ κοιλίης ταραχῇ πολλοῖσι
χολώδεσι, ἢ οὔροισι ἀκρίτοισι συχνοῖσι, τὸν ὄλεθρον διήλ-
λαντο, τουτέοισι δὲ μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ἐς ἀπόστασιν τοὺς τὸ
ἧπαρ τρέπεται· ἢν δὲ ἐπὶ πολλὸν ὑπερβάλλῃ χρόνον αὐτοῦ ἀπο-
στάσιος, ἐς ὕδρωπα ἄφυκτον τελευτᾷ· διψαλέοι, βραχύπνοοι,
ξηροὶ τὸ σκῆνος, ἀλιπέες· ὀξέων ἐπιθυμίη, ἄποιος ἡ γεῦσις.
φιλέει δὲ τόδε τὸ πάθος φθινόπωρον· ἐπὶ πλῆθος ὡρίων, καὶ
ποικίλων ἀπεψίῃ· ἡλικίη δὲ, πασέων μᾶλλον ἀκμή.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΟΙ-λην φλέβα ὀξείης νούσου. κεφ. η.

ἈΠὸ τῶν πυλέων τοῦ ἥπατος εὐρεῖα φλὲψ διαΐσσει μέση τῶν
τοῦδε περάτων. αἱ γὰρ ἐς λεπτὰ καὶ πλεῦνα σχιζομένη, ἐπὶ
τέλος ἐς ἀφανέα τῇσι ὄψεσι πάντῃ τοῦ ἥπατος σκίδναται· τοῖ-
σι δὲ τουτέων πέρασι ἄλλων φλεβῶν περατώσιες κατὰ τὸ σῶ-
μα ξυγκέονται, αὐτὰρ ἐκ λεπτῶν καὶ πλεύνων, μέζονες τε ἐ-
λάσσονες γίγνονται· ἐπιτελέως ἐν μέσῳ τῷ ἥπατι, ἐς μίαν φλέ-
βα μεγάλην συναγείρονται. ἐντεῦθεν δὲ δοιαὶ ἐξ ἀποσχίσιος
γιγνόμεναι, πέρην τοῦ ἥπατος ἀφικνέονται. ἡ μὲν γὰρ ἄνω τὸν
περὶ τὸν λοβὸν διαπερήσασα, ἐς τὰ κυρτὰ αὐτέου ἐξεφαάν-
θη· ἔπειτα περήνασα τὸ διάφραγμα ἐμφύεται τῇ καρδίῃ· κοί-

λη φλὲψ ἥδε καλέεται. ἡ δὲ ἑτέρη, τὸν κάτω λοβὸν τὸν πέμπτον διαπρήνασα μέχρι τοῦ κυρτοῦ, ἐπὶ τὴν ῥάχιν ἄξεισι, καὶ τῇδε παρατέταται, μέχρι τῶν ἰσχίων. ἀτὰρ καὶ ἥδε κοίλη οὔνομα τὸ αὐτὸ, οὕνεκεν μία γε αὕτη ἐστὶν ἡ φλὲψ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ἥπατος ἴσχουσα. εἰ γάρ τις ἐθέλει, διελάσαι αὖ ἔλασμα καὶ ἀπὸ τοῦ ἄνωθεν τοῦ ἐπὶ τὴν καρδίην κοίλης φλεβὸς ἐς τὴν παρὰ τὴν ῥάχιν, καὶ ἀπὸ τῆς ῥάχιος διὰ τοῦ ἥπατος ἐπὶ τὴν καρδίην. ἄνοδος γὰρ ἡ αὐτή. ἥδε οὖν ἡ φλὲψ, ὡς ἐγὼ δοκέω, ἡ ξύμπασα νοσέει ὀξέσι πάθεσι, καρτεροῖσι· μία γάρ ἐστι πᾶσα· μετεξετέροισι δὲ ἰητροῖσι μούνη δοκέει παρὰ τὴν ῥάχιν νοσέειν, οὕνεκα τῆς ἐς τὴν καρδίην τὰ σημεῖα οὐ προφανέα. ἐντὸς γὰρ τοῦ θώρηκος διατέταται πρὸς οὐδὲν προσισχομένη, ἀλλ' ἐναιωρευμένη τῷ θώρηκι, ἔστ' ἂν ἀπὸ τοῦ διαφράγματος ἐμφυῇ τῇ καρδίῃ. ἢν οὖν τι μεγάλων κακῶν ἴσχῃ τήνδε τὴν φλέβα, ξυνέκρυψε ἀμπέχων ὁ θώρηξ. γίγνεται δ' οὖν ἀμφὶ τήνδε τὴν φλέβα καὶ κέδματα· ἤν τε ῥηγνυμένη αἱμοῤῥαγίη ὤκιστα κτείνει· ὕπερθεν μὲν, διὰ πλεύμονος καὶ ἀρτηρίης ἐκχεομένου, ἢν ἐν τῷ θώρηκι ῥαγῇ· ἢν δὲ παρὰ τὴν ἀρχὴν, ἐς τὴν κάτω κοιλίην τοῖσι ἐντέροισι παρεκχέεται, ὡς ἐμπλέειν τὰ ἔντερα, ἤν τε πρόλιν καθ' ἓν ἐκφλυῆναι τὸ αἷμα, θνήσκουσι οἵδε· ἢν δὲ ἡ κοιλίη πληρευμένη αἵματος. γίγνεται δὲ καὶ φλεγμονὴ ἀμφὶ τὴν φλέβα, ἀτὰρ γε ἥδε ὀξέως κτείνει, ἢν μεγάλη ἔῃ. πῦρ μὲν γὰρ δριμὺ, δακνῶδες, ἐν τῇσι κοιλίῃσι ἀμφοῖν ἐγκαθειργμένον, βραχὺ δὲ μοῦνον ὑπερίσχον, ὡς δοκέειν ἀπτομένῳ λεπτὴν ἔμμεναι θέρμην· ὁ δὲ ἄνθρωπος καίεσθαι δοκέει· σφυγμοὶ σμικροὶ, πυκνότατοι, ὁκοῖόν τι πεπιεσμένοι, καὶ δεδιωγμένοι. ψύξις ἀκρέων, δίψος καρτερὸν, στόματος ξηρότης, προσώπου ἐρύθημα ξὺν ἀχροίῃ· ὑπέρυθροι δὲ τὸ ξύμπαν σῶμα· ὑποχόνδρια σκληρὰ, ἀνεσπασμένα, ὀδύνη ἐπὶ δεξιὰ μᾶλλον, καὶ παλμὸς τῇσδε παραμήκης, μέχρι τῆς λαγόνος· μετεξετέροισι δὲ

καὶ τῆς ἀρτηρίης τῆς παρὰ τὴν ῥάχιν, ἢν ὁ σφυγμὸς ἐς τὸ ἕτερον ὑποχόνδριον διασημαίνῃ. ξυμπαθὴς γὰρ καὶ ἥδε γίγνεται παρ' αὐτέην ἐπ' ἀριστερὰ κειμένην, ὡς τὸ ἐπὶ τῷ παντὶ οὐδὲν ἐπικουφιζούσης, ἀλλ' οὐδὲ τὸ δέρμα μαλθαζούσης· ξηρὸν δὲ τόδε, καὶ ῥυσσὸν, καὶ τρηχύ· ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἐν τοῖσι ἐξέχουσι ὀστώδεσι· οἷον ὀλεκράνῳ, γούνασι, ἢ κονδύλοισι· ὕπνοι βραχώδεες, κοιλίη τοῖς μὲν οὐδὲν ἐκδιδοῖ, τοῖς δὲ σμικρὸν, δριμὺ, χολῶδες· οὖρα ξανθὰ, δακνώδεα· τὴν γνώμην οὐ παράφοροι μὲν, νωθροὶ δὲ καὶ μαρασμώδεες, οὔτε ὁκόσοι τήνδε τὴν κατάστασιν εἶδον, καῦσον ἐκάλεον. καὶ γὰρ καὶ ἡ φύσις τοῦ καύσου τὰ παρεόντα, καὶ ἐν φθινοπώρῳ γίγνεται· ἐπεὶ τὸ θηριῶδες, καὶ ἀκμάζουσι καὶ νέοισι, οἷσι ἰσχνὴ ὑπὸ διαίτης πονηρῆς καὶ ταλαιπωρίης ἡ ἕξις. τεσσαρεσκαιδεκαταῖοι οἵδε τὰ πολλὰ θνήσκουσι· οἷσι δ' αὖ ἐς μῆκος ἡ νοῦσος ἀφίκηται, ἐν διπλασίοισι ὄλλυνται. ὁκόσοι δὲ, ἢ σμικρὴν ἀρχῆθεν ἴσχουσι τὴν φλεγμονὴν, ἢ τῆς μεγάλης κατὰ βραχὺ διαλυομένης, διαδιδράσκουσι μὲν τὸν ὄλεθρον, οὐδέπω δὲ ἀφίενται τοῦ κακοῦ. οἱ δὲ μακρὸν μὲν τὸν χρόνον τὸν καῦσον νοσέουσι· ἀποπαύεται δὲ τὰ κινδυνώδεα, αἱ ὀδύναι καὶ ξυντάσιες τῶν ὑποχονδρίων, καὶ ἡ κακοσφυξίη, καὶ τῆς γνώμης τὸ νωθές· ἔτι δὲ ἔμπης ἔασιν ἀσσώδεες, ἀλύοντες ξὺν ἀπορίῃ· ξύνεστι δὲ ὅ, τε καῦσος, καὶ τὸ δίψος, καὶ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ στόματος ἡ ξηρότης· ἀναπνέουσι πολλὸν, μακρὸν ἕλκοντες καὶ ἀθρόον, ὅλον τὸν ἠέρα, ἐς ἔμψυξιν ἐπισπώμενοι· ἀτὰρ καὶ τε πίνουσι ψυχρὸν χανδὸν πολὺ πλεῖστον, καὶ ἐς μὲν βραχὺ ἀνεκουφίσθησαν, εἶτ' αὐτοῖς ἐξάπτεται τὸ δίψος, αὖθις ἄδδην πίνουσι· καὶ ἥδε ἡ διαδοχὴ τοῦ κακοῦ· καὶ ἰητρὸς δὲ ἀγαθὸς, ψυχρὸν δὴ δῴη πολλὸν ἀσινέως, ὅκως ἐν τῇσι ἄλλῃσι καύσεσι. ἀσφαλέστερον δὲ τοῖσι ἀπὸ τῆς κοίλης φλεβὸς νοσέουσι τὸν καῦσον· κἢν μὲν ἡ γαστὴρ, ἢ ἡ κύστις τὸ ποτὸν ὑποφέρῃ, οὐδὲ ἐμέτου δεῖ· εἰ δὲ μὴ, ἐπὶ πολλῷ τὸ πολλὸν τῷ ψυχρῷ ἐμέσαι χρή. ἐκ ῥαχίη γὰρ ἐν ὧν

θρωπος, εἰ τοσόνδε πίνων, μηδὲν διαχωροίη, ἢ ἱδρῶσι, ἢ οὔροισι, ἢ κοιλίῃ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΝΕΦΡΟΙΣ ὀξέων παθῶν. κεφ. θ.

ΝΕφροί, τὴν μὲν τοῦ σώματος ἰδέην, οὐ κάρτα ἐπίκαιροι ἐς κίνδυνον, ἢν καί τι πάθωσι ὀξέως· ἀδενώδεες γὰρ τὴν φύσιν, ἐς δὲ ὄλεθρον εὐήθεες· ἐπίκαιρον δὲ αὐτέων τὸ ἔργον, ἥτε διάκρισις τῶν οὔρων ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ ἡ ἀπόκρισις. ἐπείγει δὲ τήνδε, ἢ λίθος, ἢ ἐγγιγνομένη φλεγμονὴ, ἢ αἱμάλωψ, ἢ τι τοιόνδε· οὔτε ξυμπαθέης μὲν τῆς διὰ τὴν ἰδέην τοῦ σώματος κακὸν γίγνεται οὐδέν· ἡ δὲ ἐπίσχεσις τῶν οὔρων, πάντα τὰ δεινὰ πορήσει. πῦρ μὲν γὰρ δριμὺ, ἀσῶδες, ὀδύνη κατ' ὀσφὺν ἐπὶ ἐσχίῳ βαρεῖα, διάτασις τῶν μερῶν, μᾶλλον δὲ τῶν ἀμφὶ τὸ ὑποχόνδριον· οὔρου ἐπίσχεσις, ἢ ἐς τὸ πάμπαν, ἀλλὰ σταγόνα μὲν οὐρέουσι, ἐπιθυμίη δὲ πολλὸν ἐκχέαι. πλημμύρης γὰρ αἴσθησις. ἢν δὲ καὶ τὸ οὖρον δριμὺ καὶ δακνῶδες ἐγγένηται, ψύξιες, ἔμετοι, σπασμοὶ, διατάσιες καὶ πληρώσιες τῶν ὑποχονδρίων· ἰκέλη ἡ ξυμφορὴ ἥδε καὶ ξυναίσθησις γίγνεται, τοῖσι ἀπὸ πλήθεος σιτίων καὶ διαφθορῆς ἐμφυσηθεῖσι τὴν κοιλίην· σφυγμοὶ τὰ πρῶτα μὲν ἀραιοὶ, νωθροί· ἢν δὲ ἐπιμᾶλλον τὸ κακὸν πιέζῃ, σμικροὶ, πυκνοὶ, ταραχώδεες, ἄτακτοι, ὕπνοι λεπτοὶ, ὀδυνώδεες, οὐ διηνεκέες, καὶ ἐξαπίνης ἐκθορνύμενοι ὡς ὑπὸ νύξιος, εἶτα ὑποφέρονται ἐς κῶμα, ὡς ὑπὸ καμάτου· τὴν γνώμην οὐ κάρτα παράφοροι, ληρώδεες, πελιδνοὶ τὰ πρόσωπα· ἢν δὲ ἥκῃ αὖθις κοτὲ τῆς οὐρήσιος ἡ προθυμίη, ἐπὶ σπασμοῖσι καὶ μεγάλῃσι ὀδύνῃσι βραχὺ μὲν τὸ σταΐγδην ἐξέκρινε, οὔτε σμικρὸν ἐπανῆκε τῶν πόνων· εἶτα ἐς τὰ αὐτὰ παλινδρομέες. ὀξύτατα δὲ θνήσκουσι τῶνδε οἷσιν οὐδὲν ἐκκρίνει, ὁκόσοι δὴ θνήσκουσι· οἱ πλεῦ-

νες γὰρ περιγίγνονται, ἢ τοῦ λίθου ἐς τὴν κύστιν διὰ τῶν οὔρων ἐκπεσόντος, ἢ τῆς φλεγμονῆς ἐς πύον τρεπομένης, ἢ κατὰ βραχὺ διαπνεομένης. ἢν γὰρ καὶ ἐπὶ σμικρὸν ἐνδεῶς διεξιέναι ῥηϊδίως τὸ οὖρον, διαδιδρήσκουσι τὸν ὄλεθρον· χρόνῳ δὲ μακρῷ φθίνουσι τὴν ἕξιν. ὀρθῶς τάδε οἱ νοσέοντες πάσχουσι, καὶ καταγίγνονται ἐς ξύντηξιν ὑποφερόμενοι. ὧραι δὲ καὶ χῶραι, καὶ ἡλικίαι φέρουσι, ἅπερ καὶ τὰ κατὰ τὰς κοίλας φλέβας. ἐξερεύγει κοτὲ αἷμα ἀπὸ τῶν νεφρῶν πολλὸν ἀθρόον, καὶ πολλῇσι ἡμέρῃσι ξυνεχὲς ῥέει· ἀλλ' οὔτινες αἱμοῤῥαγίῃ θνήσκουσι, ἀλλ' ἢ φλεγμονῇ τῇ ξὺν αἱμοῤῥαγίῃ γιγνομένῃ, ἢν ἐπισχεθῇ τὸ αἷμα· τὰ πολλὰ δ' ἐξ ἐπισχέσιος, ἐπὶ μεγάλῃ φλεγμονῇ θνήσκουσι.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΥστιν ὀξέων παθῶν. κεφ. ι.

Κύστις χαλεπὴ μὲν ἐν νούσοισι ὀξείῃσι πονῆσαι· κἢν ἄλλοισι ξυμπεπόνθῃ· χαλεπωτέρη δὲ καὶ θανατωδεστέρη, ἢν ἀφ' ἑωυτῆς ἄρξηται· καὶ γὰρ καὶ δυνατωτάτη πάντα ξυμπαθέα ποιῆσαι, καὶ νεῦρα, καὶ γνώμην. νεῦρον γὰρ ἡ κύστις ψυχρὸν καὶ λευκόν, ἀτὰρ καὶ πόῤῥωτάτω τοῦ οἰκείου θάλπεος· ἐγγυτάτω δὲ τῆς ἔξω ψύξιος. ἐν γὰρ τῇ νειαιρῇ γαστρὶ κατωτάτω ἵζει, προσωτάτω τοῦ θώρηκος· ἀλλὰ καὶ ἔργον αὐτέης ἐπίκαιρον, ἡ τῶν οὔρων ἔξοδος. κἢν οὖν μοῦνον ἥδε ἐπισχεθῇ λίθοισι, ἢ θρόμβοισι, ἤ τευ ἄλλῃ ἰδίῃ, ἢ ἀλλοτρίῃ ξυμφορῇ, θανατῶδες. ἐπὶ γυναικῶν μὲν γὰρ αὐτέων καὶ ὑστέρων φλεγμονὰς ἀναπιέζει· ἐπ' ἀνδρῶν δὲ, τὸ ἔσχατον, τὸ εὐθὺ, τὸ παράμηκες ἔντερον· ἐν πολλοῖσι δὲ ἐκ καρτερίης ἀεκουσίου ὑπ' αἰδοῦς ἐν ξυλλόγοισι, ἢ ξυνδείπνοισι πληρουμένης, διατέταται, ἀδρανίῃ τε περιστολῆς, οὐκέτι μεθίησι. ἐπὴν οὖν ἐπισχῇ τὰ

οὖρα, πληρώσιες καὶ τῶν ὕπερθεν μερέων, νεφρῶν, οὐρητήρων διατάσιες, λαγόνων ὀδύνη βαρείη, σπασμός, τρόμος, ῥίγεα, γνώμης παράφοροι. ἢν δὲ πρὸς τοῖσι καὶ ἕλκος πεπόνθῃ ἢ φλεγμονήν, πολλὰ μὲν τὰ κακά, ὄλεθρος δὲ πολλόν τι ἑλκέων ὤκιστος. ἀλλ᾽ ἀμφὶ μὲν ἕλκεος καὶ ἀποστάσιος, καὶ πυώδεος, καὶ τῶν ὁκόσα μὴ ὀξύτατα ᾖ, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται· ὁκόσα δὲ καρτόξεα, καὶ ἐν ιζ̄ ἡμέρῃσιν, ἢ ὀλίγῳ θᾶσσον, ἢ βραδίον κτείνει, ὁκοῖον φλεγμονή, ἢ θρόμβοι, ἢ λίθος ἐς τὸν τράχηλον ἐμπεσών, περὶ τῶνδε νῦν ἐρέω. ἢν οὖν τι τουτέων ξυμβῇ, οὔρων ἐπισχέσιες, ὄγκος ἐν τῷ ἐπιγαστρίῳ, ὀδύνη ὀξείη, πάντη τῆς κοιλίης περίτασις τῆς κύστιος, ὁ ὠχρὸς ἱδρὼς τῇ δεκάτῃ, ἔμετοι φλεγματώδεες, ἔπειτα χολώδεες, ψύξις ὅλου, ποδῶν δὲ μᾶλλον· ἢν δὲ ἐπὶ μέσον τὸ κακὸν ἕρπῃ, πυρετοὶ λυγγώδεες, σφυγμοί, ἄτακτοι πυκνοί, καὶ μικροί, ἐρύθημα τοῦ προσώπου, διψώδεες, ἀπορίη, γνώμης παράφοροι, σπασμοί· ἐπὶ δὲ φαρμάκοισι δηλητηρίοισι καὶ κανθαρίσι, ἢ βουπρήστει καὶ πνεύμασι, ἐμπιπρᾶται ἡ κύστις, καὶ ἡ ξύμπασα κοιλίη βιαιοτέρη καὶ πάντα κακίων, καὶ οὐκ εἰς μακρὸν ἡ τοῦ θανάτου ἀμβολή. αἱμορραγέει κοτὲ κύστις· ξανθόν τε καὶ λεπτὸν τῇδε τὸ αἷμα· ἀλλ᾽ οὐδέν τι διὰ τήνδε θνήσκουσι, κἂν μὴ ῥηϊδίη ἡ ἐπίσχεσις· ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῖσι θρόμβοισι καὶ τῇ φλεγμονῇ ὁ κίνδυνος· ψύξις γὰρ καὶ νέκρωσις, καὶ γαγγραινώσιες, καὶ τὰ ἐπὶ τῇδε κακὰ ῥηϊδίως κτείνει. φέρει δὲ τὰς νόσους, χεῖμα, καὶ μετόπωρον· ἡλικίη δέ, ἀκμή, ἔτι δὲ μᾶλλον γῆρας· αἱ δὲ ἄλλαι ὧραι, καὶ αἱ ἡλικίαι, οὔτε ξυνεχέως, καὶ ἥκιστα κτείνουσι· ἀσινέστατα δὲ πάντων, τὰ παιδία.

ΠΕΡΙ ΥΣΤΕΡΙΚΗΣ ΠΝΙΓΟΣ, κεφ. ια.

ΕΝ τῇσι λαγόσι τῶν γυναικῶν μέσῃσι ἐγκέεται ἡ μήτρη, σπλάγχνον γυναικήϊον ἄγχιστα ζῶωδες. κινέεται γὰρ ἐξ ἑωυ

τέης ἔνθα καὶ ἔνθα ἐπὶ τὰς λαγόνας· ἀτὰρ καὶ ἐς τὰ ἄνω, κατ' ἴξιν μὲν, ὑπὸ τὸν χόνδρον τοῦ θώρηκος· ἐς τὰ πλάγια δὲ, ἐπὶ δεξιὰ, ἢ ἐς ἀριστερὰ, ἢ ἐς ἧπαρ, ἢ σπλάγχνα, γίγνεται δὲ καὶ προπετεστέρη ἐς τὰ κάτω, καὶ ξυλλήβδην εἴπωμεν, πάντη ἐστὶ πλανώδης· καὶ εὐώδεσι ὀσμήσεσι τέρπεται, καὶ ἐπ' αὐτὰ ἵεται· ἄχθεται δὲ τοῖσι κακόδμοισι, καὶ αὐτὰ φεύγει· καὶ τὸ ξύμπαν ἐν τῇ ἀνθρώπῳ ἐστὶ ἡ ὑστέρη, ὁκοῖόν τι ζῶον ἐν ζώῳ. ἢν δὲ οὖν ἢν ἐξαπίνης ἀνώϊστος γένηται, καὶ ἐπιπολὺ ἄνω μείνη, καὶ ἐκβιάσηται τὰ σπλάγχνα, ἀπεπνίχθη κοτὲ ἡ ἄνθρωπος, τρόπον τὸν ἐπιληπτικὸν, ἄνευθεν σπασμῶν. ἐπιέζετο γὰρ ὠκέως στενοχωρίῃ ἧπαρ, διάφραγμα, πνεύμων, καρδίη. τοὔνεκεν ἄπνοίη ξυνεῖναι δοκέει καὶ ἀτονίη· ἀτὰρ καὶ αἱ καρωτίδες ξυμπαθίῃ τῆς καρδίης πιέζονται. διὰ τόδε καρηβαρείαι τε καὶ ἀναισθησία ξυνέσι καινῷ κάρῳ. γίγνεται δὲ καὶ ἄλλο πάθος αὐτέῃσι ἴκελον τῇδε ξυμμορφῇ, ξὺν πνιγὶ καὶ ἀφωνίῃ· ἀλλ' οὐκ ἀπὸ ὑστέρης. καὶ γὰρ τόδε καὶ ἀνδράσι γίγνεται κατοχώδεα τρόπον. ἀλλὰ τῇσι μὲν ἀπὸ ὑστέρης κακώδεες ἐπαρήγουσι ὀδμαὶ, καὶ εὐωδέων προσθέσιες τὰ γυναικήϊα ὑποθέσιες· τῇσι δὲ ἑτέρῃσι τάδε οὐδὲν ἐπαρήγει, καὶ τὰ μέλεα κινέονται ἀπὸ ὑστέρης· ἀπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου πάθεος, ἥκιστα. ἔτι δὲ τρόποι αὐτόματοι, καὶ οὐκ αὐτόματοι· ἀλλ' ἐξ ὑποθέσιος ἀμβλωθριαίου. ψύξιες καρτεραὶ τῆς ὑστέρης, αἱμορραγίης ἀθρόης ἐπίσχεσις, καὶ ὁκόσα τοιάδε. ἢν οὖν ἄρξηται πάσχειν κινδυνευούσης ἄνω τῆς ὑστέρης, ὄκνος ἔργων προήξιος, ἔκλυσις, ἀτονίη, γουνάτων ἀκρασίη, σκοτόδινος, καὶ τὰ γυῖα λύονται, κεφαλῆς πόνος, καρηβαρείη. τὰς φλέβας τὰς ἑκάτερωθεν τῆς ῥινὸς ἀλγέει ἡ γυνή· ἢν δὲ καταπέσωσι, καρδιώσσουσι, ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι λαγόνες κεναὶ, ἔνθα ἡ ἕδρη τῆς ὑστέρης, σφυγμοὶ διαλείποντες, ἄτακτοι, ἐκλείποντες, πνὶξ καρτερὴ, ἀφωνίη, ἀναισθησίη, ἡ ἀνάπνοη ἄσημος, ἀσαφὴς, ὤκιστος καὶ ἄπιστος ὁ θάνατος. οὐδὲν γὰρ ἴσχουσι νεκρώδες· ἐς

χροιὴν, ζωώδεες· ἐρυθρότεραι μᾶλλον μέχρι πολλοῦ τοῦ θανάτου· ὀφθαλμοὶ μικρόν τι ἐξίσχοντες, λαμπροὶ, οὐ κάρτα μὲν ἀτενέες, ἀτὰρ οὐδὲ κάρτα κεκαμμένοι. ἢν δὲ μετακινέηταί κοτε ἐς ἕδρην ἡ ὑστέρη, πρὶν ἐς τέλος ἰέναι τὸ πάθος, διαδιδράσκουσι τὴν πνῖγα. εὖτε κοιλίη ὑποβορβορύζει, ὑγρότης τῶν γυναικηΐων τόπων, ἀναπνοὴ δασυτέρη καὶ σαφεστέρη· ὠκίστη ἐκ τοῦ πάθεος ἡ ἔγερσις, ὅκως καὶ ὁ θάνατος ὤκιστος. καὶ γὰρ ῥηϊδίως τοῖσι ἄνω προχωρέει· ἀτὰρ ἠδὲ ῥηϊδίως ἀφίσταται. ἀκρόπλοος τε γὰρ ἡ ὑστέρη· ὑγροὶ δὲ καὶ οἱ ὑμένες οἱ ὀχέες αὐτῆς· ὑγρὸν δὲ καὶ τὸ χωρίον, ἔνθα κέεται ἡ ὑστέρη· πρὸς δὲ φυγῇ τε καὶ ὁρμῇ χρέεται ἡδέων τε καὶ ἀηδέων. ῥηϊδίως οὖν νεύει ὅκως πρέμνος ἔνθα καὶ ἔνθα, ἄνω τε καὶ κάτω πλώει. διὰ τόδε νεήνισι τὸ πάθος γίγνεται· γεραιτέρῃσι δὲ ἥκιστα. ᾗσι γὰρ ἡλικίη τε καὶ βιοτὴ καὶ γνώμη πλανωδεστέρη, τῇσι καὶ ὑστέρη ἐστὶ ῥεμβώδης· πηλικωτέρῃσι δὲ εὐσταθέα καὶ ἡλικίη καὶ βίος, καὶ γνώμη, καὶ ὑστέρη. ἥδε μὲν οὖν ἡ ἀπὸ ὑστέρης πνὶξ, μούνῃσι γυναιξὶ παρομαρτέει· γίγνεται δὲ καὶ ξυνὰ πρὸς ἄνδρας πάθεα τῇ ὑστέρῃ φλεγμονὴ, αἱμοῤῥαγίη· ξυνὰ δὲ καὶ τὰ παρεόντα σημεῖα, πυρετοὶ, ἀσφυξίη, ψύξις, ἀφωνίη· ἐπὶ δὲ τῇ αἱμοῤῥαγίῃ, καὶ ὀξύτεροι οἱ θάνατοι, ὁκοῖόν τι ἐν ζώῳ σφαγή.

ΠΕΡΙ ΣΑΤΥΡΙΑΣΕΩΣ. κεφ. ιβ.

Οἱ σάτυροι τοῦ Διονύσου ἱεροὶ, ἐν τῇσι γραφῇσι, καὶ τοῖσι ἀγάλμασι, ὄρθια ἴσχουσι τὰ αἰδοῖα, ξύμβολον τοῦ θείου προήγματος. ἔστι δὲ καὶ πάθεος ἰδέη, ἀνίσχοντος ὄρθια τοῦ πάσχοντος τὰ αἰδοῖα, ἐπίκλησις σατυρίησις ἐς ὁμοιότητα τοῦ θεοῦ σχήματος. ὁρμὴ δὲ ἐστὶ ἄσχετος ἐς ὁμιλίην· ἀτὰρ οὐδ' ἐν τῇσι προσόδοισι οὐδὲν ὠφελέονται· οὐδὲ ἐπὶ πολλοῖσι καὶ συνεχέσι ὁμιλίῃσι πρηΰνονται τὸ ὄρθιον. σπασμοὶ δὲ ἁπάντων τῶν νεύρων, καὶ

ἔντασις τενόντων, καὶ βουβώνων, καὶ πληχάδος, φλεγμονὴ τῶν αἰδοίων καὶ πόνος, ἐρύθημα προσώπου, καὶ ἰκμὰς νοτίδι ἰκέλη. περιστελλόμενοι, ἡσυχῇ ἐπίλυποι, κατηφέες, ὥσπερ ἀχθόμενοι τῇ ξυμφορῇ. ἢν δὲ ὑπερίσχῃ καὶ τὴν αἰδῶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ πάθος, ἀκρατέες μὲν γλώσσης ἐς τὸ ἄκοσμον· ἀκρατέες δὲ ἐς τὸ ἀμφαδὸν καὶ τῆς τοῦ ἔργου πρήξιος, παράφοροι τὴν γνώμην ἐς τὸ ἄσχημον. κατέχειν γὰρ οὐ δύνανται· διψώδεες, φλέγμα πολλὸν ἐμέουσι· ἐπειδὴ τοῖσι χείλεσι ἀφρὸς ἐφιζάνει, ὅκωσπερ τοῖσι ὀργῶσι τῶν τράγων· ἀτὰρ ἠδὲ ὀσμὴ ὁμοίη. οὖρον δὲ ἐπιχέσιος πολλῆς, ἀλλ' ἐς λευκὸν, παχὺ, γονοειδές· κοιλίη ἀπολελυμένη, γαργαλισμοὶ αὐτόματοι πλευρέων καὶ μασχαλῶν, σπασμώδεες, ἀπόσιτοι, εἰ δὲ προσφέροιντο, ἁρπάγδην, ταραχώδεες. ἢν δὲ ἐς ὄλεθρον ἥκῃ τὸ κακὸν, φυσώδεες. κοιλίην ἐπηρμένοι, τενόντων καὶ μυῶν τῶν πάντων ξυνέντασις, δυσκινησίη, ξυνολκαὶ μελέων, σφυγμοὶ μικροὶ, ἀσθενέες, ἄτακτοι. ἔλυσέ κοτε τάδε πάντα κοιλίη ἐκταραχθεῖσα πολλοῖσι φλεγματώδεσι, χολώδεσι, ἔμετος ὁμοίως· οὐκ αὖθεν κινδύνου ἴησις, ὕπνος βαθὺς καὶ μήκιστος. ψύξις γὰρ καὶ πάρεσις καὶ νάρκη νεύρων, ὕπνος πουλύς· νάρκη δὲ καὶ ψύξις, σατυρίησιν ἴηται. γίγνεται δὲ τὸ πάθος, ἦρος μάλιστα καὶ θέρεος. ἡλικίῃσι δὲ μειρακίοισι καὶ νέοισι· μάλιστα δὲ ὁκόσοισι ἡ φύσις ἐς ξυνουσίην ἑτοίμη· ὀξύτατον ἠδὲ ἀτερπὲς, ἠδὲ ἄκοσμον κακόν. τὰ πολλὰ γὰρ ἐν ἑβδόμῃ θνήσκουσι. λόγος δὲ ὅτι καὶ γυναῖκες πάσχουσι τοῦτο τὸ πάθος, καὶ ἥτε ἐς τὰ ἀφροδίσια ὁρμὴ ὁμοίη, καὶ τὰ λοιπὰ ξύμπαντα τὰ αὐτά· ἐγὼ δὲ μαχλοσύνην μὲν γυναιξὶ ὑγρῇσι πείθομαι γίγνεσθαι, ἐς ἔκχυσιν τοῦ πλήθεος τούτων· σατυρίησιν δὲ ἥκιστα. οὔτε γὰρ ἡ φύσις αὐτέων ἑτοίμη· ψυχρὴ γὰρ· ἀλλ' οὐδὲ μόρια ἐς ὀρθίησιν, ὅκως περ σάτυρος, ἴσχει γυνὴ, ὥσπερ τὸ πάθος ἐπώνυμον. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τηνίκα τῆς ἀπὸ ὑστέρης νοσέουσι ἄνδρες, οὕνεκεν οὐκ ἴσχει ὑστέρην ἀνήρ.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ, ΠΕΡΙ αἰτίων καὶ σημείων χρονίων παθῶν, βιβλίον πρῶτον.

ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΩΝ, κεφ. α.

Ρονίων νούσων, πόνος μὲν πουλύς· χρόνος δὲ μακρὸς συντήξιος, καὶ ἀβέβαιος ἡ ἄλθεξις. ἢ γὰρ οὐκ ἐξηλάθησαν ἐς τὸ πάμπαν, ἢ ἐπὶ σμικρῇ ἁμαρτωλῇ παλινδρομέουσι αἱ νοῦσοι. οὔτε γὰρ ἀτρεμέειν οἱ νοσέοντες τλημέουσι ἐς τέλος· ἀτὰρ ἤδε ἁμαρτάνουσι ἐν τῇσι μακρῇσι διαίτῃσι, κἢν ἀτρεμέωσι· ἢν δὲ ὁ πόνος ἐῃ ἐπιπόνου ἰήσιος, δίψης, λιμοῦ, φαρμάκων πικρῶν καὶ ὀδυνωδέων, ἢ τομῆς, ἢ καύσιος· ὧνπερ ἐστὶ ἐν τῇσι δολιχῇσι νούσοισι χρέος, ὡς ὑποδιδρήσκουσι οἱ κάμνοντες, θανάτου δῆθεν αὐτέου ὀρεγόμενοι. ἔνθα δὴ ἀρετὴ διαείδεται ἀνδρὸς ἰητροῦ, καὶ μακροθυμίης, καὶ ποικιλίης, καὶ χάριτος ἀβλαβοῦς τῶν ἡδέων, καὶ παραιφάσιος· ἀτὰρ καὶ τὸν νοσέοντα χρὴ ἄλκιμον ἔμε-

ναι, καὶ ξυνίστασθαι τῷ ἰητρῷ κατὰ τοῦ νοσήματος. οὐ γὰρ τοῦ σώματος μοῦνον ἀπρὶξ λαβόμενον, ταχὺ ἀνασμύχει τε καὶ διάπλει, ἀλλὰ ἐς πολλὰ καὶ τὴν αἴσθησιν ἐκτρέπει· ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ἐκμαίνει. ἀκρασίῃ τοῦ σώματος τοιήνδε τὴν μανίην καὶ τὴν μελαγχολίην ἴσμεν, περὶ ὧν αὖθις ἐρέω· τανῦν δ' ἀμφὶ κεφαλαίης φράσω.

ΠΕΡΙ ΚΕΦΑΛΑΙΗΣ. κεφ. β.

ΗΝ ἀλγέῃ κεφαλὴ ῥηϊδίως ἐπὶ προσκαίρῳ αἰτίῃ, κἢν ἐπὶ πλεῦνας, κεφαλαλγίη καλέεται. ἢν δὲ διεθίζῃ χρόνῳ μακρῷ τὸ ἄλγημα, καὶ περιόδοισι μακρῇσι καὶ πολλῇσι, καὶ προσεπιγίγνηται μέζω τε καὶ πλεῦνον δυσαλθῆ, κεφαλαίην κικλήσκομεν. ἰδέαι δὲ μυρίαι. τοῖσι μὲν γὰρ ἀΐδιος ὁ πόνος καὶ μικρὸς, ἀλλ' οὐ διαλείπων· τοῖσι δὲ, ἐς περίοδον περιπλεῖ, ὅκως τοῖσι πυρεταίνουσι ἀμφιμερινὸν παρ' ἡμέρην· ἄλλοισι δ' ἀπὸ δύσιος ἐς μεσημβρίην, καὶ τῇδε τέλεον ἀποπαύεται· ἢ ἀπὸ μεσημβρίης ἐς ἑσπέρην· ἢ ἐπιπροσθεν ἐς νύκτα. ἥδε ἡ περίοδος οὐ κάρτα δηθύνει· καὶ τοῖσι μὲν ἡ κεφαλὴ ἀλγέει πᾶσα· καὶ ἥδε ἄλλοτε μὲν ἐπὶ δεξιά· ἄλλοτε δὲ ἐπ' ἀριστερά· ἢ μέτωπον, ἢ βρέγμα, καὶ ταῦτα ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ῥεμβώδεα τρόπον· τοῖσι δὲ, καὶ τὰ δεξιὰ μοῦνον, ἢ τὰ λαιὰ μοῦνον. ἐς ὅσον ὅρων κρόταφος, ἢ οὖς, ἢ καὶ ὀφρὺς μία, ἢ ὀφθαλμὸς ἐς μέσφι μέσου, ἢ ῥὶς ἐς ἴσα τέμνει μοῦνον, ἐπέκεινα δὲ τὸ ἄλγημα οὐ περᾷ· ἐν ἡμίσεϊ μίμνει τῷ τῆς κεφαλῆς χωρίῳ. ἑτεροκρανίη τόδε μοῦνον καλέεται· οὐκ εὐήθες κακὸν, κἢν διαλείπῃ, κἢν σμικρὸν ἔμμεναι δοκέῃ. ἢν γὰρ ἐμπέσῃ κοτὲ ὀξέως, αἰσχρὰ καὶ δεινὰ πρήνοσει· σπασμὸς καὶ διαστροφὴ τοῦ προσώπου γίγνεται· ὀφθαλμοὶ ἢ ἀτενέες κέρασι ἴκελοι πεπήγασι, ἢ τῇδε κἀκεῖσε σπασμώδεες ἔνδον εἱλῶνται σκοτοδίνως· ὀφθαλμῶν ὑπο-

βρύχιος πόνος ἄχρι μηνίγγων. ἱδρὼς ἄσχετος τενόντων· ἐξαπίνης ἄλογος, ὡς περί τινος πατάξαντος ξύλῳ· ναυτίη, ἔμετος χολωδέων, κατάπτωσις τοῦ ἀνθρώπου. ἢν δ' ἐπιμείνῃ κοτὲ τὸ πάθος, ὥνθρωπος ἐτελεύτησε· ἢν δὲ σμικρότερον ᾖ, καὶ ἐς ὄλεθρον ἀσινὲς, χρονίζει, ὄκνος πουλὺς, καρηβαρείη, ἀπορίη, ζωὴ δύσφορος. καὶ γάρ πως φεύγουσι τὴν αὐγήν· σκότος δὲ πρηΰνει τουτέοισι τὴν νοῦσον· οὐ δὲ ἐσιδεῖν τι ἢ ἀκοῦσαι τερπνὸν, εὔφοροι· κάκοδμοι τὴν ὄσφρησιν, καὶ οὔτε τι εὐῶδες αὐτέοις τέρπει· ἐκτρέπονται δὲ καὶ τὰ κακώδεα· ἄχθονται τῷ βίῳ, θανατῶσι ὥνθρωποι. αἰτίη δὲ τουτέων ξὺν ξηρότητι ψύξις. ἢν δὲ δηθύνῃ καὶ ἐς μέζον ἕρπῃ ἐπὶ τοῖσι πόνοισι τὸ πάθος, σκότωμα γίγνεται.

ΠΕΡΙ ΣΚΟΤΩΜΑΤΙΚΩΝ. κεφ. ϛ.

ΗΝ ζόφος τὰς ὄψιας σχῇ, καὶ δῖνος ἀμφὶ τὴν κεφαλὴν ἑλίσσηται, καὶ ὦτα βομβέῃ ὅκως ῥεόντων καναχηδὸν ποταμῶν, ἢ οἷον ἄνεμος ἱστίοισι ἐγκυβρνέῃ, ἢ αὐλῶν, ἢ καὶ συρίγγων ἐνοπὴ, ἢ τελσμοῦ ἁμάξης ἰαχὴ, ὀνομάζομεν σκότωμα τὸ πάθος, κακὸν μὲν, κἢν σύμπτωμα κεφαλῆς· κακὸν δὲ, κἢν ἐκδιαδέξιος κεφαλαίης, ἢ ἐξ ἑωυτέης χρονίου νούσου φύῃ. ἢν γὰρ τάδε μὲν μὴ ἀπογίγνηται, μίμνῃ δὲ ἡ σκοτοδίνη, ἢ χρόνῳ μακρῷ τελεωθῇ τοῖσι ἰδίοισι συμπτώμασι οὐ τινὸς ἀκεομένου, πάθος τὸ σκώτωμα γίγνεται· ἐπ' αἰτίῃ ὑγρῇ τε καὶ ψυχρῇ· ἀλλὰ καὶ ἀρχὴ παθέων ἄλλων, ἢν ἐς ἀνήκεστον τραπῇ, μανίης, μελαγχολίης, ἐπιληψίης, προσεπιγιγνομένων ἑκάστῃ τῶν ἰδίων ξυμπτωμάτων. σκοτώματος δὲ ἡ ἰδέα, βάρος τῆς κεφαλῆς, ὀφθαλμῶν μαρμαρυγαὶ ἐπὶ πολλῷ τῷ σκοτώδει· ἀγνωσίη ἑωυτέων τε καὶ τῶν πέλας· καὶ ἢν ἐπ' αὔξησι ἡ νοῦσος γίγνηται, τότε γυῖα λύονται, καὶ ἕρπονται χαμαί· ναυτίη καὶ ἔμετος φλέγ-

ματος, ἢ χολωδέων, ξανθῶν, ἢ μελάνων. εἴτε ἐπὶ μὲν ξανθῇ
χολῇ, μανίαι γίγνονται· ἐπὶ δὲ τῇσι μέλασι, μελαγχολίη· ἐπὶ
δὲ τῷ φλέγματι, ἡ ἐπιληψίη. πασῶν γὰρ ἥδε νούσων ἐστί.

ΓΕΡΙ ΕΓΙΛΗΨΙΗΣ, κεφ. δ.

Ποικίλον, ἠδ' ἀλλόκοτον κακὸν, ἡ ἐπιληψίη, θηριῶδες μὲν
ἐν παροξυσμοῖσι καὶ κάτοξυ, καὶ ὀλέθριον. ἔκτεινε γάρ κοτε
παροξυσμὸς εἷς. ἢν δὲ μελέτῃσι φέρῃ ὥνθρωπος, ζῇ μὲν, αἴ-
σχεα, καὶ ὀνείδεα, καὶ ἄλγεα φέρων· ῥηϊδίως δ' οὐκ ἄπεισι ἡ νοῦ-
σος, ἀλλὰ ἐν ἡλικίῃσι τέ τισι κρέσσοσι ἐνοικέει, καὶ ὥρῃ τῇ ὡραίῃ.
ξυνδιαιτᾶται τοῖσι παισὶ καὶ μειρακίοισι· ἐξηλάθη δέ κοτε ὑπ' εὐ-
τυχίης, δι' ἄλλης ἡλικίης μέζονος, εἴτε τῷ κάλλει συνέξεισι τῆς
ὥρης· ἀλλὰ καὶ τότε μετεξετέροις αἰσχοὺς ἀποδείξασα, ἀπὸ λ-
λισι τοὺς παῖδας φθόνῳ τοῦ κάλλεος, ἢ χρὸς ἀκρασίῃ, ἢ προ-
σώπου διαστροφῇ, ἢ πηρώσει τινὸς αἰσθήσιος· ἢν δὲ φωλεύ-
σῃ τὸ κακὸν ἐς ῥίζαν, οὔτε ἰητρῷ, οὔτε ἡλικίης μεταβολαῖς
ἐξόδου πείθεται· ἀλλὰ ξυμβιοῖ μέσφι θανάτου. ποτὶ, δὲ ἐπίπο-
νος ἡ νοῦσος, σπασμοῖσι δὲ διαστροφῇσι μελέων τε καὶ ὄψιος.
ἔρεψε δέ κοτε καὶ γνώμην ἐς μανίην. ἀτερπὴς μὲν ἡ τοῦ παρο-
ξυσμοῦ θέη· αἰσχρὴ δὲ καὶ ἡ ἀπόληψις αὐτέου, ἐπὶ ἀφόδῳ καὶ
οὔροισι, δὲ αὐτομάτῳ κοιλίῃ· ἀλλὰ καὶ ἄδοξος ἡ ξυμμορφή· δο-
κέει γὰρ τοῖσι ἐς τὴν σελήνην ἀλιτροῖσι ἀφικνεῖσθαι ἡ νοῦσος·
τοὔνεκεν ἱερὴν κικλήσκουσι τὴν πάθην· ἀτὰρ καὶ δι' ἄλλας προ-
φάσιας, ἢ μέγεθος τοῦ κακοῦ. ἱερὸν γὰρ τὸ μέγα· ἢ ἰήσιος οὐκ
ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ θείης, ἢ δαίμονος δόξης ἐς τὸν ἄνθρωπον εἰσό-
δου, ἢ ξυμπάντων ὁμοῦ, τὴν δὲ ἐκίκλησκον ἱερήν. ὁκόσα μὲν
οὖν ὡς ἐπὶ ὀξείῃ γίγνεται τῇ νούσῳ, πρόσθεν μοι λέλεκται· ἢν
δὲ ἐν χρόνῳ μίμνῃ, οὐδὲ ἐπὶ τοῖσι διαλείμμασι ἀσινέες, νω-
θροὶ, ἄθυμοι, κατηφέες, δυσάνθρωποι, ἄμικτοι, οὐδὲ ἡλικίῃσι

μειλίχιοι, ἄγρυπνοι, δυσόνειροι πολλοῖσι ἐπικόποισι, ἀπόσιτοι, πέψαι κακοὶ, ἄχροοι, μολιβδώδεες, δυσμαθέες νωθείῃ γνώμης τε καὶ αἰσθήσιος, βαρυήκοοι, ἦχοι, βόμβοι ἀνὰ τὴν κεφαλήν· γλῶσσα ἀσαφὴς καὶ παράφορος· ἢ ὑπὸ τῆς διαθέσιος τῆς νούσου, ἢ ὑπὸ σπασμάτων ἐν τῇσι καταλήψεσι, σπασμώδεες· γλῶσσα μὲν στροφᾶται ἐν τῷ στόματι ποικίλως· ὑποτείνεται δέ κοτε καὶ τὴν διάνοιαν ἡ νοῦσος, ὡς τὰ πάντα μωραίνειν· ἀτὰρ καὶ τοῖσδε αἰτίη ξὺν ὑγρότητι ψῦξις.

ΠΕΡΙ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΗΣ, κεφ. ε.

Μέλαινα χολὴ, ἢν μὲν ὀξέσι ἄνωθεν φανεῖσα, κάρτα ὀλέθριον· κάτω δὲ ἐξιοῦσα οὐ κάρτα ἀνώλεθρον· ἐν δὲ τοῖσι χρονίοισι, ἢν μὲν ὑπίῃ κάτω, ἐς δυσεντερίην καὶ ἥπατος πόνον τελευτᾷ· γυναιξὶ δὲ κάθαρσις αὕτη τῶν ἐπιμηνίων, ἢν τὰ ἄλλα ἀνώλεθροι ἔωσι· ἢν δὲ ἄνω ῥέπῃ ἐς στόμαχον, ἢ ἐς φρένας, μελαγχολίην τεύχει. φύσαν τε γὰρ ἐμποιέει, καὶ ἐρυγὰς κακώδεας, ἰχθυώδεας· διαπέμπει δὲ καὶ κάτω φύσας ψοφώδεας, ξυντρέπει δὲ καὶ τὴν γνώμην. διὰ τόδε καὶ μελαγχολικοὺς καὶ φυσώδεας τούσδε ἐκίκλησκον οἱ πρόσθεν· μετεξετέροισι δὲ οὐδὲ φῦσα, οὔτε μέλαινα χολὴ ἐγγίγνεται· ὀργὴ δὲ ἄκριτος καὶ λύπη, καὶ κατηφείη δεινή. καὶ τούσδε οὖν μελαγχολικοὺς καλέομεν, χολῆς μὲν τῆς ὀργῆς συμφραζομένης· μελαίνης δὲ, πολλῆς καὶ θηριώδεος· τεκμὴρ δὲ Ὅμηρος ἔνθα φησὶ,

—Τοῖσι δ' ἀνέστη
Ἥρως ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφὶ μέλαιναι
Γίμπλαντ', ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην.

Τοιοίδε γίγνονται οἱ μελαγχολώδεες, οὔτ' ἂν ὑπὸ τοῦ κακοῦ κλεινέωνται. ἔστι δὲ ἀθυμίη ἐπὶ μιῇ φαντασίῃ, ἄνευ τε πυρετοῦ· δοκέει τε δέ μοι μανίης τε ἔμμεναι ἀρχὴ καὶ μέρος ἡ μελαγχολίη.

τοῖσι μὲν γὰρ μαινομένοισι, ἄλλοτε μὲν ἐς ὀργὴν, ἄλλοτε δ' ἐς θυμηδίην ἡ γνώμη τρέπεται· τοῖσι δὲ μελαγχολῶσι, ἐς λύπην καὶ θυμηδίην μοῦνον. ἀτὰρ καὶ μαίνονται μὲν ἐς τὰ πλεῖστα τοῦ βίου, ἀφρονέοντες καὶ δεινὰ καὶ αἰσχρὰ πρήσσοντες· μελαγχολῶσι δὲ οὐκ ἐπὶ ἑνὶ εἴδεϊ ἕκαστοι, ἀλλ' ἢ πρὸς φαρμακίην ὕποπτοι, ἢ ἐς ἐρημίην φεύγουσι μισανθρωπίῃ, ἢ ἐς δεισιδαιμονίην τρέπονται, ἢ μῖσος ἐπὶ τοῦ ζῆν τεύχουσι. ἢν δὲ ἐξ ἀθυμίης ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε διαχύσιος γίνονται, ἡδονὴ προσγίγνεται ἐπὶ τοῖσι πλείστοισι· οἱ δὲ, μαίνονται. ὅκως δὲ καὶ ἀπὸ κοίλων χωρίων τὰ πολλὰ γίγνονται, φράσω. ἢν μὲν ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι μίμνῃ, ἡ αἰτίη ἀμφὶ τὰς φρένας εἱλέεται, καὶ διεξέει χολὴ ἄνωθεν, ἢ κάτωθεν μελαγχολῆσιν· ἢν δὲ καὶ κεφαλὴν ἐς ξυμπαθείην ἄγῃ, καὶ ἀμείβεται τὸ παράλογον τῆς ὀξυθυμίης ἐς γέλωτα καὶ ἡδονὴν ἐς τὰ πολλὰ τοῦ βίου· οἱ δὲ μαίνονται αὔξῃ τῆς νούσου μᾶλλον, ἢ ἀλλαγῇ πάθεος· ἐπ' ἀμφοῖν δὲ ξηρότης αἰτίη. ἄνδρες μὲν οὖν μαίνονται καὶ μελαγχολῶσι, ἢ καὶ ἀνδρῶν ἐλάσσους· κάκιον δὲ ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες ἐκμαίνονται· ἡλικίη, πρὸς ἀκμὴν, καὶ οἱ ἀκμάζοντες· ὥρη, θέρεος μὲν καὶ φθινοπώρου τίκτει· ἔαρ δὲ κρίνει. τεκμηρίων μὲν οὖν οὐκ ἄσημα· ἢ γὰρ ἥσυχοι, ἢ στυγνοὶ, κατηφέες, νωθροὶ ἔασι ἀλόγως, οὐ τινὶ ἐπ' αἰτίῃ, μελαγχολίης ἀρχή. ἔτι δὲ καὶ ὀργίλοι προσγίγνονται, δύσθυμοι, ἄγρυπνοι, ἐκ τῶν ὕπνων ἐκθορυβούμενοι· ἔχει δὲ αὐτέοις καὶ τάρβος ἔκτοπον, ἢν ἐς αὔξησιν τὸ νόσημα φοιτῇ, εὖτε καὶ ὄνειροι ἀληθέες, δειματώδεες, ἐναργώδεες. ὁκόσα γὰρ ὕπαρ ἐκτρέπονται οὔπω οἱ κακοῦ, τὸ δὲ ἐνύπνιον ὁρέουσι ὥρμησε· πρὸς τὸ ῥηΐδιον μεταγνῶναι εὔκολοι, αἰσχροὶ, σμικρολόγοι, ἄδωροι, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἁπλοῖ, ἄσωτοι, πουλύδωροι, οὐκ ἀρετῇ ψυχῆς, ἀλλὰ ποικιλίῃ νοσήματος· ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον τὸ κακὸν πιέζῃ, μῖσος, φυγανθρωπίη, ὀλοφυρσοὶ ἐς κενεὰ, ζωῆς κατήγοροι· ἔρανται δὲ θανάτου. πλ

τοῖσι δὲ ἐς ἀναισθησίην καὶ μώρωσιν ἡ γνώμη ῥέπει, ὅκως ἀγνῶτες ἁπάντων, ἢ ἐπιλήσμονες ἑωυτέων, βίον ζώωσι ζωώδεα· ξυντρέπεται δὲ καὶ τοῦ σκήνεος ἐς πονηρὸν ἡ ἕξις· χροιὴ μελάγχλωρος, ἢν μὴ διεξίῃ κάτω ἡ χολὴ, ἀλλὰ ἀναχέηται ξὺν τῷ αἵματι ἐς τὸ πᾶν. βοροὶ μὲν, ἰσχνοὶ δέ· ὕπνος γὰρ αὐτέοισι, οὔτε πόσις, οὔτε βρωτὺς συγκρατέει τὰ μέλεα· ἀγρυπνίη δὲ σκιδνῆσι ἐς τὴν ἔξω φορήν. τοιγαροῦν κοιλίη ξηρὴ οὐδὲν διεῖσα. ἢν δέ κοτε ἐκδιδῷ, ξηρὰ, στρογγύλα, ξὺν περιρρόῳ μέλανι, χολώδεα, οὖρα σμικρὰ, δριμέα, χολόβαφα· φυσώδεες καθ' ὑποχόνδριον, ἐρυγαὶ κακώδεες, βρωμώδεες, ὡς ἐξ ἅλος ὀρεγμίη· ἀνέπλω κοτὲ καὶ ὑγρὸν δριμὺ ξὺν χολῇ. σφυγμοὶ ὡς ἐπίπαν σμικροὶ, νωθροὶ, ἀδρανέες, πυκνοὶ, ἴκελοι τῷ ψύχει. λόγος ὅτι τῶν τουτέων δέ τις ἀνηκέστως ἔχων, κούρης ἦρα τε καὶ τῶν ἰητρῶν οὐδὲν ὠφελεόντων, ὁ ἔρως μιν ἰήσατο· δοκέω δὲ ἔγωγε ἐρᾶν μὲν αὐτὸν ἀρχῆθεν· κατηφέα δὲ καὶ δύσθυμον, ἢ ὑπὸ ἀτυχίης τῆς κούρης ἔμμεναι, καὶ μελαγχολικὸν δοκέειν τοῖσι δημότῃσιν. ἑωυτῷ οὔτε μὴν τὸν ἔρωτα ἐγγιγνώσκων· ἐπεὶ δὲ τὸν ἔρωτα ξυνῆψε τῇ κούρῃ, παύεται τῆς κατηφείης, καὶ διασκίδνησι ὀργήν τε καὶ λύπην· χαρμονῇ δὲ ἐξένηψε τῆς δυσθυμίης. καθίσταται γὰρ τὴν γνώμην ἔρωτι ἰητρῷ.

ΠΕΡΙ ΜΑΝΙΗΣ. κεφ. ϛ.

Μανίης τρόποι, εἴδεσι μὲν μυρίοι· γένει δὲ μοῦνος εἷς. ἔκστασις γάρ ἐστι τὸ σύμπαν χρόνιος, ἄνευθεν πυρετοῦ. εἰ γάρ κοτε καὶ πυρετὸς ἐπιλάβοι, οὐκ ἀπὸ μανίης ἂν ἴδιος γίγνοιτο, ἀλλ' ἐκ ξυντυχίης ἄλλης. ἐκφλέγει γὰρ καὶ οἶνος ἐς παραφορὴν ἐν μέθῃ· ἐκμαίνει δὲ καὶ τῶν ἐδεστῶν μετεξέτερα, ἢ μανδραγόρη, ἢ ὑοσκύαμος, ἀλλ' οὔτι πω μανίη τάδε κικλήσκεται. ἐπὶ γὰρ σχεδίου γιγνόμενα, καθίσταται θᾶττον· τὸ δὲ ἔμπεδον ἡ μα-

νίη ἴσχει· τῇ δὲ τῇ μανίῃ, οὐδὲν τι ἴκελον ἡ λήρησις, γήραος ἡ ξυμ-
φορή. αἰσθήσιος γὰρ ἐστὶ νάρκη, καὶ γνώμης νάρκωσις ἥδε τοῦ
νοῦ ὑπὸ ψύξιος· μανίη δὲ θερμόν τι καὶ ξηρὸν τῇ αἰτίῃ, καὶ
ταραχῶδες τῇσι πρήξεσι. ἡ μὲν γὰρ λήρησις ἀρχομένη ἀπὸ γή-
ραος, οὔτε διαλείπει, καὶ ξυναποθνήσκει· μανίη δὲ καὶ δια-
λείπει καὶ μελεδῶνι ἐς τέλος ἀποπαύεται· διάλειψις δὲ ἀτε-
λής, ἢν περὶ τῆς μανίης λόγῳ γίγνηται, οὐκ εἰκότως ἀκεομέ-
νου τοῦ κακοῦ ἰητρείῃ, ἢ τῆς ὥρης εὐκρασίῃ. μετεξετέρους
γὰρ δοκέοντας ἀσινέας ἔμμεναι, ἡ ὥρη τὸ ἔαρ, ἢ ἁμαρτωλὴ
διαίτης, ἢ ὀργὴ ἐκ ξυντυχίης ἐς ἀνάκλησιν ἤγαγε. καὶ γὰρ δὴ
νοσέουσι οἱ φύσει ὀργίλοι, ὀξύθυμοι, ῥέκται, εὐμαρέες, ἱλαροί,
παιδιώδεες· ἀτὰρ καὶ οἷσι ἐς ἐναντίην ἰδέην ἡ φύσις ῥέπει, ὁκό-
σοι νωθροί, ἐπίλυποι, βραδέες μὲν ἐκμαθεῖν· ἐπίμονοι δὲ πρὸς
καμεῖν, ποτὶ καὶ μαθόντες, ἀμνήμονες, οἵδε καὶ μελαγχο-
λῆσαι ἑτοιμότεροι· οἱ δὲ καὶ πρόσθεν ἐκμαίνονται, ἀτὰρ καὶ
ἡλικίης οἷσι τὸ θερμὸν καὶ αἷμα πουλύ, οἵδε μαίνονται, τοῖσι
ἀμφὶ ἥβην καὶ νέοισι, καὶ οἷσι πάντων ἡ ἀκμή· ὁκόσοισι δὲ
τὸ θερμὸν ἐκ μελαίνης χολῆς ἐξάπτεται, τό, τε εἶδος ἐς ξη-
ρὸν τρέπεται, τουτέοισι μελαγχολῆσαι ῥήϊστον. δίαιτα δὲ ἄγει,
πουλυφαγίη, πλησμονὴ ἄμετρος, μέθη, λαγνείη, ἔρωτες ἀ-
φροδισίων. ἐμάνησαν κοτε καὶ γυναῖκες ὑπὸ ἀκαθαρσίης
τοῦ σκήνεος, εὖτε αὐτέῃσι ἀπηνδρώθησαν αἱ μῆτραι· ἧσσαι
ἢ οὐ μᾶλλον ἢ ῥηϊδίως ἐκμαίνονται· μάλα δὲ χαλεπῶς ἐκ-
μαίνονται αἵδε αἱ προφάσιες. καὶ γὰρ ἄνδρα ἐξάπτουσι, ἢν
ξυνήθη αἵματος ἔκκρισιν, ἢ χολῆς, ἢ ἱδρῶτος ἐπίσχῃ τις αἰ-
τίη· καὶ οἷσι μὲν ἡδονὴ ᾖ ἡ μανίη, γελῶσι, παίζουσι, ὀρχῶνται
νυκτὸς καὶ ἡμέρης, καὶ ἐς ὀργὴν ἀμφαδὸν, καὶ ἐστεμμένοι κοτὲ
ὅκως ἐξ ἀγωνικῆς νικηφόροι ἔασιν· ἄλυπος τοῖσι πέλας ἡ
ἰδέη· μετεξέτεροι δὲ ὑπὸ ὀργῆς ἐκμαίνονται· ἔσθ᾽ ὅτε ἐσθῆ-
τας τὲ ἐρρήξαντο, καὶ θεράποντας ἀπέκτειναν, καὶ ἑωυτέοισι

χεῖρας ἐπήνεγκαν· ἤδε καὶ τοῖς πέλας οὐκ ἀκίνδυνος ἡ ξυμφορή. ἰδέαι δὲ μυρίαι, τοῖσι μὲν γε εὐφυέσι τε καὶ εὐμαθέσι, ἀστρονομίη ἀδίδακτος, φιλοσοφίη αὐτομάτη, ποίησις δῆθεν ἀπὸ μουσέων. ἴσα γάρ τι καὶ ἐν νούσοισι εὔχρηστον ἡ εὐπαιδευσίη· τοῖσι δὲ ἀπαιδεύτοισι, ἀχθοφορίη, πηλουργίη, τέκτονες, ἢ λιθοξόοι· γίγνονται δὲ καὶ ἀλλόκοτοι φαντασίαι. ὁ δὲ δέει γάρ τις ληκύθων ἔκπτωσιν, καὶ ἄλλος οὐκ ἔπινε, δοκέων ἑωυτὸν πλίνθον ἔμμεναι, ὡς μὴ τῷ ὑγρῷ λυθείη. μυθολογέεται δὲ καὶ τόδε, τέκτων ἤδη ἐπὶ οἴκου μὲν, σώφρων ἐργάτης ἦν, μετρῆσαι ξύλον, κόψαι, ξύσαι, ξυγγομφῶσαι, ἁρμόσαι, ξυντελέσαι δόμον νηφαλέως, τοῖσι ἐργοδότῃσι ὁμιλῆσαι, ξυμβῆναι, ἀμεῖψαι τὰ ἔργα μισθοῦ δικαίου· ὁ δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ χωρίου τοῦ ἔργου, ὧδε εἶχε γνώμης· ἢν δὲ ἐξίῃ κοτὲ ἐς ἀγορὴν, ἐπὶ λουτρὸν, ἢ τὴν ἑτέρην ἀνάγκην, τιθεὶς τὰ ὅπλα, πρῶτον ἔστενεν· εἶτα ἐπῆγεν ὤμω ἐξιών· ἐπὴν δὲ ἀπῆλθε τῆς τε τῶν οἰκετῶν θέης, καὶ τῆς τοῦ ἔργου πρήξιος, καὶ τοῦ χωρίου, πάμπαν ἐξεμαίνετο· κἢν παλινδρομήσῃ ταχὺ, αὖθις ἐσωφρόνεε. καὶ ἥδε τοῦ χωρίου καὶ τῆς γνώμης ἡ ἀμβολή. ἴσχουσι δὲ τὴν αἰτίην τοῦ νοσήματος, κεφαλὴ καὶ ὑποχόνδρια, ἄλλοτε μὲν ἅμα ἄμφω ἀρξάμενα· ἄλλοτε δὲ ἀλλήλοισι ξυμπαραφρονοῦντα· τὸ δὲ κῦρος, ἐν τοῖσι σπλάγχνοισί ἐστι ἐπὶ μανίῃ καὶ μελαγχολίῃ, ὅκωσπερ ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖσι αἰσθήσεσι τὰ πολλὰ τοῖσι φρενιτικοῖσι. οἳ δὲ μὲν γὰρ παραισθάνονται, καὶ τὰ μὴ παρεόντα ὁρέουσι δῆθεν ὡς παρεόντα, καὶ τὰ μὴ φαινόμενα ἄλλῳ, κατ᾽ ὄψιν ἰνδάλλεται· οἱ δὲ μαινόμενοι ὁρέουσι μόνως ὡς χρὴ ὁρῆν· οὐ γιγνώσκουσι δὲ περὶ αὐτέων, ὡς χρὴ γιγνώσκειν. ἢν οὖν μέγα ᾖ τὸ κακὸν, εὐκρίνητοι, ὀξέες τὴν αἴσθησιν, ὕποπτοι, ὀργίλοι, οὐκ ἐπ᾽ αἰτίῃ τινί· δύσθυμοι μὲν ἀλόγως, οἷσι ἐς σκυθρωπὸν ἡ μανίη τρέπεται· οἷσι δὲ ἐς θυμηδίην, εὔθυμοι· ἄλλοι δὲ παραλόγως ἄγρυπνοι, ἄμφω

ἀλλοιώδεες τὰς ὄψιας, κεφαλαλγέες, ἢ πάντως γε βάρος τῆς κεφαλῆς ξυνέστι· ὀξυήκοοι δὲ, ἀλλὰ βραδίστοι τὴν γνώμην. ἐπ' ἐνίοισι γὰρ ἔασι ἰδίῃ ἦχοι ὤτων, καὶ βόμβοι, μέχρι δῆτε σαλπίγγων τε καὶ αὐλῶν. ἢν ἐς αὔξησιν ἡ νοῦσος γίγνηται, φυσώδεες, ἀσώδεες, βοροὶ καὶ λάβροι ἐν τῇ ἐδωδῇ. ἀγρυπνέουσι γάρ· ἀγρυπνίη δὲ βορόν. ἀτὰρ οὐδὲ ἰσχνοὶ ὡς νοσέοντες· μελαγχολώντων μᾶλλον εὐσαρκίη· καὶ ὕπωχροι. ἢν δέ τι τῶν σπλάγχνων ἐν φλεγμασίῃ ἢ γεγονὸς, τὴν ὄρεξιν ἢ τὴν θρέψιν ἀμβλύνει· ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, οὐ σκαρδαμύττοντες· περὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἰνδάλματα κυάνεα, ἢ μέλανα, οἷσιν ἐς μελαγχολίην ἡ ῥοπή· ἐρυθρότερα δὲ ἐς μανίην, καὶ φοινίκεα φαντάσματα, πολλοῖσι μὲν ὡς ἀπαστράπτοντος πυρὸς, καὶ τάρβος αὐτέοις ὡς ἀπὸ σκηπτοῦ λαμβάνει· μεθ' ἑτέροισι δὲ καὶ ἐνέρυθροι καὶ ὕφαιμοι ὀφθαλμοί. ἐπὶ κορυφῆς δὲ τοῦ κακοῦ ὀνειρώττουσι· ἀφροδισίων δὲ ἄσχετος ἐπιθυμίη, ἀτὰρ οὐδὲ ἐς τὸ ἄμφαδον αἰδὼς ἢ ὄκνος ὁμιλίης· νουθεσίῃ δὲ καὶ ἐπιπλήξει ἐς ὀργὴν ἐκπικρανθέντες, ἐς τὸ πᾶν ἐκμαίνονται. τοὐντεῦθεν ἄλλος ἄλλῃ μαίνεται· οἱ μὲν θέουσι ἀσχέτως, οὔτε ὅπως εἰδότες ἐς ταυτὰ παλινδρομέουσι· οἱ δὲ ἐς δηρὸν τοῖσι πέλας ἀφικνέονται· ἄλλοι δ' αὖ βοῶσι ὀλοφυρόμενοι ἁρπαγὴν, ἢ βίην· οἱ δὲ φυγανθρωπεύουσι ἐς ἐρημίην, σφίσι αὐτέοισι ὁμιλέοντες· ἢν δὲ ἐπ' ἄνεσιν ἥκοιεν τοῦ κακοῦ, νωθροὶ, ἥσυχοι, ἐπίλυποι. ἐς ἐπιστασίην γὰρ τῆς νούσου ἀφικνεόμενοι, ἄχθονται τῇ ξυμφορῇ.

ΜΑΝΙΗΣ ΕΙΔΟΣ ΕΤΕΡΟΝ.

Τέμνονται τινὲς τὰ μέλεα, θεοῖς ἰδίοις ὡς ἀπαιτοῦσι χαριζόμενοι εὐσεβεῖ φαντασίῃ· καὶ ἔστι τῆς ὑπολήψιος ἡ μανίη μοῦνον, τὰ δὲ ἄλλα σωφρονέουσι. ἐγείρονται δὲ αὐλῷ καὶ θυμη-

δίῃ, ἢ μέθῃ, τῶν παρεόντων περιόπτῃ. ἔνθεος ἥδε ἡ μανίη· κἢν ἀπομανῶσι, εὔθυμοι, ἀκηδέες, ὡς τελεσθέντες τῷ θεῷ, ἄχροοι δὲ καὶ ἰσχνοὶ, καὶ ἐς μακρὸν ἀσθενέες πόνοις τῶν τρωμάτων.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΛΥΣΕΩΣ. κεφ. ζ.

Ἀποπληξίη, παραπληγίη, πάρεσις, παράλυσις, ἅπαντα τῷ γένει ταυτά. ἢ γὰρ κινήσιος, ἢ ἁφῆς, ἢ ἀμφοῖν ἐστὶ ἔκλειψις, κοτὲ καὶ γνώμης, κοτὲ καὶ τῆς ἄλλης αἰσθήσιος. ἀλλ' ἀποπληξίη μὲν ὅλου τοῦ σκήνεος, καὶ τῆς αἰσθήσιός τε καὶ γνώμης καὶ κινήσιός ἐστι παράλυσις. τοιγαροῦν ἀποπληξίην λῦσαι, ἰσχυρὴν μὲν, ἀδύνατον· ἀσθενῆ δὲ, οὐ ῥηΐδιον· παραπληγίη δὲ, πάρεσις μὲν ἁφῆς καὶ κινήσιος, ἀλλὰ μέρεος, ἢ χερὸς, ἢ σκέλεος· παράλυσις δὲ, ὡς ἐπίπαν, κινήσιος μοῦνον, ἐνεργείης τε πάρεσις· ἢν δὲ ἁφὴ ἐκλείπῃ μούνη κοτὲ· σπάνιον δὲ τὸ τοιόνδε· ἀναισθησίη μᾶλλον, ἢ πάρεσις κικλήσκεται· ἢν δὲ ἀπόπληκτον ὁ Ἱπποκράτης εἴπῃ σκέλος τὸ καὶ ἴξιν, ὡς νεκρῶδες, τὸ ἀχρεῖον καὶ τὸ ἄναλθες θέλει φράσαι. ὃ γὰρ ἐπὶ τῷ ξύμπαντι ἀποπληξίη ἐστὶ ἰσχυρὴ, τόδε ἐν τῷ σκέλεϊ παραπληγίην φράζει· κύστιος δὲ οὔρων σχέσιος ἢ ἀκρασίης, πάρεσις τὸ κύριον· βλεφάρων δὲ καὶ μήλων καὶ μυῶν τῶν ἐν γνάθοις καὶ γένυος ἐπὶ θάτερα παραγωγὴ, ἢν ἐπὶ σπασμῷ διαστρέφηται, κυνικὸς σπασμὸς ἡ κλῆσις· ἔκλυσιν δὲ γουνάτων καὶ αἰσθήσιος πρόσκαιρον νάρκην καὶ ἀψυξίην καὶ κατάπτωσιν, λιποθυμίην καλέομεν. παρέεται ὦν, ἄλλοτε μὲν μέρεα καθ' ἓν, ὀφρὺς μούνη, ἢ δάκτυλος, ἢ ἔτι μέζω, χεὶρ, σκέλος· ἄλλοτε δὲ ὁμοῦ πλεῦνα· καί ποτε δεξιὰ μοῦνον, ἢ ἀριστερὰ, ἢ ἰδίῃ, καὶ ἰδίῃ ξύμπαντα, ἔστ' ἀκριβὲς ἢ ἧσσον, οὐ τὰ διεστῶτα μοῦνον καὶ ὁμώνυμα, καὶ ὁμόζυγα, ὀφθαλμοὶ, χεῖρες, σκέλος· ἀλλὰ καὶ τὰ ξυμφυέα, ῥὶς, ἔστι ἴσον, καὶ γλῶσσα

μέσφι τῶν ὁρίων τοῦ μέσου, καὶ παρίσθμιον ἓν, καὶ ἰσθμὸς, καὶ κατάποσις ἐς ἥμισυ· δοκέω δὲ ἐγώ κοτε, καὶ στόμαχον, καὶ τὰ ἔντερα, καὶ κύστιν, καὶ τὸ παράμηκες ἔντερον ἄχρι τῆς ἀρχῆς τωὐτὸ πεπονθέναι· ἀλλὰ τὰ μὲν μέρεα τὰ ἐντὸς ἐλκέων, νοέει κρυπτὰ καὶ ἀφανέα· ἡμιτελέες δὲ καὶ αἱ ἐνέργειαι· τῇδέ μοι δοκέει καὶ ἡμιπαθέα ἔμμεναι τὰ μέρεα διχῇ ὑπὸ τῆς νούσου τετμημένα. τόδε μέντοι τὸ εὕρημα, δίδαγμα διαφορῆς δυνάμιός τε καὶ κρίσιος πρὸς ἀριστερὰ δεξιοῖς. ἴση μὲν γὰρ καὶ ἡ προσίζουσα αἰτίη· ξυναὶ δὲ ἀμφοῖν τοῦ πάθεος αἱ προφάσιες, οὔτε ψύξις, οὔτε ἀπεψίη, ἀλλὰ ἄμφω παθεῖν, οὐκ ἴσα αὖ· ἰσόῤῥοπος δὲ ἡ φύσις, ὡς ἐν ἰσοῤῥόπῳ· τωὐτὸν δὲ ἐν ἀνίσοις, ἀδύνατον. ἢν μὲν οὖν τῆς κεφαλῆς κάτω πάθῃ ἡ ἀρχὴ, ὁκοῖόν τι τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἢ μῆνιγξ, τὰ ὁμώνυμα καὶ ξυναφέα παραλύεται, δεξιὰ ἐπὶ δεξιοῖσι, καὶ ἐπ' ἀριστεροῖσι λαιά· ἢν δὲ κατάρχῃ κεφαλὴ, ἐπὶ μὲν τοῖσι δεξιοῖσι, τὰ λαιὰ παραλύεται, δεξιὰ δὲ ἐπ' ἀριστεροῖσι. αἰτίη δὲ τῶν ἀρχέων τῶν νεύρων ἡ ἐπαλλαγή. οὐ γὰρ κατ' ἴξιν τὰ δεξιὰ ἐπὶ δεξιὰ ὁδοιπορέει, μέσφι περάτων, ἀλλ' ἐμφύντα τῇ ἀρχῇ, ἕκαστα εὐθὺς ἐπ' ἐκεῖνα φοιτῇ, ἀλλήλοισι ἐπαλλαξάμενα εἰς χιασμὸν σχήματος· ἀθρόον δὲ εἰρῆσθαι, εἴτε ξύμπαντα ὁμοῦ, εἴτε μέρεα παρείεται, ἢ ξυναμφοτέρων· νεῦρα δὲ ἄλλοτε μὲν τὰ ἀπὸ κεφαλῆς πάσχει· τάδε μέντοι ἐς αἰσθησίην τρέπονται, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐ κάρτα ῥηϊδίως ἐς ἀκινησίην ἐξ ἑωυτέων ῥέπει τάδε. ἢν μὲν τοῖσι κινευμένοισι ξυμπαθήσῃ, πάσχει καὶ τάδε μικρὴν ἀκινησίην. ἴσχει γὰρ καὶ τὴν κίνησιν ἐξ ἑωυτέων, εἰ καὶ ἐπὶ ἧσσον φύσει· ἄλλοτε δὲ τὰ ἀπὸ μυῶν ἐς μύας περαιούμενα, τόδε τὸ κῦρος τῆς κινήσιος ἴσχει, καὶ τοῖσι ἀπὸ τῆς κεφαλῆς προσδιδοῖ. καὶ γὰρ αὐτὰ ἀπ' ἐκείνων τὸ πλεῖστον τῆς κινήσιος ἴσχει· ἴσχει δὲ καὶ ἐξ ἑωυτέων καὶ ἔλαττον· τάδε μέντοι ἀκινησίην πάσχει μᾶλλον· σπάνιον δὲ εἴ κοτε ἐξ

ἑωυτέων

ἑωυτέων εἰς ἀναισθησίην τρέπονται, δοκεῖ καὶ μὴ εἰς τὸ πάμπαν· ἢν δὲ ξύνδεσμός τις νεύρων λυθῇ τῶν ἐξ ὀστέων πεφυκότων τινὸς, καὶ κραινόντων ἐς ὀστέα, ἢ ἐρραγέντος, ἀκρατέα τὰ μέρεα τε ἐπισυρόμενα, οὐκ ἀναίσθητα γίγνεται. εἴδεα δὲ παραπληκτικὰ τάδε, ἄλλοτε μὲν ἐς ἔκλασιν λέλυται τὰ μέλεα, οὐδὲ παλινδρομέει ἐς κάμψιν, ὅτε μήκιστα κῶλα φαίνεται· ἄλλοτε δὲ κοῖλα γίγνεται, οὐδὲ ἐς μῆκος ἀποτείνεται· εἰ δὲ ἐκτανύσαι βιᾶται, ὅκως ξύλα ἱκανὰ καταξέων τὰ μέλεα, βραχύτερα ἑωυτέων γίγνεται. τάδε πάγχυ ἄμφω τὰ εἴδεα, καὶ ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖσι παρθένος. καὶ γὰρ ἐκχέεται πολλὸν ἐς μέγεθος, ὅτε πλατυκορίην ὀνομάζομεν· ἀτὰρ ἥδε ξυνάγεται ἐς μικρὸν ἡ κούρη, ὅτε φθίσιν ἢν ἤδε μυδρίασιν ἐγὼ κικλήσκω· ἀλλὰ καὶ κύστις παρέεται, ἐπὶ τοῖσι ἰδίοισι ἔργοισι. ἢ γὰρ εἰς ἔκλασιν λύεται, ἢ ἀκρατὴ τὰ οὖρα ἐκχέει, ἢ ξυνειλέεται ἐς ἑωυτέην, ὅτε ὅταν πλησθῇ οὔρου οὐ δίηισιν· αἰτίαι δὲ παρέσιος μὲν, αἵδε· ἄρχονται δὲ τρώματι, πληγῇ, ψύξι, ἀπεψίῃ, λαγνείῃ, οἰνοφλυγίῃ· ἀτὰρ καὶ ψυχῆς ἀκρατέα πάθεα, ἐκπλήξιες, φόβοι, δυσθυμίαι· ἀτὰρ καὶ παιδίοισι δείματα. παρέλυσέ κοτε καὶ χάρμα ἀδόκητον τε μέγα, καὶ γέλως ἄσβεστος μέχρι θανάτου. ἀλλὰ τάδε μὲν, ἀρχὴ προσφάτη, ὑστάτη δὲ καὶ καείη ψύξις ἐμφύτου θερμοῦ· ἐπὶ ὑγρότητι, ἢ ξηρότητι πάγχυ ἥδε, καὶ δυσαλθὴς τῆς ἑτέρης πάγχυ μᾶλλον· ἀτὰρ καὶ ἐπὶ τρώματι, καὶ διακοπῇ νεύρου, ἀναλθής. ἡλικίη, γέροντες, καὶ οἵδε δυσαλθέες· παιδίοισι δὲ εὐανάκλητοι· ὥρη χειμὼν, ἔαρ δεύτερον, ἔπειτα μετόπωρον, θέρος ἥκιστα· ἕξεις, οἱ παχέες κατὰ φύσιν, ὑγροὶ, ἀργοὶ, ζωώδεες. τελεσθέντα μὲν οὖν τὰ πάθεα, ἔκδηλα ἀκινησίη, καὶ ἀναισθησίη θερμοῦ τε καὶ ψυχροῦ, ἀτὰρ τε τιλμῶν καὶ κνησμῶν, καὶ ψαυσίων. σπάνιον οὔτε τοῖσι τὰ πέρατα ἀλγέει, ἀλλὰ ἐς ἀνάκλησιν οὐ κακίων ἡ ἀπονίη. γίγνεται μὲν οὖν ἐξαπίνης· ἢν δέ κοτε καὶ ἀρχαῖς ἴσχῃ ἐπι-

μήκεας, βάρος, δυσκινησίη, νάρκη, ψύξιος αἴσθησις, ἄλλοτε
θάλπεος ὑπερβολὴ, ὕπνοι σμικροὶ, φαντασίαι μέζονες, ὅτε
ἀθρόον παρελύθησαν· ἐπὶ δὲ κυνικῷ σπασμῷ, ἅπαντα μὲν
τὰ τοῦ προσώπου μέρεα σπᾶται οὐ κάρτα ξυνήθεες, ἐπὶ
δεξιὰ ἢ τὰ ἀριστερὰ, καὶ ἐς ἀριστερὰ τὰ δεξιὰ φοιτῇ, ὅτε καὶ τῆς
γένυος ἔνθα ἢ ἔνθα ἐπὶ πολλὸν ἡ περιαγωγὴ, ὅκως ἐξ ἕδρης
κινουμένης τῆς γνάθου. καὶ γὰρ καὶ τοῖσί ποτε ἐξέβη τὸ ἄρθρον,
ὅτε μέγα χανόντων ἐπὶ τὸ ἕτερον ἡ γένυς παρήχθη· ἴλωσις
τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ σιναροῦ μήλου, ξὺν τῇ ὑποκοιλίδι παλ-
μός· πάλλεται δὲ καὶ τὸ ἄνω βλέφαρον, ἄλλοτε μὲν ξὺν τῷ
ὀφθαλμῷ, ἄλλοτε δὲ μοῦνον· ξυντείνεται δὲ καὶ τὰ χείλεα
ἰδίῃ ἑκάτερον· ἄλλοτε δὲ ἄμφω ξυμπεσόντα, παφλάζει. ἔστι
δ' οἷς μέμυκε κάρτα, ἀθρόον διΐσταται, καὶ τὸν ξυνήθεα πτυ-
σμὸν ψοφέει. σπᾶται καὶ γλῶσσα. καὶ γὰρ ἥδε μῦς ἐστὶ καὶ νεῦ-
ρα· ὅτε πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐς πλάτος ὅλη ἡ ξύμφυσις ἀθρό-
ον ἀφήλατο, καὶ κλόνου πάταγον ἐποίησε· σπᾶται δὲ καὶ
κίων, καὶ εἰ μὲν τὸ στόμα ξυνάγει τἄνδοθεν, ἀδόκητος ὁ πά-
ταγος· ἢν δὲ διαστήσῃ τὸ στόμα, ὄψεαι τὴν κιονίδα, ἄλλο-
τε μὲν προσφυομένην ἐς πλάτος τῷ οὐρανῷ, ἄλλοτε δὲ ἀπο-
παλλομένην βίῃ ὠκέως γλωττίδι ὁμοίως, ὅτε καὶ ἥδε παταγεῖ.
ἀπάτη δέ τι ξυνέστι τοῖσι κυνικοῖσι σπασμοῖσι. δοκέει γὰρ
τοῖσι θεωμένοισι τὰ ἀπαθέα, τὴν νοῦσον ἴσχειν. τῇ γὰρ περιτάσει
καὶ τῇ χροιῇ, καὶ τῷ τοῦ ὀφθαλμοῦ μέζονι, ὑγιέα τὰ σιναρὰ
φαίνεται· ἐλέγχεται δὲ καὶ ἐν γέλωτι καὶ λαλιῇ, καὶ καταμύσει.
τὰ μέν γε σιναρὰ, σπᾶται πάντα πατάγῳ, χεῖλος ἀμειδὲς,
ἀκίνητον ἐν λαλιῇ, βλέφαρον οὐκ ἐπίσχον, ὀφθαλμὸς ἀτενὴς,
ἀναίσθητος ἡ ἁφή· τὰ δὲ ὑγιέα λαλεῖ, καταμύει, αἰσθάνεται,
γελᾷ.

ΠΕΡΙ ΦΘΙΣΙΟΣ. κεφ. η.

Ἢν ἐντὸς ἐξ ἀποστάσιος ἐν τῷ πνεύμονι γένηται, ἢ ἐκ βηχὸς χρονίης, ἢ ἀναγωγῆς αἵματος, καὶ ἀναβήσσῃ πύον, πύη καὶ φθίσις κικλήσκεται· ἢν δὲ θώρηξ, ἢ πλευρὸν ἐμπυήσῃ, ἐπανάγηται δὲ διὰ τοῦ πνεύμονος, ἐμπύη ἥδε τοὔνομα· ἢν δὲ ἐπὶ τῇσι καὶ ὁ πνεύμων ἕλκος ἴσχῃ, ἀναβρωθεὶς ὑπὸ τοῦ διενεχθέντος πύου, τοὔνομα οὐκέτι ἐμπύη, ἀλλὰ φθόην μεταλαμβάνει. ξύνεστι δὲ καὶ πῦρ ξυνεχὲς, ὡς μὴ δοκέειν, λήγειν μὲν οὔκοτε, λῆθον δὲ δι' ἡμέρης ἱδρῶτι καὶ ψύξι τοῦ σκήνεος. καὶ γὰρ καὶ τὰ ἴδια φθόης ἐστὶ, ἢν ἡ θέρμη ζωπυρῇ, καὶ ἐς νύκτα ἐκλάμπῃ, ἡμέρην δὲ αὖθις ἐν τῇσι σπλάγχνοισι φωλεύῃ· δήλη δὲ ἡ δυσφορίη, καὶ ἡ ἀδυναμίη, καὶ αἱ ξυντήξιες. ἢν γὰρ ἀποδιδρήσκε τοῦ σκήνεος δι' ἡμέρης τὸ πῦρ, πῶς οὐκ ἂν ἐσάρκου τό τε καὶ ἠδύνατο, καὶ εὐφόρως εἶχεν ὥνθρωπος. εὖτε γὰρ ἀνάγκῃ, ἐπὶ μᾶλλον τὰ δεινὰ αὔξεται· σφυγμοὶ μικροὶ καὶ ἀμυδροὶ, ἀγρυπνίη, ἄχροια, καὶ τἄλλα πάντα ὁκόσα οἱ πυρεταίνοντες· ἰδέαι δὲ ὑγρῶν μυρίαι, πελιδνῶν, μελαίνων κατακορέων, ἢ ὠχρολεύκων, ἢ λευκοχλωρέων· πλατέων, στρογγύλων· σκληρῶν, διαλύτων, ἢ μανῶν, λυομένων· ἢ ἀόσμων, ἢ κακωδέων· ἅπαντα δὲ τάδε πύου ἐᾶσι ἰδέαι. ὁκόσοι γὰρ ἢ πυρὶ ἢ ὕδατι τὰ ὑγρὰ τεκμαίρονται, οὐ κάρτα μοι δοκέουσι φθόην οἶδε γιγνώσκειν. πιστοτέρη γὰρ ἡ ὄψις ἁπάσης ἄλλης αἰσθήσιος, οὐ τῶν ἀναγομένων μοῦνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ εἴδεος τοῦ νοσέοντος. ἢν γὰρ καὶ δημότης ἴδῃ τὸν ἄνθρωπον ὠχρὸν, ἀδρανῆ, ἀναβήσσοντα, ξυντετηκότα, ἀβεκέα μαντεύεται φθόην· ἀτὰρ ἤδε ὁκόσοισι μὲν ἕλκος μὲν οὐκ ἔστι ἐν πνεύμονι, ξυντετήκασι δὲ πυρετοῖσι χρονίοισι, πυκνὰ δὲ καὶ σκληρὰ καὶ ἄπλεα βήσσουσι, καὶ ἀνάγουσι οὐδὲν, καὶ τούσδε φθισικοὺς κικλήσκουσι, οὐ πάνυ ἀσήμως· ξύνεστι δὲ τοῦ θώρηκος βάρος· πνεύμων γὰρ ἄτονος· ἄση, δυσφορίη, ἀποσιτίη,

ἑσπέρη περίψυξις, καὶ θέρμη ἐς τὸ ἔσω· ἱδρὼς ἄχρι θώρηκος τῆς
θέρμης δυσφορώτερος· βηχὸς ἀναγωγαὶ ποικίλαι, ὁκοίας ἔ-
λεξα· φωνὴ βραγχώδης· αὐχὴν ὑποσκόλιος, ῥαδινὸς, οὐκ
εὐπαράγωγος· ὁκοῖόν τι ξυντεταμένος· δάκτυλοι ἰσχνοί· τὰ
δὲ ἄρθρα, παχέα· ὀστέων μούνων ἡ ἰδέη· σμύχονται γὰρ καὶ
σάρκες· ὄνυχες γρυποὶ δακτύλων, αἱ κοιλίαι ῥυσαὶ, καὶ πλα-
τέες· ὑπ' ἀσαρκίας γὰρ, οὔτε τὴν περιτονίην, οὔτε τὸ στρογγύ-
λον ἴσχουσι. διὰ τόδε καὶ ὄνυχες γρυποί· ἡ δὲ γὰρ ἡ ἀνακοχὴ,
καὶ ἡ ὑπόστασις αὐτέων, ἥτις ἐν τῇσι κορυφῇσι πεπλησμένη·
ἕνεκεν αὐτῶν ἐστὶ καὶ ὁ πόνος, ὥσπερ γε τὰ στερεά· ῥὶς ὀξείη,
ἰσχνή, μῆλα ὑπερέχοντα καὶ ἐρυθρά, ὀφθαλμοὶ κοῖλοι στιλπνοί,
γανόωντες, οἰδαλέοι, καὶ ὠχροί, ἢ πελιδνοὶ τὰ πρόσω-
πα. γνάθων τὰ λεπτὰ ποιεῖ ὀδοῦσι προσιζάνειν· μειδιῶσι ἴκε-
λοι, τὰ πάντα νεκρώδεες. ὧδε καὶ τὰ πάντα ἴσχει· ἰσχνοί, ἄσαρ-
κοι, βραχιόνων μῦες ἄδηλοι, μαζῶν οὐδὲ ἴχνη, ἐκφανέες
δὲ μοῦναι θηλαί. πλευρὰς οὐ καταλέξαι μοῦνον εὔσημον,
ἀλλὰ καὶ ὅπη κραίνουσι, ἐσιδεῖν ῥηΐδιον· οὐδὲ γὰρ αἱ πρὸς τοῖς
σπονδύλοις συναρθρώσιες εὐξύγκρυπτοι· δῆλαι δὲ καὶ αἱ εἰς τὸ
στέρνον ἐπιβολαί· τὰ μέσα τῶν πλευρέων, κοῖλα, ῥομβοειδέα.
ὡς ἐς τὴν τῶν ὀστέων περιγραφὴν, ὑποχόνδρια λαγαρά,
ἀνεσπασμένα, ἐπιγάστριον τῇ ῥάχει προσπεφυὲς καὶ λαγών·
ἄρθρα ἐναργῆ, ἔξαρθρα, ἀσαρκώδεα, καὶ ἡ κνήμη ἰσχνόν τε καὶ
βραχίων. ὑπερίσχει γὰρ ἡ ἄκανθα τῶν σπονδύλων ἡ πρόσθεν
κοίλη, τῶν ἑκατέρων ἐκτετηκότων μυῶν· ὠμοπλάται ἐκφα-
νέες ὅλαι, ὅκως πτέρυγες ὀρνίθων· τουτέοισι ἣν κοιλίη ἐκτα-
ραχθῇ, ἀνέλπιστος· ἢν δὲ ἐς ὑγιείην τρέπηται, τὰ ἐναντία τοῖσι
ὀλεθρίοισι ἐπιφοιτῇ. γηραιοὶ μὲν οὖν ξυνεχέες πάσχειν· δια-
διδρήσκουσι δ' ἥκιστα· νέοι δὲ μέχρι ἀκμῆς ἀπὸ αἵματος ἀνα
γωγῆς φθινώδεες γίγνονται, καὶ ὑγιάζονται μὲν, οὐ ῥηϊδίως
δέ· παιδία ξυνεχῶς τῇ βηχὶ μέχρι φθόης κοτὲ ῥηϊδίως

ὑγιάζεται· ἕξιες δὲ, ῥαδινοὶ, σανιδώδεες, πτερυγώδεες, ἐξέχεβροχοι, λευκοὶ, ἀραιότεροι τὸν θώρηκα· χῶραι, δὲ ψυχραὶ καὶ ὑγραὶ, ὁκόσαι τῷ εἴδεϊ τοῦ πάθεος ἀδελφαί.

ΠΕΡΙ ΕΜΠΥΙΚΩΝ. κεφ. θ.

Οἷσι ἐν τῇσι κοιλίῃσι τοῦ ἀνθρώπου κατ' ἴξιν τοῦ θώρηκος, ἢ τὰ κάτω ὑπὸ τὸ διάφραγμα πύου ἀποστάσιες γίγνονται, ἢν μὲν ἀνάγωσι, ἔμπυοι οἵδε καλέονται· ἢν δὲ τὸ πύον διεξίῃ κάτω, ἀποστηματίαι κικλήσκονται· καὶ ἐν μὲν θώρηκι, ἐν τοῖσι ἕλκεσι, ἤτοι ἐν πλεύμονι, ἢν ἐκδέχηται φθόην, ἢ ὑπεζωκότι ἐν πλευρῷ, ἢ στέρνῳ, ἢ κάτω τῇ πρὸς τῇ ξυμφύσι τοῦ πνεύμονος κατὰ ῥάχιν, ἢ τῇ τοῦ θώρηκος ἄλλῃ, ξυμπάντων δὲ ἐς ἀναγωγὴν ὁδὸς τῷ πύῳ πνεύμων. ὑπὸ δὲ τὸ διάφραγμα ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι, ἥπατι, σπληνὶ, νεφροῖσι, κύστι· ἐπὶ γυναικῶν δὲ καὶ ὑστέρῃ· ἔταμον δὲ καὶ ἐγὼ ἐν κώλῳ τινὶ κοτὲ ἀπόστασιν τὰ ἐπὶ δεξιὰ πρὸς ἥπατι· καὶ πολλόν τι ἐσσύθη ἔξω πύον· πολλὸν δὲ καὶ διὰ νεφρῶν, καὶ κύστιος ἐς ἡμέρας πλεῦνας ἐῤῥύη καὶ περιεγένετο ὥνθρωπος. αἰτίαι δὲ ξυναὶ μὲν ἁπάντων, πληγὴ, ἀπεψίη, ψύξις, ἠδὲ ὁκοῖα τοιάδε. τοῖσι δὲ ἐν θώρηκι, βὴξ χρονίη, καὶ πλευρῖτις, καὶ περιπνευμονίη, καὶ ῥεῦμα χρόνιον· ἀτὰρ ἠδὲ ὀξείας νούσου ἐς ἕν τι τουτέων ἀπόσκηψις. τὸ δὲ ὑγρὸν, ἄλλοτε μὲν ἀεργὸν, ἀδρανὲς, εἴκεταί τῳ ἄλλῳ· ἄλλοτε μὲν δριμὺ δαπτικῶς, καὶ σηπεδόνας ἐμποιέων μέσφι θανάτου. καὶ γὰρ καὶ ἰδέαι μυρίαι, ὁκόσας αὖθις φράσω. θῶυμα δὲ ὅκως ἐξ ὑμένος λεπτοῦ τε καὶ ἰσχνοῦ, βάθος οὐκ ἴσχοντος τοῦ ὑπεζωκότος, τόσονδε ῥέει πύον· πολλὸν γὰρ πολλοῖσι ξυνελέγη. αἰτίη δὲ φλεγμασίη ἀπὸ περιουσίης αἵματος, ἐφ' ᾗ παχύνεται. οὐ μὴν ἀτὰρ ἠδὲ ἐκ πολλοῦ αἵματος, πολλὸν γίγνεται ἐν μέσῳ πύον· κἢν μὲν εἴσω ῥέπῃ, αἱ πλευραὶ τὰ ὀστέα

κατὰ χώραν τὴν σφῶν αὐτέων, φθίσιν ἔλεξα πρόσθεν ἐπιέραν
ἔμμεναι συμβεβῶσαν κατὰ φύσιν· ἢν δὲ ἐξωρέπῃ, διΐσταται
τὰ ὀστέα. ἐς γὰρ ἕν τι τῶν μέσων πλευρῶν τῆς ἀποστάσιος ἡ κο-
ρυφὴ ἐγείρεται, ὅτε ἔνθα καὶ ἔνθα πλευρὰ παρωθεύεται· ση-
μήϊα δὲ τὰ μὲν ἁπάντων, ξυνά· τὰ δὲ ἑκάστου, ἴδια· βάρος ἢ
πόνος γε, ξυνόν· πνεύμων γὰρ ἄπονος· πυρετοὶ ἀμυδροί, ῥίγεα
πρὸς ἑσπέρην, ἱδρῶτες ἐπ' ἀέσι, ἀγρυπνίη, οἰδήματα ἐν
ἄκροισι ποσὶ καὶ χειρῶν δακτύλοισι, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε κα-
θεστάμενα, καὶ ἐπαιρόμενα· δυσφορίη, ἀποσιτίη, ἰσχνότης ὅ-
λου· ἢν δὲ καὶ μῆκος ἴσχῃ ἡ μεταβολή, ἕξις φθινώδης. οὐ γὰρ
ἔτι φύσις ἔργου ἔχεται. οὐ γὰρ πέψις οἰκείη πρόσθεν, οὐκ εὐ-
σαρκίη, χροιὴ ζωώδης· ἀναπνοὴ πᾶσι μὲν κακή, κακίων δέ,
οἷσι ἐς τὴν ἄνω κοιλίην, ἄταρ καὶ βὴξ τὰ πρόσω, μέσφι δ' ἂν
ἡ φλεγμασίη, ἢ πιέζῃ, ὅτε καὶ πόνοι μέζονες καὶ ῥίγεα, καὶ
θέρμη, καὶ ἀγρυπνίη, καὶ δύσπνοια ἔτι μᾶλλον· σφυγμοὶ μικροί·
νωθροί, ἀδρανέες, τὴν γνώμην παράληροι, διάτασις τοῦ
θώρηκος. ἢν δὲ ἤδη εἰς γένησιν ἥκῃ πύον, πάντα μέγιστα· ἀνα-
γωγὴ δὲ σμικρὴ ἐπὶ βηχὶ μέζονι, καὶ ἐξ ἀποστάσιος βιαίης·
τὰ πρόσω φλέγμα τῶν χολοβάφων ἐπὶ τὸ μελάντερον, ὅκως
ἐξ αἰθάλης· ἔπειτα διαίμων καὶ παχέων· ἢν δὲ καὶ ἐρραγήσεσθαι
μέλλῃ, καὶ σαρκοειδέων βαθέων· καὶ ἢν ἐρραγῇ, κίνδυνος μὲν
πνίξιος, ἢν πολλὸν καὶ ἀθρόον ἐκχυθῇ πύον· ἢν δ' οὖν ἐκρέῃ
σχέδην, ἀβλαβές· πύον ἢν κάτω περῆσαι θέλῃ, τὰ μὲν ἄνω μέ-
ρεα ἔνθα ἡ ἀπόστασις, ὀξὺς πόνος, κοιλίη ὑγρή, τὰ πρόσω ὑ-
δατώδεα ξὺν φλεγματώδεσι· ἔπειτα περίρροια αἱματω-
δέων, καὶ αὖθις σαρκοειδέων, ἢν ἤδη ἐρραγῇ. ἕπεται δὲ τουτέοισι
πύον, ἢ διὰ κοιλίης, ἢ οὔρων· ἀγαθαὶ δὲ πάντων μᾶλλον, αἱ
ἐς νεφροὺς καὶ κύστιας μεταλήψιες· φέρεται δέ, ἤν τε ἄνω, ἤν-
τε κάτω, χρόος πύου ποικίλον, ὠχρόν, ἢ λευκόν, ἢ τεφρίζον, ἢ
πελιδνόν, ἢ μέλαν, καὶ κακῶδες· ἢ ἄνοσμον, καὶ παχύτατον·

ἢ μέσως ἴχον, ἢ λεῖον ὁμαλὸν, ἢ τρηχὺ, ἢ ἀνώμαλον, καὶ σαρκοειδέα τὰ ἐμπλόωντα, στρογγύλα, ἢ πλατέα, ῥηϊδίως ἀποπλυνόμενα, ἢ ἰξώδεα· ἀθρόον δὲ περὶ τούτου εἰρῆσθαι, ὁκόσα μὲν λευκὰ, πέπονα, ἄνοσμα, λεῖα, στρογγύλα, καὶ ἀναβήσσεται θᾶσσον, ἢ ὑποφέρεται, περιεστηκότα· ὁκόσα δὲ ἔξωχρα, χολώδεα, ἀνώμαλα, μοχθηρά. πολλὸν δὲ τουτέων κακίω, τὰ πελιδνὰ καὶ μελανά. σηπεδόνα γὰρ, καὶ ἀνεσθιόμενα σημαίνουσι τὰ ἕλκεα· προσξυνιέναι δὲ τουτέοισι καὶ τὴν ἕξιν, καὶ τὰ ξυνομαρτέοντα τῇ νούσῳ. ἢν γὰρ ἐπὶ τῇ ἐκκρίσι εὐφόρως φέρῃ, ἄπυρος γίγνεται· εὔτε πέσσει, εὔχροος, εὔσιτος· ἢν ἀναβήσσῃ εὐμαρέως, εὔσφυκτος, εὔπνοος γίγνεται, ἀνώλεθρος ὁ νοσέων· ἢν δὲ ἐπιπυρεταίνῃ, καὶ πάντα ἐς κακὸν τρέπηται, ἀνέλπιστος. προσξυνιέναι δὲ καὶ τὰ χωρία, ἔνθα αἱ ἀποστάσιες· ὁκόσοισι γὰρ ἐν τῷ στέρνῳ τὸ ἐμπύημα γίγνεται, βραδέως ἀφίσταται. ψιλὰ γὰρ καὶ ἄσαρκα καὶ χονδρώδεα τὰ μέρεα· τὰ δὲ τοιάδε, οὐ ῥηϊδίως δέχεται φλεγμονῆς περιουσίην· ἀνεκπύητα δὲ μίμνει πουλὺν χρόνον· ψυχρὸν γὰρ οἱ χόνδροι. ἀλλὰ τῶν δὲ ἀσινέες μὲν αἱ φλεγμοναί· τῆς ἕξιος δὲ κακαὶ συντήξιες. μικρὸν γὰρ διαπυΐσκει χρόνον. σπλὴν, καὶ ἧπαρ, καὶ πνεύμων, καὶ διάφραγμα, ὀξύτερα μὲν ἐς ἐμπύην· ἐπικίνδυνα δὲ, καὶ θανατώδεα.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΝΕΥμονα ἀποστάσεων. κεφ. ι.

Εὔτε ὁκόσοισι περιπνευμονικοῖσι, ἢν φλέγμα ἔῃ, ἢ μὴ διαχέηται, περιγίγνονται· οἱ δὲ διαδιδρήσκοντες τὸ κάτοξυ τοῦ πάθεος, ἔμπυοι γίγνονται. τὰ μὲν οὖν μελλούσης ἢ τετελεσμένης ἀποστάσιος σημεῖα ἐν τοῖσι ἐμπύοισι ἔλεξα· ἢν δὲ τελεσθῇ, οὐ βίης καὶ πόνων ἐς ἀπόρρηξιν καὶ ἀναγωγὴν χρέος, ὅπως

περ ἐν τοῖσι σώμασι· ἀλλὰ γὰρ ῥηϊδίως ἀναφέρεται, διατάσιας μᾶλλον τῶν ἀραιώσιων γιγνομένης, ἢ περ ἄξιος σωμάτων. μανὸς γὰρ καὶ πολύτρητος ὁ πνεύμων, σπογγίῃ ἴκελος, οὐ χαλεπαίνων τῷ ὑγρῷ, ἀλλ' ἣν αὐτὸ ἄλλης εὐρυχωρίην ἀμείβων τῇ μέσφι τῆς βρογχίης ἀρτηρίης ἥκειν. περίοδοι δὲ τῷ ὑγρῷ ῥηΐδιαι. εὐκαμπέες γάρ· ἡ δὲ ὀλισθηρὸν πύον. ἀτὰρ καὶ ἡ ἀναπνοὴ ἄνω τὸ πνεῦμα φυσῇ. περιγίγνονται δὲ τὰ πολλά, εἰ μή κοτε τις ἀναπνιγῇ ἀθρόῃ ἑλκύσει τοῦ ὑγροῦ, τῆς ἀρτηρίης οὐ δεχομένης τὸν ἠέρα πλήθεϊ τοῦ πύου. θνήσκουσι δὲ μετεξέτεροι χρόνῳ τὸν φθινώδεα καὶ τὸν ἐμπυϊκὸν τρόπον· τὰ δὲ πῦα λευκά, ἔπαφρα, σιάλῳ μεμιγμένα· ἄλλοτε δ' αὖ τεφρώδεα, ἢ ὑπομελανίζοντα· καὶ βρογχίζον κοτὲ ἀνεπτύσθη ἐπὶ ποικίλῳ ἕλκεϊ, ἢν βάθος ἴσχῃ ἡ ἀπόστασις, εὖτε καὶ ἀπορρῶγες ἀναφέρονται τοῦ σπλάγχνου. βραγχώδεες, βραχύπνοοι, βαρύφωνοι, τὰ στήθεά σφιν εὐρέα γίγνεται, καὶ εὐρυτέρων τῆς ὑγρασίης δέονται· ὀφθαλμῶν τὰ μέλανα, στιλπνά· τὰ δὲ λευκά, λευκότατα, καὶ πίονα· μῆλα ἐρευθῆ, φλέβες ἐν τῷ προσώπῳ κυρταί. θῶυμα δ' ἐπὶ τουτέων. πόνος μὲν γάρ, εὐσαρκίης μείζων· εὐψυχίη δὲ πόνου δυνατωτέρη.

ΠΕΡΙ ΑΣΘΜΑΤΟΣ. κεφ. ια.

Εἰ ἀπὸ δρόμου, καὶ γυμνασίων, καὶ παντὸς ἔργου δυσπνοεῖ ἡ ἀναπνοή, ἆσθμα καλέεται· καὶ ἡ νοῦσος δὲ ὀρθόπνοια, καὶ ἥδε κικλήσκεται ἆσθμα. ἐν γὰρ τοῖσι παροξυσμοῖσι, ἀσθμαίνουσι καὶ οἵδε. ὀρθόπνοιαν δὲ ἐκάλεον, οὕνεκεν ὀρθίῳ σχήματι μοῦνον ἀναπνέουσι εὐφόρως· πνὶξ γὰρ ἐν κατακλίσει. εἵνεκεν τοῦ τόνου, τοῦ ἐπὶ τῷ πνεύματι, ὀρθόπνοια τοὔνομα. ὄρθιος γὰρ ἀνατέταται ἐς ἀναπνοιήν, κἢν ὕπτιος κατακλινθῇ ὤνθρωπος, κίνδυνος πνιγῆναι. πάσχει δὲ πλεύμων· ξυμπαθέει

γὰρ καὶ τὰ ξυμπονεῦντα ἐς ἀναπνοιὴν, διάφραγμα, θώρηξ· ἢν δὲ καρδίη πάθῃ, οὔκοτε ἐς πολλὸν διαρκέσει. τῇδε γὰρ ἡ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς ζωῆς ἀρχή. αἰτίη δὲ ψύξις καὶ ὑγρότης τοῦ πνεύματος· ὕλη δὲ, ὑγρὰ, παχέα, κολλώδεα· εὐπαθέες δὲ γυναῖκες ἀνδρῶν μᾶλλον, ὅτι περ ὑγραί τε, καὶ ψυχραί· οἱ δὲ παῖδες, τούτων περιγίγνονται ῥηΐτερον. ἡ γὰρ φύσις ἐν αὐξήσι θερμίῃ αἱ δυνατωτάτη. ἄνδρες δὲ εἰ καὶ μὴ ῥηΐδιοι παθεῖν, ἀλλὰ θνήσκουσι θᾶσσον. ἀμβολὴ δὲ θανάτου, ὅσοισι ἐν ἔργου πρήξι, ἢ ἐν εἰλείοισι πλεύμων θάλπεται καὶ διαίθεται, ὁκοῖόν τι τοῖσι τῆς τιτάνου ἐργάτῃσι, ἢ χαλκεῦσι, ἢ σιδηρεῦσι, ἢ καὶ λουτρῶν πυρσευτῆσι. μελλισμοῦ δὲ σημήϊα, βάρος τοῦ θώρηκος, ὄκνος ἐς τὸ ξυνῆθες ἔργον, ἀτὰρ ἠδὲ ἐς ἅπασαν πρῆξιν, δύσπνοια ἐν δρόμῳ, ἢ πρὸς ὁδὸν ὀρθίην· βραγχώδεες, καὶ βηχώδεες, φῦσαι ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι, καὶ ἐρυγαὶ περιάλογοι, ἀγρυπνίη, θερμασίη νύκτωρ σμικρὴ, ἀσαφής· ῥὶς ὀξείη, ἐς ἀναπνοιὴν ἑτοίμη. ἢν δὲ ἐπὶ μεῖζον τὸ κακὸν ἕρπῃ, μῆλα ἐρυθρά· ὀφθαλμοὶ προπετέες, ὡς ἐπ' ἀγχόνῃ, ῥωγμὸς ἐν ἐγρηγόρσι· πολλὸν δὲ μέζων τὸ κακὸν ἐν ὕπνῳ· ὑγρὴ καὶ ἄηχος ἡ φωνή· πολλοῦ καὶ ψυχροῦ ἠέρος ἐπιθυμίη· ἐς τὸ ὕπαιθρον ἵενται. πᾶς γὰρ αὐτέοισι οἶκος ἐς ἀναπνοιὴν οὐ διαρκής· ἀναπνέουσι ὄρθιοι, ὅκως ἅπαντα σπάσαι τὸν ἑλκόμενον ἠέρα ποθέοντες, ὑπὸ βαείης δὲ τοῦ ἠέρος καὶ διοίγουσι τὸ στόμα, ὡς τῷδε μέζονι χρεόμενοι· ὤχροι τὰ πρόσωπα, πλὴν τῶν μήλων. τάδε γὰρ ἐρυθῆ. ἱδρὼς περὶ μέτωπον καὶ κληῖδας· βὴξ συνεχὴς, βιαίη· ἀναγωγὴ σμικρὴ, λεπτὴ, ψυχρὴ, ἰκέλη ὁκοῖόν τι καὶ ἀφροῦ ἐπάνθισμα. τράχηλος οἰδέει πνεύματος πρήσει. ὑποχόνδρια ἀνεσπασμένα· σφυγμοὶ μικροὶ, πυκνοὶ, πιεζεύμενοι, ἰσχνὰ σκέλεα· κἢν ὑπερταθῇ τάδε, ἀπέπνιξέ κοτε ἐπιληπτικῷ τρόπῳ· ἢν δὲ ἐς ἀγαθὸν τρέπηται, βὴξ μακροτέρη, καὶ ἀραιοτέρη. ἀναγωγὴ πλεύνων τε πίων ὑγροτέρων· κοιλίης τάραχος,

πολλῶν ὑδατωδέων· οὔρων ἔκκρισις πολλή, κἢν ἐς ὑπόστασιν μηδὲν ἔχοι ἢ κῃ, φωνὴ γεγωνοτέρη, ὕπνοι αὐτάρκεες, ὑποχονδρίων ἄνεσις· ἢν κέ ποτε πόνος ἐς μετάφρενον ἐπ' ἀνέσι· ἄσθμα ἀραιὸν, λεῖον, κερχνῶδες. ὧδε μὲν οὖν διαδιδρήσκουσι τὸν ὄλεθρον, ἐν δὲ τῇσι ἐπανέσεσι, κἢν περιῶσι ὀρθοστάδην, τοῦ πάθεος φέρουσι ξύμβολα.

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΩΔΩΝ, κεφ. ιβ.

Ἄσθματος ἰδέη τὸ πνευμῶδες, καὶ ἀπὸ τοῦ πνεύμονος τὸ πάθος ὅκως ἐπ' ἄσθματι. ξυνὰ γὰρ καὶ τὰ παρεόντα· σμικρὸν δὲ καὶ τὸ διάφορον. δύσπνοια μὲν γὰρ καὶ βὴξ τε ἀγρυπνίη καὶ θέρμη ξυνά· τε ἀποσιτίη τε ἰσχνότης ὅλου. καὶ γὰρ αἰσχρὸν ὂν τὸ κακὸν ἀποτείνεται, πλὴν οὐ περαιτέρω ἑνὸς ἔτεος. ἤντε γὰρ τὸ μετόπωρον ἄρξῃ, εἰς τὸ ἔαρ ἢ τὸ θέρος ἀπογίγνονται· ἤντε χειμῶν, ἐς τὸ μετόπωρον τελευτῶσι τὸν βίον. κολέ τε γέροντες ἁλῶναι ῥηΐδιοι τε ἀπόφρικτοι, ἁλόντες ὅσον βραχέης ῥοπῆς, ἐς εὐνὴν θανάτου χρέος· ἄγχιστα ἅπαντες ἄπνοοι, σφυγμοὶ σμικροὶ, πυκνοὶ, ἀμυδροί. ἀλλὰ τάδε μὲν ξυνὰ πρὸς τὸ ἄσθμα· ἴδια δὲ ἀναβήσσουσι ὡς ἀνάξοντες. ματαιοπονέουσι δέ· οὐδὲν γὰρ ἀνάγουσι. εἰ δέ τι τοῦ πνεύμονος ἀπορραγείη βίῃ, σμικρὸν, λευκὸν, στρογγύλον, χαλαζῶδες· θώρηξ εὐρύτερος μὲν, ἀδιάστροφος, ἡ δὲ ἀνέλκυστος· ἢν δὲ ἀνεκπύητος ὁ πνεύμων ᾖ, ὑγρῶν δὲ ὁκοίων τι πεπηγότων ἔμπλεως, διαλήψιες τῶν παροξυσμῶν τοῦδε μέζονες. οἱ μὲν οὖν ἀπεπνίγησαν θᾶσσον, πρίν τι κάκιον ἐς τὸ πᾶν ἀποσκῆψαι· μεταξελέροισι δὲ ἐς ὕστερον περὶ λαγόνα ἢ ἀνὰ σάρκα τὸ πάθος τελευτᾷ.

ΠΕΡΙ ΗΠΑΤΟΣ, κεφ. ιγ.

Ἧπαρ ξυνόλως ἐς γένεσιν μὲν ἰσόρροπον· δεξιὰ γὰρ ἠδ᾽ ἐπ᾽ ἀριστερὰ τὰ σπλάγχνα ἰσάριθμα τῇ φύσει· ἄνισα δὲ ἐς δύναμιν καὶ ἐν ὑγιείῃ καὶ ἐν νούσοισι. ἐν ὑγιείῃ μὲν, ὅτι περ τὸ κράτος τῆς τροφῆς τὸ ἧπαρ ἴσχει. ῥίζωσις γὰρ φλεβῶν ἧπαρ. ἀτὰρ καὶ ἐν νούσοισι καὶ ἐς ὑγιείην πολλόν τι ἰσχυροτέρην ἔχει τοῦ θανάτου τὴν αἰτίην. ὁκόσον οὖν ἧπαρ ἐς ὑγιείην κρέσσον, τοσόνδε κάκιον ἐν νούσοισι. καὶ γὰρ ἐπιφλεγμαίνει θᾶσσόν τε καὶ βιαιότερον, καὶ ἀφίσταται ξυνεχέστερόν τε καὶ ὀλεθριώτερον. ἐπὶ σκίρρῳ δὲ ὠκύτερον σπληνὸς καὶ περιδηγέστερον κτείνει. τὰ μὲν οὖν τῆς φλεγμασίης ἐν τοῖσι ὀξέσι ἔλεξα· ἢν δὲ ἐς πύον τρέπηται, ὀδύνη ὀξεῖα ἴσχει μέσφι κληῖδος ἢ ἄκρου ὤμου. ὑπὸ γὰρ τοῦ ἄχθεος ἕλκει τὸ διάφραγμα, ἐξ οὗ τὸ ἧπαρ ἤρτηται· τὸ δὲ διάφραγμα τὸν ὑπὸ τῇσι πλευρῇσι ὑμένα βρίθει. ξυνέπεται γὰρ αὐτέῳ· ὁ δὲ ἐπὶ τὴν κληῖδα ἠδὲ ἄκρω τῶν ὤμων ἀποτέταται, καὶ τάδε ξυνεφέλκεται κάτω. πῦρ δριμὺ ξὺν ῥίγεσι ἐπὶ τῇ ἀποστάσει, βὴξ ξηρὴ, οὐ μάλα πυκινὴ, χροιῇ χλοήβαφοι. ἢν δὲ κατακορέως ἔωσιν ἰκτερώδεες, τοῦ λευκοχρόου εἶδος· ὕπνοι καθαροὶ φαντασίῃ οὐ μάλα· νηφαλέοι μὲν ἐς πάντα· ἐς ἓν δέ τι τῶν προσκαίρων ἐξαπίνης παρακοπαὶ, καὶ κατέστησαν αὐθέως· ὄγκος ὑπὸ ὑστάτῃσι ἢ πλευρῇσι, ἀπάτη δὲ πολλοῖσι ὅκως περιτοναίου γίγνεται. ἀλλ᾽ ἢν μὲν ἡ ὑπὸ τὰς νόθας ὄγκος ὀδύνῃ πιεζομένοις, τὸ ἧπαρ οἰδέει. ἔμπλεων γὰρ ὑγρασίης· ἢν δὲ μὴ ὑπὸ τὸ ὀστέον * μίμνωσι οἰδέες, τοῦ ὑμένος τὸ σημεῖον καὶ τοῦ μὲν περιγραφῇ καὶ τὰ ὅρια δῆλα. μετὰ γὰρ τὴν περιαγωγὴν τῶν λοβῶν ἐς λαγαρὸν τὸ ἐπιγάστριον πιέζουσα χεὶρ ἰζάνει· περιτοναίου δὲ ἀόριστος ἡ σκληρίη, καὶ τοῦ πέρατος ἡ ἀπόφυσις ἀφανής. ἢν μὲν εἴσω ἡ ἀπόστασις ῥέπῃ, πολλόν τι κρέσσον ἡ φύσις ἰητρεύει. ἢ γὰρ ἐς ἔντερα, ἢ ἐπὶ κύστιν τρέψει τὸ

πύον· ἀσινεστέρη δὲ πολλὸν ἡ ἐς κύστιν ὁδός. ἢν δὲ ἔξω ῥέπῃ,
κακὸν μὲν μὴ τάμνειν. ἤν τε γὰρ οὕτως ἔῃ, ἀνεσθίεται ὑπὸ τοῦ πύου
τὸ ἧπαρ, καὶ οὐκ ἐς ἀμβολὴν ὁ θάνατος. ἢν δὲ θέλῃς τάμνειν,
αἱμορραγῆσαι κίνδυνος, καὶ αὐτίκα τὸν ἄνθρωπον ἐκθα-
νεῖν. ἄσχετος γὰρ αἱμορραγίη ἐφ' ἥπατι. ἢν οὖν ἐς ἀνάγκην τά-
μῃς καπὴς κοτὲ, καυτῆρα ἔμπυρον διαφανέα πυρῶσαι, καὶ
διῶσαι μέσφι τοῦ πύου. τωὐτὸ γάρ σοι τέμνει τε καὶ καίει. καὶ
ἢν περιγίγνηται, πύον ἐκρεύσει λευκὸν, πέπον, λεῖον, κακῶδες,
ἔστι παχύ· τοῖσδε καὶ πυρετοὶ καὶ τὰ δεινὰ ξυνδιδοῖ· ῥηϊδίως τε
ἀθέλξεται πάντα. ἢν δὲ ἐς ἔντερον τὸ πύον ἐγχέηται, ἡ γαστὴρ
πρώτιστα μὲν ὑδατώδεα διαρρέει· ἔπειτα κρεῶν πλύμασι
ἴκελα. αὖθις αὖ δυσεντεριώδεα ὁκοῖα ἐφ' ἕλκεσι. ἀτὰρ καὶ
αἱμόφλωψ κοτὲ καὶ θρόμβος ἢν ἐχθῇ. φέρεται καὶ χολὴ ξαν-
θὴ, κατακορὴς, ἢ πρασοειδὴς, καὶ ὑστάτη ἐς ὄλεθρον μέλαινα.
ἢν δὲ ἀνέκπυητον τὸ ἕλκος γίγνηται, καὶ κακώδεα ἡ γαστὴρ
ὁκοῖόν τι σηπεδόνα ὑπάγει, τροφὴ ἄπεπτος διεκθέει ὑπ' ἀκρα
σίης κοιλίης τε καὶ ἐντέρων. οὐ πέττει γὰρ αὖθις οὐδὲ ἔχον τὸ ἧ-
παρ· πῦρ τε ἐπὶ τοῖσδε δριμὺ, καὶ πάντως ἐς κακὸν ἡ τροπή. σαρ-
κῶν ξυντήξιες, σφυγμοὶ μικροὶ, δύσπνοοι· οὐδέ τε οὐκ εἰς μα-
κρὸν ἐτελεύτησαν τὸν βίον. μετεξετέροισι δὲ ἡ δυσεντερίη μὲν
καὶ τὸ ἕλκος ἰήθη· ἐς ὕδρωπα δὲ κατέσκηψε ἡ νοῦσος. ἢν δὲ
ἅπαντα ξυνδιδῷ, πύον λευκὸν, λεῖον, ὁμαλόν· ἄνοσμον γὰρ
ἐκρέει ἡ γαστήρ· πέττει δὲ τὰ σιτία, εὔελπις ὥνθρωπος. ἄριστον
δὲ δι' οὔρων κεκρίσθαι· ἀσφαλεστέρη δὲ καὶ ἀσινεστέρη ἡ τῇδε τοῦ
πύου ὁδός. ἢν δὲ ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς ἀνέκπυητον ἢ τὸ ἧπαρ,
ἄπορον μὲν οὐ γίγνεται, τὸν ὄγκον τε τὸν σκληρὸν ἵζον εἰς σκίρ-
ῥον ἱδρύεται· οὐδὲ πόνος μὲν οὐ ξυνεχής· νωθὴς δὲ, κἢν παρῇ·
ἀραιὴ δὲ καὶ θερμή· ἀποσιτίη, πικρῶν χυμῶν ἡδονὴ, γλυ-
κέων ἀηδίη, ῥιγώδεες, ὑπόλευκοι, χλωροὶ, οἰδαλέοι ὀσφὺν
καὶ πόδας. πρόσωπα ῥυσσὰ, γαστὴρ ξηρὴ, διαχωρήσιες πυκ-

νται. κορυφὴ γὰρ τῶν κακῶν ὕδρωψ. ἐπὶ τῷ ὕδρωπι, ἢν μὲν οὖρα πολλὰ, παχέα, ἐπίδοσιν ἔχοντα πολλὴν, ἰλυώδεα καταῤῥαγῇ, ἐλπὶς ἐκρυῆσαι τὸν ὕδερον. ἢν δὲ λεπτὰ καὶ αὐπόστατα καὶ ὀλίγα, τῷ ὕδρωπι ξυμφορέει. ἢν δὲ μεταβάλλῃ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἡ φύσις, καὶ καταῤῥαγῇ κοτὲ εἰς κοιλίην, ἐπὶ πολλοῖσι πάχεσι, ὑδατώδεσι καὶ τὸν ὕδρωπα ἰήσατο. σφαλερὴ δὲ ἡ τοιαύτη ἐπικουρίη. ἐπὶ γὰρ τῇσι ἀθρόῃσι κενώσεσι, ἠδὲ τῇσι ἐσχάτῃσι ξυμπτώσεσι, ἐξέθανόν κοτε ὑπ' ἀδυναμίης οἱ κάμνοντες, ὅκως ἐξ αἱμοῤῥαγίης. ἀσινέστερον δὲ λύει ἱδρὼς, ἢν πολὺς ἐκρυῇ. οὐ πάνυ γὰρ ἰκμαλέοι οἱ ὑδρωπιώδεες. ἥδε τῶν ἐν ἥπατι παθέων ἡ τελευτὴ γίγνεται. ἢν δὲ ἐμπυήσῃ τὸ ἧπαρ, * μείρακες, καὶ οἱ μέσφι ἀκμῆς, ἧσσον γυναῖκες. προφάσιες δὲ ἀκρασίη καὶ νοῦσος μακρὴ, μάλιστα ἐπὶ δυσεντερίῃ ξυντήξεσι. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοὺς δὲ ἐκίκλησκον ξυντηκτικοὺς, τοὺς ἐπὶ ἕλκεσι ἥπατος ἰχροὺς ἀποθνήσκοντας.

ΓΕΡΙ ΣΠΛΗΝΟΣ, κεφ. ιδ.

Σπληνὶ ξυνήθες χρόνιον νόσημα, σκίῤῥος. ἔμπυος δὲ οὐ ῥηϊδίως γίγνεται δι' οὖν, οὔτε πόνος μὲν οὐ τρηχὺς, ὄγκος δὲ πουλὺς τῆς ἐπιπνοίης μέζων. ἐπὶ δεξιὰ γὰρ ὤφθη μέσφι τοῦ ἥπατος ὅλῃ τῇ κοινωνίῃ ἐπιδέων. τοὔνεκεν πολλοῖσι ἀπάτη γίγνεται, ὡς τοιοῦδε οὐκ ἐόντος σπληνὸς, ἀλλὰ τοῦ ὑμένος πάθος. τὸ γὰρ περιτόναιον φλεγμαῖνον σφίσι δοκέει. ἀπηνὴς δὲ καὶ ἀτέραμνος ὅκως λίθος. τοιόσδε τὰ πολλὰ ἐπὶ σκίῤῥῳ γίγνεται σπλὴν, οὔτε καὶ ἀπορίη ξυνέστι παντελής. ἢν δὲ καὶ ἐμπυΐσκῃ δυσαφὴς μὲν, εἴκων ἐπὶ τῇ θίξι κατὰ κορυφὴν, ἔνθα ἡ τοῦ πύου θύνα. ὅπη δὲ ἀνεκπύητος, οὐκ εἴκει. ἄλλοτε δὲ τῇ κοιλίῃ ἅπας ἐπαιωρέεται τῇ δὲ κἀκεῖσε πρὸς τὰς ἀπώσιας φερόμενος, ἔστ' ἂν σμικρότερος ἐὼν, χώρην ἐς τὸ ἐμπλώειν ἴσχῃ. ταύτῃ,

ἀπορίη μάλιστα πρὸς τῇσι ῥήξεσι· ἐπὶ δὲ τοῖσιν σημήϊα,
πυρετοί, πόνοι καὶ ῥίγεα. τὰ πολλὰ γὰρ ἔασι· ἄεργοι δὲ ἐπὶ βρα
χείῃ θέρμῃ, καὶ ἀνώδυνοι. τῇδε καὶ λέληθέ κοτε ἐς σπλῆνα
ἀπόστασις. μανὸν γὰρ καὶ ἐπαναίσθητον καὶ ἐν ὑγιείῃ τὸ σπλάγ
χνον· οἰδαλέοι, ὑδερώδεες, μελάγχλωροι ξὺν δυσφορίῃ,
ἡ δύσπνοια ὡς ἀπὸ βάρεος τοῦ θώρηκος. ἐπίδηλον γὰρ τὸ κα
κόν· ἄχρι τῆς ἄνω γαστὴρ πίμπλαται ὑπὸ πνεύματος πάχεος,
ὁμιχλώδεος, ὑγροῦ, ὡς δοκέειν, οὐκ ἔτ᾽ ἐόντος ὑγροῦ. βὴξ,
πολλὸν θυμὸς ἐγγίγνεται, καὶ βραχέα ξηρὰ βήσσουσι, κοιλίη
ἢν τι κάτω φέρῃ ὑδατώδεα, τὸ πρῶτον σμικρὸν ἐπικουφί-
ζουσα· εἰ δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἐκδιδῷ, ξυντήκει μὲν τὸν ἄνθρωπον·
ὠφελέει δὲ οὐδὲν ἧσσον. ἢν δὲ καὶ ἐκραγῇ, πύον μὲν καθαρὸν
πέπον, οὔ κοτε ἐσσύθη, ὑπόλευκον δὲ καὶ τεφροειδὲς, ἄλλοτε δὲ
τρυγῶδες ἢ πελιδνόν· ἢν δὲ καὶ βαθυτέρη ἡ ἀπόστασις γένη-
ται, καὶ μετὰ τὸ ὑγρὸν· εὖτε καὶ τοῦ χυμοῦ τι τοῦ σπληνὸς ἔξεισι,
συντακέντος. μελαντέροισι δὲ καὶ ὅλα μέρεα τοῦ σπληνὸς ἠνέ
χθη. εὔλυτος γὰρ καὶ φύσει σπλήν· ἢν δὲ καὶ μὴ καθίσηται τῷ-
ἕλκεϊ, μίμνῃ δὲ ἐς πολλὸν χρόνον, ἀπόσιτοι, καχέκται, οἰδα
λέοι, ἰδεῖν ἀπρεπέες, πολυελκέες πάντη· μάλιστα δὲ ἐς κνήμας·
στρογγύλα, πελιδνὰ, κοῖλα, ῥυπαρὰ, δυσαλθέα τὰ ἕλκεα· τῇδε
ἐπιξυντακέντες ὤλοντο· ἐπὶ δὲ σμικρῷ ὄγκῳ μετὰ σκληρίης,
ἀντιτυπίης, ἀπονίη. διὰ τόδε πολλὸν χρόνον ζῶσι οἵδε· ἢν δὲ οὐ
πάθεος ἥττοιτο, χρεὼν ὕδρωψ, ἢ φθίσις καὶ οὐ σκήνεος τηκεδὼν
ἐπιγίνεται· ἀτὰρ ἤδε ἐστὶν ὁ τρόπος τοῦ ὀλέθρου σφέας οὐ ζῆν ἐξα
γε· παιδία μὲν οὖν καὶ νέοι παθέειν τε ῥηΐτεροι καὶ ἀπαλλαγῆναι
ῥηΐτεροι· γέροντες δὲ οὐκ εὐπαθέες μὲν, διαδρῆναι δὲ ἀδυνώτατοι·
ἀτὰρ καὶ πρεσβῦται ἔλαθον τινες ὑπὸ σπληνὸς διαφθαρέν-
τες. καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ σμικρῷ ὄγκῳ τοῦ ὀλέθρου σφίσιν ἡ ῥοπή. φέρει
δὲ καὶ νοῦσος μακρὴ, φθινώδης, καὶ νέοισι ἀργίη μάλιστα, ὁκόσοι
σι ἀπ᾽ ἀργίης ἢ γυμνασίων πολλῶν, ἄπονον τὸ σῶμα. χωρίας

ἑλκώδεα, ὕδατα πλατέα, ἁλμυρὰ, βρομώδεα· ὡρῶν τὸ θηριῶδες μετόπωρον.

ΠΕΡΙ ΙΚΤΕΡΟΥ, κεφ. ιε.

Ἢν χολῆς ξανθῆς λεκιθώδεος ἢ κροκώδεος ἢ τῆς μελαγχλώρου, ἐς τὸ παντελὲς ἀνάχυσις ἀπὸ τοῦ σπλάγχνου γένηται, τὸ πάθος ἴκτερος κικλήσκεται, χαλεπὸν μὲν ἐν ὀξέσι· οὐ γὰρ μόνον πρὸ ἑβδόμης κτείνει φανὲν, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἑβδόμην ἔκτεινε μυρίους· σπανίως δέ ποτε ἔκρινε πυρετὸν ἐς τέλος τὸ πάθος, ἀλλ' αὐτὸς οὐ ῥηϊδίως λύεται· ξυνίσταται δὲ οὐκ ἐπ' αἰτίῃ μοῦνον ἥπατος, ὅκως τισὶ τῶν ἰητρῶν δοκέει, ἀλλὰ κοιλίῃ, καὶ σπληνὶ, καὶ νεφροῖσι, καὶ κόλῳ. καὶ ἐφ' ἥπατι μὲν ὧδε· ἢν φλεγμαίνῃ ἡμῖν ἢ σκίρρον ἴσχῃ τὸ ἧπαρ, ἄτρεπτον δὲ τὸ ἐς ἐργασίην ἔῃ, τίκτει μὲν ἐν τῷ ἥπατι χολήν· καὶ διακρίνει τήνδε ἡ ἐν ἥπατι οὖσα κύστις· ἀλλ' ἢν αἱ φέρουσαι ἐς τὸ ἔντερον τὴν χολὴν ὁδοὶ ὑπὸ τῆς φλεγμασίης, ἢ τοῦ σκίρρου φραχθῶσι, πλημμυρῇ δὲ ἡ κύστις, παλίσυτος ἡ χολή. τῷ αἵματι οὖν μίσγεται· τὸ δὲ αἷμα, ἐς πᾶν τὸ σκῆνος φοιτέον, ἄγει τὴν χολὴν παντὶ τῷ σώματι· γίγνεται δὲ ἡ ἰδέη χολῆς· λευκὰ δὲ καὶ ἀργιλώδεα τὰ σκύβαλα. οὐ γὰρ γίγνεται χολήβαφα, ὅτι περ οὐκ ἴσχει τοῦδε τοῦ χυμοῦ τὴν ἐπιῤῥοίην· τῇδε καὶ γαστὴρ ἐπίξηρος· οὔτε γὰρ ὑγραίνεται, οὔτε δάκνεται χολῇ· χροιὴ δὲ, τοῦ λευκοχρόου εἴδεος. ἐπὶ σπληνὶ δὲ ἢν ἴκτερος φανῇ, μελάγχλωρος· μέλαινα γὰρ αὐτέου ἡ τροφὴ, ὅτι περ ἐκμαγεῖόν ἐστιν αἵματος μέλανος, οὗ τὴν ἀκαθαρσίην ἐοῦσαν οὐ δέχεται, οὐδὲ ἐκπονέει νοσέων ὁ σπλήν· ἡ δὲ ξὺν τῷ αἵματι πάντη φοιτῇ. διὰ τόδε μελάγχλωροι ἀπὸ σπληνὸς ἰκτέρου· ἀτὰρ καὶ ἐπὶ τοῖσι σκυβάλοισι τοῖσι ξυνήθεσι, ἔτι καὶ μελαντέρη χροιή. τῆς γὰρ σπληνὸς τροφῆς τὸ περιττὸν, ἐς ἔξοδον περίττωμα γίγνεται, καὶ ἐπὶ

κώλῳ καὶ γαστρὶ ἴκτερος, ἤνπερ εἰς πέψιν ἡ γαστὴρ καὶ τῷ κώλῳ
κακωθῇ. καὶ γὰρ καὶ ἐν κώλῳ πέψις, καὶ ἀπὸ τοῦδε ἡ ἐς τὸ ἧπαρ
ἀναγωγὴ τροφῆς· ἣν οὖν ὠμότερον τὸ ἧπαρ τὴν ἄλλην τροφὴν
λάβῃ, τὴν μὲν ἰδίην ἐργασίην πονέει· τὴν δὲ ὀθνείην, ἐᾷ. τὸ γὰρ
ἐν τῇ ἀναδόσει αἷμα, τὴν ἀεργίην τὴν τοῦ κώλου ἐπέχον,
διασπείρει παντὶ χεόμενον. ἀπεψίη δὲ ἡ ἐν κώλῳ, χολῆς ἐπὶ
ἐργασίῃ. ὧδε καὶ ἐπὶ παντὶ γίγνεσθαι σπλάγχνῳ δυνατὸν ἴκτε-
ρον, οὐ μόνον τῶν ἐς τὸ ἧπαρ πεμπόντων τροφήν· ἀλλὰ κἢν ἀπὸ
ἥπατος λαμβάνῃ. οὐ γὰρ ὀχετοῖσι αἰσθητοῖσι μοῦνον ἡ φύσις
παντὶ διαπέμπει τὴν τροφήν, ἀλλὰ πολλῷ πλέον ἀτμοῖσι, οἵπερ
ἀπὸ παντὸς εἰς πᾶν ἐνεχθῆναι ῥηΐδιοι, τῆς φύσιος αὐτοὺς καὶ διὰ
στερεῶν καὶ πυκινῶν ἀγούσης. γίγνονται οὖν οἱ ἀτμοὶ χολόβαφοι, καὶ
χρώζουσι, ᾗ ἂν ἵζωσι τοῦ σώματος. οὐ μὴν ἐπὶ κῶλον ἡ τῆς κοιλίης
ἔκκρισις λευκή. ἀσινὲς γὰρ τὸ ἧπαρ ἐς γένεσιν, καὶ ἐκροίην ἴσχει
ἐπὶ ἔντερα χολῆς. δυνατωτάτη δὲ καὶ ἡ ἐπὶ τῷ παντὶ ἕξις, ἴκτε-
ρον τεκεῖν. ἴσχει γὰρ καὶ ἐν ὅλῳ τὴν αἰτίην. ἔστι δὲ τοιήδε· παντὶ μὲν
τὸ θερμὸν ἐς πέψιν, παντὶ δὲ ὑγρῶν γέννα καὶ διάκρισις, ἄλλων
μὲν ἄλλη, ἑκάστῳ δὲ οἰκείη· ἐν σαρκὶ μὲν ἱδρὼς, ἐν ὀφθαλμοῖσι
δὲ δάκρυον· ἐν ἄρθροισι δὲ καὶ ῥινὶ μύξα, ἐν ὠσὶ κυψελίς. ἢν οὖν
ἐς ἕκαστον ἔργον τὸ θερμὸν ἐγκάμῃ, αὐτὸ μὲν ἐς δριμὺ, καὶ
πυρῶδες ἐτράπη· τὰ δὲ ὑγρὰ πάντα γίγνεται χολή· πυρὸς γὰρ ἔρ-
γα πικρὰ καὶ χολόβαφα. ἢν δὲ καὶ ἐν αἵματι ἀπεψίη ξυμβῇ,
γίγνεται τὸ αἷμα χολοειδὲς, σκίδναται δὲ παντὶ τρέφον·
διὰ τόδε παντὶ φαίνεται χολή. δεινὸν μὲν γὰρ τὸ πάθος, φο-
βερὸν δὲ ἡ χροιὴ εἴδεϊ, καὶ χρυσοειδέες ἔασι τὴν χροιήν· οὐ γὰρ
ἀνθρώπῳ εὐπρεπὲς, ὅγε ἐν λίθῳ καλὸν ἔῃ. βέλτιον δέ μοι
φράζειν καὶ πόθεν τοὔνομα, πλὴν ὁκόσον τῶν χερσαίων ἰκτί-
δων τῶν τετραπόδων θηρίων. τοῖσι δὲ ἔασι οἱ ὦπες οἵδε. εἴδεα
τοῦ πάθεος δοιά. ἢ γὰρ ἐς τὸ ξανθὸν, καὶ τὸ κροκῶδες ἐτράπη
τοῦ λευκοχλώρου εἴδεος, ἢ ἐς τὸ πελιδνὸν καὶ μέλαν. τῶν δὲ μέν-

πι

τι ἡ αἰτίη· εἴδη δὲ καὶ χολῶν ἐστὶ αἰτίη. καὶ γὰρ τῆσδε ἡ μὲν
ξανθὴ, λεπτὴ, διαυγὴς, λεπτοτέρου εἴδεος, ἢ ἐς τὸ πελιδνὸν καὶ
μέλαν· ἡ δὲ κατακορὴς, ὡς κρόκον, ἢ λέκιθον φάναι τοῦ αὐτοῦ
εἴδεος. δευτέρη δὲ μελαντέρης χροιῆς παρίζουσα, ἰσατώδης,
μέλαινα· μεσαίαι δὲ ἐν μέσῳ τῶν χροιῶν παραλλαγαί· παρὰ δὲ
τὸ θερμὸν τουτέων καὶ τὰ ὠχρὰ, ἢ ἐστί. ἀλλὰ καὶ τὰ σπλάγχνα
τοῦδε ἐστὶ αἴτια· τὴν ἢ ξανθὸν, ὡς τὸ ἧπαρ· ἢ πελιδνὸν, ὡς ὁ
σπλήν· ἢν μὲν ἐπὶ σπλάγχνῳ τινὶ ἴκτερος γίνηται, ἐπὶ ἥπατι
μὲν, τὰ ἥπατος περιφανέα· ἐπὶ δὲ σπληνὶ, τὰ σπληνός. ἕκα-
στα δὲ τὰ τῶν ἄλλων ἑκάστου. ἢν δὲ μηδενὸς φαίνηται, τῆς ὅλης
ἕξιός ἐστι ἡ πάθη. διαφανῆ δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖσι λευκοτάτοισι ὀ-
φθαλμοῖσι· μετώπου δὲ, πρὸς κροτάφοισι· μᾶλλον τοῖσι λευκοῖ-
σι φύσι, καὶ ἐπὶ σμικρῷ ἰκτέρῳ ἡ χροιὴ μέζων ἐπανθέει. ὁκόσοι-
σι μὲν οὖν μέγας ὁ ἴκτερος, χροιῇ μελάγχλωροι, ῥιγώδεες, ἀ-
δρανέες, ὄκνῳ εἴκοντες, ἄθυμοι, βρομώδεες δὲ τὴν ὀσμὴν, πι-
κροὶ δὲ τὴν γεῦσιν, τὴν ἀναπνοὴν οὐκ εὔκολοι. γαστρὶ δακνώ-
δεες, διαχωρήματα πρασοειδέα, ὑπομέλανα, ξηρὰ, μόλις
διαχωρούμενα, οὖρα κατακορέα ἐπὶ τὸ μελάντερον· ἄπεπτοι,
ἀπόσιτοι, ἄγρυπνοι, ἄθυμοι, μελαγχολώδεες. ἐπὶ δὲ τὸ λευ-
κότερον, χροιῇ μὲν λευκόχλωροι, γνώμῃ δὲ φαιδρότεροι· σιτίων
ἄρξασθαι μὲν ὀκνηροὶ, ἐμφαγεῖν δὲ οὐκ ἀλγεῖς, πέψαι ῥηΐδιοι
τῶν πρόσθεν μᾶλλον· διαχωρέουσι λευκὰ, ξηρὰ, ἀργιλώδεα·
οὐρέουσι ξανθὰ, ὠχρὰ, κροκοειδέα. ἀμφοῖν δὲ τὸ ξύμπαν σῶ-
μα κνησμῶδες, θέρμη ἀνὰ ῥῖνας, σμικρὴ μὲν, δακνώδης δέ.
ἀμῦσσον τὸ χολῶδες· γεῦσις μὲν πικρῶν, οὐ πικρὴ τὸ θῶϋ-
μα, οὐ μὴν γλυκέων· γλυκέων δὲ πικρή. ἡ γὰρ ἐν τῷ στόματι χο-
λὴ ἐνίζουσα τῇ γλώσσῃ, ἐπίπροσθεν τῶν ἐδεστῶν ἐντυγχάνου-
σα, τὴν αἴσθησιν σοφίζεται τήνδε. ἡ γὰρ γλῶσσα ἀναπιοῦσα
τῆς χολῆς τῆσδε, οὐκ ἐκείνων αἰσθάνεται· καὶ τὸν μὲν πρόσθεν
τὸν τῆς ἀποσιτίης χρόνον, ἀτρεμέει ἡ χολή. ἀτὰρ οὐδὲ ἡ γλῶσ-

σα τῷ ἤθεϊ ἄχθεται· ἢν δὲ ἀναζέσῃ χύμασι ἐπίπροσθεν τῶν
ἐδεστῶν, τὴν γλῶσσαν εἴδε κενεήν. ἤντε οὖν πικρὸν ἔῃ σιτίον,
πικρῶν αἴσθησις· ἤντε γλυκὺ, χολώδεος. φθάνει γὰρ ἡ αἴσθη-
σις τῆς χολῆς· ἀπάτη δὲ ξυνέστι τοῖσι ἠγευμένοισι τὰ πικρὰ
γλυκέα φαίνεσθαι. οὐ γὰρ οὕτως ἔχει. ἀλλ' ὅτι μὴ ἐπὶ τῷ ἰζαι-
νον πικρῷ πικράζεται μόνος διὰ τὸ ξυνῆθες τῆς νούσου, φαν-
τασίῃ γλυκάζοντος γίγνεται. ἡ αὐτὴ δὲ κατάστασις καὶ ἐν γλυ-
κέσι, καὶ πικροῖσι χύμασι· ἀπατηλῶν ἄρα χυμάτων προ-
κάλυμμα ἡ χολή. ἢν μὲν οὖν μὴ ξὺν τινὸς σπλάγχνου θερ-
μασίῃ φανῇ, ἀσινὲς μὲν ὡς ἐπίπαν· μακρότερον δέ· ἢν δὲ καὶ
ἐγχρονίσῃ, καὶ ἐπιφλεγμαίνῃ σπλάγχνον, ἐς ὕδρωπα τὰ πολ-
λὰ καὶ καχεξίην τελευτᾷ. πολλοὶ δὲ καὶ δίχα ὕδρωπος ἐκ-
τακέντες ὤλοντο. ξυνήθες δὲ μειρακίοισι νέοισι, καὶ τοῖ-
σι δὲ ἀσινέστερον· παιδίοισι δὲ, οὐκ ἄηθες πάγχυ· οὐ πάντη
δὲ ἀσφαλές.

ΠΕΡΙ ΚΑΧΕΞΙΗΣ, κεφ. ις.

Ξυμπάντων ὁμοῦ παθέων καχεξίη ἐστί. ἅπασαι γὰρ αἱ
νοῦσοι, τῆσδε ἀπότοκοι. ἀτὰρ καὶ ἥδε μούνη αὐτόθεν τ' ἄλ-
λων φαρμάκων ἐπίδοσιν ἔχουσα πολλὴν ἰλυώδεα, κατὰ πρώ-
τιστα γίγνεται πάθος· καὶ ἕξις μὲν κακὴ σχέδιος ξυνὴ πάντων,
καὶ ξυμπτώματα πολλὰ, καὶ οὔνομα τόδε ξύμβολον· ἰσχνότης
δὲ, ἢ ὦχρος, ἢ οἶδος, καὶ εἴ τι ἕτερον πρόσκαιρον ἀνὰ τὸ σῶ-
μα· καχεξίη δὲ ἑνὸς μεγάλου πάθεος ἰδέη, καὶ τοῦδε τοὔνομα. ἡ γὰρ
τοῦ ἀνθρώπου ἐς τὰ πάντα εὐεξίη, καὶ ἡ ἐς πέψιν, ἢ ἐς ἀνάδοσιν
αἵματος γύνα· ἡ δὲ πᾶν ἔργον φύσιος, ἐφ' οἷσι εὔπνοια, εὐτο-
νίη, εὐχροίη, τὸ πρόσθεν ὑγιείη· ἢν δὲ ἐς ἀσθενίην κακοχυμίης
ἡ φύσις τραπῇ, τόδε ἐστὶν ἡ καχεξίη. ἡ νοῦσος ἥδε δυσαλ-
θὴς, ἥδε μήκιστον κακόν. καὶ γὰρ τίκτεται χρόνῳ μακρῷ, καὶ

οὐδὲ ἐπὶ μιῇ τοῦ σώματος κακίῃ, ἀτὰρ οὐδὲ ἐπὶ σπλάγχνῳ ἑνί· ἀλλὰ γὰρ τῶν ἁπάντων ῥοπὴ ἐς πονηρόν. τοιγαροῦν τὰ ἀπὸ τοκα τοῦδε νοσήματα, ἄφυκτα γίγνεται, ὕδρωπες, ἢ φθίσιες, ἢ ξυντήξιες. ἀτὰρ γάρ τι καὶ τῆς καχεξίης προφάσιες ἀδελφαὶ τῆς ξυντήξιος ἔασι. ἡ δὲ νοῦσος μικρὴ δυσεντερίη ξυνεχής· νούσων ὑποστροφαὶ αἴτιοι. δυσπεψίη μὲν γὰρ, καίτοι καὶ προσφέρονται πολλά· ὠμῶν δὲ καὶ ἀπέπτων ἡ ἀνάδοσις. ἐργασίη γὰρ τροφῆς ἡ ἐς πέψιν ἄπορος. αἰτίη δὲ καὶ αἱμορροΐδων ῥόου ἐπίσχεσις, ἢ ἐμέτων ξυνήθων ἀπαλλαγή· γυμνασίων ἀργίη, ἀνασμὸς ἱδρώτων, καὶ μεγάλων πόνων ἀθυμίη· εὖτε τῶν παρεόντων ἕκαστον, ὡς τὸ μηδὲν οὐκ ἐπιστρέφειν· βάρος τοῦ σκήνεος, ὦχρος ἄλλοτε ἀτὰρ ἄλλοτε, γαστὴρ φυσώδης, ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, ὕπνοι βαρέες, νωθροί. ἀλλὰ τάδε ῥεμβώδεα μὲν γιγνόμενα, νούσου ἀπιστίην ἔχει· ἢν δὲ ῥιζώσαντα μίμνῃ, μηδὲ ἀπιέναι ἐθέλῃ, μεγάλου κακοῦ ἐστὶ σύμβολα. ἑσταότες μὲν, οἰδαλέοι, πόδας τε καὶ κνήμας· κατακλινόμενοι δὲ, τὰ κεκλιμένα μὴ εἴα· κἢν ἐναλλάξῃ τὴν κατάκλισιν, τὸ εἶδος ἐπ' ἐκεῖνα φοιτῇ· ὑγροῦ τε ἢ ψυχροῦ ἐς τὸ βάρος πρόοδος. ἢν γὰρ ἡ θέρμη τὸ ὑγρὸν ἐξατμίζῃ, τοῦδε οὐκ ἀναχεομένου, εἶτα καταρρέει. ἄσιτοι μὲν πολλῶν σιτίων· ἀδδηφάγοι κάρτα. ἀνάδοσις ταχυτέρη πέψιος, ὠμοτέρων μᾶλλον ἢ ἀπέπτων. ἐξανέργαστος δὲ ἡ θρέψις. ἀλλὰ τόδε οὐκ ἐν τῷ ὅλῳ πέσσεται ὑπὸ τῆς φύσιος. ἡ γὰρ ἐν τῇ κοιλίῃ τοῦ θερμοῦ ἀτονίη, ἀτὰρ ἐν τῷ σκήνεϊ ὁμοίη. τοιγαροῦν, οὐδὲ χρηστὸν, οὐδὲ εὔχροον αἷμα γίγνεται, καὶ ἐπὴν ὠμὸν ὅλον τὸ σῶμα πλησθῇ, καὶ ἡ ἐς τὰ σιτία ὄρεξις οἴχεται τῆς καχεξίης ὧδε μέσφι στομάχου νεμομένης, καὶ τοῦ πάθεος κορυφὴν ἔχοντος ἤδη, οἰδαλέοι μὲν, ἀδρανέες δὲ, ἀτὰρ ἐς πᾶσαν πρῆξιν ἄθυμοι· κοιλίη δὲ ξηροτέρη. ἄχολα τὰ πολλὰ, καὶ λευκὰ, βηχία, καὶ ὠμὰ διαχωρέουσι. τὸ σκήνος αὐοὶ, ἀνίδρωτες, κνησμώδεες, ὕπνος ἑδραῖος μὲν οὐδα-

μῆ, κεκλιμένῳ δὲ νυσταγμός· βραδύπνοοι, σφυγμοὶ ἀμαυ-
ροὶ, ἀσθενέες, πυκνοί· πυκνότατοι δὲ ἐπὶ πᾶσι καὶ σμικρῇ
ταρήξι. ἆσθμα δ' ἐπὶ τοῖσδε ἡ ἀναπνοή· φλέβες ἐπὶ τοῖ-
σι κροτάφοισι ἐπηρμέναι ἀσαρκίῃ τῆς πέριξ· ἀτὰρ δὲ ἐπὶ
τοῖσι καρποῖσι πολὺ μέζονες διοιδέουσαι· μελάγχρωρον τὸ
αἷμα. ἐπὶ τοῖσδε φθίσις, ἢ συντήξις· ἀναπνοὴ, ἀνὰ σάρκα
ὕδρωπα, ἢ τὴν ἀσκίτην ἤγαγε. καὶ τῶνδε ἄφυκτος ἡ θώ-
να. φέρουσι δὲ ἡλικίαι, γῆρας, καὶ οὐκ ἀποδιδρήσκουσι. παι-
δες τάχυ παθεῖν τε εὔκολοι, καὶ ἀπαλλαγῆναι ῥηΐτεροι·
ἀκμάζοντες οὐ πάγχυ μὲν παθεῖν ἕτοιμοι· οὐ πάμπαν δὲ
ἀπαλλαγῆναι εὔκολοι. ὥρη δ' οὐ μίην φέρει τόδε, οὐδὲ ἐς μίην
τελευτᾷ· ἀλλὰ φθινόπωρον μὲν κύει, χειμὼν ἐκθηνεῖ, ἔαρ
δὲ ἐς κορυφὴν τελεσφορεῖ, θέρος δὲ κλείνει.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

χρονίων παθῶν σημειωτικὸν βιβλίον δεύτερον.

ΠΕΡΙ ΥΔΡΩΠΟΣ, κεφ. α.

ΥΔΡΩΨ ἀτερπὲς μὲν ἐσιδεῖν πάθος, χαλεπὸν δὲ καὶ παθεῖν. διαδιδρήσκουσι γὰρ τόδε πάγχυ παῦροι ὑπ' εὐτυχίης, καὶ θεῶν μᾶλλον ἢ τέχνης. τὰ γὰρ μέζονα πάντα ἰῶνται μοῦνοι θεοί. ἢ γὰρ ἐν σπλάγχνῳ καιρίῳ νόσημα φωλεῦσαν ἐπέτρεψε ἐς καχεξίην τὸ πᾶν, ἢ τὸ ξύμπαν σκῆνος λοιμοῦ καταρξάντος, ἐς κακοχυμίην ἤμειψε τὰ σπλάγχνα· οὔτε ἀλλήλοισι ἄμφω ἐς τὸ κακὸν ξυντιμωρέει· ἀσινὲς δὲ οὐδὲν, ἐξ οὗ γὰρ καὶ σμικρὴ τῇ φύσι γίγνοιτο ἂν ἐπικουρίη· ἔστι δὲ ἐς ἐπομβρίην ῥεῦμα ψυχρὸν, παχὺ, ὁκοῖον ἡ ὀμίχλη τῷ παντί· ἢ ἀπὸ ὑγρῆς καὶ ψυχρῆς αἰτίης, ἐς τὴν ὧδε ἕξιν ἑτεροιούσης τὸν ἄνθρωπον. οὐ γὰρ τὸ ἐν τῇ κοιλίῃ τῇ κάτω ἀγειρόμενον ὑγρὸν ὕδρωπα καλέομεν· ἐπεὶ οὐδὲ τὸ πάθος τῇδε ἐστὶ, ἀλλ' ὅτε ξυμ-

παρομαρτέει τῇ νούσῳ ὁ ὄγκος, τὸ οἶδος, ἡ χροιή, ἥδε ἐς τὸ ὕ-
δωρ ξυντήκουσα ἕξις, ὕδρωψ τε ὄνομα καὶ καλέεται. ἢν γὰρ
ἐκραγῇ κοτὲ τὸ ὕδωρ αὐτομάτως ἔξω, ἢ ταμών τις τὸ ὑπο-
χόνδριον ἐκχέῃ, ἐφ' ἕδρης ἔασι οἱ ὑδρωπιώδεες. ἡ μὲν οὖν
πρόφασις αἰτίη καχεξίη· ἰδέαι δὲ πλεῦναι, ἧς ἀτὰρ ὄνομα
ἕτερον καὶ ἕτερον. ἢν μὲν γὰρ ἡ παρέγχυσις ἠέρος ἐν τῇσι λα-
γόνεσι ἐμπλώῃ, καὶ ἀπὸ τῆς πρήσιος ἐν τοῖσι πατάγοισι δο-
κέῃ πως τυμπάνῳ, τυμπανίης κικλήσκεται· ἢν δὲ ὕδωρ ἅλις
ἐς τὸ περιτόναιον ἐμπεριέχηται, ἐμπλώῃ δὲ τῷ ὑγρῷ τὰ ἔντε-
ρα, καλέομεν ἐπίκλησιν ἀσκίτην· ἢν δὲ αἱ λαγόνες μὲν μη-
δὲν τουτέων ἴσχωσι, τὸ πᾶν δὲ παροιδαίνῃ σκῆνος, ἢν μὲν ἐπὶ
λευκῷ φλέγματι καὶ πάχεϊ καὶ ψυχρῷ, φλεγματίης καλέε-
ται· ἢν δὲ ἐς χυμὸν αἱμάλωπα, ὑδατώδεα, λεπτὸν συντα-
κῶσι αἱ σάρκες, ἀνὰ σάρκα γίγνεται ὕδρωψ. κακὴ μὲν ἡ ἑκά-
στου ξύστασις· οὐ κακίων δὲ πολλόν τι ἡ τῶνδε ἐπιμιξίη. τῶνδε
γὰρ ἀμφὶ τὰς λαγόνας εἷς ἐνὶ τῶν ἀνὰ τὸ πᾶν ξυμβῇ γέ κοτε·
χαλεπώτατος δὲ, ἢν ὁ τυμπανίας τῷ ἀνὰ σάρκα μιχθῇ. καὶ
γὰρ ἰδίῃ τῶν μὲν ἀμφὶ τὰς λαγόνας, ἀσκίτου τυμπανίας χε-
ρείων· τῶν δὲ ὅλου τοῦ σκήνεος ὁ λευκοφλεγματίας, τοῦ ἀνα-
σάρκα μείων, ἐπιεικὴς μὲν ὤν, ἐν ἀπελπίστοισι, ἢν ὁμοίως ξυ-
στῇ τῷ μείονι. κακίων δὲ εἴ τις τῶν μειόνων ἑνὶ τῶν μεζό-
νων ἐς τωυτὸ ξυμβῇ· ἢν δὲ ἐς ἄκρας ἡ μίξις ἀμφοῖν ἵκηται δυοῖν
μεγάλοιν, μέζον κακὸν τὸ ἔγγονον. σημεῖα δὲ μέγιστα τὰ ῥηΐ-
στα ἰδεῖν καὶ θιγέειν καὶ εἰσακοῦσαι· ἐπὶ μὲν τῷ ἀσκίτῃ, ἰδέειν
ὄγκον ἐν τῇσι λαγόσι, οἶδος ἀμφὶ τὼ πόδε· πρόσωπα δὲ καὶ
βραχίονες καὶ τὰ ἄλλα ἰσχνά, οἰδέουσι ὄρχιές τε καὶ πόσθη, καὶ
ὁ ξύμπας καυλὸς σκολιὸς ἐξ ἀνίσου τοῦ οἴδεος. θιγεῖν ἥδε ἐρεί-
σαντί πη τὴν χεῖρα κατὰ λόγον εἰσωθεῖν. τὸ γὰρ ὑγρὸν, ἐπὶ
τὰ ἄλλα μέρεα μεταρρέει· ἀτὰρ καὶ ἐν τῇσι τοῦ ἀνθρώπου τῇδε
ἢ τῇδε ἐπιστροφῇσι, ἐς τὰς μετακλίσιας τὸ ὑγρὸν, ὄγκον τε

καὶ κλύδωνα ποιέει, ἐσακούειν τὲ καὶ τοῦ κλύδωνος· ἀλλὰ κἢν
πη τὸν δάκτυλον ἐρείσῃς, ὁ χῶρος γίγνεται κοῖλος, ἐς χῶρόν
τε πουλὺν μίμνει κοῖλος. τάδε μὲν τὰ ἀσκίτου· τυμπανίης δὲ
πρὸς τῇ τοῦ ὄγκου θέῃ καὶ ἀκοῦσαι ἐστὶ δονέων. ἢν γὰρ πα-
τάξῃς τῇ χειρὶ, τὸ ἐπιγάστριον δονέει· οὐδὲ μεταχωρέει τὸ
πνεῦμα ἐν τῇσι ἐπιστροφῇσι. πνεῦμα γὰρ, κἢν μετακλιθῇ τὸ
ἀμπέχον ἄνω τε καὶ κάτω ἴσον πάντῃ μένει· ἢν δὲ ἐς ὀμίχλην
καὶ ὕδωρ τρέπηται τὸ πνεῦμα· καὶ γὰρ ἀσκίτης ἀπὸ τυμπα-
νίου ἀμείβεται μὲν, ἢν μὴ ἐς τέλος τραπῇ κοτὲ, ἡμιτελὴς
μεταῤῥέων. ὁ δὲ ἀνὰ σάρκα ἤδε τοῦ λευκοῦ φλέγματος, τὰς
μὲν λαγόνας ἴσχουσι κενεὰς, οἰδαλέοι ἔασι καὶ πρόσωπα
καὶ βραχίονας· ἀτὰρ ἤδε ὁκόσα τοῖσι ἄλλοισι κενεὰ, τοῖσδε γί-
γνεται πλήρεα. φλέγμα μὲν γὰρ λευκὸν, ἐπὶ τῷ λευκῷ φλεγ-
ματίᾳ συνίσταται, ψυχρόν τε καὶ παχύ· τοῦδε ἐμπίπλαται τὸ
πᾶν, οἰδαίνει δὲ τὸ πρόσωπον, αὐχὴν τε καὶ βραχίονες· παχὺ
δὲ τὸ ἐπιγάστριον ἀπὸ τοῦ οἴδεος· μαζοὶ δὲ ἐς ὄγκον αἴρονται,
ὁκόσοι νέοι ἀκμὴν ὄντες ἐν εὐτυχίῃ τῆς ἡλικίης· ἐπὶ δὲ τῷ
ἀνὰ σάρκα, τηκεδὼν τῆς σαρκὸς ἐς χυμὸν σαρκοειδέα, ἰχὼρ
τε αἱμάλωπος, ὁκοῖος ῥέει ἀπὸ ἐντέρων ἕλκεσι· τοιόσδε καὶ
ἐπὶ θλάσμασι ἀπὸ βάρεος ἐμπεσόντος, ἢν τάμῃς τι ἐπιπο-
λὺ, ὁ χυμὸς ἐκρέει· ἡ δὲ τῶν δυεῖν ἐπιμιξίη, ἀμφοῖν ἴσα τὰ
σημήϊα· ξύμπασι δὲ ὁμοῦ ξυνέεσι, ὦχρος, δύσπνοια, βὴξ,
ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε νωθέες, ὄκνος πουλὺς, ἀπόσιτοι· ἢν δέ τι προ-
σαίρωνται κἢν βραχὺ καὶ ἄφυσον, φυσώδεες, διατάσιες ὡς
ἀπὸ πλησμονῆς· ἄνικμοι. διὸ οὐδὲ ἐπὶ λουτροῖσι ἰκμαλέοι·
λευκοὶ, γυναικώδεες· οἱ δὲ ἀνὰ σάρκα, μελάγχλωροι, μελα-
νόφλεβες. ἀσκίτῃσι μὲν καὶ τυμπανίῃσι, ἐπιφανέες καὶ εὐ-
πρόσωποι καὶ καρποῖσι καὶ ἐπιγαστρίῳ· ἐπὶ δὲ τοῖσι ἀνὰ
σάρκα καὶ τῷ φλεγματίῃ οἴδεϊ ἅπαντα κρύπτεται, ὕπνοι βα-
ρέες, νωθροὶ, σμικροὶ, ἀψυχίη, σμικρολογίη, φιλοζωΐη. καρ-

τεςείη ἐκ ἀπὸ δυσθυμίης καὶ δυσελπιστίης ὅκως τοῖσι ἐν δυστυ-
χίῃ, ἀλλ' ἐξ αὐτέου τοῦ πάθεος, οὔτι φατὸν τὴν αἰτίην θῶυ-
μάσαι· τὸ δὲ μέγα. ἐπὶ μὲν γε ἄλλοισι οὐ πάμπαν ὀλεθρίοι-
σι, οἱ νοσέοντες ἄθυμοι, κατηφέες, ἔραται τοῦ θανάτου· ἐπὶ
δὲ τοῖσι δυσέλπιδες καὶ φιλόζωοι γίγνονται. ἄμφω δὲ τὰ ἐναν-
τία ἰκέλοισι αἱ νοῦσοι. γίγνεται ὕδρωψ καὶ ἐξαπίνης κοτὲ ἐπ'
ἀθρόῃ ψυχροποσίῃ, ἢν ὑπὸ δίψιος χανδὸν πολὺ ψυχρὸν ἐγχέῃ
ὕδωρ, εἶτα τὸ ὑγρὸν ἐς περιτόναιον ἐνεχθῇ· δι' ἃ δὲ τῇσι κοι-
λίῃσι τὸ ἔμφυτον θερμὸν κατεψύχθη, ἔπειτα εἰς τὰς κενεῶ-
νας σταγόνες ἐκρέουσι, αἳ πρόσθεν εἰς διαπνοίην ἐξηρού-
μεναι διεφοροῦντο. τόδε οὖν εἰ γίγνεται, ῥηϊτέρη ἡ τῶνδε
ἴησις, πρίν τι τῶν σπλάγχνων, ἢ ὅλον τὸν ἄνθρωπον παθεῖν· ἀ-
τὰρ ἤδε ἔδεσμα φυσῶδες καὶ ἀπεψίη καὶ βούπρηστις ἔτεκον
ὕδρωπας. ἔστι δὲ ξυνὸν πάντων τὸ κακὸν, ἀνδρῶν, γυναικῶν
ἡλικίης πάσης, ὁκόσον ἄλλοι ἐς ἄλλο εἶδος ἔασι ὤελοι, ἀνά-
σαρκα παῖδες ἤδε τοῦ λευκοῦ φλέγματος· νέοι δὲ μέχρι ἀκ-
μῆς, οἱ κατὰ λαγόνας πλήσμιοι. γέροντες μὲν πάντα παθέειν
ἑτοῖμοι, ἀπόθερμοι· ψυχρὸν γὰρ τὸ γῆρας· ἀλλ' ἐς ὑγροῦ πλῆ-
θος ἔασι ἀναίτιοι. τοῖσδε οὖν τυμπανίης ξυνήθης. ἄπαν-
τα μὲν οὖν πονηρὰ τὰ εἴδεα. τουτέστι ὕδρωψ γὰρ πάντων
τῶν νοσημάτων κακόν· ἀλλὰ τουτέων λευκοφλεγματίης μὲν εὐη-
θέστερος. πολλὴ γὰρ καὶ ποικίλη ἐπὶ τοῖσδε ἡ εὐτυχίη· ἱδρῶτος
ἢ οὔρων ἢ κοιλίης κοτὲ ἐπ' αὐτέοις καταρράγῃ, λυομένης ἤδη
τῆς τοῦ ὕδρωπος ἕξιος. χαλεπὴ δὲ τυμπανίης, ἐς τοῦδε ὁ ἀνά
σάρκα μᾶλλον· τὸν δὲ ἰκτερὸν ἐν ᾧδε πάθει ὅλον χρὴ τὸν ἄνθρω
πον ἀλλάξαι. τόδε μέντοι, οὐδὲ θεοῖσι ῥηΐτερον. ὑδερα δὲ καὶ
ἐν σμικρῷ κοτὲ ἄνθρωπος, ἢ κεφαλὴν ἐπὶ ὑδροκεφάλῳ, ἢ πνεύ-
μονα μοῦνον, ἢ ἧπαρ, ἢ σπλῆνα, καὶ ἐπὶ γυναικῶν ὑστέρῃ· καὶ
τῶν ἄλλων ἤδε εὐαλθεστέρη. ἢν γὰρ τὸ στόμιον αὐτῆς ἐκ τῆς προ-
θεν μύσιος, ὑγρὸν μὲν εἰ ἔχοι, ἐκχέει ἔξω· ἢν δὲ πνεῦμα

ἐξεφυσήθη τόδε· ἢν δέ τι ἀνὰ σάρκα ἡ ὑστέρη πάθῃ, ὡς ἐπίπαν ὅλη ἡ ἄνθρωπος ὑδεριᾷ. ἰδέη δὲ τῆς ἑτέρης ὕδρωπος ἥδε γιγνώσκεται, κύστιες σμικραὶ, συχναὶ, πλήρεες ὑγροῦ, ἐγκέονται τῷ χωρίῳ ἔνθα ὁ ἀσκίτης ξυνίσταται· ἀτὰρ ἢν ἐμπλέωσι τῷ πολλῷ ὑγρῷ. τεκμήριον δέ· ἢν γὰρ τετρήνας τὸ ἐπιγάστριον ἐκχέῃς ἐπὶ βραχείῃ φορῇ τοῦ ὑγροῦ, ἔνδοθεν ἂν ἐπέφραξεν ἡ κύστις, κἢν τὸ ὄργανον διώσῃ, αὖθις ἐκρέει· τόδε μέντοι τὸ εἶδος οὐκ εὔηθες. πόθεν γὰρ ἂν ἐκπέσωσι αἱ κύστιες, ὁδὸς οὐκ εὔπορος· λόγος δὲ μετεξετέροισι ὅτι ἧκον κοτὲ δι' ἐντέρων τοιαὶ δὲ κύστιες· ἐγὼ δὲ οὐκ ὄπωπα, διὰ τόδε νῦν οὐδὲν γράφω. οὐδὲ γὰρ περὶ αὐτέων ὅ,τι λέξω. εἴτε γὰρ ἐκ τοῦ κόλου, ἢ τῆς γαστρὸς ἡ φορὴ, τίς ὁ τρόπος τῆς ξυστάσιος. ὁδὸς γὰρ ἐς ἔξοδον ἁπάντων δι' ἕδρης εὐρόος· ἡ δὲ αὐτοῦ τοῦ ὑγροῦ τῆς ἐν λαγόνι ξυλλογῆς, ἄπιστος ἡ τῶν ἐντέρων ῥαγή. οὐ γὰρ ἀσινὲς οὐδὲ ἀνώλεθρον τρωθὲν ἔντερον.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΒΗΤΕΩ, κεφ. β.

Θαῦμα τὸ διαβήτεω πάθος, οὐ κάρτα ξυνήθες ἀνθρώποισι· σαρκῶν καὶ μελέων ἐς οὖρον ἡ ξύντηξις ὑγρῇ καὶ ψυχρῇ, ὅκως ἐν ὕδρωψι αἰτίῃ· ὁδὸς δὲ ἡ ξυνήθης, νεφροί τε καὶ κύστις. οὐ γὰρ διαλείπουσι οὐρέοντες. ἀλλὰ ὅκως περ ἐξ ἀφέξιος ὀχετῶν ἄπαυστος ἡ φορή. χρονίη μὲν ἡ τῆς νούσου φυὴ, μακρῷ κυΐσκεται χρόνῳ· βραχύβιος δὲ ἄνθρωπος, ἢν ἡ κατάστασις τελεσθῇ· ὀξείη γὰρ ἡ τηκεδὼν, ταχὺς δὲ ὁ θάνατός ποτε, καὶ βίος αἰσχρὸς καὶ ἐπίπονος, δίψος ἀκρατές· πολυποσίη ἀνισομέτρως οὔροισι πολλοῖσι. πλεῖον γὰρ ἐκρεῖ τὸ οὖρον, καὶ οὐκ ἂν ἐπίσχοι τις αὐτέους, οὔτε πίνοντας, οὔτε οὐρέοντας. ἢν δὲ ἐπ' ἀκαρὲς ἀντίσχωσι, ἢν μὴ τοῦ πιεῖν, ἄνικμοι μὲν τὸ στόμα, αὐαλέοι δὲ τὸ σκῆνος· τὰ δὲ σπλάγχνα καίεσθαι δοκέουσι, ἀσώδεες, ἄποροι,

οὐκ ἐς μακρὸν θνήσκουσι· πυριφλεγέες δίψαι. ἀπουρέειν δέ τις
ἂν ἐπίσχοι τρόπος, ἢ τις αἰσχύνη πόνου κρέσσων. ἀλλὰ κἢν ἐς μι-
κρὸν ἐγκρατέες γίνωνται, παροιδέουσι ὀσφὺν, ὄρχιας, ἰσχία·
κἢν ἀνιῶσι, ἐκχέουσι μὲν τὸ οὖρον ἀλέα· τὰ δ' ἐποιδέοντα ἐξ-
αίρεται. ξυνδίδοται γὰρ ἐς κύστιν ἡ πλημμύρα· κἢν μὲν τε-
λεσθῇ τὸ κακὸν, εὔσημον· ἐπὴν δὲ μεγάλη, ἄικμοι τὸ σῶμα, σί-
αλος λευκὸς, ἀφρώδης, ὅκως ἀπὸ δίψεος, καὶ οὐδέκω δίψος.
ὑποχονδρίων βάρος· αἴσθησις ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἐς κύστιν θέρ-
μης, ἢ ψύξιος, ὅκως πρόσοδος περέοντος τοῦ νοσήματος. ἀτὰρ
ἤδε οὐρέουσι τοῦ ξυνήθεος μικρόν τι μᾶλλον· δίψος τε, ἀλλ' οὐ-
δέκω μέγα. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον αὐξηθῇ, θέρμανσις μικρὴ μὲν,
δακνώδης δὲ, ἐνίζουσα τοῖσι σπλάγχνοισι· ἐπιγάστριον ῥυσσοὶ,
ἐπίφλεβοι, ἰσχνοὶ δὲ τὴν ὅλην ἕξιν, εὖτε δὲ ἡ οὔρησις, καὶ τὸ
δίψος ἐπαυξέα γίνεται ἤδη κοτέ· κἢν ἐς ἄκρον τὸν καυλὸν ἡ
συναίσθησις φανῇ, εὐθὺς οὐρέουσι. τῇδέ μοι δοκέει καλέεσθαι
διαβήτης ἐπίκλησιν, ὁκοῖόν τι διαβήτης ἐὼν, οὕνεκεν ἐν τῷ σκή-
νεϊ τὸ ὑγρὸν οὐ μίμνει, ἀλλ' ὅκως διαβάθρῃ τῷ ἀνθρώπῳ ἐς
ἔξοδον χρέεται· διαρκέουσι δὲ ἐς χρόνον τινὰ, εἰ καὶ μὴ κάρ-
τα πολλὸν, ὅτι πονέοντες οὐρέουσι, τηκεδὼν δὲ γίνεται δεινή. οὐ γὰρ
τι ἐκ τῆς πόσιος μέγα ἐς τὸ σκῆνος ἔρχεται, καὶ ξυναπέρ-
χεται τῶν σαρκῶν ἐς τὰ οὖρα μυρία. αἰτίη δὲ ὀξέων νούσων
τὶς ἀπέσκηψεν ἐς τόδε, καὶ ἐν κρίσι κρύβδην τὸ κακόηθες ἐγ-
κατέλιπον αἱ νοῦσοι· οὐκ ἀδόκητον δὲ δηλητήριόν κοτε τῶ-
δε τὴν αἰτίην ἴσχειν τῶν ὁκόσα κύστι καὶ νεφροῖσι ἐνσκήπτει· ἀτὰρ
εἰ ἐδάκη τις ὑπὸ τῆς διψάδος, τοιήδε τοῦ ἕλκεος ἡ πάθη· δι-
ψὰς δὲ τὸ ἑρπετὸν θηρίον, ἢν δάκῃ τινὰ, ἄσχετον δίψος ἐξά-
πτει. πίπλουσί τε ἄδδην οὐκ ἐς δίψος ἄκεος, ἀλλ' ἐς τὴν τῆς
κοιλίης πλημμύραν ἀκορίῃ ποτοῦ· ἢν δὲ ἀλγέῃ τις περιτά-
σιος τῆς κοιλίης, καὶ ἀχθέῃ, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐπίσχῃ ἐς μικρὸν, αὖθις
ἄδδην πίνουσι διψῶντες, καὶ ἤδε τῶν κακῶν ἡ ἀμοιβὴ συν-

ξυμμαρέει γὰρ ἀλλήλοισι δίψος καὶ ποτόν. ἄλλοι δὲ οὐκ οὐρέουσι. οὐδέ τις ἄλλη τοῦ πινομένου διαπνοή. τοῖσι δρόσου ἀκοείη μὲν τοῦ ποτοῦ, πλημμύρῃ δὲ ὑγροῦ, περιτάσι δὲ τῆς κοιλίης, ἐξερράγησαν ἀθρόως.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ νεφροὺς παθῶν, κεφ. γ.

Νεφροὶ τὴν φύσιν μὲν ἀδενώδεες, χροιὴν δὲ ἐρυθρότεροι, ὁκοῖόν τι ἧπαρ μᾶλλον, ἢ μαζοὶ καὶ ὄρχιες. καὶ γὰρ καὶ οἵδε ἀδένες· ἀλλὰ λευκότεροι. σχῆμα δὲ διδύμοισι ἴκελοι, πλατέες μᾶλλον ἐστᾶσι ἅμα καὶ καμπύλοι· κοιλίαι δὲ σμικραὶ, ἠθμοειδέες ἐς τὴν τῶν οὔρων διήθησιν· ἐκπεφύκασι δὲ ὀχετοὶ νευρώδεες, ὁκοῖόν τι αὐλοὶ ἀφ' ἑκατέρου. ἐμπεφύκασι δὲ οἵδε τοῖσι ὤμοισι τῆς κύστιος ἑκάτερθεν· ἴση δὲ τῶν οὔρων ἀπὸ νεφρῶν ἡ ὁδὸς ἐς κύστιν· ἀμφὶ δὲ τῇσδε τοῖς νεφροῖς καὶ τοῖς πόροις τοῖσδε, πολλὰ καὶ ποικίλα γίγνεται πάθεα, τὰ μὲν ὀξέα, ἐν αἱμορραγίῃ καὶ πυρετοῖσι, καὶ φλεγμονῇσι κτείνοντα, ὁκόσα μοι λέλεκται· τὰ δὲ χρόνια τηκεδόνι λύοντα τὸν ἄνθρωπον, ἀνώλεθρα μὲν, ἀηδέα δὲ καὶ ξυναποθνήσκοντα. χρόνια οὖν, ἀποστάσιες, ἕλκεα, λίθων γένεα, αἱμορροΐδες. ἕλκεα μὲν ἐξ ἀποστάσιος, μήκιστα καὶ δυσαλθέα πάντα τοῦ ἀνθρώπου. τῶν λίθων δὲ, χρονίη μὲν ἡ γένεα· ὀδυνώδεες σφηνώσιες. οὐ γὰρ ῥηΐστη ἡ διέξοδος· χαλεπὴ δέ οἱ πρὸς τοῖσι καὶ ἡ τῶν οὔρων ἐπίσχεσις. ἀλλ' εἰ εἰσὶ πολλοὶ σμικροὶ, ἀλληλουχίῃ μίμνουσι· ἢν εἷς μέγας ἐμφραχθῇ, καὶ ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν νεφροῖν ξυμβῇ τάδε, ἐς οὔρων σχέσιν, καὶ διάτασιν, ὀλιγήμεροι θνήσκουσι· εὖτε μέντοι ἡ φύσις ἐπιμήκεα καὶ ἰσομεγέθεα τοῖσι οὐρητῆρσι τὴν κοιλίην τῶν νεφρῶν τεύξασα, σμικροῖς ἄρα μέζονα· ὅκως ἂν ἢν ἄνω συστῇ λίθος, ῥηΐστην ὁδὸν τὴν ἐς κύστιν ἴσχῃ. διὰ τόδε καὶ ἐπιμήκεες οἱ

λίθοι γίγνονται· πρὸς γὰρ τοῖσι οὐρητῆρσι τὰ πολλὰ πήγνυνται·
καὶ ὁκόσοι τῇδε ἐς πάχος ἄνισοι, λεπτοὶ μὲν ἔασι τὰ πρόσω,
διὰ τοὺς οὐρητῆρας στενοτέρους ἐόντας· παχέες δὲ, διὰ τὸ τοὺς νε-
φροὺς κάτω ῥέειν. ἐγγίγνονται δὲ τοῖσι νεφροῖσι μοῦνον· ἀλλὰ τοῖ-
σι διαπύροισι. οὐδὲ ἕδρην γὰρ ἐν τοῖσι οὐρητῆρσι, οὐκ ἴσχουσι οἱ
λίθοι, ἀλλὰ τὰ ψαμμία σὺν τοῖσι οὐρητῆρσι κάτω διαπλέει·
τὰ γάρ τε σημήϊα καὶ ὕλη τοῦ πάθεος γίγνεται. ἢν δὲ ἐμφραχθῇ
κοτὲ τῇ κοιλίῃ μέζων τελεσθεὶς, πόνοι τῆς ὀσφύος ἀμφὶ τὰς
ψόας μέσφι τῶν μέσων πλευρέων. πολλοῖσι γοῦν ἀπάτη πό-
νου, ὡς ἀπὸ πλευρίτιδος· βάρος ἰσχίου, κατὰ ῥάχιν δυσκαμπέες,
ξυννεῦσαι χαλεπῶς· ἐπώδυνοι στρόφοι, βαρέες, ἀνέκλιστοι.
τὸ γὰρ ἑλκοειδὲς ἔντερον· ἢν καὶ πλημμύρῃ τὸ οὖρον τε διατάσιες,
προθυμίη ἀπουρήσιος ὅκως περ ὠδίνων· φυσώδεες, ἀδιέ-
ξοδοι δὲ αἱ φῦσαι, πυρετοὶ δακνώδεες, ἐπίξηροι. ἀναχέκη μὲν
γλῶσσα, ξηρὴ δὲ ἡ κοιλίη· ἰσχνοὶ, ἀπόσιτοι· κἢν τι προσαίρωνται,
οὔτε πέψαι, οὔτε ἀναλαβεῖν ῥηΐδιοι. ἢν δὲ ἐς τὸν οὐρητῆρα ὁ
λίθος ἐμπέσῃ, βρασμὸς ὡς ἀπὸ ῥίγεος, αἴσθησις τοῦ λίθου ὁ-
δοιπορέοντος ξὺν ὀδύνῃ ὁμοβιαίῳ, κἢν ἐς τὴν κύστιν ἐμπέσῃ, οὔ-
ρων δ' ἄλις ὑδατωδέων ἔκχυσις, κοιλίης ἔξοδοι, φῦσαι, φυσώδε-
ες, στομάχου κατάστασις, ἐρεύξιες, ἀνάπαυσις τῶν πρόσθεν
κακῶν· προσεχύθη κοτὲ τε πρὸς τῶν οὔρων αἷμα, ἀναδορῇ τοῦ
πόρου· ἀγωνίη δὲ δευτέρη τοῦ λίθου, ἡ διὰ τοῦ καυλοῦ διέξοδος.
ἢν γὰρ μέζων τῆς οὐρήθρης ἔῃ, ἐνίσχεται πολλὸν χρόνον, καὶ πλημ-
μυρεῖ ἡ κύστις, καὶ ἰσχουρίη νούσων ἐπαλγεστέρη· ξὺν γὰρ τῇδε τε
οὐρητῆρες πίμπρανται· χαλεπωτάτη δὲ ἡ τῶν σκολιῶν ἔξο-
δος. καὶ γὰρ ἀγκιστροειδέας ὄπωπα, καὶ ἐπὶ τοῖς πόροις ἐπιπω-
ρώσιας. ἐπιμήκεες δὲ τὰ πολλὰ διαπλασσόμενοι ὑπὸ τῆς τῶν
πόρων ἴξιος. χροιὴ δὲ ἄλλοι μὲν λευκοὶ, ἀργιλλώδεες, τὰ πολλὰ
παιδίοισι· ἄλλοι δὲ ξανθοὶ, κροκοειδέες, γέρουσι δὲ οἷσί περ καὶ ἐν
νεφροῖσι οἱ λίθοι ξυνήθεες. ἐν κύστι γὰρ, παιδίοισι μᾶλλον. δι-

ται δὲ αἱ αἰτίαι τῆς πήξιος· γέροισι μὲν τὸ σῶμα ψυχρὸν, παχὺ τὸ αἷμα· ψυχρὸν δὲ, τὰ πάθεα θᾶσσον πήγνυσι. τεκμήριον δὲ, τῶν ὑδάτων τῶν θερμῶν φύσι αἱ πηγαί· ἀποψυχθέντα γὰρ, ἐς πωρώδεα λίθον πήγνυται. παιδίοισι δὲ πολλὸν ὑπὸ τοῦ αἵματος τὸ ἰλυῶδες ἑψηθὲν, γενέσιος ὅκως πῦρ τὴν ἕδραν ἴσχει. λίθων μὲν οὖν ἀμφὶ γενέσιος τοιάδε πάθη. μετεξετέροισι ἐν περιόδοισι οὐρέουσι αἷμα, τοῖσι ἀπὸ αἱμορροΐδων ἰκέλη ἥδε ἡ ξυμφορή. ὁμοίη δὲ καὶ ἡ τοῦ σκήνεος κατάστασις, ἔξωχροι, νωθροὶ, ἄπρηκτοι, ἀπόσιτοι, ἄπεπτοι· κἢν μὲν ἐκκριθῇ, ἔκλυτοι, πάρετοι τὰ μέλεα· κεφαλὴν δὲ κοῦφοι καὶ ἐλαφρότεροι. ἢν δὲ ἐς τὴν περίοδον μηδὲν ἐκρυῇ, κεφαλαλγέες, ἀμαυροὶ τὰς ὄψιας, σκοτώδεες, ἀμφιδινεύμενοι· ἐντεῦθεν ἐπίληπτοι μωροὶ ἄλλοι, οἰδαλέοι, ἀπαχλυούμενοι, ὑδρωπιώδεες· ἄλλοι δὲ μελαγχολώδεες, ἢ παράλυτοι. ἐπισχέσιος γὰρ αἱμορροΐης ξυνήθεος, ἀπότοκα τάδε. ἢν μὲν οὖν ἀπὸ νεφρῶν ἐκρέῃ τὸ αἷμα καθαρὸν, ἀμιγὲς οὔροισι, τὰ πολλὰ ἐκρέει ἀπὸ κύστιος τῶν οὔρων τὸ αἷμα. φέρεται κοτὲ, καὶ ἀπὸ ῥήξιος τῶν νεφρῶν πολὺ ἀθρόον· ἀτὰρ ἤδε πάγην ἴσχει, καὶ γίγνονται θρόμβοι ὡς ἔξω χυθὲν ἐπάγη κοτὲ καὶ ἐν κύστι· εὖτε ἰσχουρίη γίγνεται δεινή· ἐπὶ δὲ τῇ ῥήξει ἕλκεα συμβαίνει χρόνια καὶ δυσαλθέα· τεκμήριον δὲ ἐφηλκὶς, ἢ ὑμένιον· εὖτε ἀράχνιον ἐρυθρὸν ἐκκριθὲν, ἢ πύον λευκὸν οὐρηθὲν, ἄλλοτε μὲν καθαρὸν, ἀμιγὲς, ἄλλοτε δὲ οὔροισι ξυμμεμιγμένον. τοῖσδε χρὴ καὶ ἀποστάσιας διαγιγνώσκειν, ἢν προσγένωνται πυρετοὶ ἐς ἑσπέρην καὶ ῥίγεα· πόνοι ἀμφὶ τὴν ὀσφῦν· κνησμοί· ἢν δὲ καὶ ἐκραγῇ, θρόμβοι πυώδεες, σαρκοειδέες, ἀτὰρ ἤδε λευκοῦ πύου ἀπόστασις. τὰ δὲ ἕλκεα, δακνώδεα, ἄλλοτε μὲν καθαιρόμενα, ἄλλοτε δὲ ῥυπαρὰ ὄντα. δηλοῖ δὲ τὸ πύον. ἀτὰρ ἤδε οὖρα κάκοδμα, ἢ ἄνοδμα. ἔαρ μὲν οὖν αἱμορραγίας τίκτει καὶ ἀποστάσιας· χειμὼν δὲ καὶ φθινόπωρον, λίθους· ἢν δὲ ἐπὶ λίθοισι ἕλκεα γένηται, ἀναλθέες μὲν αἱ νοῦσοι, ταχείη τηκεδὼν καὶ θάνατος.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΚΥΣΤΙ, κεφ. δ.

Τῶν ἐν τῇ κύστι νούσων οὐδὲν εὐῆθες. τὰ μὲν ὀξέα φλεγ-
μασίῃ καὶ τρώμασι, σπασμῷ καὶ πυρετοῖσι ὀξέσι κτεί-
νοντα· ἕλκος δὲ καὶ ἀποστάσιες, ἢ παράλυσις, ἢ λίθος μέγας
μὲν, ἀναλθὴς δέ. οὔτε γὰρ θρύπτεται, ἢ πόσι, ἢ φαρμάκῳ, ἢ ἀμ
φιθρύπτοιτο, οὔτε ἀσινέως τέμνεται. χρὴ γὰρ καὶ τὰ λεπτὰ τῆς
κύστιος ξυντάμνειν· τὸ δὲ αὐτῇ μὲν ἔκλινε, ἢ ὀλίγαις ἡμέ-
ρῃσι σπασμοῖσι καὶ πυρετοῖσι θνήσκουσι· ἢν δὲ μὴ τάμῃ, εἰς
οὔρων σχέσιν, καὶ πόνοισι, καὶ πυρετοῖσι ἢ τηκεδόσι σμύχεται ὤν-
θρωπος· ἢν δὲ μὴ κάρτα μέγας ὁ λίθος ἔῃ, σχέσιες μὲν οὔρων
ξυνεχέστεραι. ἐς γὰρ τὸν αὐχένα ῥηϊδίως ἐμπίπτων ἀποέργει
οὔρων ἔξοδον. τάμνειν δὲ εἰ καὶ τῶν μεζόνων ἀσφαλέστεροι, ἀλλὰ
τέμνεται κύστις, κἢν τις τὸν τοῦ θανάτου κίνδυνον ἐκφύγῃ, ῥοιά-
δος γίγνεταί οἱ πάθος· κἢν ἀκίνδυνον ἔῃ, ἀλλ' οὐ φορητὸν ἐλευ
θέροισι ἀέναον ἐκρέειν οὖρον, κἢν βαδίζῃ, κἢν εὕδῃ, ἀτερπὲς
δὲ ἢν βαδίζηται. οἱ δὲ κάρτα σμικροὶ τὰ πολλὰ τάμνονται
ἀσινέως· ἢν δὲ ξυμπεφύκῃ τῇ κύστι λίθος, διάδηλος μὲν
τῇσι μελεδώνεσι, ἀτὰρ οὐδὲ ἀσινεῖς πόνοισι καὶ βάρεϊ, κἢν αὖ ἢν
δυσουρέης ἄτερ· ἢν δὲ μὴ, καὶ δυσουρέει. ξύμπαντας δὲ
τοὺς λίθοις διαγνοίης αὖ τῇσι τῶν ψαμμίων ἐν τοῖσι οὔροισι ὑπο-
στάσεσι· ἀτὰρ ἤδε περίκοποι τὰ αἰδοῖα γίγνονται. οὔτε γὰρ ἀπου-
ρέουσι, κἢν ὕπεστι καὶ ὁ λίθος ὀδυνέονται, καὶ ἀμφαφόωσι,
καὶ ἕλκουσι τὰ αἰδοῖα, ὅκως τὸν λίθον ἔξω τῇ κύστι ἐξαιρεῦ-
μενοι· ξυμπαθεῖ δὲ καὶ ἕδρη κνησμώδης γιγνομένη· περιπετὴς
δὲ καὶ ἀρχὸς βίῃ καὶ ἐντάσεσι φαντασίῃ· ἐκκρίσι δὲ ὡς δῆ-
θεν τοῦ λίθου. ἄμφω γὰρ συγκέενται ἀλλήλοισι ἕδρη τε καὶ κύστις.
ὦν ἑκατέρου * διὰ τόδε καὶ ἐπὶ φλεγμασίῃ ἀρχοῦ, ἰσχουρέει
κύστις, καὶ ἐπὶ τῇσι τῆς κύστιος ἀκίσι ὠδίνει ἕδρη, κἢν μὴ ἐπὶ
ξηρὸς ἡ γαστὴρ ἔῃ. τοῖα μὲν ἄλγεα τὰ λίθων· αἱμοῤῥαγίη δὲ κἢν

μὴ κάρτα ὀξέως κλείνῃ, χρόνῳ δὲ ἐξέλυσε μυείους. οἱ δ' ἀπ' αὐτέης θρόμβοι, ἰσχουρίη, ὀξέες ὄλεθροι, ὁκόσπερ οἱ λίθοι. καὶ γὰρ ἢν τὸ αἷμα λεπτόν τε καὶ ξανθὸν καὶ μὴ παχὺ ᾖ εὐπαγὲς, ἀλλ' ἡ κύστις ἐς πολλὸν ἀλίζει χρόνον, καὶ ἤδε θερμαίνουσα καὶ ἕψουσα πηγνύει. καὶ ᾧ δὲ γίγνεται θρόμβος. ἰσχουρίη μὲν οὖν δυνατωτάτη κλεῖναι· προσεπιγίγνεται δὲ τουτέοισι ἄλγος ὀξὺ, πῦρ δριμὺ, γλῶσσα ξηρὴ, καὶ ἐπὶ τοῖσδε παράφοροι θνήσκουσι. ἢν δὲ ἐπὶ τρώματι ἄλγος ἐκφλυῇ, τρῶμα μὲν ὀλέθριον· τὸ δὲ ἕλκος κἢν μὴ ἀρχῆθεν κλείνῃ, πυρετοῖς ἢ φλεγμονῇ ἀνήκεστον γίγνεται. λεπτὴ μὲν τὸ πάχος κύστις· νεῦρον δὲ ὡς τὴν φύσιν· τοιγὰρ οὐδὲ σαρκοῦται οὔτε ῥηϊδίως ἐπωτειλοῦται· ποτὶ καὶ τὸ οὖρον χολῶδες, δριμὺ, δακνῶδες τοῦ ἕλκεος, ἡ ξυνὴ δίαιτα· ἥδε ἐν μὲν τῇσι πληρώσεσι διατέταται· ἢν δὲ κενωθῇ, ξυνίζει. πάγχυ οὖν ἄρθρου πάθει ἐν ἐκτάσι τε καὶ κάμψι· ἄρθρῳ δὲ οὐκ εὐαλθὲς ἕλκος οὐδέν· καὶ ἔμπυος δ' ἐξ ἀποστάσιος γίγνεται. κύστιος σημήϊα, τοιγὰρ ἐπ' ἄλλοισι μὲν ἐπὶ φλέγμασι. εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ πυρετοῖσι καὶ ῥίγεσι ἡ ἀπόστασις, κίνδυνοι οἱ ὡυτοί· πύον δὲ ἀλλ' εἰς παχὺ, λευκὸν, οὐ κάκοδμον ἐκδιδοῖ, εὐήθεα τὰ ἀπὸ τῶνδε ἕλκεα· ἢν δὲ ἐπινέμηται, ῥυπώδεα, μυξοποιὰ, κάκοδμα οὐρέουσι· τῶν τοιῶνδε οὐ βραδύνει θάνατος. δακνώδεα μὲν τὰ οὖρα· ὀδυνηρὰ δὲ ἡ πρόεσις αὐτῶν, διαΐσσει δ' ἡ ὀδύνη μέσφι ἄκρων τοῦ καυλοῦ. βλάπτει δ' αὐτέους πάντα καὶ τἀναντία, καὶ πλησμονὴ καὶ κένωσις, καὶ ἀργίη καὶ κίνησις, καὶ λουτρὰ καὶ ἀλουσίη, καὶ τροφὴ καὶ ἀτροφίη, καὶ γλυκέα καὶ ὀξέα· ἄλλων ἄλλα μὲν ὠφελεόντων· ἄλλα δὲ βλαπτόντων εἰς ἓν συμβῆναι μὴ δυναμένων.

ΠΕΡΙ ΓΟΝΟΡΡΟΙΑΣ, κεφ. ε.

ΑΝώλεθρον μὲν ἡ γονόρροια, ἀτερπὲς δὲ καὶ ἀηδὲς μέσφι ἀκοῆς. ἢν γὰρ ἀκρασίη καὶ πάρεσις τὰ ὑγρὰ ἴσχῃ καὶ γόνιμα μέρεα, ὅκως διὰ ψυχρῶν ῥέει ἡ θορή, οὐδὲ ἐπισχεῖν ἐστὶ αὐτέην οὐδὲ ἐν ὕπνοισι. ἀλλὰ γὰρ ἤν τε εὕδῃ, ἤν τε ἐγρηγορέῃ, ἀνεπίσχετος ἡ φορή, ἀναίσθητος δὲ ἡ ῥοὴ τοῦ γονίμου γίγνεται. νοσέουσι δὲ καὶ γυναῖκες τήνδε τὴν νοῦσον, ἀλλ' ἐπὶ κνησμοῖσι τῶν μορίων καὶ ἡδονῇ προχέεται τῇσι ἡ θορή· ἀτὰρ καὶ πρὸς ἄνδρας ὁμιλίῃ ἀναισχυντῷ· ἄνδρες δὲ οὐδ' ὅλως ὀδάξονται· τὸ δὲ ῥέον ὑγρὸν λεπτόν, ψυχρόν, ἄχροον, ἄγονον. πῶς γὰρ ζωογόνον ἐκπέμψαι σπέρμα ψυχρὴ οὖσα ἡ φύσις. ἢν δὲ καὶ νέοι πάσχωσι, γηραλέους χρὴ γίγνεσθαι πάντας τὴν ἕξιν, νωθρώδεας, ἐκλύτους, ἀψύχους, ὀκνέοντας, κωφούς, ἀσθενέας, ῥικνούς, ἀπρήκτους, ἐπώχρους, λευκούς, Γυναικώδεας, ἀποσίτους, ψυχρούς, μελέων βάρεα, καὶ νάρκας σκελέων, ἀκρατέας, καὶ ἐς πάντα παρέτους. ἥδε ἡ νοῦσος ὁδὸς ἐς παράλυσιν πολλοῖσι γίγνεται. πῶς γὰρ οὐκ ἂν τῶν νεύρων ἥδε ἡ δύναμις πάθοι τῆς ἐς ζωῆς γένεσιν φύσιος ἀπεψυγμένης. καὶ ἡμέας ἄνδρας ποιέει ζωοῦσα ἡ θορή, θερμούς, εὐάρθρους, λασίους, εὐφώνους, εὐθύμους, κραταιοὺς νοῆσαί τε καὶ ῥέξαι· δηλοῦσι οἱ ἄνδρες. οἷσι δὲ οὐκ ἔνεστι ζωοῦσα ἡ θορή, ῥικνοί, ἀσθενέες, ὀξύφωνοι, ἄτριχες, ἀγένειοι, γυναικώδεις· δηλοῦσι οἱ εὐνοῦχοι. ἢν δέ τις ἀνὴρ καὶ ἐγκρατὴς ἔῃ τῆς θορῆς, κραταιός, εὔτολμος, ἀλκῆς μέσφι θηρίων· τεκμήριον δὲ ἀθλητέων οἱ σώφρονες. καὶ γὰρ καὶ οἱ φύσι ἑωυτῶν κρέσσονες ὑπ' ἀκρασίης πολλὸν τῶν χερόνων γίγνονται χερείονες. πολλὸν δὲ οἱ φύσι χερείους ὑπ' ἐγκρατείης γίγνονται κρεσσόνων κρέσσονες. ἀτὰρ οὐδὲ ζῶον ἐξ ἄλλου τευ γίγνεται κραταιόν, ἢ θορῆς. μέγα οὖν καὶ ἐς ὑγιείην, καὶ ἐς ἀλκήν, καὶ ἐς εὐψυχίην, καὶ ἐς γένεσιν ζωοῦσα ἡ θορή. ἀπὸ σατυριήσεως ἐς Γονορροίης ἀπόσκηψις ἢ κατάστασις.

ΠΕΡΙ ΣΤΟΜΑΧΙΚΩΝ, κεφ. ϛ.

Στόμαχος ἡδονῆς καὶ ἀηδίης ἡγεμών· καρδίης καὶ γείτων γε τὸ νεῦμα ἐς τόνον καὶ θυμὸν, ἢ ἀθυμίην, τῆς ψυχῆς συμπαθέη. ἥδε στομάχου περιττὴ δύναμις. τάδε μὲν οὖν μοι ἄλλῃ λέλεκται. ἀπότοκοι ἡδονῆς μὲν, εὐπεψίη, εὐσαρκίη, εὐχροίη τοῦ σώματος, ἀηδίης δὲ τουτέων τἀναντία, κοτὲ καὶ ἀθυμίη μὴ ἔχων τὴν πρόφασιν· μελαγχολώδεες δὲ καὶ ἀποσιτίη. ἢν οὖν ὅδε νοσέη, μίσος καὶ ἀποστροφὴ τῶν γευμάτων, οὐκ ἢν προσαίρωνται μόνον, ἀλλὰ κἢν ἀθέητα μὲν ᾖ τὰ σιτία· ἀναπεμπάζονται δὲ ναυτίη, ἢ ἀπορίη, ἢ πλάδῳ, ἢ καρδιαλγίη· καὶ σιαλοχόοι δὲ, καὶ ἔμετοι ἐνίοις· κἢν ὅμως τὸ σῶμα τείρη, κἢν γαστὴρ μείνη κενεὴ τῶνδε, τὸν πόνον ῥηΐτερον φέρει τοῦ προσάρσιος. ἢν δὲ καὶ ὑπ' ἀνάγκης κοτὲ ἐς τὴν ἐδωδὴν ἴη, πολλὸν κάκιον· ὁ δὲ πόνος τοῦ λιμοῦ ἐν τῷ στόματι λείωαι ἄλγος, καταπιεῖν μέζων ὀδύνη· ἀτὰρ καὶ οὐχὶ πρὸς μὲν τὰ οἰκεῖα τοιῶσδε· ἐς δὲ τὰ ἀλλόκοτα χρηστῶς· ἀλλὰ γῆ τῆς κατὰ φύσιν ἐς τὸ ἔμπαλιν· ἀχθηδὼν ἐς πάντα, καὶ φυγὴ, καὶ μίσος σιτίων· ἐπὶ δὲ τοῖσι μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων χωρίοισιν, ἄλγος· πολὺ δὲ καὶ μέζον, ἢν προσφέρωνται καὶ καταπίνωσι· ἄση, ἀπορίη, ὄψιες ἀμαυραὶ, ὤτων ἦχοι, βάρεα κεφαλῆς, νάρκη μελέων· καὶ τὰ γυῖα λύονται· παλμὸς, ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι, φαντασίη τῆς ῥάχιος ἐς τὼ σκέλεε κινευμένης. ἄλλοτε ἄλλῃ τῇδε κἀκεῖσε φέρεσθαι δοκέουσι, κἢν ἑστήκωσι, κἢν κατακέωνται. ὅκως ὑπὸ αὔρης ἀνέμων κάλαμοι, ἢ δένδρεα· φλέγμα ψυχρὸν, ὑδαρὲς ἀποβλύζουσι· ἐπὴν δὲ καὶ χολὴ ᾖ πικροχόλοισι, σκοτώδεες, ἄδιψοι· κἢν ἐπ' ἐδέσμασι διψῆν δοκέωσι, ἄγρυπνοι, νωθροὶ, νυσταλέοι. οὐχ ὕπνῳ ἀρεκέϊ· κωματώδεες, ὁμοιοπαθέες, ἰσχνοὶ, ἔξωχροι, ἀσθενέες, ἔκλυτοι, λειποδραιέες, ἄψυχοι, δειλοὶ, ἡσύχιοι· ἐξαπίνης δ' ὀργίλοι· κάρτα μελαγχολώδεες. καὶ γὰρ ἐξώκειλαν κοτὲ ἐς μελαγχο-

λίῳ οἱ τοιοίδε. τάδε μέντοι τῆς ψυχῆς ἢ στομάχου ἐνδιδόντος ἢ
εἶ δεῖ τὴν πάθην· οἱ δὲ δὴ ἄνθρωποι οὐκ εἰδότες τὰ ξυμπα-
θέα μέρεα, ἐφ' οἷσι τὰ ὀξύτατα γίγνεται, τὸν στόμαχον αἴτιον
ἡγεῦνται· μέγα δὲ ἐς πίστιν ὧν λέγω, ἡ ξυνάφεια τῆς καρδίης·
ἔνθα πάντων ἡ ἀρχή· μέσον γὰρ ἐνίζει τῷ πνεύμονι ἡ καρδίη. ἡ
δὲ τούτων μεσότης τὸν στόμαχον συνάπτει· ἄμφω δὲ περιστε-
φύκασι τῇ ἀρχῇ· διὰ τόδε πρὸς τὴν καρδίην γειτόνημα, καὶ
καρδιαλγίη, ἢ ἔκλυσις, καὶ τὰ μελαγχολώδεα. αἰτίαι δὲ τῆς
νούσου, καὶ ἄλλαι μὲν μυρίαι, καὶ ἢν δὲ, πῦον συχνὸν, ἀπὸ κοι-
λίης διὰ στομάχου χυθέν· ξυνήθεες δὲ καὶ τοῖς ὑπό τε ἀνάγκαις
ἐκδεδιῃτημένοις λεπτῇ καὶ σκληροτέρῃ διαίτῃ· ἀτὰρ καὶ τοῖσι
ἐς παιδείην πονεῦσι, καὶ ἐς τήνδε τλήμοσι, οἷσι θέης μὲν μα-
θήσιος ποθὴ, ὀλιγοσιτίη δὲ καὶ ἀγρυπνίη, ἢ μελεδώνη λόγων
τέ καὶ πρηγμάτων σοφῶν· οἷσι ὑποτροφίη μὲν διαίτης ἀδρῆς ἢ
ποικίλης, λιμὸς δὲ ἡ τροφὴ, καὶ ὕδωρ ποτὸν, καὶ ἐν ὕπνῳ ἀϋ-
πνίη· οἷσι μαλθακὴ μὲν εὐνὴ ἄστρωτος χαμαί· ἀμφίβλημα δὲ
εὐτελὲς, ἀμπεχόνη ἀραιὴ, τὸ δὲ τοῦδε κράνος, ὁ κοινὸς ἀήρ·
πλοῦτος δὲ ἐννοίης θέης περιουσίης τε χρῆσις· τάδε γὰρ αὐ-
τέοισι ἀγαθὰ γίγνεται ἔρωτι παιδείης· καὶ εἰ περισπαίρονται,
εὐτελὲς μὲν σιτίον, οὐδὲ ἐς κόρον ἐδωδῆς, ἀλλ' ἐς ζωὴν μοῦ-
νον· οὐκ ἐπ' οἴνῳ θώρηξις, οὐ θυμηδίη· οὐ ῥέμβος καὶ περίο-
δοι, οὐ σωμάτων ἄσκησις, οὐδὲ σαρκῶν περιβολή. γένος γὰρ οὐκ
ἀλλ' ἀπάγει παιδείης ἔρως· πατρίδος, τεκέων, κασιγνήτων ἑωυ-
τῶν μέσφι θανάτου. τοῖσδε οὖν τηκεδὼν μὲν τοῦ σκήνεος, ἄ-
χροοι, καὶ ἐν νεότητι γηραλέοι, ἢ ὑπ' ἐννοίης κοῦφοι. ψυ-
χὴν δὲ ἀμειδέες, ἀμείλιχοι, στομάχου δὲ κακοσιτίη· ταχὺς ὁ
κόρος τῆς ξυνήθεος, εὐτελέος καὶ ἑτοίμου τροφῆς, ἀηθίη δὲ ποι-
κίλης ἐδωδῆς· ὄκνος δὲ πάντων γευμάτων. ἢν δὲ καὶ λάβωσι
τι τῶν ξένων, βλάβη· ἀπόστροφοι εὐθὺς ἐς πάντα. ἢ δὲ ὅτι στο-
μάχου χρονίη νοῦσος, φλεγμοναὶ δὲ ἢ ῥεύματα, καὶ καρ-

διωγμός, ἢ πόνος, στομαχικὸν οὐ κικλήσκεται πάθος. θέρος ἄγει τήνδε νοῦσον· ἔνθα καὶ πέψιος καὶ ὀρέξιος, καὶ πάντων ἀδυναμίη. ἡλικίη δὲ γῆρας, οἷσι καὶ δίχα πάθεος διὰ τὸ τοῦ βίου τέλος καὶ ἡ ὄρεξις ἐς τέρμα ἥκει.

ΠΕΡΙ ΚΟΙΛΙΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΟΣ, κεφ. ζ.

Κοιλίη σπλάγχνον πεπτήριον καὶ μένει τὴν πέψιν, ὁκότε διάρροια τὸν ἄνθρωπον ἴσχει· καὶ ἔστιν ὑγρῆς τροφῆς ἀπέπτου ἡ διάρροια· ἀλλ' ἢν μὴ ἐπὶ σχεδίου τῆς αἰτίης γίγνοιτο τόδε ἐς μίην ἢ δευτέρην ἡμέρην μούνην· πρὸς δὲ, καὶ ὅλος ὁ ἄνθρωπος ἀσθενέει, ἀτροφίη τοῦ σκήνεος. χρονίη νοῦσος ἡ κοιλιακὴ γίγνεται, ἀτονίη τοῦ πέσσοντος θερμοῦ, καὶ ψύξι τῆς κοιλίης· εὖτε λύεται μὲν ἐς θερμὸν ἡ τροφή· ἀλλ' οὐκ ἐκπέσσει θερμόν, οὐδὲ ἐς χυμὸν οἰκεῖον τρέπει, ἡμιτελέα δὲ λείπει ἀδρανείῃ τοῦ τέλεος· ἡ δὲ ἀφεθεῖσα τῆς ἐργασίης ἐς κακὸν ἀλλοιοῦται καὶ χροιῇ, καὶ ὀδμῇ, καὶ συστάσι. λευκὴ μὲν γὰρ καὶ ἄχολος ἡ χροιή· κάκοδμα δὲ καὶ βορβορώδεα· ὑγρὴ δὲ καὶ ἀσύστατος ἀπεργασίη· μοῦνον δὲ ἀρετὴν ἴσχουσα τῆς πέψιος τὴν ἀρχήν. διὰ τόδε φυσώδεες ἐς τὴν γαστέρα ἐρυγαὶ ξυνεχέες, κακώδεες. ἢν δὲ καὶ κάτω περήσωσι, βύζει μὲν τὰ ἔντερα, φῦσαι δὲ διεξιᾶσι δασῖαι, ὑγραί, ἀργιλώδεες· φαντασίαι δὲ ἐπ' αὐτέοισι ὡς διεκθέοντος ὑγροῦ. πόνος τῆς κοιλίης βαρὺς ὁκοῖον νύγμα, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. ἰσχνὸς δὲ καὶ ἄτροφος ἄνθρωπος, ὠχρός, ἀδρανής· οὐδέν τι πρῆξαι τῶν συνήθων εὔτονος. ἀλλὰ κἢν βαδίζῃ, λύεται τὰ μέλεα, φλέβες κροτάφων ἐπηρμέναι. ἀτροφίη γάρ, κοιλοκρόταφοι. ἐπίφλεβοι δὲ καὶ παντὶ τῷ σώματι. οὐ γὰρ οὐ πέσσει μοῦνον ἡ νοῦσος, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐς τὸν ὄγκον ἀναδιδοῖ. δοκέει γάρ μοι οὐ τῆς πέψιος μοῦνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναφορῆς τὸ

πάθος ἔμμεναι· ἢν δὲ καὶ ἐπ' αὐξήσι ἡ νοῦσος γίγνηται, ἄγει
καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ παντὸς εἰς τὴν κοιλίην πάλιν, εὖτε ἤδε ἡ τη-
κεδὼν τῆς ἕξιος· αὐαλέοι δὲ τὸ σῶμα, ἄνικμοι δὲ τὴν ἐπιπο-
λὴν, ἀνίδρωτες, κοιλίη ἄλλοτε πυριφλεγὴς ὡς ἀπ' ἄνθρακος.
ἄλλοτε δὲ ὡς ἀπὸ κρυστάλλου ψυχροσταγδής. ὁκότε δὲ καὶ αἷμα
τοῖσι ἐσχάτοισι ἐν σκυβάλοισι ἐπιρρέει ξανθὸν, ἄκριτον, ἀμι-
γὲς, ὡς δοκέειν φλεβὸς στόμιον ἀνεῷχθαι. ἀνεσθίει γὰρ τὸ δριμὺ
τὰς φλέβας. μήκιστον καὶ δυσαλθὲς κακόν. καὶ γὰρ ἢν δοκέῃ
πεπαῦσθαι ἄνευ φανερῆς προφάσιος, παλινδρομέει ἐσαῦ-
θις, ἢν ἤδη καὶ ἐπὶ σμικρῇ ἁμαρτωλῇ, παλίνορσος ἥκει. ἐς πε-
ρίοδον γοῦν ἤδε φοιτῇ. γέροισι ξυνήθες τὸ κακὸν, καὶ γυ-
ναιξὶ μᾶλλον, ἢ ἀνδράσι. παιδίοισι δὲ διάρροια μὲν ξυνεχὴς,
ἐφημέρῳ ἀκρασίῃ τροφῆς· ἀλλ' οὐ κοιλίης κύπτει ἡ νοῦσος. ὥρη
δὲ θέρος, τῶν ἄλλων ὡρέων μᾶλλον· μετόπωρον δεύτερον, χει-
μὼν δὲ ὁ ψυχρότατος, ἢν ἄγχου σβέσῃ τὸ θερμὸν ἥκῃ· ἐπὶ
χρονίῃ δὲ νούσῳ, καὶ ἥδε, καὶ δυσεντερίη, καὶ λειεντερίη τίκτεται.
ἀλλὰ καὶ χανδὸν ψυχροποσίη ποτὲ ξυνέστησε τὴν νοῦσον.

ΠΕΡΙ ΚΩΛΙΚΩΝ, κεφ. η.

Κωλικοὶ δὴ κλείνονται εἰλεῷ καὶ στρόφῳ ὀξέως. πάνυ μὲν
οὖν ἄπα μυεῖα ἴσχει τῆς διαθέσιος σημήϊα, βάρος μὲν
ἐπ' ἀσιτίῃ, ἐνθάδε τὸ πάθος. μάλιστα δὲ κραίνει, ὄκνος που-
λύς· νωθέες, ἀπόσιτοι, ἰσχνοὶ, ἄγρυπνοι, αὐαλέοι πρόσωπα· κἢν
μὲν πρὸς τῷ σπληνὶ νοσέῃ κῶλον, μελάγχλωροι· λευκόχλω-
ροι δὲ, ὁκόσοι πρὸς ἥπατι, ξυμπαθέῃ τῶν ἄγχιστα σπλάγ-
χνων· ἢν δὲ προσαίρωνται τροφὴν, καὶ ἐπὶ σμικρῇ καὶ ἀφύσω
κάρτα φυσώδεες, καὶ προθυμίη μὲν ἐς διαπνοὴν, ἀδιέξο-
δοι δὲ φῦσαι, ἐρυγαί τε ἄνω βιούμεναι, ἀτὰρ καὶ αἵδε ἀτελέες.
ἢν δέ τῃ περήσῃ βίᾳ, φῦσαι βρωμώδεες μὲν αἱ ἄνω, καὶ ὀξυ-

ῥεγμιώδεες· νεφρὸς καὶ κύστις ξυμπαθέα πόνῳ, καὶ ἰσχουρίη τουτέοισι ἅμα αὐτ' ἄλλων. θῶυμα δὲ τουτέων μέζον, ἐς ὄρχιας καὶ κρεμαστῆρας ἀδόκητον ἄλγος ἐπιφοιτῇ· πολλοῖς τῶν ἰητρῶν ἥδε ἡ ξυμπαθείη λήθει. καὶ γὰρ καὶ ἐξέταμόν κοτε τοὺς κρεμαστῆρας, ὡς ἰδίην ἔχοντας αἰτίην. ἀλλὰ γάρ τε τουτέοισι ἀπ' ἄλλων ἅμα. γίγνονται δὲ καὶ ἀπότοκοι τῆσδε νοῦσοι, ἀποστάσιες μὲν καὶ ἕλκεα οὐκ εὐήθεα· ὕδεροι δὲ τε φθίσιες, ἀναλθέα. ἐπὶ γὰρ ψύξει καὶ χυμοῖσι παχέσι καὶ φλέγμασι πολλοῖς κολλώδεσι ξυνίσταται ἡ νοῦσος· ἀτὰρ καὶ ἡλικίῃ τε ὥρῃ· ψυχρῇ ἐπιφοιτῇ χώρῃ, καὶ χείματι καρτερῷ.

ΠΕΡΙ ΔΥΣΕΝΤΕΡΙΗΣ, κεφ. θ.

Ἐντέρων τὰ μὲν ἄνω λεπτὰ καὶ χολώδεα μέσφι τοῦ τυφλοῦ, χολάδες ἐπίκλην· ἀπὸ δὲ τουτέων τὰ κάτω παχέα καὶ σαρκώδεα μέσφι τῆς ἀρχῆς τοῦ εὐθέος ἐντέρου. ἐγγίγνεται οὖν ἐν ἅπασι ἕλκεα· δυσεντερίη δὲ τῶνδε τῶν ἑλκέων, αἱ ἰδέαι. διὰ τόδε ποικίλαι ἔασι αἱ νοῦσοι. τὰ μὲν γὰρ ἐπιπολῆς ξέει ἔντερα, ἀνάδορην μούνην ποιεύμενα, τὰ ἐστὶν ἀσινέα. ἀτὰρ δὲ ἀσινέστερα πολλὸν, ἢν τὰ κάτω ᾖ τὰ πάθη. ἄλλη δὲ εἰ σμικρῷ μὲν ἔτι βαθύτερα τὰ ἕλκεα, οὐκ εὐήθεα δὲ καὶ τάδε. ἄλλα βαθέα τε ἀχιστάμενα, ἀλλ' ἐσθιόμενα, ἀδενώδεα, ἕρποντα, καὶ ἐπισφακελίζοντα, θανατώδεα. ἀτὰρ καὶ φλεβία ἐπὶ τῇσι νομῇσι γίγνονται διάβρωτα, ἔν τε τοῖσι ἕλκεσι καὶ στάξιες αἱμορραγίας τὸ μέζον. ἄλλο εἶδος ἑλκέων, ὀχθώδεα, τρηχέα, ἀνώμαλα, τυλαίνια, ὡς ἐν ξύλῳ ὄζον εἴπομεν· δυσαλθέα τάδε. οὔτε γὰρ ὠτειλὴν ῥηϊδίως ἴσχει. ῥηΐτερόν τε γὰρ λύονται. αἰτίαι δὲ δυσεντερίης μυρίαι, ἐπίκαιροι δὲ, ἀπεψίαι, ψύξιες συνεχέες, δριμέων περὶ ὄρσεις, μυττωτοῦ κρομμύου ἄνευ, σκορόδου, κρεῶν παλαιῶν δριμέων ἐδωδή. ἐφ' οἷσι ἀπεψίη, ὑγρὸν ἄηθες, κυκεὼν,

ἢ ῥυτέων πόμα, ἢ οἷα κατὰ χώρην ἑκάστην ἀντὶ οἴνου γίγνεται
δίψεος ἄκεα. ἀτὰρ καὶ πληγὴ, καὶ ψύξις, καὶ ψυχροποσίη, ὑ-
κτοισι ἕλκεα. αἱ δὲ ἐκκρίσιες καὶ τὰ ξυνεόντα τοῖσι ἕλκεσι ἑτε-
ρα καὶ ἕτερα, ἐπ' ἄλλοισι τε ἄλλοισι. ἢν μὲν γὰρ ἐπιπολῆς ἔῃ,
ἄνωθεν μὲν λεπτὰ, χολώδεα, ἄοσμα, πλὴν ὁκόσον ἀπ' ἐν-
τέρων. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς νήστιος, κατακορέα μᾶλλον, κροκοειδέα,
κακώδεα· τὰ δὲ, καὶ ξὺν τῇ τροφῇ λελυμένῃ μὲν, ἀλλά τις ἠχλή.
ἄλλοτε κάκοδμόν ἐστι, τὰ δὲ ἕλκεα σηπεδών· ἄλλοτε δὲ ἰχώρ, ὡς
ἀπὸ σκυβάλων μοῦνον ἡ ὀσμή· ἀπὸ δὲ τῶν κάτω ἐπὶ τοῖσι ἑλ
κεσι, ὑδατώδεα, λεπτὰ, ἄοσμα· ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον βαθέα,
ἰχωροειδέα, ὑπέρυθρα, οἰνώδεα· ἢ ὅκως κρεῶν πλύμα. ἄλλοτε
μὲν ἰδίῃ τάδε, ἄλλοτε δὲ ξὺν τοῖσι κοπρίοισι· καὶ τάδε ὑγρὰ λε-
λυμένα τοῦ περιρρόου, ἄχολα, ἄοσμα· ἢ ξυνεστῶτα ξηρὰ
ἐξίασι, ὀλισθηρὰ τοῦ περιρρόου. ἢν δὲ μέζω καὶ λειότερα ἢ τὰ
ἕλκεα, ἐπὶ μὲν τοῖσι ἄνω, χολώδεα, καὶ ἀφ' ὧν καὶ δι' ὧν ἔρ-
χεται. καὶ γὰρ τὴν ἕδρην δάκνει. δριμεῖα γὰρ ἡ χολὴ, καὶ ἐπὶ
μᾶλλον ἢν ἀφ' ἕλκεος· καὶ ἡ χολὴ δὲ πίων ὅκως λίπας. ἐπὶ δὲ τοῖσι
βαθυτέροις τοῖσι κάτω, αἱμάλωψ παχὺς σὺν φλέγματι, σαρ
κοειδέα, οὐ κάρτα πίονα, ξυσματώδεα ὡς ἀπ' ἐντέρων εἴη.
ἀτὰρ καὶ ὅλα συμμέμικται μύξεα· φέρεται λευκὰ, παχέα, μυ
ξώδεα, στέατι ξυγκοπέντι ἴκελα ξὺν τῷ περιρρόῳ. τάδε μέν-
τοι ἀπὸ τοῦ εὐθέος τοῦ παραμήκεος ἐντέρου. ἄλλοτε δὲ μυξώ-
δεα μοῦνον, ὀδαξώδεα, σμικρὰ, στρογγύλα, δακνώδεα, ἐξα-
ναστάσιας πυκινὰς, καὶ προθυμίην ξὺν ἡδονῇ ποιεύμενα· ἐκ-
κρίσιας δὲ κάρτα σμικράς· τεινασμὸς τοῦδε ἡ ἐπίκλησις. ἀπὸ
δὲ τοῦ κωφοῦ φέρονται καὶ σάρκες ὑπέρυθροι τε μεγάλαι, πε-
ριγραφὴν πολλὸν μέζονα ἔχουσαι· βαθέα γίγνεται τὰ ἕλκεα,
καὶ αἷμα παχὺ, τρυγῶδες· τάδε κάκοδμα τὸ πρόσθεν μᾶλ
λον. ἐπὴν δὲ ἕρπῃ καὶ ἐσθίῃ τὰ ἕλκεα, καὶ ἴσχηται μηδαμᾶ ἐπὶ μη
δὲν, ἄνωθεν μὲν πρὸς τοῖσι χολώδεσι τοῖσι κατακορέσι, χρο-

κορώδεα, καὶ ἔπαφρα, τρυγίζοντα, καὶ μέλανα, ἰσατώδεα, πρασοειδέα, παχύτερα τῶν πρόσθεν, κακώδεα, ὅκως ἡ σηπεδὼν διαχωρέει. τροφὴ νῦν ἀπεπτοτέρη, ὡς ὑπὸ ὀδόντων λάβρων τετριμμένη μοῦνον· ἢν δὲ τὰ κάτω ἀνεσθίηται, αἱμάλωπες μέλανες, παχέα, σαρκοειδέα, ἐξέρυθρα, θρομβώδεα, ἄλλοτε μὲν μέλανα, παντοίως ποικίλα, κάκοδμα, οὐ φορητὰ, ἀφέσιες τῶν ὑγρῶν ἀβούλητοι· ἀπελύθη κοτὲ καὶ εὔμηκες ἄκριτον κατὰ πλεῦνα, ὅκως ὑγιὲς τὸ ἔντερον, καὶ δέος παρέσχεν ἀμφὶ ἔντερον τοῖσι ἀγνοοῦσι τοῦ πρήγματος. τὸ δὲ ἐστὶ τοιόνδε. τῶν ἐντέρων ὄγκος τῆς κοιλίης, χιτῶνες ἔασι δοιοί· ἀτὰρ καὶ ἀλλήλοισι ἐπιβάλλουσι οἵδε λοξοί. ἢν οὖν ἡ διπλόη λυθῇ, ὁ μὲν ἐντὸς χιτὼν ἀποστὰς ἐς μῆκος, ἔξω χωρέει· ὁ δὲ ἐκτὸς, μίμνει μοῦνος, καὶ σαρκοῦται καὶ ἐπωτειλοῦται, καὶ ἀλθάξονται, καὶ ζώωσι ἀσινέες· πάσχει δὲ τὸ κάτω μοῦνον, αἰτίη δὲ τῶν χιτώνων τὸ σαρκοειδές. ἢν δὲ αἷμα ἀπό τευ ἀγγείου φέρηται ξανθὸν, ἢ μέλαν, καθαρὸν ῥέει, ἀμιγὲς τροφῆς, ἢ σκυβάλων ἄτερ. εἰ δὲ ἐπὶ πάγος ἐπιπετάννυτο πλαδέσι ἀραχνίοισι ἴκελος. θρομβοῦται ἢν ψυχθῇ. οὐδὲ γὰρ ἡ πίστις αἵματος ἔκκρισις· τῷ δὲ ῥοίζῳ πολλῷ ξὺν πνεύματι μέζον τῆς περιστάσιος ἡ φαντασίη τῆς ἐκκρίσιος. γίγνεταί κοτε καὶ ἐν κώλῳ πύου ἀπόστασις, οὐδέν τι τῶν ἄλλων τῶν ἐντὸς ἑλκέων ξενοπρεπεστέρη. καὶ γὰρ τὰ σημήϊα καὶ τὸ πύον καὶ ἡ ἄλθεξις τῶν ἑλκέων, ἡ αὐτή· ἢν δὲ ἐκκρίσιες σκληραὶ τῶν σαρκοειδέων ἔωσι τετριμμέναι τρηχέσι σώμασι ἴκελαι, ἡ ἀπόστασις οὐ τοῦ εὐήθεος τρόπου. ῥέει κοτὲ πολλὸν ἀπὸ τοῦ κώλου ὕδωρ, δυσεντερώδεα τρόπον. ὕδρωπος τόδε μυρίους ἐρρύσατο. τὰ μὲν ἕλκεα, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰ ἐν τοῖσι ἐντέροισι, τοιάδε· ἀτὰρ ἥδε καὶ ἡ τῶνδε ἰδέη, καὶ αἱ ἀπὸ τῶνδε ἐκκρίσιες, ὁκόσας ἔλεξα. φράζω δὲ καὶ τὰ ξυνεόντα ἑκάστοισι τῶν νοσευόντων, ἤντε εὐήθεα, ἤντε σιναρὰ ᾖ τὰ ἕλκεα. ἀθρόον μὲν οὖν εἰρήσθω, ἢν ἐπιπολῆς ἀναδορὴ, ἤντε ἄνω, ἤντε κάτω ἔῃ, ἄπυ-

ραι, ἄπονοι, ὀρθοστάδην ὑγιαζόμενοι, σμικρῆσι τῆσι διαίτησι
ἑτεροίως. ἢν δὲ ἕλκος ἐγγένηται, ἐπὶ μὲν τοῖσι ἄνω, στρόφος δα-
κνώδης, δριμὺς, ὡς ἀπὸ χολῆς θερμῆς σμικρῆς, ἔμπυοι ἄλ-
λοτε καὶ ἄλλοτε· τὸ δὲ πλέον, ἔμπυον. ἢ πέψιες ἡμιτελέες,
οὐκ ἀπόσιτοι. ἢν δὲ τοῖσι κάτω ἕλκεα γένηται, πολλόν τι ἀ-
σινέστερα τῶν ἄνω. καὶ γὰρ τὰ ἔντερα πολλόν τι μᾶλλον
τῶν ἄλλων σαρκοειδέα. ἢν δὲ κοῖλα καὶ ἀνεσθίοντα ἐς τὰ ἄνω γέ-
νηται, πυρετοὶ ὀξέες, ἀλαμπέες, ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι· ὑπο-
βρύχιοι, περίψυξις, ἀποσιτίη, ἀγρυπνίη· ἐρυγαὶ κακώδεες,
ναυτίη, χολὴ, ἔμετοι, σκοτοδίνη· ἢν δὲ πολλὴ μὲν ἡ φορὴ, χολω-
δεστέρων δὲ γίγνηται, ἐπίμονοι στρόφοι, καὶ ἄλλοι πόνοι μᾶλλον·
ποτὶ, καὶ ἐκλύσιες δυνάμιος, ὑπολύσιες γουνάτων, καυσώ-
δεες, διψαλέοι, ἀσώδεες, ναυτίη μεγάλη, γλῶσσα ξηρὴ, σφυ-
γμοὶ μικροὶ, ἄτονοι. τουτέων ἀδελφὰ, ὁκόσα ἐπὶ τοῖσι κακο-
ειδέσι ἕλκεσι ἔλεξα τὰ θανατώδεα. καρδιώσσουσι μέσφι λει-
ποθυμίης· μετεξέτεροι δὲ, οὐδὲ ἐς ἀνάκτησιν ἐπαλινδρόμη-
σαν· ἀλλ' οὕτως ἐξέθανον. τάδε τὰ δεινὰ ξυνὰ καὶ τῆσι ἀπὸ
τῶν κάτω ἐντέρων διαβρώσεσι· ἢν νέμηται μὲν τὰ ἕλκεα,
ἄσχετος δὲ ἡ φορή· πλέον ὁκόσον οἱ στρόφοι καὶ οἱ πόνοι ὑπὸ τὸν
ὀμφαλὸν κάτω, ἔνθα τὰ ἕλκεα· ἰδέαι δὲ αἵδε τῶν ἐκκρί-
σεων, ὁκοίας ἔλεξα. ἢν δὲ ἐπὶ τοῖσι προτέροισι μικτὰ ᾖ, ἀνακο-
χὴ δὲ εἰς μακρὸν ἡ νομῆς, ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἕλκεα γίγνεται, τῶν μὲν
περιγινομένων, ἄλλων δὲ κορυφουμένων, ὅκως ἐν θαλάσσῃ κύ-
ματα. τοιόνδε τὸ τῶν ἑλκέων χῦμα· ἢν δὲ καί ποτε ἐπαρκέσῃ
μὲν ἡ φύσις, συνασκήσῃ δὲ καὶ ὁ ἰητρὸς, πέπαυται μὲν ἡ νο-
μὴ, καὶ θάνατον οὐκ ὀῤῥωδέει. σκληρὰ δὲ καὶ ὀχθώδεα μί-
μνει τὰ ἔντερα, καὶ τὴν δὲ ἐς μακρὸν ἡ ἄλθεξις· αἱμοῤῥαγίη
δὲ ἀπ' ἐντέρων, ἢν μὲν μεγάλης φλεβὸς ἢ ἀρτηρίης ἔῃ, ὠκὺς ὁ
θάνατος. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὴν χεῖρα δυνατὸν ἔσω ἐσμάσσα-
σθαι, καὶ τοῦ ἄλγεος θιγεῖν, ἢ φάρμακον αὐτῷ τῷ ἕλκεϊ προσβάλ-

λειν, καίτοι δὲ ἢν ἐπίσχοιτο ἡ αἱμορραγίη φαρμάκῳ, οὐκ ἀβεκὴς τοῦ θανάτου ἡ φυγή. μετεξετέροισι γὰρ μεγάλης ἐσχάρης ἔκπτωσις, τῆς φλεβὸς τὸ στόμιον ἐς μέζον εὐρύνει, εὖτε καὶ θρόμβοι ἔνδον ἐγγίγνονται καὶ μίμνουσι ἔσω, ἄφυκτος ἡ νοῦσος. χρὴ οὖν ἀρχομένῃσι αἱμορραγίῃσι ἀρήγειν· δήλη δὲ ὡς ἐπίπαν γίγνεται μέλλουσα, εἰ δὲ μὴ πάμπαν εὔσημος· ἄσῃ, ξυώσει, ἀπο- είη, βάρος τοῦ τόπου, ἔνθα ῥήσσεται, ἐρύθημα τοῦ προσώπου, ἢν μηδέκω ἐσχάρῃ· κἢν μὲν ἡ φλὲψ νεορραγὴς ἔῃ, ὡς ἐπίπαν μαλθάσσεται πάμπαν· ἢν δὲ πρόσω ᾖ χρόνου, χαλεπώτερον καὶ βραδύτερον. τοιάδε μὲν τὰ ἐν ἐντέροις ἕλκεα· γίγνεται δὲ θέρεος ὥρῃ, δεύτερον φθινοπώρου, ἧσσον ἦρος, ἥκιστα χειμῶνος. καὶ διάρροιαι μὲν παιδίοισι καὶ μειρακίοισι· δυσεντερίη δὲ ἀκμάζουσι καὶ νέοισι· γῆρας δὲ δυσαλθὲς δὲ ἐς ὠτειλὴν χρόνιον· τὰ δὲ ἀνεσθιόμενα γέρουσι, ἀνήκεα. ἀτὰρ δὲ αἱμορραγίη ξύμφωνος γήρᾳ.

ΠΕΡΙ ΛΕΙΕΝΤΕΡΙΗΣ, κεφ. ι.

ΗΝ ἐπὶ δυσεντερίῃσι καὶ ἕλκεσι πλατέσι δὲ κάρτα βαθέσι τῶν ἄνω ἐντέρων ὠτειλαὶ ἐγγίγνωνται πυκναί, παχεῖαι, στερέμνιοι, τὰ σιτία ἐκ τῶνδε ἐς τὰ κάτω διεκθέει, ὑγρά, ἀδιάκριτα τοῦ τροφίμου. τὸ γὰρ τῶν ἐντέρων ἀραιὸν δι' οὗ περ ἐς τὴν ἄνω φορὴν ἡ τροφὴ ἀναΐσσει, ἀπέκλεισεν ἡ ὠτειλή. ἀτροφίη οὖν τὸν ἄνθρωπον ἴσχει καὶ ἀχροίη δὲ ἀτονίη, ἐπίκλην τὸ πάθος λειεντερίην ἴσχει· τὸ ἐπὶ τῇ οὐλῇ λέγω τῶν ἐντέρων τοὔνομα. καὶ νῦν μὲν ἐξ ἑλκέων ἐστὶ ἡ πάθη· ἄλλοτε δὲ ἔντερα μὲν ὠτειλὴν οὐκ ἴσχει· ἔθος δὲ καὶ μελέτη διαρρυεῖσα ἐκδιδάσκει τὰ ἔντερα. τὸ γὰρ ἐν τουτέοισι θερμὸν ἢν καταψυχθέν κοτε μήτε καταπέσσῃ, μήτε ἐς τὴν ἀναφορὴν ἀναΐσσῃ· ἄκρατον δὲ ὑπ' ἀσθενίης ἔῃ, διαδιδρήσκει πᾶν ἔργον ἡ τροφή· ἀλλ' ἢν ἐν-

σχέδιος καὶ μὴ ἑδραίη γίνηται ἡ κάθαρσις ἀλλὰ φαυλὴ, ἀ-
πλοῖς ἔμετος ἀπὸ σιτίων ἔλυσε τὴν νοῦσον. ἢν δὲ περὶ ὠ-
κεῖ χρόνῳ καὶ ἐν ἕδρῃ ἵζῃ ἡ αἰτίη τουτέων, οὐδὲν ὠφελέει. ὑ-
κλεῖ δὲ καὶ χρονίη νοῦσος καὶ ὀρθοστάδην κατέχειν· ἄταρ καὶ ὕ-
δρωπές κοτε ἐς τόδε ἀπέσκηψαν εὐτυχῶς, ἐς κακὸν μὲν ἐκ
κακοῦ, ἀλλὰ κρέσσων ἡ διαδοχή.

ΠΕΡΙ ΥΣΤΕΡΙΚΩΝ, κεφ. ια.

Ἧσι γυναιξὶ ὑστέρη, ἀγαθὴ μὲν ἐς κάθαρσιν καὶ τόκον· ξυμ-
φορὴ δὲ νούσων μυρίων τε καὶ κακῶν. οὐ γὰρ ἑλκέων ἢ
φλεγμασίης ἢ ῥοῦ μοῦνον, ἀλλὰ καὶ ἢν ἐξαπίνης ὅλη ἄνω κινέῃ
πυ, ὠκέως κλείνει. γεγράφαται μὲν οὖν ἐν ἄλλοισι, ὁκοῖα τῇ
ἀπ' αὐτέων ἦν ὀλέθρια ὀξέα· τὰ δὲ χρόνια ῥόος διπλόος,
σκληρίη, ἕλκεα, τὰ μὲν ἀσινέα, τὰ δὲ κακοήθεα, περίπλω-
σις ὅλης ἢ μέρεος. ῥόος μὲν οὖν ἔρυθρος ἢ λευκόχροος·
ἰδέα δηλοῖ. ἔρυθρος μὲν ἦν αἷμα ξανθὸν, καὶ αἱ τῶνδε ἰδέαι
ἢ πελιδνὸν, ἢ μέλαν, καὶ λεπτὸν ἢ παχὺ καὶ πεπηγὸς, οἷα θρόμβοι,
ἢ λευκὸς ὡς ὕδωρ, ἢ ὠχρόξανθος ὡς χολή· παχὺς δὲ ὅκως
ὑπόλεπτος, ἢ λεπτὸς ἰχὼρ καὶ κακόδμος· λευκὸς δὲ ὡς πύον,
ὁ δὲ ἀβεκὴς, ὡς λευκὸς ὀῤῥὸς. ἀτὰρ καὶ αἱμάλωψ κοτὲ τῷ
πύῳ συνεκρέει. μυρίαι δὲ ἄλλαι παρὰ τὸ μᾶλλον τουτέων καὶ
ἧττον ἰδέαι. περίοδος δὲ ἄλλοτε μὲν ἡ ἐπὶ μῆνα κάθαρσις, ἀλλ'
οὐκ ἐς τὴν ἀρχαίην ξυνίσταται προθεσμίην· οὐ πολλὸν μὲν
τὸ αἷμα, ἐν ἡμέρῃσι δὲ πολλῇσι ἐκρέει· ὀλιγήμερος δὲ ἡ διά-
λειψις, ἀλλὰ καθαρή. ἄλλος περιόδου τρόπος, εἰς προθεσμίην
δὲ, καὶ οὐκ ἐς πλῆθος περὶ πλεῖστον ἢ πρότη κάθαρσις· δὶς δὲ
καὶ τρὶς καθαίρονται ἀνὰ πάντα τὸν μῆνα· ἄλλη ἰδέη ἄρχε-
τος μὲν ἡ ῥοὴ καὶ σμικρὴ ἐφ' ἡμέρης ἑκάστης, ἀλλὰ εἰς τὸν ὅλον
μῆνα οὐ πάγχυ βαιή. οὐδὲ γὰρ ὑστέρη μύει τὸ στόμα, ἀλλὰ

φίγνυται, πάρεσιν ἐς ῥύσιν ὑγρότητος πάσχουσα· εἰ δὲ μήτε διαλείπει, μήτε σμικρὸν ἐκρέει, αἱμοῤῥαγίῃ θνήσκουσι. σημήϊα δέ· πρὸς τῇσι χροιῇσι τοῦ ῥόου ἡ χροιὴ τῆς αὐτοῦ· ἄγρυπνοι, ἀπόσιτοι, ἀσώδεες, ἔκλυτοι ἐπὶ τὸ ἐρυθρὸν μᾶλλον, καὶ ὀδυνώδεες, καὶ κάκοδμον ἐπ᾽ ἀμφοῖν τὸ ῥεῦμα· ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἧσσον ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. ὁ μὲν γὰρ λευκὸς κακίων ἢν μέζων που ἡ σηπεδὼν ἔῃ· ἄλλοτε δὲ ὁ ἐρυθρὸς ἢν ἀγριαίνῃ ἡ διάβρωσις. ἀθρόον δὲ εἰρήσθω, μέλας μὲν ἁπάντων κακίων, πελιδνὸς δεύτερον· ὠχρὸς δὲ καὶ λευκὸς καὶ πυώδης, μακρότεροι μὲν, ἧσσον δὲ κινδυνώδεες. τούτων δὲ αὐτέων ὁ ὠχρὸς κακίων μὲν, πολλὸν δὲ κρέσσων ὁ τῷ ξυνήθεϊ μεμιγμένος· ξυνήθης δὲ ἐρυθρὸς μὲν καὶ τὰ τοῦδε εἴδεα· ἀτὰρ καὶ ἀσινέστεροι ταύτῃσι οἱ ξυνήθεες· τὸ δὲ ἀληθὲς γεραιτέρῃσι κακίονες οἱ ἐρυθροί· ἥκιστα δὲ νεήνισι οἱ λευκοί. ἄλλος ῥόος λευκὸς, ἡ ἐπιμηνίως κάθαρσις λευκὴ δριμεῖα, τε ὀδαξώδης ἐς ἡδονήν· ἐπὶ δὲ τοῖσι καὶ ὑγροῦ λευκοῦ, παχέος, γονοειδέος πρόκλησις. τόδε τὸ εἶδος γονόῤῥοιαν γυναικείαν ἐλέξαμεν. ἔστι δὲ τῆς ὑστέρης ψῦξις, οὕνεκεν ἀκρατὴς τῶν ὑγρῶν γίγνεται· ἀτὰρ καὶ τὸ αἷμα ἐς χροιὴν λευκὴν ἀμείβεται. ἔξω γὰρ πυρὸς οὐκ ἴσχει τὸ φοινίσσον. τήνδε τὴν πάθην καὶ στόμαχος νοσέει καὶ ἐμέει φλέγμα· ἀτὰρ καὶ ἔντερα ὁμοίην ἴσχει, εὖτε τὴν διάῤῥοιαν νοσέει. γίγνεται ἕλκεα καὶ ἐν ὑστέρῃ, τὰ μὲν πλατέα, κνησμώδεα, ἄτερ ἄλια, ὅκως ἀναφορή τις ἐπιπολῆς, πύον παχὺ, ἄνοσμον, ὀλίγον. εὐήθεα τάδε τὰ ἕλκεα· ἄλλα τουτέων βαθύτερα καὶ κακίονα, οἷς πόνοι σμικροὶ, πύον ὀλίγῳ πλεῖον μᾶλλον, κάκοδμα, ἀλλ᾽ ἔμπης εὐήθεα καὶ τάδε. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον βαθέα γίγνηται, καὶ τὰ χείλεα τῶν ἑλκέων ἀπηνέα, ἢ τρηχέα, ἰχώρ τις κακώδης, καὶ πόνος τοῦ πρόσθεν μέζων· αἰεσθίει δὲ τὴν ὑστέρην τὸ ἕλκος· ἐξήκει δὲ κοτὲ καὶ ἀπολυθέντι θηρίον μὴ εἰς ὠτειλὴν ἰὸν μήκιστον. κλάνει τόδε. χρόνιον γίγνεται κάρτα· τόδε καὶ φαγέδαινα κι-

κλήσκεται· ὀλέθρια δὲ τὰ ἕλκεα, ἢν πρὸς τοῖσι ἄλγος ὀξὺ
ἔῃ καὶ ἡ ἄνθρωπος ἀπορῇ· σηπεδὼν δὲ ἀπὸ τοῦ ἕλκεος ῥέει οὔ-
τε αὐτέῃσι φορητή, ἀγριαίνει ψαύσεσί τε καὶ φαρμάκοισι, καὶ
χαλεπαίνει πῶς καὶ ἰητρείῃ· φλέβες δὲ ἐν ὑστέρῃ ἐς ὄγκον αἴ-
ρονται ξὺν περιστάσει τῶν πέλας· ἔστι δὲ πεπυρωμένοισι οὐκ ἄ-
σημον τῇ ἁφῇ· οὐ γὰρ ἄλλως δῆλον· πῦρ δὲ καὶ ἄση τοῦ παντὸς
καὶ σκληρείῃ ξυνέστιν, ἢ παρὰ τοῖσι θηριώδεσι θανατώδεα ὄντα
ἕλκεα· ἀτὰρ καὶ ἐπίκλησιν ἴσχει καρκίνων. ἄλλος καρκίνος,
ἕλκος μὲν οὐδαμῇ, ὄγκος δὲ σκληρός, ἀτέραμνος· ξυντείνει δὲ
τὴν ὑστέρην ὅλην, ἀτὰρ καὶ ἄλγεα, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐφέλκει·
τὰ ἐόντα δὲ ἄμφω τὰ καρκινώδεα, καὶ χρόνια, καὶ ὀλέθρια·
πολλὸν δὲ τὸ ἕλκος τοῦ ἀνελκώτου κάκιον, καὶ ὀσμῇ, καὶ πό-
νοισι, καὶ ζωῇ, καὶ θανάτῳ. ἐξίσταταί κοτε τῆς ἕδρης ἡ ὑστέρη ὅ-
λη, καὶ ἐπὶ τοῖσι μηροῖσι τῆς γυναικὸς ἰζάνει. ἄπιστος ἡ ξυμ-
φορή, ἀλλ' οὐκ ἀθέητος ἡ ὑστέρη, οὐδὲ ἀγνώνητος ἡ αἰτίη. ξυνδί-
δοισι γὰρ οἱ ὑμένες, οἱ πρὸς τοὺς λαγόνας, ὀχέες τῆς ὑστέρης
ἐόντες νευρώδεες· οἱ μὲν κατὰ πυθμένα πρὸς τὴν ὀσφὺν
λεπτοί· οἱ δὲ κατ' αὐχένα ἔνθα καὶ ἔνθα πρὸς τοὺς λαγόνας· οἱ
δὲ μάλιστα νευρώδεες, πλατέες ὄκως νεὼς λαῖφεα. πάντες
οὖν ξυνδίδοισι οἵδε, ἢν ἔξω ἡ ὑστέρη ἀΐσσῃ. κλείνει μὲν οὖν τὰ
πολλὰ ἔκπτωσις ἥδε. γίγνεται γὰρ ἐπὶ ἀμβλυσμῷ καὶ σεισμοῖσι
μεγάλοισι καὶ βιαίῳ τόκῳ· ἢν δὲ μὴ κτάνῃ, ἐς μακρὸν αἵδε
ζώουσιν, ὁρέουσαι τὰ μὴ θεητά, καὶ ἐθωοῦσαι ἔξω, καὶ
καυκαλῶσαι τὴν ὑστέρην· δοκέει δέ κοτε τῆς διπλόης τῆς ὑ-
στέρης ὁ ἔνδον ὑπεζωκὼς χιτών, εὖτε ἀποσπᾶται τοῦ ξυνα-
φέος. δοιαὶ γὰρ * αἱ ἀρχαὶ μοῦναι ἀπηλλαγμέναι χιτῶνος· ὁ δὲ
οὖν ἀφίσταται μὲν καὶ ῥεύματι, ἅτε καὶ ἐκτρωσμῷ καὶ βιαίῳ
τόκῳ, εὖτε ἐπὶ τῷ χορίῳ περιπέφυκεν αὐτέῃ. ἢν γὰρ τόδε
ἕλκηται βίῃ, ξυνεκπεράσας ὁ τῆς ὑστέρης χιτών, ἀλλὰ ἢν μὴ
ἐκθάνῃ ἡ γυνή, παλίνορσος τὸ αὐτὸ ξυνήφθη κοτὲ στάθμῃ, ἢ

σμικρὸν ἔξω φαίνεται. σκέπει γὰρ τοῖσι μορίοισι ἡ γυνή. προπίπτει κατὰ τὸ στόμιον τῆς ὑστέρης μοῦνον μέσφι τοῦ αὐχένος, ἀλλ' αὖθις εἴσω δύεται, ἢν ὀσφραίνηται ἡ ὑστέρη, θυμιῆσι κακώδεσι. ἕλκει δὲ αὐτὴν καὶ ἡ γυνὴ, ἵν' ὀσφραίνηται θυμιητῶν εὐωδέων· ἀτὰρ καὶ χερσὶ μαίης ἀτρέμα εἴσω θέει, ἡσυχῇ πιεζομένη καὶ χριομένη πρόσθεν τοῖσι ὑστέρης μειλίγμασι.

ΠΕΡΙ ΑΡΘΡΙΤΙΔΟΣ, ΚΑΙ ἰσχιάδος

κεφ. ιβ.

Ἑνὸς μὲν ἁπάντων τῶν ἄρθρων πόνος ἡ ἀρθρῖτις· ἀλλὰ ποδῶν μὲν ποδάγρην καλέομεν, ἰσχιάδα δὲ ἰσχίων, χειράγρην δὲ χειρῶν. ἤν γε μὴν ῥήδιος ἢ ἐπὶ τῶν προσκαίρων αἰτίων ὁ πόνος, ἢ κρύβδην δὲ μετέησι πολλὸν χρόνον ἡ νοῦσος, ἀτὰρ ἐπὶ προφάσει σμικρῇ ὁ πόνος καὶ ἡ νοῦσος ἐξήφθη· ἔστι δὲ ἁπάντων ξυλλήβδην τῶν νεύρων ἡ πάθη, ἢν αὔξηθῇ τὸ κακὸν ἅπασι ἐπιφοιτῇ· ἀρχὴ δὲ, νεῦρα τὰ δεσμὰ τῶν ἄρθρων, καὶ ὁκόσα ἐξ ὀστέων πέφυκε, καὶ ἐν ὀστέοισι ἐμφυῆ. θῶυμα δὲ τουτέων μέγα· οὐ πονέει μὲν γὰρ θρὶξ, οὐδ' ἂν τέμνῃ τις ἢ θλίβῃ· ἢν δὲ ἐξ ὠυτέων πονῇ, οὐδὲ ἕτερον ἀλγέει τῶνδε δυνατώτερον, οὐ σιδήρεα σφίγγοντα, οὐ δεσμὰ, οὐ τιτρώσκον ξίφος, οὐ καῖον πῦρ. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα ἐπαναιρεῦνται ὡς μεζόνων πόνων ἄκεα· καὶ ἢν τάμνῃ τις αὐτὰ, πονεῦνται, ἀμαυροῦται ὁ τῆς τομῆς πόνος σμικρὸν ὑπὸ τοῦ μέζονος· ἢν δὲ ὅδε κρατέῃ, ἡδονὴ σφέας ἀΐζονται ἐπιλήθουσα τῶν πάρος. πάσχουσι δὲ τοῦτο ὀδόντες καὶ ὀστέα. αἰτίην δὲ ἀτρεκέα μὲν ἴσασι μοῦνοι θεοὶ, ἐοικυῖαν δὲ καὶ ἄνθρωποι· ἔστι δὲ ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοιόνδε. τὸ μὲν κάρτα πυκνὸν ἀναίσθητον ψαύσιος καὶ βρώσιος, τῇδε καὶ ἄπονον ψαύσι καὶ τρώσι. ἄλγος γὰρ τρηχεία ἐν αἰσθήσι. τὸ δὲ πυκνὸν τρηχύτατον· διὰ τόδε καὶ ἄπονον· τὸ δὲ ἀραιὸν, εὐαισθη-

τὸν, καὶ βηχιοῦται τρώματι. ἀλλ' ἐπεὶ δὲ τὰ πυκνὰ ζῇ ἐμφύτῳ
θέρμῃ, δὲ αἴσθοιτο τῇδε τῇ θέρμῃ. εἰ μὲν οὐσιώδης ἡ δρῶσα
αἰτίη ἔοι, οἷον ἡ μάχαιρα ἢ λίθος, τὸ οὐσιῶδες τοῦ πάσχοντος
οὐκ ἀλγέει· πυκνὸν γὰρ τὴν φύσιν. ἢν δὲ τῆς ἐμφύτου θέρμης
δυσκρασίη λάβηται, αἰσθήσιος γίγνεται τροπή. τουτέων δ' ἐξ ἑωυ-
τέης πονέει ἡ θέρμη, ἐκ τῆς κατ' αἴσθησιν ἔσωθεν ἐγείρεται
ὤσιος. φύσιος δὲ τῆς ἐς μέζω ἢ περιουσίης, τὰ ἄλγεα. ἐγ-
χρίμπτεται δὲ ἡ ἀρθρῖτις ἄλλοτε ἐς ἄλλα ἄρθρα, τοῖς μὲν ἐς
ἰσχία, καὶ τὰ πολλὰ τῇδε ἐπιμίμνει γυῖος, ἅσσα τε μήλεα κοτὲ
μικρὸν, οὔτε οὐδὲ ἐπὶ τὰ σμικρὰ φοιτῇ, πόδας τε καὶ
χεῖρας. τὴν γὰρ μειζόνων λάβηται μελέων χωρῆσαι τὴν νοσ-
σον δυναμένων, οὐχ ὑπερβαίνει τὰ ὄργανα. ἢν δὲ ἀπὸ τοῦ σμι-
κροῦ ἄρξηται, ἐστὶ εὐήθης καὶ ἀδόκητος ἡ εἰσβολή. ἰσχιάδος
μὲν ἀπὸ ἀπὸ μηροῦ κατόπιν ἢ ἰγνύος, ἢ κνήμης, ἡ ἀρχή. ἄλλο-
τε δὲ ἐπὶ τῇ κοτύλῃ τὸ ἄλγημα φαίνεται, αὖθις ἐς γλουτὸν
ἢ ὀσφὺν ἰκέλη, καὶ πάντα μᾶλλόν ἐστιν ἡ δόκησις ἰσχίου· ἀτὰρ
καὶ τὰ ἄρθρα ὧδέ πως ἄρχεται· τοῦ ποδὸς τὸν μέγαν δάκτυ-
λον ἀλγέει, αὖθις τὴν ἐπίπροσθεν πτέρνην, ᾗ ποτὲ στηριζόμε-
θα· ἔπειτα ἐς τὸ κοῖλον ἥκει· τὸ δὲ σφυρὸν ἐξῴδησε ὕστατον.
πρόφασιν δὲ αἰτιῶνται ἀναίτιον, οἱ μὲν κρηπῖδος κενεῆς τεί-
βον· οἱ δὲ μακρὴν περίοδον· ἄλλος δὲ πληγὴν ἢ πάτημα ὑ-
δεὶς δὲ φέρει τὴν οἴκοθεν οὖσαν. ἀτὰρ καὶ ἀκούσασι τοῖ-
σι πάσχουσι τὸ ἀρρεκὲς ἔδοξε ἄπιστον. διὰ τόδε ἐς ἀνήκε-
στον ἔβλαπτε, ὅτι γὰρ τῇσι ἀρχῇσι ὁκότε ἀσθενεστάτη ἐστὶ ἡ νοῦ-
σος, ὁ ἰητρὸς οὐκ ἀνίσταται· ἢν δὲ χρόνῳ κρατυνθῇ, ἀνόνητος
ἡ μελέτη. τοῖσι μὲν οὖν ἐς ποδῶν ἄρθρα μίμνει μέσφι θανάτου·
τοῖσι δὲ νέμεται ἐς τὴν τοῦ παντὸς σκήνεος περίοδον. τὰ πολλὰ
δὲ ἀπὸ τῶν ποδῶν ἐς χεῖρας ἥιξε. οὐ γὰρ μεγάλα τὰ ὅρια τ
νούσῳ χειρῶν τε καὶ ποδῶν, ὅτι ἄμφω ὁμοφυέα, ἰσχνὰ καὶ ἄ-
σαρκα, δὲ ἐγγυτάτω τοῦ ἔξω ψύχεος· ἀπωτάτω δὲ τοῦ ἔσω θά-

πιος. αὖθις ἀγκὼν καὶ γόνυ· ἐπὶ δὲ τοῖσι κοτύλαι, περίστρο-
φος ἠδὲ μετάβασις ἐς νώτου μῦας καὶ θώρηκος. ἄπιστον εἰς
ὅσον ἕρπει τὸ κακόν. σπόνδυλοι ἀλγέουσι ἐξ ἰσχίος τε καὶ αὐχέ-
νος, καὶ ἐς ἄκρον ἐρείδει τοῦ ἱεροῦ ὀστέου· καὶ ξυμπάντων τε ὀ-
βοῖς, ὄνος, καὶ ἡ ἰδέη ἑκάστου ὀδύνη. ἀτὰρ ἠδὲ τένοντες, ἠδὲ-
νυ μῦες ξὺν ἐντάσει ἀλγέουσι. γνάθων καὶ κροτάφων μῦες, νε-
φρῶν καὶ κύστιος ἡ διαδοχή. ὢ τοῦ θώματος. ἐπὶ πᾶσι πάσχει
ῥῖνας καὶ ὦτα καὶ χείλεα. πάντη γὰρ νεῦρα καὶ μῦες. τῆς κεφα-
λῆς ἤλγεε τὰς ῥαφὰς, οὐκ εἰδὼς μὲν ὅ,τι πονέει, ἐδείκνυε τῶν
ῥαφῶν τὰ εἴδεα λοξὴν, εὐθεῖην, ἐπικάρσιον, ὀπίσω τε καὶ
πρόσω· ἴσχειν δὲ τὴν ὀδύνην καὶ τοῖσι ὀστέοισι ἐμπεπαρμένην.
πᾶσαν γὰρ ὀστέων ξυμβολὴν νέμεται ἡ νοῦσος, ὅκως ποδὸς
ἢ χειρὸς ἄρθρον. γίγνονται δὲ τῶν ἄρθρων καὶ ἐπιπωρώσιες·
τὰ πρῶτα μὲν ὁκοῖον ἀποστάσιες ἴσχουσι· ἐπὶ δὲ μᾶλλον πυ-
κνοῦνται, καὶ πηγνυμένου τοῦ ὑγροῦ ἀπηνέες αἱ ἀφέσιες·
τέλος δὲ πῶροι στερροὶ, λευκοὶ ξυνίστανται· ἐς δὲ πᾶν ὄγκοι
σμικροὶ ὁκοῖον ἴονθοι, καὶ μέζονες· ὑγρὸν δὲ παχὺ, λευκὸν,
χαλαζῶδες. καὶ γὰρ τοῦ παντὸς ἡ νοῦσος ψυχρὴ ὅκως χά-
λαζα. δοκέει δὲ θέρμης ἢ ψύξιος ἴσχειν διαφορήν. καὶ γὰρ οἷ-
σι τῶν εὖ βδελυκτέων ἡδονή· ἐμοὶ δὲ ἀνδάνει μίην μὲν αἰτί-
ην τὴν ἔμφυτον ψύξιν ἔμμεναι, μίην δὲ καὶ πάθην· ἀλλ' ἢν μὲν
εὐθέως ἐπιδώῃ καὶ θέρμη φανῇ, ἐμψύξιος χρέος, καὶ τοῖσι
τέρπεται. ὀνομάζουσι δὲ θερμὴν τήνδε· ἢν δὲ ὁ πόνος ἐν τοῖ-
σι νεύροισι εἴσω μίμνῃ, ξυμπεπλώκῃ δὲ τὸ ἄρθρον ἄθερμον,
μηδὲ ἐποιδέῃ, ψυχρὴν τήνδε φαίην ἔμμεναι, ἐφ' ἧς θερμῶν
φαρμάκων ἐς ἀνάκλησιν θέρμης χρέος. χρὴ δὲ τάδε πολλὰ
τῶν κάρτα δριμέων. θερμασίη γὰρ τά τε ξυμπεπλωκότα μέρεα
εἰς ὄγκον ἤγειρε, καὶ τὴν ἔσω θέρμην ἐς ἀνάκλησιν ἤγαγε·
εὖ τε τῶν ψυχρῶν χρέος. πίστις· τοῖσι γὰρ αὐτέοισι οὐ τὰ αὐτὰ
ξυμφέρει. καὶ γὰρ ὅ κοτε ξυνήνεγκε, τοῦτ' ἔβλαψεν ἄλλοτε. ὡς δὲ ἐ-

ἐλαφρὸν ἄλλοτε· ὡς δὲ ἔπος εἰπεῖν, θέρμης ἐπὶ τῇ ἀρχῇ, ψύξιος δὲ ἐπὶ τῷ τέλει χρέος. ξυνεχὴς μὲν οὖν ποδάγρη οὐ ῥηϊδίως γίγνεται, διαλείπει δὲ ἔσθ' ὅτε χρόνον μακρόν. λεπτὴ γάρ· καὶ ὀλυμπιάσι ἐνίκησε ποδαγρὸς ἐπ' ἀνέσει δρόμον. ἀλλ' ἄνδρες μὲν παθεῖν ῥηΐτεροι, γυναικῶν δὲ ἐλαφρότερον· γυναῖκες δὲ ἀραιότερον μὲν ἀνδρῶν, χαλεπώτερον δέ. τὸ γὰρ μὴ ἐν ἔθει, μηδὲ οἰκεῖον, ἢν ὑπὸ ἀνάγκης κρέσσον γένηται, βιαστὴν μέζονα ἴσχει τὴν ξυμφορήν. ἡλικίη τὰ πολλὰ μὲν ἀπὸ ἐτέων πέντε καὶ τριήκοντα· θᾶσσον δὲ καὶ βράδιον ἐκ τῆς ἑκάστου φύσιος, καὶ διαίτης. ἀγνοὶ μὲν οὖν οἱ πόνοι, καὶ τὰ παρεόντα πόνων μέζονα· λιποθυμίη, ἐπὶ τῇσι ψαύσεσι ἀκινησίη, ἀποσιτίη, δίψος, ἀγρυπνίη· ἢν δὲ ἐπανέλθωσι, τοῦτο μὲν ὅκως ἐκ θανάτου περιφυγόντες, ἄνετοι τὸν βίον, ἀκρατέες, ἁπλοῖ, εὔθυμοι, δωροδόκοι, καὶ ἐς τὴν δίαιταν ἁβροί· τοῦτο δὲ ὡς ἐκ θανάτου αὖθις ἐσόμενοι ἄδδην χέονται τῇ παρούσῃ ζωῇ. ἀπέσκηψε πολλοῖσι ἐς ὕδρωπα ἡ ποδάγρη, ἄλλοτε δὲ ἐς ἆσθμα· καὶ τῇδε ἄφυκτος ἡ διαδοχή.

ΠΕΡΙ ΕΛΕΦΑΝΤΙΑΣΙΟΣ, κεφ. ιγ.

Ἐλέφαντι τῷ πάθεϊ καὶ τῷ θηρίῳ τῷ ἐλέφαντι ξυνὰ μόρια, καὶ ἰδέῃ, καὶ χροιῇ, καὶ μεγέθεϊ, καὶ βιοτῇ· ἀτὰρ οὐδὲ ἄλλῳ τῳ ἴκελα, οὔτε τὸ πάθος πάθεϊ, οὔτε τὸ ζῶον ζώῳ. ἐλέφας μέν γε τὸ θηρίον καὶ κάρτα διαφέρον· περιόπτα μέν γε μέγιστον καὶ πάχιστον· μεγέθεϊ μὲν, ὁκόσον ἂν ζῶον ἐπ' ἄλλῳ ζώῳ πυργηδὸν ἀναθείης μέγα· πάχιστον δὲ, ἐς πλεῦνα ζῶα πάχισα, εἰ παράλληλα ξυνθείης. ἀτὰρ οὐδὲ ἰδέην κάρτα τῳ ἴκελον· χροιὴν μὲν μέλανος κατακορέος ἅπαντες καὶ δι' ὅλου τοῦ σκήνεος. ἵππος μέν γε ἄλλος μὲν λευκότατος, ὅκως οἱ θρήικες Ρ σου· ἄλλοι δὲ πόδαργοι, ὅκως Μενέλεω πόδαργος· οἱ δὲ ξανθοὶ

ὅκως ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· ἄλλοι δὲ κυάνεοι. Ἵππῳ ἐεισάμενος παρελέξατο κυανοχαίτης. ὧδε καὶ βόες, ὧδε καὶ κύνες, ἠδὲ ὁκόσα ἀνὰ τὴν γῆν ἑρπετὰ καὶ ζῶα φέρβεται· ἐλέφαντες δὲ μοῦνοι μέλανες, ζοφοειδέες τὴν χροιήν· νυκτὶ δὲ καὶ θανάτῳ ἴκελοι· ἰδέην δὲ, κάρηνα μὲν κατέχων καὶ πρόσωπα ἄσημα, ἀΐδηλα τὴν μορφήν, ἐπ' αὐχένι σμικρῷ, ὡς δοκέειν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῖσι ὤμοισι ἰζάνειν· καὶ ὧδε οὐκ ἔκδηλον. ὦτα γὰρ μεγάλα, πλατέα, πτερυγώδεα, μέσφι κληΐδων τε καὶ στέρνων· ὃς ἔκρυψε τὸν αὐχένα τοῖσι ὠσὶ, ὅκως νῆες λαίφεσι. κέρατα δὲ θωῦμα διάλευκα ὁ ἐλέφας ἐπὶ μελαντάτῳ· μετεξέτεροι τὰ δὲ ὀδόντας κικλήσκουσι· τὰ δὲ μοῦνα λευκότατα, ὅκως οὐδενὸς ἄλλου τε οὐδὲν οὐδὲ λευκοῦ ζώου· καὶ τάδε οὐχ ὑπὲρ μέτωπα καὶ κροτάφοις, ὅκως τοῖσι κερασφόροισι ἡ φυή· ἀλλὰ κατὰ στόμα καὶ τὴν ἄνω γνάθον, ὄρθια μέχρις ἐς τὸ πρόσθεν οὐ κάρτα· ἀλλὰ ἄνω σμικρόν τι καμπύλα· ὅκως ἐντύασεσθαι ἐκ τοῦ ὀρθίου ἐνείη, καὶ ἀείρασθαι ἄχθος ἐν τοῖσι ὀδοῦσι σιμοῖς. μεγάλα δὲ τὰ κέρατα, μῆκος μὲν ὁκόσον ὀργυιὴν οἱ μέσοι· ἄλλοι δὲ πολλόν τι τουτέων μέζους, μέσφι διπλῶν· προβολὴν δὲ ἴσχει ἡ ἄνω γνάθος ἀπὸ τοῦ χείλεος μακρήν, ἀνόστεον, σκολιήν, ἑρπετώδεα. δοιαὶ δὲ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς προβολῆς ἔασι ἐκτρήσιες· καὶ ταῖσδε διαμπερὲς μέσφι τοῦ πνεύμονος ἐτέτρηνεν ἡ φύσις, ὅκως αὐλὸν διφυέα· χρέεται δὲ τὸ ζῶον ἐς ἀναπνοήν, ὅκως ῥινὶ τῇδε τῇ σύριγγι· ἀτὰρ καὶ χερσὶ τῇδε· καὶ κωθωνίην τε γὰρ λάζοιτο ὁκότε θέλει τῇ προβολῇ· ἀμφιλαμβάνει γὰρ καὶ ἴσχει κραταιῶς, καὶ οὐκ ἄν τις ἀφέλοιτο αὐτέου βίῃ, ἢν μὴ κρέσσων ἄλλος ἐλέφας· ἀτὰρ καὶ ποίην ἐς νομὴν τῇδε μαστεύει, οὐδὲ τῷ στόματι καὶ τοῖσι σμικροῖσι ὀδοῦσι ἔθων σάρκας ζῇ. πόδες γὰρ εὐμήκεες ὕπερθεν τῆς γῆς πολλὸν τὸ ζῶον ἀνέχοντες· ἀτὰρ καὶ σμικρὸς αὐχὴν ὅκως ἔλεξα. οὔκων δύναται τῷ στόματι εἰς τὴν γῆν νέμεσθαι. ποτὲ καὶ

ἢ τῶν κεράτων περὶ τοῦ στόματος ἔκφυσις εἴργει τῆς πόσιος ἅπτε-
σθαι τὸ στόμα. τοιγαροῦν ἀνιμᾶται τῇ περιβολῇ φόρτον μέγαν·
ἔπειτα ὁκόσα * · μᾶλλον δὲ τηρεῖ τῇδε ξυνδῆσαι τῷ στόματι·
ἐντίθησι πολλὸν τῇ κοιλίῃ. ὅτι τε οἱ πρῶτοι προβοσκίδα τήν-
δε καλέουσι· ἐπιπροσθεν γὰρ τοῦ ζώου τῇδε βόσκεται. ἀτὰρ
οὐδὲ πιεῖν ἀπὸ λίμνης, ἢ ποταμοῦ τῷ στόματι θέμις· ἡ ωὐτὴ
γὰρ αἰτίη· ἀλλὰ ἢν διψῇ, ἐντίθεται μὲν τῷ ὕδατι τῆς προβο-
σκίδος ἄκρην τὴν ῥῖνα· ἔπειτα ὅκως ἀναπνέων, ἀντὶ τοῦ ἠέ-
ρος, τοῦ ὕδατος ἕλκει πολλόν· ἐπὴν δὲ πλήσῃ ὅκως κώθωνα
τὴν ῥῖνα, τῷ στόματι ποταμηδὸν ἐκχέει· εἶτ' αὖθις ἕλκει, καὶ
αὖθις ἐκχέει, ἔστ' ἂν πλήσῃ ὅκως φορτίδος νηὸς τὴν γαστέρα.
ῥινὸν τρηχὺν καὶ πάχιστον, ὀχθώδεας ῥωγμοὺς ἔχοντα, αὐλῶνας
ἐπιμήκεας, ἑτέρας ἐντομὰς κοίλας, ἐπικαρσίους, ἄλλας δὲ λο-
ξὰς, βαθείας κάρτα, ἴκελον τὸ ξύμπαν τειποδονίῳ. τρίχες δὲ
ἄλλοισι μὲν ζώοισι φύσι τοιαίδε αἱ χαῖται· ἐλέφαντι δὲ τόδε ἐστὶ
ὁ χνοῦς. μυρίαι δὲ καὶ ἄλλαι παραλλαγαὶ πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα.
καὶ γὰρ ὀπίσω κοτὲ κατὰ γόνυ κάμπτει, ὅκως ἄνθρωπος, τὸ μα-
ζὸν πρὸς τῇσι μασχάλῃσι ἔχει, ὅκως γυναῖκες· ἀλλ' οὔτι μοι
χρέος τανῦν ἀμφὶ τοῦ ζώου γράφειν· πλὴν ὁκόσον ἐξ ἄλλων
τε καὶ ἡ νοῦσος ὁ ἐλέφας, τὸ ὁκόσα ἴκελα ἡ ἰδέη τοῦ νοσοῦν-
τος ἔχει τῇ τοῦ ζώου φυῇ. ἐκίκλησκον δὲ καὶ λέοντα τὸ πάθος,
τοῦ ἐπισκυνίου τῆς ὁμοιότητος εἵνεκεν, ἣν ὕστερον φράσω· ἢ
δὲ σατυρίησιν τῶν τε μήλων τοῦ ἐρυθήματος, καὶ τῆς ἐκ συνου-
σιῶν ὁρμῆς ἀσχέτου τε καὶ ἀναισχύντου. ἀτὰρ καὶ ἡρακλεῖον
ὅτι τοῦδε μέζον οὐδὲν, οὐδὲ ἀλκιμώτερον. μέγα μὲν οὖν τὸ
πάθος ἐς δύναμιν. κτεῖναι γὰρ πάντων μᾶλλον δυνατώτατον·
ἀτὰρ καὶ ἰδέσθαι αἰσχρὸν, καὶ δειματῶδες τὰ πάντα, ὡς ἐλέ-
φας τὸ θηρίον. ἀλλ' ἄφυκτος ἡ νοῦσος· εἴκελον γὰρ θανάτου
ἐστ' αἰτίῃ. ψύξις ἐστὶ τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ ἢ μικρά τε, ἢ τὸ
πάγος, ὡς ἔντι μέγα χεῖμα· ὅτε τε τὸ ὕδωρ τρέπεται ἐς χιόνα, ἢ

καὶ χάλαζαν, ἢ κρύσταλλον, ἢ πάγον. ἥδε ἐστὶ ἡ ξυνὴ θανά-
του καὶ τοῦ πάθεος αἰτίη. ἀτὰρ οὐδὲ ἴσχει τέκμαρ οὐδὲν ἡ ἀρχὴ
τῆς νούσου μέγα· οὐδέ τι ξενοπρεπὲς κακὸν τὸν ἄνθρωπον
ἐπιφοιτῇ· οὐδὲ ἐπὶ τῇσι ἐπιπολῇσι τοῦ σκήνεος φαντάζεται,
ὡς ἰδεῖν τε εὐθὺς καὶ ἀρχομένῳ ἀρῆξαι. ἀλλὰ τοῖσι σπλάγχνοι-
σι ἐμφωλεῦσαν ὅκως ἀΐδι, πῦρ ἤδη τύφεται, καὶ τῶν εἴσω
κρατῆσαν, αὖθίς κοτε ἐπιπολαίως ἐξάπτεται, τὰ πολλὰ μὲν ὅ-
κως ἀπὸ σκοπιῆς τοῦ προσώπου ἀρχόμενον τηλεφανὲς πῦρ κα-
κόν. μετεξετέροισι δὲ, ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἀγκῶνος, γούνατος, κον-
δύλων, χειρῶν τε καὶ ποδῶν. τῇδε καὶ ἀνέλπιστοι οἱ ἄνθρωποι,
ὅτι περ ὁ ἰητρὸς οὐ πρὸς τὰς ἀρχὰς τὰς ἀσθενεστάτας τοῦ πάθεος,
τῇ λέσχῃ χρέεται ἐραθυμίῃ καὶ ἀγνοίῃ τῶν καμνόντων τῆς ξυμ-
φορῆς. νωθέες μὲν γὰρ, ὡς ἀπὸ σχεδίου προφάσιος· ὑπναλέοι,
ἡσύχιοι, τὴν κοιλίην ἐπίξηροι. τάδε καὶ τοῖσι ὑγιαίνουσι κάρτα
οὐκ ἀήθεα· ἐπὶ δὲ τῇσι αὐξήσεσι τοῦ πάθεος, ἀναπνοὴ βρομώ-
δης, ἐκ τῆς ἔνδον ἀναφορῆς τοῦ πνεύματος. τοιάδε ὁ ἀὴρ, ἤ τι
τῶν ἔξωθεν αἰτίην ἴσχειν δοκέει· οὖρα παχέα, λευκά, θολερά,
οἷα ὑποζυγίου· ἀφροδισίων ὠμῶν τε καὶ ἀπέπτων ἡ ἀνάδοσις,
καὶ οὔτε τουτέων ἐστὶ αἴσθησίς τε καὶ μελέτη. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἣν
μὴ πέψωσι γιγνώσκουσι· ὁμοίη ἀπεψίη καὶ πέψιος ἥδε· εἰς χρη-
σὸν γὰρ ἢ οἰκεῖον, οὐ ξυνήθης αὐτέοισι ἡ πέψις. ἀνάδοσις δὲ
ῥηϊδίη, ὅκως ἐς τὴν ἑωυτέων τροφὴν, ἁρπάγδην ἕλκοντος
τοῦ πάθεος. διὰ τόδε ἐπίξηροι τὴν κάτω κοιλίην· ὄχθοι ἐπα-
νιστάμενοι, ἄλλοι παρ' ἄλλοις· ξυνεχέες μὲν οὐδέκω, παχέες δὲ
καὶ τρηχέες, καὶ τὸ μεσηγὺ τῶν ὄχθων ἐρρεῖτο, ὅκως τὸ ῥινὸν
ἐλέφας· εὐρεῖαι δὲ φλέβες, οὐ πλημμύρῃ τοῦ αἵματος, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ
δέρματος πάχει· οὐκ ἐς πολλὸν δὲ καὶ ἕδρα δηλοῖ τοῦ παντὸς εἰς
ἶσον ὄχθον ἐγειρομένου· τρίχες ἐν μὲν τῷ παντὶ προτεθνή-
σκουσι, χερσὶ, μηροῖσι, κνήμῃσι, αὖθις ἥβῃ, γενείοισι ἀραιαὶ,
ψεδναὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κόμαι· τὸ δὲ μᾶλλον πρόωροι

πολιοί, καὶ φαλάκρωσις ἀθρόη. οὐκ εἰς μακρὸν δὲ ἥβη καὶ γέ-
νειον ψιλά· εἰ δὲ καὶ ἐπιμίμνοιεν παῦραι τρίχες, ἀπρεπέστε-
ραι τῶν ἀποιχομένων· δέρμα τῆς κεφαλῆς κατερρωγὸς ἐς βά-
θος· ῥυτίδες δὲ συχναί, βαθεῖαι, τρηχεῖαι· ὄχθοι ἐς τὸ πρόσωπον
σκληροί, ὀξέες· ἄλλοτε μὲν ἐς κορυφὴν λευκοί· ποιωδέστεροι δὲ τὴν
βάσιν· σφυγμοὶ μικροί, βαρέες, νωθροί, ὅκως δι' ἰλύος μόλις
κινεύμενοι· φλέβες κροτάφων ἐπηρμέναι, καὶ ὑπὸ τῆς γλώσ-
σης. κοιλίαι χολώδεες. γλῶσσα χαλαζώδεσι ἰόνθοισι τρηχεῖα·
οὐκ ἀδόκητον δὲ τὸ ξύμπαν σκῆνος ἔμπλεων τοιῶνδε ἐμμε-
ναι. καὶ γὰρ καὶ τοῖσι κακοχύμοισι ἱερείοισι τὰ κρέα χαλάζης
ἐστὶ ἔμπλεα· ἢν δὲ πολλὸν αἴρηται ἀπὸ τῶν ἔνδοθεν ἡ πάθη, καὶ
ἐπὶ τοῖσι ἄκροισι φανῆται, λειχῆνες ἐπὶ τοῖσι ἄκροισι δα-
κτύλοισι, γούνασι κνησμοί, καὶ τῶν κνησμῶν ἅπτονται μεθ' ἡδονῆς·
ἀμπίσχει δὲ ὁ λειχὴν καὶ γένειον κοτὲ ἐν κύκλῳ· ἐρεύθει δὲ καὶ μῆ-
λα ξὺν ὄγκῳ οὐ κάρτα μεγάλῳ· ὄψιες ἀχλυώδεες, χαλκώ-
δεες· ὀφρύες προβλῆτες, παχεῖαι, ψιλαί, βρίθουσαι κάτω,
μεσοφρύων ξυνηγμένων, ὀχθώδεες· χρῶμα πελιδνὸν ἢ μέ-
λαν· ἐπισκύνιον οὐ μέγα ἕλκεται καλύπτειν ὄσσε, ὅκως τοῖς
θυμουμένοις ἢ λέουσι· διὰ τόδε, καὶ λεόντιον κικλήσκεται. τοι-
γαροῦν οὐ λέουσι, οὐδὲ ἐλέφαντι μοῦνον, ἀλλὰ καὶ νυκτὶ θοῇ
ἀπαλαίτῳ· ὑπώπια, ῥίς, σὺν ὄγκοισι μέλασι, ὀκριοειδέες, χειλέ-
ων προβολὴ παχείη· τὸ δὲ κάτω πελιδνόν. ἔκρινες, ὀδόντες
οὐ λευκοὶ μέν, δοκέοντες δὲ ὑπομέλανες, ὦτα ἐρυθρά, μελανό-
εντα, κεκλεισμένα, ἐλεφαντώδεα, ὡς δοκέειν μέγεθος ἴσχειν
μέζον τοῦ ξυνήθεος. ἕλκεα ἐπὶ τῇσι βάσεσι τῶν ὤτων, ἰχώ-
ρος ῥύσις, κνησμώδεα· ῥυσοὶ τὸ πᾶν σκῆνος ῥυτίσι τρη-
χείῃσι· ἀτὰρ καὶ ἐντομαὶ βαθεῖαι, ὁκοῖον αὔλακες μέλανες τῶν
ῥινῶν. διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἐλέφας τοῦ πάθεος τοὔνομα· ἰχνέων καὶ
πτερνέων μέσφι τῶν μέσων τῶν δακτύλων ῥήξιες. ἢν δὲ ἐπὶ
μᾶλλον αὔξῃ τὸ κακόν, ἑλκώδεες τοῖς ὄχθοις, μήλων, γενείου,

δακτύλων, γονάτων κάκοδμα καὶ ἀναλθέα τὰ ἕλκεα. ἄλλα γὰρ ἐπ' ἄλλοισι ἐξανίσταται, ἐπ' ἰηθεῖσι ἄλλα πρηΰνεται. ἤδη κοτὲ καὶ τῶν μελέων προαποθνήσκει τοῦ ἀνθρώπου ἄχρι ἐκπτώσιος, ῥὶς, δάκτυλοι, πόδες, αἰδοῖα, καὶ ὅλαι χεῖρες. οὐδὲ γὰρ θανατοῖ τὸ κακὸν εἰς ἀπαλλαγὴν βίου αἰσχροῦ, καὶ ἀλγέων δεινῶν πρόσθεν, ἢ ἐς μέλεα διατμηθῆναι τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ μακρόβιόν ἐστι, ὅκως ἐλέφας τὸ ζῶον. ἢν δὲ καὶ ἄλλος ἀρτίως ἔῃ τῶν μελέων, πολλόν τι ἐπικόπτει βαρύτερον. ἄλλη καὶ ἄλλη πλανωμένων σιτίων ὄρεξις οὐκ ἀγεννής, ἄποιος ἡ γεῦσις, οὐδὲ τερπνὸν ἡ ἐδωδὴ καὶ ἡ πόσις· ἁπάντων δὲ ὑπὸ ἀχθηδόνος, μίσος, ἀτροφίη, ἐπιθυμίη λυσσώδης· κόποι αὐτόματοι, μελέων ἑκάστου ἰδέη βαρεῖα, καὶ τὸν ἄνθρωπον ἀχθέει καὶ τὰ σμικρὰ μέλεα· ἀτὰρ καὶ τὸ σῶμα πρὸς ἅπαντα ἄχθεται, οὐ λουτροῖσι τέρπεται, οὐκ ἀλουσίῃ· οὐ τροφῇ, οὐκ ἀσιτίῃ· οὐ κινήσι, οὐκ ἠρεμίῃ. πᾶσι γὰρ ἐφέστηκεν ἡ νοῦσος. ὕπνος λεπτὸς, ἀγρυπνίη κακίων ἐν φαντασίῃ, δύσπνοια καρτερή· πνῖγες ὡς ἀπ' ἀγχόνης. ὧδε γοῦν τινὲς κατέστρεψαν τὸν βίον, νήγρετον ὕπνον ἐς θάνατον εὕδοντες. τοιούς δὲ οὖν ἐόντας τίς οὐκ ἂν φύγοι, ἢ τίς οὐκ ἂν ἐκτραπείη, κἢν υἱὸς, ἢ πατὴρ ἔῃ· κἢν κασίγνητος τύχῃ· δέος καὶ ἀμφὶ μεταδόσιος τοῦ κακοῦ. πολλοὶ γοῦν ἐπ' ἐρημίης καὶ ἐς ὄρεα τοὺς φιλτάτους ἐξέθεσαν, οἱ μὲν ἐς χρόνον ἐπαρήγοντες τῷ λιμῷ· οἱ δὲ, ὡς ἥκιστα σφέας ἐθέλοντες ἐκθανεῖν. λόγος δὲ ὡς τῶν ἐπ' ἐρημίης ἀφιγμένων τὶς, ἐξερπύσαντα ἐκ τῆς γῆς ἐχιδνῶν, ὑπ' ἀνάγκης τοῦ λιμοῦ, ἢ τῷ πάθεϊ ἀχθεσθεὶς, ὡς ἀμείψασθαι τὸ κακὸν κακῷ, ζῶντος ἐνέφαγε τοῦ ἔχιος, καὶ οὐ πρόσθεν ἐτελεύτησε, πρὶν ἢ πάντα αὐτῷ διασαπῆναι καὶ ἀποστῆναι τὰ μέλεα. ἄλλον δὲ ἰδεῖν ἔχιν εἰς πίθον γλεύκεος ἑρπύσαντα, πόντα τὲ τοῦ γλεύκεος εἰς κόρον, ἀποβλύσαι· πολλὸν δὲ καὶ τοῦ ἰοῦ συνεχεῖν τῷ γλεύκεϊ· ἐπεὶ δὲ ἀπεπνίγη τὸ θηρίον ἐν τῷ γλεύ-

κεῖ, χανδὸν καὶ πολλὸν τοῦ γλεύκεος πιεῖν τὸν ἄνθρωπον, ἀπαλλαγὴν τοῦ βίου, καὶ τοῦ πάθεος διζήμενον· ὡς δὲ ἐς κόρον ἧκε καὶ μέθην, ἔκειτο μὲν χαμαὶ τὰ πρῶτα, ὅκως ἀποθνήσκων· ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ κάρου καὶ τῆς μέθης ἐξήγερτο, περιερρύησαν μὲν τὰ πρῶτα αἱ κόμαι, ἔπειτα δὲ δάκτυλοί τε καὶ ὄνυχες· ἑξῆς δὲ περιετετήκεισαν πάντα. ἐπεὶ δὲ ἔτι ἐν σπέρματι ἡ δύναμις ἦν, ἐκπροπλάσεεν αὖθις ὅκως ἐκ γενετῆς τὸν ἄνθρωπον ἡ φύσις. ἐξέθρεψε μὲν ἄλλας κόμας, καὶ ὄνυχας νέους, καὶ σάρκα καθαρὴν, καὶ ἐξέδυ μὲν τὸ παλαιὸν ῥῆκος, ὡς γῆρας ἑρπετοῦ· ἐπανεκλήθη δὲ, ὡς ἐς φῦμα ζωῆς, ὅκως ἄλλος ὤνθρωπος. ὧδε μὲν οὖν ὁ μῦθος, οὐ κάρτα μὲν ἀτρεκὴς, οὐ πάγχυ δὲ ἄπιστος. κακὸν γὰρ κακῷ βλαφθῆναι, πιστόν. τὴν φύσιν δὲ ἐπὶ τῷ ἐόντι ζωπύρῳ ἀνανεῶσαι τὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἄπιστον ἐς τέρατος ἰδέην.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

ὀξέων νούσων θεραπευτικὸν βιβλίον πρῶτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ὀξέων νούσων ἄκεα ξυναφέα τῇσι ἀμφὶ σημηΐων ἰδέῃσι, ὧν τοῖς ξυγγράμμασι ἅσσα μοι πρόσθεν γεγράφαται. ὁκόσα μὲν ὦν ἐν πυρετῶν θεραπείῃ γίγνεται, κατά τε τὴν τούτων διαφορὴν, καὶ κατὰ τὴν τῶν νοσημάτων ἰδέην, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ποικιλίην, τουτέων τὰ πλείω ἐν τοῖσι ἀμφὶ πυρετῶν λόγοισι λελέξεται· ὁκόσα δὲ ξὺν πυρετοῖσι ὀξέα γίγνεται πάθεα, ὁκοῖον ἡ φρενῖτις, ἢ αὖθις πυρετῶν, ὁκοῖον ἀποπληξίη, ἀμφὶ τῶν δὲ μοῦνον τὰ ἄκεα φράσω, ὡς μὴ διαμαρτάνειν μηδὲ μακρηγορέειν ἑτέρα ἐν ἑτέροισι γράφοντα. ἀρχὴ δὲ ἡ ωὐτὴ, ἡ καὶ ἀμφὶ τῶν παθέων, καὶ τελευτὴ ἡ ωὐτή.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΦΡΕΝΙΤΙΚΩΝ, κεφ. α.

Κατακεκλίσθαι χρὴ τὸν νοσέοντα ἐν οἴκῳ εὐμέτρῳ, εὐκρήτῳ, χειμῶνος μὲν ἐν ἀλέῃ, θέρεος δὲ ἐν ψύχεϊ νοτερῷ· ἔαρος δὲ καὶ φθινοπώρου πρὸς τὰς ὥρας τεκμαίρεσθαι. ἔπειτα ἡσυχίην ἄγειν κελεύειν καὶ αὐτὸν νοσέοντα, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς οἰκίης ἅπαντας. ὀξυήκοοι γὰρ ἠδὲ ψόφου καταπλόμενοι φρενιτικοί· ἀτὰρ ὑπὸ τῶνδε μαίνονται. τοῖχοι λεῖοι, ὁμαλοί, μηδ' ὑπερέχοντες, μηδὲ ἄχναι, μηδὲ γραφῇσι εὔκοσμοι. ἐρεθιστικὸν γὰρ τοιχογραφίη. καὶ γὰρ περὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀμφαιρέουσί τινα ψευδέα ἰνδάλματα, καὶ τὰ μὴ ἐξέχοντα ἀμφαφόωσι ὡς ὑπερέχοντα· καὶ πᾶσα πρόφασις ἀναιτίη, πρόκλησις παραφορῆς. κλίνης μῆκος καὶ πλάτος σύμμετρον, ὡς μήτε βληστρίζεσθαι ἐν τῇ πλατείῃ, μήτε ἀπὸ τῆς στενῆς ἐκπίπτειν κοίτης. ἐν ψιλοῖσι τοῖσι στρώμασι, ὡς μὴ κροκυδίζειν ὑπόμνησις ἔστι· ἀτὰρ ἠδὲ ἐν μαλθακοῖσι. ἀστεργὴς γὰρ τοῖσι νεύροισι ἡ σκληρὴ κοίτη· οὐχ ἥκιστα δὲ τῶν ἄλλων τοῖσι φρενιτικοῖσι τὰ νεῦρα πονέει. μάλα γάρ τοι σπῶνται φρενιτικοί. εἴσοδοι τῶν φιλτάτων. μῦθοι, καὶ λίην μὴ θυμοδακεῖς. πάντα γὰρ εὐθυμέεσθαι χρή, μάλιστα τοῖσι ἐς ὀργὴν ἡ παραφορή. κατάκλισις ἢ ἐν ζόφῳ, ἢ ἐν φωτὶ πρὸς τὸ νόσημα τεκμαρτέη. ἢν γὰρ πρὸς τὴν αὐγὴν ἀγριαίνωσι, καὶ ὁρέωσι τὰ μὴ ὄντα, καὶ τὰ μὴ ὑπεόντα φαντάζωνται, ἢ αὖθις ἑτέρων ἔπεα γιγνώσκωσι, ἢ ξένα ἰνδάλματα περιβάλλωνται, καὶ τὸ ξύνολον τὴν αὐγὴν ἢ τὰ ἐν αὐγῇ δεδίττωνται, ζόφον αἱρέεσθαι χρή· ἢν δὲ μή, τοὐναντίον. ἀγαθὸν δὲ πρὸς αὐγὴν σωφρονέειν τε καὶ πρηΰνεσθαι τὴν παραφορίην. ἀσιτίη μὴ μακρή· σιτία δὲ ὑγρότερα καὶ βραχύτερα καὶ συνεχῆ. μειλίγματα γὰρ θυμοῦ σιτία· εὐκαιρίη δὲ ἐν τῇσι ἐπανέσεσι ἀμφοῖν, καὶ πυρετοῦ καὶ παραφορῆς. ἢν δὲ ὑπ' ἀσιτίης ἐκμαίνωνται, καὶ

ἢν μὴ παρήκῃ ὁ πυρετὸς, διδόναι μὴ μεγάλα ἐπὶ πυρετὸν βλάπτοντα. ἀγαθὸν δὲ ξυμφωνέειν καὶ τὸν πυρετὸν, καὶ τὴν παραφορὴν, ἔστε τοῖς παροξυσμοῖς καὶ ταῖς ἐπανέσιας. ἢν οὖν ἥκῃ ὁ καιρὸς ἐς θρέψιν, πρόπιστα σκεπτέον εἰ χρὴ ἀφαιρέειν αἷμα. ἢν μὲν οὖν ἡ παραφορὴ ξὺν πυρετῷ ἀρχῆθεν εἰσβάλλῃ τῆς πρώτης ἢ δευτέρης ἡμέρης, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ᾽ ἀγκῶνι μάλιστα τὴν μέσην· ἀτὰρ καὶ ἢν ἐς τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέρην ἡ παραφορὴ ἥκῃ, μέσφι τῆς πρώτης τῶν κρισίμων περιόδου, τάμνειν· εἰ δὲ προσωτέρω τοῦ δέοντος χρόνου ἑκταίῳ ἐόντι ἢ ἑβδομαίῳ εἴη, πολλὸν πρὸ τῶν κρισίων ἐν τοῖσι ὀξέσι κενοῦν χρὴ, ἢ φαρμακεύειν, ἢ τοῖσι ἄλλοισι ἐρεθμοῖσι χρέεσθαι. ἀτὰρ καὶ φλέβα τάμνων, μὴ πολλὸν ἀφαιρέειν, κἢν ἐν ἀρχῇ τάμνῃς. φρενῖτις γὰρ εὔτρεπτον ἐς συγκοπὴν κακόν· ἢν δὲ πολυπληθὴς ὁ νοσέων ἔῃ, καὶ νεηνίης, καὶ ἐξ ἀδδηφαγίης καὶ οἰνοφλυγίης, οἵδε οὐ τῆς φρενίτιδος ἔασι οἱ λογισμοὶ ἀλλὰ καὶ αὐτῆς παραφορῆς, πολλὸν τουτέων ἀφαιρέειν αἷμα· πολλὸν δὲ μεῖον ἀφαιρέειν, ἢν οἵδε ἔωσι οἱ φρενιτικοί. τάμνειν δὲ φλέβα τουτέων εὐτολμότερον, ἢν ἐξ ὑποχονδρίων καὶ μὴ ἀπὸ κεφαλῆς ἡ νοῦσος ἦ. ἐνθάδε γὰρ τῆς ζωῆς ἐστὶ ἡ ἀρχή. κεφαλὴ δὲ, χῶρος μὲν αἰσθήσιος, καὶ νεύρων ἀφέσιος· αἷμα δὲ παρὰ καρδίῃ ἕλκει μᾶλλον, ἢ ἄλλοισι διδοῖ. τὴν οὖν πεπόνθῃ ἥδε, οὐ χρὴ τὴν ἔσω ἀγκῶνι τάμνειν φλέβα. τάδε γὰρ πάθεα, κενεαγγέειν ἐφ᾽ οἷσι ἡ βλάβη οὐ σμικρή. κἢν μὲν ἡ δύναμις ἀντέχῃ εἰς τὸ ἱκανὸν τῆς κενώσιος, ἅπαξ ἀφαιρέειν, ὅκως μὴ ἐν τῇ διαστάσει τῆς ἐπαφαιρέσιος διόλλυται τῆς τροφῆς ἡ ἐγκαιρίη. ξυνεχέες γὰρ τοῖσι φρενιτικοῖσι οἱ πυρετοὶ, καὶ οὐδὲ ἐπανέσιας μακρὰς, ἀλλὰ βραχείας καὶ ἀσήμους κουφισμοὺς ποιεύμενοι. τὴν δὲ περὶ τῆς ξυμμετρείης ἀπαυδήσῃ ὁ νοσέων, ἐς δευτέρην ἐπάνεσιν ὑπερβάλλεσθαι, τὴν μὴ ἐς μακρὸν ἐκπίπτῃ· εἰ δὲ μὴ, ἀνακαλεσάμενον ὀσμῇσι καὶ ψαύσεσι προσω-

που, καὶ πιέσι ποδῶν, αὐτίκα ἀφαιρέειν· γνῶμα δὲ τῆς αὐ-
ταρκὴς ἡ δύναμις. τροφὴ ὑγρὴ πᾶσι μὲν τοῖς πυρεταίνουσι·
οὐχ ἥκιστα δὲ φρενιτικοῖσι. ἐπιξηρότεροι γὰρ πυρετῶν μούνων·
οὐδὲ μελίκρητον, ἢν μὴ χολώδεες ἔωσι. εὔπεπτον γὰρ τοῖσι
πικροχόλοισι. χόνδροι πλυτοὶ ξὺν ὕδατι ἢ μελικρήτῳ. ἀγα-
θὸν δὲ καὶ ἐκ τῶνδε ῥοφήματα διδόναι ἁπλᾶ, ὁποῖα θύμβρης
ἢ σελίνου, ἢ ἀνήθου ἐνεψημένων· εὔπνοα γὰρ τάδε καὶ διου-
ρητικά· σύμφορον δὲ φρενιτικοῖσι χρῆσις· λαχάνων πάντων
μὲν, μάλιστα δὲ μαλάχης. ἀγαθὸν γὰρ τὸ γλίσχρασμα, καὶ ἐς λειό-
τητα γλώσσης καὶ ἀρτηρίης, καὶ ἐς τὴν τῶν κοπρίων διέξο-
δον· ἄριστον δὲ καὶ τεῦτλον καὶ βλίτον, καὶ κορωνόπους, καὶ κο-
λοκύνται καθ' ὥρην, καὶ ὅ,τι ἂν ἐφ' ἑκάστης ὥρης ἄριστον ᾖ·
πτισάνης δὲ χυλὸς, ὑγρότατος μὲν ἐν πρώτοισι ὡς εὐτροφώτε-
ρος ἔοι· ἔστι δὲ μᾶλλον παχύτερος, ὁκόσον ἂν ἡ νοῦσος προή-
κοι χρόνον. ὑποστέλλεσθαι δὲ ἐν τῇσι κρίσεσι, καὶ μικρόν τι
πρὸ τῶν κρισίων. ἢν δὲ ἐς μῆκος ἡ νοῦσος ἴῃ, μὴ ἀφαιρέειν
τῶν προθεσμίων· ἀλλὰ σιτώδεα διδόναι, ὡς ἐξαρκέσῃ ὁ νοσέ-
ων· εὖ τε καὶ κρεῶν ἀκρέων, καὶ πετεινῶν χρέος τὰ πολλὰ
τοῖσι χυλοῖσι ἐκτηκομένων. κάρτα γὰρ χρὴ τάδε ἐν τῇ ἑψήσει
λύεσθαι· ἰχθύων οἱ πετραῖοι τῶν ἄλλων εἰς κρέσσον ἔσων· ἐπί-
παν δὲ τοῖς ἐν τῇ χώρῃ ἀρείσους αἱρετέον. ἄλλη γὰρ ἄλλας φέρειν
ἰχθύων ἰδέας πεπίστευται χώρη. ὀπώρας οἰνώδεος ὑποστέλλε-
σθαι. κεφαλῆς γὰρ καὶ φρενῶν ἅψιν ποιέει· ἢν δὲ ἀνάγκη ἔῃ τῆς
δυνάμιος ἢ τοῦ στομάχου βιαζομένων, ἑφθὰ ἐν μελικρήτῳ, ἢ
ι/malla σέτι ὀπτὰ ἐν στέατι, ὁκοῖον μῆλα δοτέον. τῶν ἄλλων θερμῷ ὕδατι
ἕκαστον ἐκλύειν, ἢν ἐς μούνην τὴν τοῦ στομάχου παραμυθίην
διδῷς· ἢν δὲ καὶ ἐς δύναμιν δέῃ, μὴ κάρτα τὸ οἰνῶδες ἐκ-
λύειν. τροφὴ μὲν ὦν ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοιήδε· τέγγειν δὲ τὴν κε-
φαλὴν ἐς ἔμψυξιν λίπαϊ ἐλαίης ὄμφακος τετριμμένης. ἀλε-
αίνεσθαι γὰρ ἡ κεφαλὴ οὐ φιλέει φρενιτικοῖσι· ἢν δὲ καὶ ἀχυ-

πνίη καὶ φαντασίη ἕωσι, ῥοδίνου μίσγειν ἴσον ἴσῳ τὰ πρῶτα· ἔπειτα δὲ μᾶλλον τὸ ῥόδινον ἔστω πλέον ἐς στύψιν καὶ ἔμψυξιν τῆς κεφαλῆς. ἢν δὲ καὶ τὴν γνώμην παρακινέωνται, καὶ τὴν φθέγξιν ἐξαλλάσσωνται, ἑρπύλλου κόμης ἐνεψητέον ἐν τοῖσι ἐλαίοισι, ἢ κισσοῦ χυλὸν ἢ πολυγόνου παραχυτέον. ἢν δὲ ἔτι μᾶλλον ἡ παραφορὴ ἐξάπτηται, καὶ πευκέδανον καὶ σφονδύλιον τοῖσι ἐλαίοισι ἐνεψεῖν, καὶ ὄξεος παραχεῖν. ἀτμῶν γὰρ τάδε καὶ θέρμης διαπνευστικὰ, καὶ παχέων χυμῶν διαλυτικὰ, ἃ τῆς παραφορῆς ξυναίτια. πεφυλάχθαι δὲ χρὴ τάδε, ὡς μὴ ἐς τὸν αὐχένα καὶ τοὺς τένοντας ἡ τέγξις ἥκῃ. πολεμίη γὰρ τένουσι καὶ νεύροισι· καιρὸς δὲ πάσης τέγξιος, πλὴν τῆς ἐσβολῆς τοῦ παροξυσμοῦ· ἀραιοτέρη δὲ ἐν τῇ ἀναβάσει· πάντων δὲ μάλιστα ἐν ἀκμῇ· ἢ δ' αὖ ἐκμαίνωνται, τῇδε μάλιστα τέγγειν ψυχρῷ, καὶ ψυχομένῳ ἐπὶ μᾶλλον θέρεος ὥρῃ· χειμῶνος δὲ χλιαρῷ· ἐς δὲ τὸ πρηΰνειν τὴν παραφορὴν, ὀξυκρήτῳ, ἢ κονύζης ἑψήματι καὶ σπογγίῃ τὰ πρόσωπα πυριῆν, ἔπειτα χρίειν οἰνανθίνῳ ἢ κροκίνῳ λίπαϊ, καὶ τὰς ῥῖνας καὶ τὰ ὦτα· τοῖσι δὲ διαχρίειν. τάδε μέντοι καὶ ὕπνου ἀγωγά. ἢν γὰρ πάννυχοι μὲν ἐγρήσσωσι, μηδὲ δι' ἡμέρης εὕδωσι, ἀτενέες δὲ τὸ ξύμπαν ἔωσι, ὀφθαλμοὶ δὲ ὁκοῖόν τι κέρας ἑστήκωσι, βλησχίζωνται δὲ καὶ ἐξανιστῶνται, ὕπνον αὐτέοισι καὶ ἠρεμίην μηχανέεσθαι, πρόσθεν μὲν διὰ τῶν τῆς κεφαλῆς τεγξίων, ῥοδίνου ἀκρήτου, ἢ ἀμαρακίνου, ξὺν χυλῷ κισσοῦ, ἢ ἑρπύλλου, ἢ καὶ μελιλώτου ἐναφεψήματι. ἐπὶ μᾶλλον δὲ ὑπνωτικὸν, μήκων ἀφεψηθεῖσα ἐν λίπασι, ἔς τε τὸ τῆς κεφαλῆς βρέγμα, ἢ ὕδατι ἐς τὸ πρόσωπον ξὺν σπογγίῃ· ὑποτιθέναι δὲ χρὴ καὶ αὐτὰς ὕλας, εἰ εἶεν νεοδρεπεῖς χλωρὰς τοῖσι ὑποκεφαλαίοισι. παχύνει γὰρ καὶ ὑγραίνει τὸ πνεῦμα, ξηρὸν τε καὶ λεπτὸν ἐὸν, καὶ ὁμίχλην τῇσι αἰσθήσεσι παρέχον· βαρὺ δὲ τὸ νωθὲς ὁμίχλη, ἡ πρὸ ὕπνου ἀρχή· ἢν δὲ μεζόνων δέωνται, καὶ αὐτὸ τὸ

μηκώνιον ἐς τὰ μέτωπα ξὺν ὕδατι χρίειν· ἠδὲ ὑπαλείφειν τὰς ῥῖνας, καὶ ἐς τὰ ὦτα ἐγχέειν. ψηλαφίη ποδῶν εὐαφὴς ξὺν λίπαϊ, ψαῦσις τῆς κεφαλῆς· ὑπνωτικὸν δὲ καὶ κνῆσις μάλιστα κροτάφων τε καὶ ὤτων. καὶ γὰρ καὶ τὰ θηρία ἐς ἀνάπαυλαν ὀργῆς τε καὶ θυμοῦ κνήσι ὤτων τε καὶ κροτάφων δαμνονται· ὕπνου δὲ ἀγωγὰ ἑκάστου καὶ τὰ ξυνήθεα· ναυτίλοισι μὲν ἡ ἐν ἀκάτῳ κατάκλισις, ἡ ἐν θαλάσσῃ περιφορὴ, καὶ αἰγιαλῶν ἦχος καὶ κυμάτων κλύπος, ἀνέμων τε βόμβος, καὶ θαλάσσης καὶ νηὸς ὀδμή· μουσικῷ δὲ ἔτι ἐθισμὸς αὐλῶν ἐφ' ἡσυχίῃ, ἢ ψαλμὸς λύρης, ἢ πηκτίδος, ἢ μελέτη παίδων ξὺν ᾠδῇ· διδασκάλων δὲ νηπιάχων μύθων προσομιλίη. ἄλλοισι δ' ἄλλα ὕπνου θελκτήρια. τοῖσι δὲ ὑποχονδρίοισι καὶ τῇ κοιλίῃ ἐμβρέγματα, καὶ ἐπιπλάσματα, ἢν φλεγμονὴ καὶ σκληρίη ἐπαίρηται, καὶ φῦσα, ἔλαιον δρυπετοῦς ἐλαίης μὴ ὠμῆς ἐμβάλλειν. παχὺ γὰρ καὶ γλίσχρον τὸ ἀλεαῖνον. τόδε ὦν χέος ἐν φλεγμασίῃ. ἐνεψέσθω δὲ ἐν αὐτῇ ἄνηθον, κόνυζα· ἀγαθὸν δὲ ὁμοῦ τὰ πάντα· ἢν δὲ καὶ φῦσα ἐνῇ, κυμίνου καὶ σελίνου τῶν καρπῶν, ἠδὲ ὁκόσα οὔρων καὶ φυσέων ἀγωγά· καὶ νίτρον ἐνσείσαντα ἐμπάσσειν· ἢν δὲ τὸ ἧπαρ τῆς πείσιν τὴν ὀδύνην ἴσχῃ, ἔρια μὲν ἔστω οἰσύπῳ πιναρὰ ἀπὸ τῆς οἰός· ἔλαιον δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ὀμφακος, ἢ ῥόδινον· μίσγειν δὲ χρὴ σίραιον ἑλληνικὸν, ἢ κρῆτα, καὶ ἐνεψεῖν μελίλωτον, μίξαντά τε ἐς ἕνα χυλὸν τὰ πάντα καταιονεῖν τὸ ἧπαρ· σπληνὶ δὲ τὸ ἔλαιον ξὺν ὄξεϊ ἔστω, ἢ εἰ μέζον ἢ πρὶν ὀδυνέει, ὀξύκρητον, καὶ ἀντὶ ἐρίων σπογγίη ἁπαλή. μάλα γὰρ τοῖσδε ὁ σπλὴν χαίρει τε καὶ πρηΰνεται. ἢν δὲ τὰ ὑποχόνδρια εἴσω ᾖ, ἠδὲ ἄνω εἰρύηται, καὶ τὸ δέρμα περιτείνηται, ἄριστον μὲν ἀντὶ τοῦ λίπαος, ἢ ξὺν αὐτέῳ παχῦ ἐπικαίειν ἴσον· κόνυζα δὲ ἔστω καὶ λιβανωτὶς τὰ ἐνεψήματα, καὶ ἄνηθον οὐκ ἀτερπές· ἢν δὲ ἐπιπλάσσειν εὐκαιρείῃ, τοῖσι μὲν ἐλαίοισι τοῖσι αὐτέοισι χέεσθαι, ἐπὶ τοῖσι ὁμοίοισι·

ὕλη δὲ λίνου σπέρμα, καὶ τῆλις, καὶ ἄλητον κριθῆς λεπτόν. ἀγαθὸν δὲ καὶ κύαμος, καὶ ὄροβος, ἢν διοιδαίνῃ ἡ γαστήρ· κέγχρος δὲ φωχθεῖσα ἐν μαρσίπποισι, πυρίημα κοῦφον καὶ μαλθακόν· ἀληλεσμένη δὲ καὶ ὑδερώδεσι ξὺν μέλιτι, καὶ ἐλαίῳ καὶ λίνου σπέρματι, ἐπίπλασμα ἀγαθόν· αὗται δὲ καὶ βοτάναι καὶ σπέρματα ὅσα μοι ἐν τοῖσι ἐμβρέγμασι λέλεκται, καὶ ἐν τοῖσι ἐπιπλάσμασι ἔστω τὰ ἑωυτά· μέλι δὲ καὶ σὺν αὐτέοισι μὲν ἀγαθὸν ἐς σύστασιν τῶν ξηρῶν, καὶ ἐς μίξιν τῶν αὐχμηρῶν, καὶ ὡς ἡ θέρμη ἐς πολλὸν διαρκέῃ· ἀγαθὸν δὲ καὶ αὐτὸ μοῦνον, καὶ ἐπίπλασμα ἡμίεφθον, καὶ ἔμβρεγμα ξὺν τινὶ τῶν ὑγρῶν λυθέν, μαλθάξαι, ἀλεῖψαι, φυσέων καὶ οὔρων ἀγωγόν, πρηῦναι περίσιας. τάδε γὰρ καὶ μελίκρητον ποιέει ποθέν, καὶ τουτέων πλέονα καὶ κρέσσονα, εἴσω παρελθὸν ἀρτηρίῃ καὶ πνεύμονι, καὶ θώρηκι καὶ κοιλίῃ. ξυνεχέως δὲ τὴν κοιλίην ἐρεθίζειν βαλάνοισι ἢ διαχρίστοισι. ἐπιξηραίνονται γὰρ πολλά, ἔς τε τὴν ὁλκὴν τῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς· ἀτὰρ ἢ δὲ ἐς διαπνοὴν τῶν ἐν τῷ θώρηκι ἀτμῶν, καὶ ἐς κρίσιν τῶν ἐν τῇ κοιλίῃ. ἢν δὲ καὶ πολλῶν ἡμερῶν ἡ γαστὴρ ἐπίσχηται, κλύζειν χρὴ μελικρήτῳ, καὶ ἐλαίῳ, καὶ νίτρῳ· ἢν δὲ μὴ ἀξίως ὑποκαταστῶσι αἱ τῆς φλεγμονῆς πρηδόνες, σικύην θέντα, ἐντάμνειν, ἔνθα ἂν ἡ φλεγμονὴ κραίνῃ καὶ μέζων ἔῃ· μίην δὲ ἢ δευτέρην, ὅκως ἂν τάτε φλεγμαίνοντα σημαίνῃ, καὶ ἡ δύναμις κελεύῃ, ἀτὰρ καὶ τὸ πλῆθος τοῦ αἵματος· τοῖσι δὲ τεκμαρτέον. ἀμετρίη γὰρ συγκοπῆς αἰτίη. ἐς μὲν οὖν ἡμέρην μίην ἢ δευτέρην, τέγξις ἡ ἑωυτή, ἐς δὲ τὴν τρίτην κηρωτὴ σὺν τινὶ λίπαϊ τῶν ἐμβρεγμάτων. ἔπειτα ἐπιθήματα, ἐν φλεγμασίῃ μὲν ἢν ἔπεωσι, ὕσσωπος, τῆλις ἑφθὴ ἐν μελικρήτῳ, τερμίνθου τοῦ φυτοῦ ῥητίνη, κηρός· τὰ δὲ ἔλαια ἐπὶ τοῖσι αὐτέοισι τὰ ἑωυτά. ἢν δὲ μὴ τουτέοισι ἐπανίῃ μηδὲν ἡ παραφορή, κουρὴ τῆς κεφαλῆς χρέος, ἢν μὲν μήκισται εἶεν αἱ κόμαι, τὰ προόπισθα ἐς ἥμισυ· εἰ δὲ βραχύ-

πραι, ἐν χρῷ· ἔπειτα μεσηγὺ ἀναλαβόντα τὴν δύναμιν ξυ-
σικύην κατὰ τῆς κορυφῆς προσβάλλειν, ἠδὲ ἀφαιρέειν αἷμα·
κούφη δὲ προτέρη ἐς τὰ μετάφρενα κεκολλήσθω· ἐπεὶ δὲ καὶ
θώρηκα ἐν πάσῃσι τῇσι ὀξέῃσι νούσοισι ἀκέεσθαι χρὴ, πάντη
τὸν κάμνοντα ξὺν καρδίῃ καὶ πνεύμονι, πρόπιστα μὲν τὸ
ἀνάγκης τῆς ἀναπνοῆς, ἄλλοτε μὲν θερμῆς, ἄλλοτε δὲ ψυχρῆς·
ἔτι δὲ ὑπὸ πυρετοῦ καυσώδεος καὶ βηχὸς, καὶ ὑγρῶν πονηρείης, καὶ
νεύρων κοινωνίης, καὶ στομάχου συμφορῆς, ὑπεζωκότος τε καὶ
διαφράγματος κακίης· καρδίη γὰρ ἢν πάθῃ μέζον τι δεινὸν
οὔποτε ἀκέεται. ἐπὶ δὲ τοῖσι φρενιτικοῖσι καὶ μάλα χρὴ τάδε
μειλίσσειν. διαφορὴ μὲν γὰρ μετεξετέροισι ἐκ τινὸς τῶν ἐν
τῷ θώρηκι· ἀναπνοὴ θερμή τε καὶ ξηρὴ, δίψος δριμὺ, οὐκ εὔ-
φορον πῦρ, τῷ πάντῃ ἐς θώρηκα ξυῤῥέειν. καὶ κακίη μὲν, ἀ-
πὸ τοῦ οἰκείου θάλπεος τετραμμένου. μέζων τε καὶ δυσφορω-
τέρη ἡ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐς θώρηκα ξύνοδος. ἄκρα γὰρ ψυ-
χρὰ, κεφαλὴ, πόδες τε καὶ χεῖρες· ὕπερθεν δὲ τῶνδε ὁ θώρηξ·
καὶ δέεται τῶν ἀρήγειν ὑγρασίῃ καὶ ψύξει. τέγξις μὲν ὦν ἔλαιον
ξὺν χαμαιμήλῳ ἑψηθὲν, ἢ νάρδῳ· θέρεος δὲ καὶ σίραιος ἑλ-
ληνικός. ἢν δὲ καὶ ἐπιθέτοισι δέῃ χρέεσθαι, φοίνικες ἐν οἴνῳ αὐστη-
ρῷ δευθέντες· ἔπειτα λεῖοι ἐς μάζαν τετριμμένοι, ξὺν νάρδῳ
ἀλφίτοισι, οἰνάνθῃ, προσηνὲς θώρηκι ἐπίπλασμα· ψυκτι-
κὸν δὲ καὶ μῆλα θλασθέντα ξὺν μαστίχῃ καὶ μηλιλώτῳ. πάντα δὲ
κηρωτῇ καὶ νάρδῳ ἀναλαμβάνειν· ἢν δὲ καὶ τὸν στόμαχον ἔχῃ νάρ-
κη, καὶ ἀποσιτίη, ἀψινθίου χυλὸν ἢ κόμην τοῖσι δὲ ξυλλεαί-
νειν· καὶ τῷδε ἑψηθέντι ξὺν λίπαϊ. καταιονέειν τὸ ὑποχόνδριον
πιπίσκειν δὲ καὶ τὸ ἀπόβρεγμα, ἢ χυλὸν αὐτέου περὶ τῆς
τροφῆς, ὁκόσον κυάθοις δύο τοῦ ἀποβρέγματος, ἢ κύαθον πι-
κροῦ τοῦ χυλοῦ ξὺν ὕδατος κυάθοις δύο· ἢν δὲ καὶ καῦσος ἔχῃ τὸν
στόμαχον, οὐκ ἀπὸ τῆς καταστάσιος τῆς νούσου, ἀλλ' αὐτοῦ μούνου ἀπὸ
χυμῶν δριμέων καὶ ἁλμυρῶν, ἢ ὑπὸ χολῆς δακνομένου, καὶ δίψ-

αὐαινομένου, ὑδρομιγὲς γάλα δοτέον ἐν τροφῇ, ὅσον ἡμικοτύλιον τοῦ γάλακτος ἐν ὕδατος κυάθῳ ἑνί· ῥυμφαίνειν δὲ αὐτὸ τὸ πλεῖστον· βραχὺ δέ τι καὶ ζωμὸν ἄρτῳ ἀναλίσκειν. ἢν δὲ καὶ καῦσος ἔχῃ τὸν ἄνθρωπον, καὶ δίψος τε ἀποίη, καὶ μανίη, καὶ ἐπιθυμίη ψυχροῦ ὕδατος, διδόναι, μεῖον μὲν ἢ ὁκόσον ἐν καύσου νούσῳ αὐτῷ φρενίτιδος. τῶν δὲ γὰρ ἀμφὶ τῶν νεύρων ὀῤῥωδέειν χρή. διδόναι ὦν ὁκόσον ἐς στομάχου ἄκος· ὀλίγον δὲ ἀπαρκέει. βραχυπόται γὰρ οἱ φρενιτικοί. ἢν δὲ καὶ ἐς συγκοπὴν βάπτωνται· γίγνεται γὰρ τε τόδε· τῆς μὲν γὰρ δυνάμιος λυομένης, ἱδρῶτι δὲ χεομένου τοῦ αὐτοῦ, πάντων δὲ εἰς τὸ ἐκτὸς τὴν φορὴν ποιευμένων τῶν ὑγρῶν, καὶ τοῦ τόνου λυομένου, καὶ τοῦ πνεύματος, ἔστι ἀκινδύνη μὲν τῆς παραφορῆς, δέος δ' εἰς ἀτμὸν λυθῆναι καὶ ὑγρασίην τὸν ἄνθρωπον· ἄλκαρ μοῦνον ἐστὶ οἶνος, θρέψαι μὲν ὠκέως κατ' οὐσίην, τε πάντῃ μέχρι περάτων μολεῖν· τόνῳ δὲ προσθεῖναι τόνον, καὶ πνεῦμα νεναρκωμένον ἐγεῖραι, ψύξιν ἀλεῆναι, σύψαι πλάδον, φερομένων ἔξω καὶ ῥεόντων κρατῆσαι, ἡδὺ μὲν ὀσφραίνεσθαι ἐς ἡδονήν· κραταιὸς δὲ στηρίξαι δύναμιν ἐς ζωήν· ἄριστος δὲ μειλίξαι θυμὸν ἐν παραφορῇ. τάδε μέντοι ποθεὶς ἅμα πάντα πρήσσει. θυμόντε γὰρ πρηΰνονται μαλθάξει φρενῶν, καὶ ἐξ ἑωυτέων ἐς δύναμιν τρέφονται· ἀτὰρ ἠδὲ ἑωυτέοισι ἐμπνέοισι ἐς ἡδονήν, πρόσω μὲν ἤδη πολλὸν ἥκει χρόνον. ὅταν δὲ ὁ πυρετὸς νωθὴς ἔῃ, ἀτὰρ ἠδὲ ἡ παραφορὴ ἐς μώρωσιν τρέπηται· τὸ δὲ ὑποχόνδριον μὴ πολλόν τι προσβλάπτηται, ἢ ὄγκῳ, φυσῆσι, σκληρίῃ, κεφαλὴ δὲ τὸ πλέον ἔχῃ τῆς αἰτίης, χρὴ θαλμέοντα λούειν, ἠδὲ καταιονεῖν πολλόν τι τὴν κεφαλήν. ἥ τε γὰρ ἕξις ὑγιανήσεται, τε ἡ κεφαλὴ διαπνευσθήσεται, τε τὸ ξύμπαν σκῆνος ἐνθημιάθη. ὧδε γὰρ τὸ μὲν ξηρὸν ἀμβλύνεται, καὶ καθαρεύεται τῆς ὁμίχλης ἡ αἴσθησις· ἡ δὲ γνώμη εὐσταθὴς ἠδὲ ἔμπεδος μίμνει. τάδε μέντοι τῆς λύσιος τῆς νούσου γνώματα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΛΗΘΑΡΓΙΚΩΝ,
κεφ. β.

Ληθαργικοῖσι κατάκλισις ἐν φωτὶ καὶ πρὸς αὐγήν· ζόφος γὰρ ἡ νοῦσος· ἥδε ἐν ἀλέῃ μᾶλλον· ψύξις γὰρ ἔμφυτος ἡ αἰτίη· κοίτη εὐαφής, χρώματα, ζωγραφίη, ποικίλα πάντα, ὁκόσα γὰρ ἐρεθιστικὰ ὄψιος, λαλιὴ, ψηλαφίη ξὺν πιέσι ποδῶν, γαργαλισμοὶ, κνησμοὶ ἢν βαθὺ κῶμα ἴσχῃ, ἐμβόησις, νουθεσίη ὀργίλη, δεῖμα ἐφ' οἷσι δειμαίνει. προσαγγελίη τῶν ὁκόσα ἐπόθεε καὶ προσεδόκεε. πάντα ἐς ἐγχείρησιν, ἐναντίως τοῖσι φρενιτικοῖσι. ἀμφὶ δὲ καὶ κενώσιος ληθαργικῶν, τάδε χρὴ γινώσκειν· ἢν μὲν ἐξ ἑτέρης νούσου, ὁκοῖόν τι φρενίτιδος διαδέξηται ἡ λήθη, φλέβα μὲν μὴ τάμνειν, μηδὲ ἀθρόον ποθὲν κενοῦν αἷμα. ὑποκλύζειν δὲ τὴν κοιλίην, μὴ τοῦ κουφέος εἵνεκε μοῦνον, ἀλλ' ὅκως τι καὶ ἄνωθεν ἀντισπασθῇ, καὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὀχετευθῇ. πλέον οὖν ἔσω ἁλῶν τε καὶ νίτρου. ἄριστον δὲ τῷ κλύσματι, εἰ καστόριον ἐμπάσσοις. ψυχρὸν γὰρ τὸ κάτω ἔντερον ληθαργικοῖσι, καὶ πρὸς ἔκκρισιν νεκρῶδες. ἢν δὲ μὴ ἐκ διαδέξιος νούσου, ἀλλ' ἑωυτέου ἄρχηται ὁ λήθαργος, καὶ δοκέῃ πεπλῆσθαι ὁ νοσέων, ἢν μὲν αἵματος, φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τάμνειν· ἢν δὲ φλέγματος ὑδατώδεος, εἴτε ἄλλων χυμῶν, καθαίρειν χρὴ κνεώρῳ σὺν τῇ πτισάνῃ, ἢ ἐλλεβόρῳ μέλανι ξὺν μελικρήτῳ, πρὸς τῇσι ἀρχῇσι, ἢν μετρίως βούλῃ· ἢν δὲ μεζόνως, τοῦ φαρμάκου τῆς ἱερῆς καλευμένης νῆστι διδόναι ὁλκῆς < β. ξὺν μελικρήτου κυάθοις τρισὶ, καὶ περιμείναντα καθήρασθαι· τότε διδόναι σιτία, ἢν καιρὸς ᾖ· ἢν δὲ μὴ, ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέρην ἡ τροφή· εὐκαιρέειν δέ κοτε καὶ ἐν ἑτέρῃ γίγνεται τῆς ἱερῆς ὁλκῆς < α. ὕδατι, ἢ μελικρήτῳ διαλυομένη κυάθοις δύο. ἀτροφίη κακὸν, κακὸν δὲ καὶ πολυτροφίη. χρὴ ὦν ὀλιγοσιτίῃ χρέεσθαι ἐς ἑκάστην ἡμέρην. ἀθρόον

δὲ μὴ

δὲ μὴ ἀσιτεῖν. ὑπομνήσιός τε γὰρ ἦσι ἀλέης τῷ στομάχῳ χρέος ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἡμέρην. ἀτὰρ καὶ ἡ τροφὴ ἔστω λεπτύνουσα, καὶ διαχωρητικὴ ἐν ζωμοῖσι μᾶλλον ἢ ὀσπρείοισι, ἀλεκιοειδεῖ, κεγχρείδι· λινοζώστῳ δὲ ξυνεψείσθω, καὶ ὄξος παραχεέσθω, καὶ τοῖσι δὲ χυλοῖσι ἐμβάλλειν, εἴ ποι δέοι χυλῷ χρέεσθαι πτισάνης, εὔπνοον ἠδὲ οὔρων ἀγωγὸν, μάραθρον, σέλινον, τὰ λάχανα, ἢ τουτέων τοὺς καρπούς. ἀγαθὸν δὲ καὶ πράσον τῇ δριμύτητι, καὶ κράμβη ξὺν ἐλαίῳ καὶ γάρῳ. ἄριστον δὲ καὶ κύμινον γλυκὺ ξὺν κράμβῃ φυσέων ἠδὲ οὔρων. ἐρεθιστικὸν γὰρ ἡ κύστις, ἠδὲ γαστὴρ ἐν πάσῃ τῇ νούσῳ. τέγξιες τῆς κεφαλῆς, αὗται καὶ τοῖσι φρενιτικοῖσι. ἀμφοῖν γὰρ αἱ αἰσθήσιες πλέαι γίγνονται ἀτμῶν, ἃς ἀπελαύνειν χρὴ ψύξει καὶ στύψει, ῥοδίνου καὶ κισσοῦ χυλῷ· ἢ ἐξατμίζειν ἐς διαπνοιὴν τοῖσι λεπτύνουσι, οἷον ἑρπύλλῳ, ὄξεϊ σὺν τῷ ῥοδίνῳ. ἢν δὲ νεύρων πόνος ἔῃ καὶ ψύξις ὅλου, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἀκρέων, τῷ καστορίῳ ξὺν ἀνηθίνῳ λιπαίνειν, ἠδὲ τέγγειν τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα, καὶ τὴν ῥάχιν χρίειν τῷ αὐτῷ ξὺν λίπαϊ σικυωνίῳ, ἢ γλευκίνῳ, ἢ παλαιῷ· ξυγχρίειν δὲ καὶ τὼ χεῖρε ἀπὸ τῶν ὤμων, καὶ τὼ πόδε ἀπὸ τῶν βουβώνων. τοῖσι δὲ μέντοι καὶ τὴν κύστιν καταιονεῖν, καὶ ὡς νεῦρον πάσχουσαν, καὶ ὡς οὔρων ὁδὸν κάμνουσαν· ἀτὰρ καὶ τῇ δριμύτητι τῶν χυμῶν ἀχθομένην. χολώδεα γὰρ τὰ οὖρα. ἢν δὲ μέζων ὁ τρόμος ἔῃ, καὶ κίνδυνος σπασμοῦ, καὶ σικυωνίῳ εἰς τὴν κεφαλὴν ὑπ' ἀνάγκης χρέεσθαι· ὀλίγη δὲ ἤτω ἡ χρῆσις. ἢν δὲ καὶ φλεγμασίαι τῶν ὑποχονδρίων ἔωσι, καὶ πρήσιες καὶ φῦσαι, καὶ περιτάσιες τοῦ δέρματος, ἢ κοῖλον γίγνηται εἴσω εἰρυομένου τοῦ ὑποχονδρίου, ἐμβρέγματα καὶ ἐπιπλάσματα, ὁκόσα μοι ἐν φρενιτικοῖσι λέλεκται. σικύῃ ἥκιστα χρέεσθαι, ἢν ἀπὸ φρενίτιδος ἔωσι. εὐτολμότερον δὲ, ἢν ἀρχῆθεν ἡ νοῦσος εἰσβάλλῃ. ἢν δὲ γλῶσσα μελαίνηται, καὶ ὄγκος ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι σημαίνῃ, ὑπ' ἀνάγκης τῇ σικύῃ χρέεσθαι.

ἐπὴν δὲ πρὸς τῷ μήκεϊ τοῦ χρόνου κενωθήσηται τῇσι αἰσθή-
σεσι, τἄλλα δ' εὐπετέστερον φέρῃ, τῇ κορυφῇ τῆς κεφαλῆς προσ-
βάλλειν· ἄλυπον γὰρ τῇ δυνάμει τὸ ἐντεῦθεν κενοῦν· ἄγχι τε
καὶ φύσας ἄνω τε καὶ κάτω. φυσέων γὰρ ξυναγωγὸν λήθαρ-
γος, καὶ ἐν τῇσι κοιλίῃσι, καὶ ἐν τῷ ὅλῳ σκήνεϊ ἀργίη, καὶ νωθίη, καὶ
ἐκψύχη· διαπνευστικὸν δὲ κίνησις, ἠδὲ ἐγρήγορσις. διαχέειν
οὖν πήγανον χλωρὸν τρίβοντα ξὺν μέλιτι καὶ νίτρῳ· ἀγωγὸν
τε ἐστὶ μᾶλλον φυσέων ξὺν τέοισι, καὶ τερμίνθου ῥητίνης μέ-
ρος ἕν· καὶ πυρίη προσκλυστικὴ φυσέων· ἢ πιναρέοισι θερμοῖσι
ἐρίοις, ἢ ῥυπαροῖς παλαιοῖς ῥάκεσι, ἢ σπογγίῃ ξὺν ὕδατι, ἔνθ'
ὕσσωπον, ἢ ὀρίγανον, ἢ γλήχων, ἢ ῥυτὴ ἕψηται· ἄγχι δ' αὖ φύ-
σας, ἠδὲ ὁκόσα περὶ τῶν σιτίων πίνεται, τάπερ καὶ φλέγμα καὶ
χολὴν ἐν τοῖσι ἐντέροισι καὶ στομάχῳ ἄγει, ὕσσωπον ἐν μελικρήτῳ
ἑψηθὲν, δίκταμον τὸ κρητικὸν, ὀρίγανον· δριμέα μὲν, ἀγω-
γὰ δὲ, ἀδίαντον, ἄγρωστις· τάδε μέντοι καὶ φυσέων καὶ οὔρων
καταρρηκτικά· ἢν δὲ τῶν ὅμως χρῶν καὶ κεφαλῆς ἔῃ, καστόρειον
ἐπιπάσσειν δραχμῆς ὁλκῆς ἥμισυ, ξὺν μελικρήτῳ κυάθοις
τρισὶ ἐς ἡμέρας πλεῦνας· ἢν δὲ μὴ πίνῃ τόδε, ἔκπευξιν ξυμ-
φορῆς ξὺν ἐλαίῳ, ἔνθα πήγανον ἐνεζέσθη κυάθοις τρισὶ, τὸ
διπλόον ἐς τὸ κάτω ἔντερον ἐγχέειν· καὶ τόδε ἐς πλεῦνας ἡμέ-
ρας· μετὰ δὲ τὸ ἐκ τουτέου ξύμφορον· φύσας γὰρ ἄγει ἄνω τε καὶ
κάτω· μετὰ ξετέροισι δὲ καὶ οὖρα καὶ κόπριον· ἢν δὴ ποθὲν εἰς
τὸ πᾶν διαθέον ἥκῃ, ἄβρωμα, ἠδὲ κραταιὰ τὰ νεῦρα γίγνεται,
καὶ τὰς ὀξείας ἐς τὸ θερμὸν καὶ ξηρὸν ἀγνοεῖ, καὶ τὰς καταστά-
σιας τῆς νούσου τρέπει. ἄριστον δὲ καὶ ἐς τὰς ῥῖνας ἐμφυσᾶν. καὶ γὰρ
καὶ τῇδε πνευμάτων καταρρηκτικὸν φαρμάκοισι· καὶ ὁκοῖον τι
κύστις ἀγωγὸν οὔρων, καὶ ῥὶν μύξης· πρήσει δὲ θέρμη προ-
σηνεῖ τάδε τῇδε, καὶ τῶν ἄλλων τῶν φαρμάκων κρέσσον· πεπέρεος,
ἐλλεβόρου, στρουθίου, εὐφορβίου. τάδε γὰρ ἐς τὴν προσώπην,
ἠδὲ πυμάτην δίξιν ἀπηνέα, καὶ τὰ ἡρακλικὰ κεφαλῆς τε καὶ

ἀηθήσιος, ἐκ παραστροφῆς· τὸ δὲ καστόρειον ἀλεαίνει· κεφαλῇσι δὲ καὶ ἄλλως ξύμφορον, ὅτι περ τὰ νεῦρα πάντῃ ἐνθένδε περιφύεται· νόσων δὲ νεύρων καστόρειον ἰητήριον. ἀλλὰ ξυμμίσγειν τόδε τῶν γεγραμμένων τινὶ, ἢ τισι, οὐκ ἄχαρι. ἢν γὰρ μιγῇ, μὴ αὐτίκα μὲν κεφαλὴν ξυμμέτρως ταράξαι· ἐς μακρὸν δὲ τὴν θέρμην ἐξάψαι, ὑγρῆναι τὴν ῥῖνα προκλήσει· ὀσμαὶ δριμεῖαι μὲν ἐς αἴσθησιν, ἐς δύναμιν δὲ θερμαί· ὁκοῖον αὐτὸ τὸ καστόρειον, ἢ θύμβρα, ἢ γλήχων, ἢ θύμος, χλωρὰ, ἢ ξηρὰ δευθέντα ὄξεϊ. δριμέων φαρμάκων χρίσιες κατὰ τῶν ποδῶν, καὶ γουνάτων. ὕλη δὲ ἔστω ἀλεαίνουσα καὶ δάκνουσα ἐκ παραστροφῆς. ἀμφοῖν γὰρ χρέος ληθαργικοῖσι ἐς θάλψιν καὶ ἐγρήγορσιν. τὰ πρῶτα μὲν οὖν καὶ κνίδῃ μαστίζειν τὰ σκέλεα. προσίζουσα γὰρ ἡ ἄχνη, οὐκ ἐς πολλὸν μὲν διαρκέει, ἄλυπον δὲ ὀδαξισμὸν καὶ πόνον ἐνδιδοῖ. μετρίως δὲ ἐρεθίζει τε καὶ παροιδίσκει, καὶ θερμασίην προκαλέεται. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἐθελήσῃς τάδε τι γίγνεσθαι, λημνίσιδος, ἢ δὴ εὐφορβίου ἴσα ξὺν λίπαϊ γλευκίνῳ χρίειν· ἄριστον καὶ σκίλλης ὠμῆς λεπτοῖσι ἐκτρίβειν· χρὴ δὲ ἀπομάξαντα τῶν μελέων τὸ ἐλαιῶδες· ἄδηκτον γὰρ πᾶν δριμὺ ξὺν λίπαϊ, ἢν μὴ φαρμακῶδες ἢ κυπρίνῳ, ἢ γλευκίνῳ, ἢ σικυωνίῳ. ἢν δὲ ἐπὶ τουτέοισιν ἔτι βαθὺ κῶμα ἴσχῃ, σικυὸν χρὴ τὸν ἄγριον ξὺν ὄξεϊ τρίψαντα, σινήπιος ἴσῃ μάζῃ ξυμμίξαντα· τιθέναι δριμὺ δὲ τὸ ἐπίπλασμα, καὶ ὠκέως ἐρυθήματα ἐντεῦξον, ὠκέως δὲ οἰδαλεηθήμεναι· εἰ κίνδυνος δὲ φλυκταινώσιος καὶ τρωμάτων, ξυνεχέως ἐπαίρειν τὸ ἐπίπλασμα, καθορέοντα μή τι τουτέων ξυμβῇ. τάδε μὲν οὖν, ἐς τὸ νωθὲς καὶ νεκρῶδες αὐτέου καὶ ἐς πάντα καιρὸν, πλὴν τῇσι ἐσβολῇσι τῶν παροξυσμῶν· ἢν δὲ ἀναφέρῃ μὲν ἤδη τὴν αἴσθησιν, βάρος μέν τι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἦχος, ἢ βόμβος ἔῃ, καὶ διὰ τοῦ στόματος ἄγειν φλέγμα, μαστίχην τὰ πρῶτα ἐς μάσησιν διδόντα, ὡς ξυνεχὲς ἀποπτύοι· ἔπειτα δὲ αὖθις ἀστα-

φίδος ἀγρίης, κόκκου τοῦ τῆς κνίδης, πάντων δὲ μάλιστα σινήπιος, ὅτι τε ξυνήθεες, ἀτὰρ ἤδε ὅτι τῶν ἄλλων μᾶλλον τόδε φλεγμάτων ἀγωγόν· κἢν μὲν καταπίῃ τις ἐκτὸν, ἱκανὸν μὲν τὰ ἐν τῷ στομάχῳ λῦσαι· δυνατὸν δὲ καὶ ὑγρῆναι γαστέρα, καὶ φύσας ἀγαγεῖν. καὶ γάρ μοι ποτὲ ἐκ ξυντυχίης τάδε ξυνέβη, καταπόντος τοῦ ἀνθρώπου κατὰ γνώμην τὴν ἐμήν· ἀγαθὴ δὲ διδάσκαλος ἡ πεῖρη· χρὴ δὲ καὶ αὐτὸν πειρῆν. εὐλαβίη γὰρ ἀπειρίη. χρὴ δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν μετὰ τὴν κουρὴν τὴν ἐν χρῷ, ἢν μὴ μέγα ἤδε αὐύη, ξυρεῖν ἐς διαπνοήν· ἀτὰρ ἤδε ἐς φαρμάκων δριμέων χρῆσιν, τοῦ διὰ τῆς λημνίσιδος, ἢ ὑδὰρ, ἢ θαψίην, ἢ σίνηπι ὑγρὸν ἐξ ὕδατος ξὺν ἄρτῳ διπλῷ ἐς στρύχνον ἐγχείσαντα, ἐμπάσσειν τὴν κεφαλήν· φυλάξαντα δὲ ἐς ὥρην μίλω, εὐκαιρίῃ σπόγγοισι θερμοῖσι πυελίῳ. οὐκ ἀνωφελὲς δὲ καὶ λουτρὸν ἤδη πάντων μὲν, ἢ τῶν γε πλείστων καὶ καιρίων τῶν ἐς τὴν νοῦσον λελουμένων. τῆς δὲ νωθρίης μενούσης, εὖ τε καὶ αἰώρης χρέος, καὶ τρίψιος, καὶ πάσης προσηνοῦς κινήσιος.

ΜΑΡΑΣΜΟΥ ΘΕΡΑΠΕΙΑ, κεφ. γ.

Τοῖσι δὲ μέντοι κἢν μαρασμὸς ἔῃ, ἀρήγειν θᾶσσον, ἰόντα ἐπὶ λουτρὰ καὶ κινήσιας. μαρασμοῦ μέντοι καὶ γάλα ἰητήριον, καὶ θρέψαι, καὶ ἀλεῆναι, καὶ ὑγρῆναι γαστέρα, καὶ κύστιν πρηῦναι· ἀτὰρ ἤδε κατόχοις ταυτὰ τὰ ξυμφέροντα. ὁμοίη γὰρ καὶ ἡ ἐν αὐτῇ τῶνδε τῶν νούσων ἰδέη· καστόρειον δὲ τουτέοισι καιριώτερόν τε καὶ εὐμενέστερον πιεῖν τε καὶ χρίσασθαι, καὶ ἐς τὸ ἔντερον ἐνεῖναι· τῇσι δὲ γυναιξὶ, ὁκοῖα τουτέοισι ἴκελα πάθεα ἀπὸ ὑστέρης γίγνεται, ἐν τοῖσι γυναικείοισι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΠΟΠΛΗΞΙΗΣ, κεφ. δ.

Ἀποπληξίη ἰσχυρὴ μὲν εἴη. ἄπαντα γὰρ ἔασι νεκρώδεες, ἢν καὶ ὁ νουσέων γηραιὸς ᾖ, τοῖσι περ ξυνήθεες τὸ πάθος. οὐ γὰρ περιγίγνονται τῷ τε μεγέθεϊ τοῦ κακοῦ, καὶ τῇ τῆς ἡλικίης ξυμφορῇ. ὅκως δὲ τεκμαρτέα τὰ μεγέθεα, πρόσθεν μοι λέλεκται. ἢν δὲ νεηνίης, ἀσθενὴς ἀποπληξίη πέλει, ἰῆσθαι μὲν οὐ ῥηΐδιον, πειρῆσθαι δὲ ὦν. ἰσόῤῥοπον μὲν ὦν ἰητήριον, ὡς μεγάλῳ πάθεϊ μέγα βοήθημα φλεβοτομίη, ἢν μή τις ἐς ἁμαρτωλὴν εἴη τοῦ πλήθεος· δυσέκμαρτον δὲ τὸ μέτρον. ἤν τε γὰρ σμικρῷ πλέον ἀφέλῃς, προσαπέπνιξας τὸν ἄνθρωπον. ἐς γὰρ τὸ ζῆν τουτέοισι, καὶ τὸ σμικρὸν αἷμα δυνατώτατον, καὶ ἡ ἀλέη τῆς ζωῆς τοῦ σκήνεος καὶ τῆς τροφῆς ἐόν. ἤν τε μεῖον τῆς αἰτίης, οὐδὲν μέγα ὤνησας διὰ μεγάλου ἄκεος. ἔτι γὰρ ἡ αἰτίη μίμνει· κρέσσον δὲ ἐς τὸ ἔλασσον ἁμαρτάνειν. ἢν γὰρ καὶ δοκέῃ μὲν ἐνδέειν, χρησταὶ δέ τινες ὑποφάσιες γίγνοιντο, αὖθις ἐπαναλάμνειν τὴν φλέβα. τάμνειν δὲ τὴν ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ ἀγκῶνος, εὔροος γὰρ ἥδε ἐν τῷ λαιῷ· ξυντεκμαίρεσθαι δὲ ἐν τῇ σμικρῇ ἀποπληξίῃ καὶ τὰ πάρετα μέρεα, εἰ ἐπ᾽ ἀριστερὰ, ἢ δεξιὰ ἡ πάρεσις. ἀπὸ γὰρ τῶν ὑγιηρῶν ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὴν ἀφαίρεσιν χρὴ ποιέειν. τῇδε γὰρ τὸ αἷμα εὔροον· τῇδε καὶ ἡ παροχέτευσις ἀπὸ τῶν σιναρῶν. ἢν μὲν ὦν αὐτοὶ φανερῆς προφάσιος ἀπόπληκτοι γίγνωνται, ὧδε χρὴ συλλογίζεσθαι ἀμφὶ τῆς ἀφαιρέσιος· ἢν δὲ ἀπὸ πληγῆς, ἢ καταφορῆς, ἢ πέσιος ξυμβῇ, χρὴ ἀναβάλλεσθαι. μετεξετέροισι δὲ τόδε μοῦνον εἰς ἄκεσιν ἤδε ζωὴν ἤρκεσεν. ἢν δὲ μὴ δοκέῃ τάμνειν φλέβα, ψύξιος πολλῆς καὶ νάρκης, καὶ ἀναισθήσιος ἀμφισχούσης τὸν ἄνθρωπον, ὑποκλύζειν ἐς κένωσιν τοῦ πλήθεος τῶν ἐν τοῖσι ἐντέροισι. τὰ πολλὰ γὰρ ὑπ᾽ ἀδδηφαγίης καὶ οἰνοφλυγίης παραπλῆγες γίγνονται. καὶ

εἰς τὴν ἀντίσπασιν τῶν τὴν κεφαλὴν ἀμφεχόντων χυμῶν.
ἔστω δὲ τὸ κλύσμα δριμὺ, καὶ φλεγμάτων καὶ χολῆς ἀγωγὸν,
ὡς μὴ νίτρον ἔχειν μοῦνον, ἀλλὰ καὶ εὐφόρβιον, ὅσον ὁλκῆς τετ
ώβολον, ἐς τόδε ξυνήθες πλῆθος τοῦ κλύσματος· καὶ κολοκυν-
θίδος τὸ ἐντός· ἢ κενταυρείου τῆς κόμης ἀφεψήματος εἰς ἔ-
λαιον, ἢ ὕδωρ. ἄριστον δὲ κλύσμα καὶ τὸ τοιόνδε, οὗ μέγιστος τῷ ξυ
νήθει πήγανον ξὺν τῷ λίπαϊ ἑψηθὲν, καὶ θερμίνθου τοῦ δέν-
δρεος τῆς ῥητίνης, καὶ ἁλῶν ἀντὶ νίτρου, καὶ ὑσσώπου ἑψήμα-
τος· καὶ ἢν ἐκ τῶνδε μικρὸν ἀνέχηται ὁ ἄνθρωπος, ἢ κινεόμε-
νος τοῖσι πυρετοῖσι, ἢ αἰσθανόμενος ἀπὸ τῆς ἀναισθησίης, ἢ
εὐσφυξίη γένοιτο, ἢ ὄγκος τὸ πρόσωπον εὔσημον ᾖ, εὔελπιν
χρὴ ἔμμεναι, ἢ δεῖ ἀρήγειν εὐτολμότερον. κρατύναντα οὖν με-
σηγὺ τὴν δύναμιν, τῆς ἱερῆς τοῦ καθαρτηρίου διδόναι νήστεϊ,
μάλιστα μὲν τὸ πᾶν τῆς πόσιος· εἰ δὲ κώλυμα ἡ δύναμις ἔοι,
ἐς τὸ ἥμισυ ξὺν μελικρήτῳ, καὶ κινέειν αὐτὸν ἐν δίφρῳ ἐνθέντα
ἀνάκλιτον, ἀτρέμα μὲν αἰωρεόντων τῶν φερόντων, διαναπαύ-
οντα δὲ ξυνεχὲς διὰ τὸ ἄκοπον· κἢν μὲν ἡ γαστὴρ εὐρόως ὑ-
ποφέρῃ, δέχεσθαι· εἰ δὲ μὴ, ὕδωρ ἢ μελίκρητον πιπίσκειν, ὅσον
κυάθεις δύο· ἢν δὲ καὶ ναυτίη μὲν ἔλῃ ἐπὶ τῇσι καθάρσεσι, μὴ
ἀποτρέπειν. ἥτε ἔντασις ἐς ἐξέγερσιν ἔχει τι ζώπυρον, καὶ ὁ τῶν
φλεγμάτων ἔμετος τὴν αἰτίην τῆς νούσου ἄγει. αἰσθήσιος δὲ καὶ κε-
φαλῆς, καὶ νεύρων καθαρτήριον, ἡ ἱερὴ τὸ φάρμακον. ἀμφὶ μὲν
ὧν κενώσιος παντοίης τῆς ἐν ἀρχῇσι, ἅλις· ὅλον δὲ χρὴ τὸν ἄνθρω-
πον ἐρίοισι εἱλίξαντα, καταιονεῖν λίπαϊ Σικυωνίῳ, ἢ γλευκίνῳ
παλαιῷ, ἢ ἡδέϊ ἑκάστῳ, ἢ ξὺν πάντεσι συμμεμιγμένοισι· ἄρι-
στον δὲ κηροῦ μικρὸν ἐντήκειν, ἐς πάχος τῶν ἀλειφάτων. ποιέειν δὲ
χρὴ δυνατωτέρην τήνδε· ἐμπάσσειν δὲ καὶ νίτρου καὶ πεπέρεος.
ἔστω δὲ λεπτὰ σησθέντα κρησέρῃ· μέγα δὲ ἐς δύναμιν τῶν πα-
ρέτων καὶ τὸ καστόρειον· καὶ ἄλειμμα, ξύν τινι λίπαϊ τῶν εἰρημένων.
πολλὸν δὲ δυνατώτερον, καὶ πιπίσκειν ξὺν μελικρήτῳ· τὸ δὲ πλῆ-

θος, ὁκόσον ἐπὶ ληθαργικῶν ἴσμεν. ξυντεκμαίρεσθαι δὲ καὶ
τὴν ἡλικίην, καὶ τὴν γνώμην τοῦ νοσέοντος, εἰ πιεῖν ἐς πλεῦ-
νας ἡμέρας ἕτοιμος. ἔστι δὲ καὶ χρίσματα κρέσσονα τῆς τέγξι-
ος, εὐφορέστερά τε καὶ δυνατώτερα. οὔτε γὰρ περιῤῥέειν ἐς τὸ
τῶν στρωμάτων ἄχθος· ἄχρηστον γὰρ τοῖσι κάμνουσι τὸ τοιόνδε,
ἢ προσίζεται τῷ σκήνει, ἔστ᾽ ἂν ξυντακέντα ὑπό τε τῆς ἀλέ-
ης ἀνεπόθη· ἀλλὰ καὶ τὸ ἀΐδιον αὐτέων ὀνήϊστον. περιῤῥεὴς γὰρ ἡ
τέγξις. ὕλη δὲ ἀλειφάτων μὲν, ὁκόσα μοι λέλεκται· ξὺν αὐ-
τέοισι δὲ καστόριον, ῥητίνη τερμίνθου τοῦ δένδρεος, εὐφορβίου,
λημνίσιδος, πυρέθρου ἴσα, πεπέρεος, χαλβάνης ἐς ἥμισυ
ξὺν νίτρῳ αἰγυπτίῳ τριπλάσιον, κηροῦ ὁκόσον ἐς σύστασιν
ὑγρήν. πολλὸν δὲ τουτέων φαρμακίη ποικιλωτέρη, καὶ πλέον καὶ
ἰδίῃ λέλεκται. ἐπιπλάσματα τῇσι σκληρίῃσι, καὶ τῇσι ἐντά-
σεσι τῶν μερέων, ἐπιτήδειον· ὕλη δὲ, λίνου σπέρμα, τῆλις, ἄλφι-
τον κρίθινον, μέλι, ἔλαιον, ἔνθα πήγανον, ἢ ἄνηθον ἐζέσθη, ἀλ-
θαίης ῥίζα κοπεῖσα, καὶ ἐν μελικρήτῳ ἑψηθεῖσα, ὡς κηρώδης
γενέσθαι· ἔστω δὲ εὐαφέα καὶ προσηνέα τῇ ξυστάσει. ἢν μὲν ὦν
ἄπυροι ἔωσι ἔτι, ἢ σμικρὸν ἐπιπυρεταίνωσι, τάδε χρὴ πρήσ-
σειν, οὐκ ἀλεγίζοντα τῆς θέρμης. ἢν δὲ πυρετοὶ ὀξέες ἔωσι, καὶ
ἡ ἄλλη νοῦσος σμικροτέρη τῶνδε φαίνηται, καὶ ἐς τὸν κίνδυνον
οἵδε ξυνεπείγωσι, πρὸς τούσδε χρὴ τὴν δίαιταν καὶ τὴν ἄλλην
θεραπείην ἁρμόζεσθαι. τροφῇσι δὲ ὦν τελέως λεπτοῖσι εὐ-
πέπτοισι χρέεσθαι. καὶ τῇ εὐκαιρίῃ προσεκτέον νῦν μᾶλλον,
καὶ τοὺς παροξυσμοὺς ὑποστέλλεσθαι ἐς πᾶσαν ἰηβίην, καὶ τὸ
ξύμπαν τοῖσι πυρετοῖσι προσκέεσθαι χρή. ἢν δὲ πρόσω προ-
ήκῃ χρόνῳ, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐν αἰτίῃ ἴσχῃ, σικύην χρὴ ἐς τὸ
ἰνίον προσβάλλοντα, αἱμάσσειν ἀφειδέως. καὶ γὰρ φλεβοτομίης
ὀνίνησι μᾶλλον, καὶ τὰς δυνάμιας οὐκ ἀφαιρέει. προτέρη δὲ
μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων κουφὴν τιθέσθω ἐς ἀντίσπασιν τοῦ
ἐν τῷ ἰνίῳ· παρελύθη κοτὲ καὶ κατάποσις, ἢ γὰρ μούνη καὶ ἀποπλη-

κτοισι ἄλκαρ ἐστὶ τετρηνέης, ἔς τε τὴν τῆς τροφῆς κατάποσιν, καὶ ἐς τὴν τῶν φαρμάκων πάροδον. οὐ γὰρ ἀτροφίης καὶ λιμοῦ κίνδυνος μοῦνον, ἀλλὰ καὶ βηχὸς καὶ δυσπνοίης, καὶ πνίξιος. κἢν γὰρ καὶ ἐγχέῃ τις εἰς τὸ στόμα ὑγρὸν σιτίον, ἐς τὴν ἀρτηρίην ὑπορρέει, οὔτε τῶν παρισθμίων ξυμπιπτόντων ἐς τὸν ὠσμὸν τῶν σιτίων, οὔτε τῆς ἐπιγλωττίδος ἱζούσης ἐς τὴν ἑωυτῆς ἕδρην, ἥτις ἐπίθημα τῆς ἀρτηρίης πέφυκε. χρὴ ὦν μελίκρητον ἢ χυλὸν ἐγχέαντα μυστίλῃ μακρῇ ὑπεραίροντα ὑπὲρ τῆς ἀρτηρίης ἐς τὸν στόμαχον ἐγχέειν. τόδε γὰρ ἔτι ἐς κατάποσιν ὑπουργέει. εἰ δ' ὁ νοσέων ἐς ὄλεθρον εἴη ὕστατον, ὁ δὲ αὐχὴν σὺν τῇ ἀναπνοῇ πήγνυται, τόνδε τὸν αὐχένα, καὶ τὸν ἀνθερεῶνα θερμάσμασι χλιαίνειν τε καὶ πυριῆν. ματαιόπονοι δὲ καὶ αἴδριες, ὁκόσοι σικύην ἐς τὸν ἀνθερεῶνα προσβάλλουσι, ἐς εὐρύτητα τοῦ στομάχου. οὐ γὰρ διαστάσιος χρέος ἐς ἔνθεσιν τῆς τροφῆς· ἀλλὰ ξυμπτώσιος ἐς κατάποσιν· προσδιαστέλλει δὲ σικύη, κἢν καταπίνειν θέλῃ, ἐπείγει τῇ ἀποστάσει τε καὶ ἀνθολκῇ· ἐπανιέναι δὲ χρὴ ἐς τὴν προσβολὴν τῆς καταπόσιος· πρὸς δὲ τουτέοισι τὴν ἀρτηρίην πληροῦν ἐς κίνδυνον ἀποπνίξιος. ἀλλ' οὐδ' εἰ ἔνθα καὶ ἔνθα τοῦ βρόγχου θείης, ἀρήγει· μύες γὰρ καὶ νεῦρα, καὶ τένοντες, καὶ φλέβες, ἐπίπροσθεν ἔασι αὐτέου. κύστις δὲ καὶ τὸ χαλαρὸν ἄγχου, ἄλλοτε μὲν ἐς ἔκκρισιν παρεῖται, καὶ ἔστι τῶν περιττῶν ἀεὶ ἐόντα πλήρεα· κύστις δὲ καὶ ἐς ὄγκον μέγιστον αἴρεται. ἄλλοτε δὲ εἰς κάθεξιν αὐτέων. διαρρέει γὰρ τὰ περιττὰ, ὡς δι' ἀψύχων. ἔνθα ὦν ἐς μὲν τὴν κύστιν τῷ καθετῆρι ὀργάνῳ οὐκ εὔτολμον χρέεσθαι. κίνδυνος γὰρ σφακελίζειν τῇ κύστι, ἢ δὲ σπασμὸν διδόναι τῷ ἀνθρώπῳ· ὑποκλύζειν δὲ μὴ πολλῷ πλήθει τοῦ χυλοῦ, κρέσσον· κἢν ἐκκοπροθῇ τὸ ἔντερον, προσενιέναι ξὺν ἐλαίῳ καστόριον. ἐλπὶς δὲ μούνη καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν παρέτων, καὶ ἰδίῃ τῶν μερέων, ἢν ἐς ἔλαιον ἀνίζῃ τις. ὁ δὲ τρόπος αὐτέης, ἐν τοῖσι χρονίοισι εἰρήσεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΑΡΟΞΥΣΜΟΥ ἐπιληπτικῶν, κεφ. ε.

Τῆς ἐπιληψίης ὀλεθρίη μὲν ἡ προπίσῃ κατάπληξις, ἢν ὀξέως εἰσβάλλῃ ἡ νοῦσος. ἔκτεινε γάρ κοτε καὶ ἡμέρῃ μιῇ. κινδυνώδεες δὲ καὶ οἱ ἐν τῇσι περιόδοισι παροξυσμοί. διὰ τάδε μὲν ὦν καὶ ἐν τοῖσι ὀξέσι καταλέλεκται ἡ ἐπιληψίη. ἢν δὲ ἐς μελέτην μὲν ἥκῃ τοῦ κακοῦ ὥνθρωπος, ἡ δὲ νοῦσος ἀπρὶξ ἐμφῦσα ἔχηται, οὐ χρονίη μοῦνον γίγνεται, ἀλλὰ μετεξετέροισι αἰωνίη. ἢν γὰρ ὑπερβάλλῃ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίης, ξυγγηρᾷ τε καὶ ξυναποθνήσκει. ὁκόσα μὲν ὦν ὡς χρονίη ἐστὶν ἰητρεία, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται. ὁκόσα δὲ ἐς τὸ τάχος τοῦ ὀλέθρου ἀρηκτέα, τῶνδε τὰ πλεῦνα μὲν ἐπὶ τοῖσι ἀποπληκτικοῖσι λέλεκται, φλεβοτομίη, κλύσματα, χείσιες, συκίη. τάδε γὰρ ἐς ἀνέγκρισιν δυνατώτατα. ὁκόσα δὲ ἴδια καταπλήξιος ἄκεα, τάδε νῦν φράσω. παιδίοισι μὲν ὦν οἷσι ἐκ διαφθορῆς, ἢ ἐκ ψύξιος ἰσχυρῆς, ἀξυνήθεες τὸ πάθος, ἔμετος ἢ σιτίων, ἢ φλέγματος, ἢ ἄλλου χυμοῦ τινὸς, ὀνήϊστον. πτίλα δὲ ἰρίνῳ μύρῳ δευθέντα, ναυτίην ἐρεθίζει· ἀτὰρ καὶ τὸ ἴρινον οὐκ ἄχρι σπασμῶν εἰς τὴν τῶν παρισθμίων χρίσιν. ξυμπιέζειν δὲ τὴν λαγόνα πρηέως ἐπὶ γαστέρα ἐκκρεμὲς προβάλλοντα τὸ παιδίον. τόδε γὰρ τὸ σχῆμα πρὸς ἔμετον ῥήϊστον· ἢν δὲ καὶ σπᾶται ἢ διαστρέφηται τὴν κάτω γνάθον, ἢ τὼ χεῖρε καὶ τὰ σκέλεα ῥίπτηται, ἢν ξὺν παντὶ τείνηταί οἱ ὤψ, ψηλαφίῃ ξὺν λίπαϊ μαλθάσσειν. ἀπιθύνειν τε τῆς ὄψιος τὰ διάστροφα· πρηέως δὲ διακρατέειν, ὡς μὴ διαστρέφηται τὰ ἤθεα. τὰ ψυχρὰ πυελίων εἰρίοισι παλαιοῖσι πιναροῖσι ῥάκεσι, διαχέειν τε τὴν ἕδρην μάλιστα ξὺν πηγανίνῳ ἐλαίῳ· ἢ ξὺν νίτρῳ· ἢ ῥητίνῃ ὑγρῇ ξὺν τοῖσδε, καὶ διαθεῖν πρηέως ἔσω τῆς ἕδρης. τάδε γὰρ φυσέων ἀγωγά· φύσας

δὲ διδξίοισι τῆσδε τῆς νούσου παῖδες· ἢν δὲ καταπίνειν δυνῶνται, διδόναι τοῦδε τοῦ φαρμάκου, καρδαμώμου μέρος ἕν· χαλκοῦ κερ. ᾱ. τάδε ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν. ἢ γὰρ ἐξήμεσαν ξὺν τοῖσι ἐν τῷ στομάχῳ πιέζουσι, ἢ ὑπηλάθη ἢ γαστήρ. ἄριστον δὲ ἔκλειγμα καὶ τόδε, τοῦ καρδαμώμου, καὶ σινήπιος, καὶ ὑσσώπου τῆς κόμης ἴσα, ἴριδος τῆς ῥίζης μέρος ᾱ, ξὺν νίτρου διπλασίῳ, πεπέρεος ἐς τρίτον, μέλιτι φυράσαντα ὁμοῦ τὰ πάντα, διαστήσαντα τὴν γλῶσσαν ἐς τὸ στόμα ἐγχέειν, ἀτὰρ καὶ ἔτι προσωτέρω τῶν παρειθμένων, ὅκως καταπίοιεν. τάδε μὲν ὦν, παιδίοισι· τοῖσι δὲ νεηνίῃσι, καὶ τάδε ξύμφορα· ἀτὰρ καὶ φάρμακα δυνατώτερα ἐς ἔμετον αἱρέεσθαι, ναρκίσσου βολβοῖς, σινήπιος καὶ ὑσσώπου ἴσα, καὶ χαλκοῦ καὶ πεπέρεος, μοίρης τῶν τεσσέρων ἐς ἥμισυ, σὺν μέλιτι φυράσαντα διδόναι· τάδε μὲν ὦν ἐς ἀνέγερσιν τοῦ παροξυσμοῦ· τὰ δὲ ἐς λύσιν τοῦ ξυστήματος, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΕΤΑΝΟΥ, κεφ. ς.

Νῦν μάλα χρὴ κοίτην μαλακὴν, εὐαφέα, λείην, προσηνέα, θερμὴν ἔμμεναι. ἀπηνέα γὰρ καὶ σκληρὰ, καὶ πταινόμενα τὰ νεῦρα ὑπὸ τῆς νούσου γίγνεται. ἀτὰρ καὶ τὸ δέρμα πᾶν καρφαλέον καὶ τρηχὺ περιτέταται, τὰ προσεῦ ἔσχα βλέφαρα μόγις τοῖσι ὀφθαλμοῖσι ἐπιμύει· ὀφθαλμοὶ δὲ ἀτενέες ἐνδεδινημένοι. ἀτὰρ καὶ τὰ ἄρθρα ξυνδέδεται οὐ κινεύμενα τῇσι. ἔστω δὲ καὶ ὁ οἶκος ἀλεεινός· κἢν θέρεος ᾖ, μὴ μέχρι ἱδρώτων ἢ ἐκλύσιος. ἐς συγκοπὴν γὰρ ἡ νοῦσος ῥέπει. χρὴ δὲ μηδὲ ἐς τὰ ἄλλα τὰ μεγάλα ἄκεα μέλλειν. οὐ γὰρ καιρὸς ἀμβολῆς. εἴτε ὦν διὰ ψῦξιν, αἴθε φανερῆς προφάσιος γένοιτο τέτανος, εἴτε ἐπὶ τρώματι, εἴτε ἐπ' ἀμβλώσει γυναικὸς, φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τάμνειν. προθυμη-

θευόμενον καὶ τὴν πίεσιν τοῦ βραχίονος ἐν τῇ ἐπιδέσει, ὡς ἐς ἄνεσιν ἔχοι, καὶ τὴν τομὴν, ὡς εὐαφέως καὶ ῥηϊδίως γένοιτο. τάδε γὰρ σπασμῶν προκλήσιες· καὶ ἐσάπαξ ἀφαιρέειν εὐμέτρως, μὴ μέχρι λειποθυμίης καὶ περιψύξιος· μηδ' ἐπ' ἀσιτίης ἔῃ. ψυχρὸν καὶ ξηρὸν λιμός. διδόναι οὖν μελικρήτου πάχεος ἀκρητεστέρου, καὶ πτισάνης χυλοῦ ξὺν μέλιτι. τά δὲ γὰρ καὶ παρασθμίοισι ἐς ἔκθλιψιν ἀπονώτατα καὶ στομάχῳ ἐς κατάποσιν λεῖα καὶ ῥηΐστα, καὶ ἐς μάλθαξιν κοιλίης μαλακώτατα, καὶ ἐς δύναμιν δυνατώτατα· τὸ δὲ ξύμπαν σκῆνος εἰρίοισι κατειλίσσεσθω δεδευμένοισι ἐλαίῳ γλευκίνῳ, ἢ κροκίνῳ, ἐν οἷς ἢ λιβανωτὶς, ἢ κόνυζα, ἢ ἀρτεμισίη ἐνήψηται. καὶ τὰ πάντα θερμὰ ἐς δύναμιν καὶ ἐς θίξιν ἔστω· χρίειν δὲ τῷ διὰ τῆς λημνίσιδος, καὶ εὐφορβίου, καὶ νίτρου, καὶ πυρέθρου ἀλείμματι. προσβάλλειν δὲ τοῖσδε οὐ καστορίου συχνόν· εὖ δὲ καὶ τοὺς τένοντας ξυλλαμβάνειν τοῖσι εἰρίοισι, καὶ χεῖρας καὶ τὰ παρ' οὖς καὶ ἀνθερεῶνα. τάδε γὰρ μάλιστα πάσχει τε δεινὰ καὶ τείνει. πυριῆν δὲ κούφοις θερμάσμασι τένοντας, καὶ κύστιν, μαρσίπποις ἔχουσι κέγχρον πεφωγμένην, ἢ κύστεσι βοῶν ἐλαίου θερμοῦ ἡμιπληρέσι, ὡς εἰς πλάτος ἐπικέηνται τῶν πυριωμένων χωρίων. ἐβιήσατό ποτε ἀνάγκη πυριῆσαι κεφαλὴν, οὐκ ἀσφαλὲς μὲν αἰσθήσεσι, νεύροισι δὲ ἀγαθόν. ταῖσδε μὲν γὰρ ὁμίχλης ἐπαναφορὴν ἀνίησι ἀτμῶν· πίμπλησι δὲ τὰ νεῦρα. χρὴ οὖν τῷ τρόπῳ τε τῆς πυριῆς ὡς ἀσφαλεστάτῳ χρέεσθαι, καὶ ὕλῃ μὴ σφόδρα βαρυόδμῳ μηδὲ· ἀλλὰ ὕλη μὲν ἔστω ἔλαιον τὸ ἐν κύστεσι ἄκνισσον, ἐν διπλῷ ἀγγείῳ ἑψηθὲν, ἢ ἅλες λεπτοὶ ἐν τῷ μαρσιππίῳ. κέγχρος γὰρ καὶ λίνου σπέρμα εὐαφέα μὲν, ἀτμώδεα δὲ καὶ βαρύοδμα. τρόπος δὲ πυριῆς. ὑποπετάσαι δεῖ τοῖς τένουσι ὑπτίοισι τὰ πυριάματα, ἄχρι τῆς κορυφῆς· προσωτέρω δὲ ἐπὶ τὸ βρέγμα μὴ προβαίνειν. τόδε γὰρ τὸ χωρίον, ἁπάσης μὲν τῆς αἰσθήσιός ἐστι κοινὸν, καὶ ἀπὸ οὗ δὲ πᾶσαι αἱ

ἀφέσιες ὠφελίης τε καὶ βλάβιος· ἢν δὲ ἐπιπλάσσειν δέῃ τοὺς
τείνοντας, ὄρθιον ἔστω τὸ ἰνίον. ἀνωτέρω γὰρ εἰ θείης, τὴν κεφα
λὴν πλήσεις ἀτμῶν τοῦ λίνου τοῦ σπέρματος καὶ τῆς τήλεως·
ἐπὶ δὲ τοῖσι ἐπιπλάσμασι ἀγαθὸν ἡ σικύη ἐς τὸ ἰνίον τῆς ἐσχά
ος ἑκατέρωθεν· ἔστω δὲ φειδὼ πολλὴ τῆς φλογός. ὀδυνηρὸν
γὰρ καὶ σπασμῶδες τῶν χειλέων τῆς σικύης ἡ ἀμφίθλασις.
χρὴ ὧν ἐς ξηρὸν ἕλκειν, καὶ μαλθακῶς μᾶλλον, ἢ ἀθρόον ἐν
ὀλίγῳ χρόνῳ. ὧδε γὰρ ἄν σοι κυρτωθείη τὸ χωρίον ἀπόνως, ὅ-
περ ἐπιτάμνειν χρή. τεκμὴρ δέ τοι τῆς αἱμάξιος τῆς συμ-
μετρίης, ἡ δύναμις γιγνέσθω. τάδε μὲν ὧν τῶν αὐτῶν ἑλκέων
πεπαίνων τὰ ἄκεα. ἢν δὲ ἐπὶ τρώματι σπασμὸς γίνηται, ὀλέ
θριον μὲν καὶ δυσέλπιστον· ἀρήγειν δὲ χρή. μετεξέτεροι τε γὰρ
τῶν ἐκ τοιῶνδε ἐσώθησαν. χρὴ ὧν πρὸς τῇ ἄλλῃ ἰητρείῃ, καὶ τὰ
ἕλκεα ἰῆσθαι, τέγξι θερμαινόντων ἅσσα μοι λέλεκται, καὶ
πυρίῃ καὶ ἐπιπλάσμασι, φαρμάκοισί τε ὁκόσα ῥηϊδίως θερ-
μαίνει τε καὶ πουλλὸν τέγξει πόνον. ξηρὰ γὰρ ἐπὶ πεπαίνῳ τὰ
ἕλκεα. ἔστω ὧν λιβανωτοῦ τῆς μάννης, καὶ πολίου τῆς κόμης,
καὶ ῥητίνης ἀπὸ τερμίνθου, καὶ πίτυος τῶν δενδρέων, καὶ ἀλθαί
ης ῥίζης, καὶ πηγάνου, καὶ κονύζης τῆς βοτάνης. τάδε χρὴ συμ
μίσγειν τοῖς ἐπιπλάσμασι, τὰ μὲν τήκοντα, τὰ δὲ ἐμπάσσον-
τα, τὰ δὲ ξὺν ἐλαίῳ προλεαίνοντα. ἐν μελικρήτῳ δὲ τὴν ἀλ-
θαίην κεκομμένην προεψεῖν· ἐπιπάσσειν δὲ τῷ ἕλκεϊ καὶ τοῦ κα
στορίου· οὐ μικρὴ δὲ ἡ ἔνθεν ἀλέη ὅλῳ τῷ σκήνεϊ, ὅτι τε τὰ ῥί
γεα τὰ ἀπὸ τῶν ἑλκέων κακοήθεα· ἐγχέειν δὲ τὰς ῥῖνας τοῦ
καστορίου ξὺν κροκίνῳ λίπαϊ· ἀλλὰ καὶ πιπίσκειν τοῦ δὲ ξυνε-
χέως ὁκόσον ὁλκῆς τριώβολον· ἢν δὲ πρὸς τόδε ἀπαυδή-
σῃ ὁ στόμαχος, μεσηγὺ σιλφίου ῥίζης διδόναι τῆς ὁλκῆς τὸ
ἴσον τῷ καστορίῳ, ἢ σμύρνης τοῦ σιλφίου ἥμισυ. ἅπαντα δὲ
ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν. εἰ δὲ εὐπορείη ὀποῦ τοῦ σιλφίου τοῦ
ἀπὸ τῆς Κυρήνης γένοιτο, τόνδε χρὴ μέλιτι ἑφθῷ ἐνειλίξαντα

ὁκόσον ὀρόβου μέγεθος καταπιέειν διδόναι. ἄριστον γὰρ ὧδε, ὡς τὴν ὑπερῴην λάθοι παραλλάξας. δριμὺ γάρ, καὶ τὴν ἐρυγὴν ἀπηνὴς καὶ κάκοδμος ἐόν· ἢν δὲ μὴ δύνηται ὧδε καταπιέειν, μελικρήτῳ λύσαντα διδόναι. ἁπάντων γὰρ τῶν καταποτῶν δυνατώτερον, ὁκόσα πέφυκε ἀλεαίνειν τε καὶ ὑγραίνειν, καὶ ἀνιέναι τῆς τάσιος, καὶ μαλθάσσειν νεῦρα· ἢν δὲ μηδὲν καταπίνωσι, ἐς τὴν ἕδρην ἐγχέειν ξὺν ἐλαίῳ τοῦ καστορείου· τῷδε καὶ χρίειν τὴν ἕδρην ξὺν λίπαϊ ἢ μέλιτι· τῷδε καὶ τὴν κύστιν τέγγειν τε καὶ χρίειν ἐς πάχος ξὺν κηρῷ τήξαντα. ἢν δὲ καὶ φύσας καὶ κόπρον ἄγειν καιρὸς ἦ, τῆς ἱερῆς τῆς καθαρτηρίου ὁλκῆς < δύο ξὺν μελικρήτῳ καὶ ἐλαίῳ ἐνιέναι. ξὺν γὰρ τῷ ἄγειν τάδε, ἔτι καὶ τὸ ἔντερον καὶ τὴν κάτω κοιλίην ἐκπυρεῖ. ποικίλον γὰρ καὶ θερμὸν φάρμακον, ἱερή.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΥΝΑΓΧΗΣ, κεφ. ζ.

Δοιαὶ συνάγχης ἔασι ἰδέαι· ἡ μὲν σὺν θερμασίῃ καὶ μεγάλῃ πρήσι τῶν παρισθμίων, καὶ ἐξογκοῦσι ἔξω· ἀτὰρ καὶ ἡ γλῶσσα καὶ ὁ ἀνθερεὼν, καὶ πάντα τὰ τῇδε μέρεα, ἐς ὄγκον ἀείρεται· ἡ δὲ ἑτέρη, ξύμπτωσις ἐστὶ τουτέων, ἡ δὲ ἐς τὸ ἔσω πίεσις, ξὺν ἀγχόνῃ μέζονι, ὡς δοκέειν τὴν φλεγμασίην εἴσω μέχρι τῆς κραδίης ἐρηρεῖσθαι. τῇδε χρὴ μάλιστα ὠκέως ἀρήγειν. τῇδε γὰρ καὶ ὠκέως θνήσκουσι· ἢν μὲν οὖν ἀπὸ κραιπάλης, καὶ οἰνοφλυγίης ἔωσι, ὑποκλύζειν αὐτῆμαρ. ἀλλὰ καὶ δισσοῖς κλύσμασι, τῷ μὲν ξυνήθει ὡς ἄγειν κοπρώδεα· τῷδε, ὡς ἀποσπᾶσθαί τι τῶν χυμῶν ἀπὸ τῶν παρισθμίων τε καὶ θώρηκος. ἔστω οὖν ἀλλὰ μήτε ἀκριτεστέρη, * καὶ κενταυρείου καὶ ὑσσώπου ἑψήματα. τάδε γὰρ καὶ φλεγμάτων ἀγωγά· κἢν δὲ ἀπὸ λεπτῆς διαίτης ἔωσι, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι· μέζονα δὲ τὴν το-

μὴν χαλάζειν, ὄκως ῥοιζηδὸν ἢ δὲ ἀθρόον ῥέῃ τὸ αἷμα. ὅδε γὰρ ὁ ῥόος, ἱκανὸς μὲν ὡς ἥκιστα θερμασίην περιῆναι· δυνατὸς δὲ ἀγχόνην λῦσαι, καὶ πάντα μειῶσαι· οὐκ ἀξυνὲς δὲ καὶ μέχρι λειποθυμίης ἄγειν, μὴ μέντοι λειποθυμέειν. μελεξέτεροι γὰρ ξὺν τῇ πληγῇ ἐξέθανον ἐπὶ τῇ λειποψυχίῃ, ἢ δεσμοῖσι σφυρῶν σφίγγοντες ὑπὲρ σφυρὰ καὶ γούνατα· ἄμεινον δὲ καὶ ὑπὲρ καρποὺς ἐς πήχεας, καὶ ὑπὲρ πήχεας ἐς βραχίονα· ἢν δὲ καταπίνειν ῥήϊστον ᾖ, ἐλατήριον διδόναι ξὺν μελικρήτῳ καὶ ὀῤῥῷ γάλακτος, ὁκόσον ἂν καθῆραι ἱκανὸν ᾖ τὸν ἄνθρωπον. ἐλατήριον δὲ τοῖσδε τῶν ἄλλων καθαρτηρίων κρέσσον· ξύμφορον δὲ καὶ κνέωρον καὶ νάπυ. τώδε γὰρ ἄμφω τὰς κοιλίας καθαίρει· ἐπὶ δὲ τοῖσι ἢν μὴ ἐνδιδῶσι αἱ περιήσιες, πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνακλάσαντα τὴν γλῶσσαν, τέμνειν τὰς ἐν αὐτῇ φλέβας· κἢν ἀθρόως καὶ πολλὸν ῥυῇ τὸ αἷμα, τῶν ἄλλων μᾶλλον ἂν ὤνησε. τέσ-ξιες ἐπὶ τοῖσι φλεγμαίνουσι, τὰ πρόσω μὲν σύφουσαι, ὄκως ἐς παλίῤῥοιαν ἴωσιν αἱ ὗλαι· ἔρια τ' ὤν πιναρὰ ξὺν ὑσσώπῳ δευθέντα οἴνῳ καὶ ἀλείφατι τῷ ἀπὸ τῆς ἐλαίης τῆς ὄμφακος. ἀτὰρ καὶ τὰ ἐπιπλάσματα ἴκελα τῇ τέγξι, φοίνικες ἐν οἴνῳ δεδευμένοι, λεῖοι ξὺν ῥόδοισι τοῖσι πετάλοισι. ὡς δὲ γλίσχρον τε καὶ μαλακὸν ἔῃ τὸ ἐπίπλασμα, καὶ ἄλφιτον ἔστω, ἢ λίνου σπέρμα, καὶ μέλι, καὶ ἔλαιον, ἐς τὴν ἁπάντων μίξιν· ἢν δὲ ἐς πύησιν τρέπηται, τοῖσι θερμοῖσι χρέεσθαι, οἷσπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἑτέρης συνάγχης. τῆλις ὧν ἔστω τὸ ἄλφιτον, καὶ μάννα, καὶ ῥητίνη τὰ τηκτὰ, καὶ πολὺ κόμμι ἐμπασσέσθω, καὶ πυρίη θερμὴ σπόγγοισι δάφνης τοῦ καρποῦ καὶ ὑσσώπου ἑψήματι· ἐς δὲ ἐμπύησιν δυνατώτατον, πελιάδων ἢ κυνῶν κόπρον προσεπιπάσσειν λεπτὴν ἀπὸ κρησέρης· διακλύσματα δὲ, μελίκρητον ξὺν φακῆς, ἢ ὑσσώπου ἑψήματι, ἢ ῥόδων, ἢ φοινίκων, ἢ ὁμοῦ πάντων. ἐγχρίειν δὲ τὸ στόμα πᾶν μέχρι τῆς ἔσω φάρυγγος, ἁπλοῖσι μὲν χυλῷ μόρων, ῥοιῶν ὕδατι λεανθέντων, ἢ φοινίκων ἑψήμα-

τι· φαρμάκοισι δὲ, τῇ διὰ τῶν μόρων, ἢ καὶ τῇ βησασᾶ, καὶ
χυλῷ ῥοὸς, καὶ τῇ διὰ τῶν χελιδονίων. ἢν δὲ ἕλκεα ἐσχάρων
ἔωσι, διακλύσματα τάδε καὶ ἀνακογχυλισμοὶ, ὑσσώπου ἀ-
φεψήματι ἐν μελικρήτῳ, ἢ σύκων τῶν πιόνων ἐν ὕδατι, καὶ ἐπὶ
τοῖσδε ἄμυλος διηθεὶς ἐν μελικρήτῳ, ἢ πτισάνης χυλῷ, ἢ βρά-
γου· ἐπὶ δὲ τῆς μετὰ ξυμπτώσιος συνάγχης, ἔσωθεν ἔξω
ἄγειν πάντα, καὶ ὑγρὰ, καὶ θέρμην, καὶ σάρκα πᾶσαν, ὡς ἐξογκέῃ
ἔξω τὸ πᾶν. ἔστωσαν οὖν θερμαὶ αἱ τέγξιες, ξὺν πηγάνῳ καὶ
ἀνήθῳ ἐμπασσομένου νίτρου, καὶ ἐπιπλάσματα ξὺν τουτέοισι
τὰ πρόσθεν. ἀγαθὸν δὲ κηρωτὴ σὺν νίτρῳ καὶ σινήπι τιθέναι
ἐς θερμασίην. θερμασίη γὰρ ἡ ἐς τὰ ἔξω, τὰ τοιάδε ἰῆται. ἀτὰρ
ἢ δὲ ἐξογκέει ἐς τὸν αὐχένα· ὄγκος δὲ περὶ τὴν εὐθυμονίης ῥύεται
ἐπαιωρεύμενος ἔξω· εἴσω δὲ τοῖσι συναγχικοῖσι ὀλέθριον κα-
κόν· ὁκόσοι γὰρ ὑπ᾽ εὐλαβίης τῆς ἐπὶ τῆς συνάγχης πνιγὸς τὴν
ἀρτηρίην ἔταμον ἐς ἀναπνοὴν, οὔμοι δοκέουσι πείρῃ τὸ πρῆ-
γμα πιστώσασθαι. ἥ τε γὰρ θερμασίη τῆς φλεγμασίης μέζων
ἐκ τοῦ τρώματος γίγνεται, καὶ προστιμωρέει τῇ πνιγὶ, καὶ βήσ-
σουσι· ἢν δὲ καὶ ὅπως ἐκφύγωσι τόνδε τὸν κίνδυνον, οὐ ξυνά-
γεται τοῦ τρώματος τὰ χείλεα. ἄμφω γὰρ χονδρώδεα καὶ ἀξύμ-
φυτα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ κιονίδα παθῶν, κεφ. η.

Τῶν παθέων ὁκόσα ἀμφὶ τὴν κιονίδα γίγνεται, τὰ μὲν
ὑποτάμνειν χρὴ, ἀλλ᾽ οὐ τοῦ παρεόντος λόγου ἡ τῶνδε χει-
ρουργίη· τὰ δὲ ὡς ὀξέα ἰῆσθαι. ῥηιδίως γὰρ πνίγει, καὶ διεπνοίῃ
ξυνὰ τουτέων κλείνει. τοιάδε μέν τοι ἐστὶ, ἣν καλέομεν σταφυ-
λήν τε καὶ κιονίδα. ἄμφω γὰρ ξὺν φλεγμασίῃ καὶ πάχεϊ καὶ
μήκεϊ ξυνίστανται, ὡς ἐς τὴν ἀρτηρίην ἐκκρεμέα γίγνεσθαι,

ἴσῳ μὲν πάχεϊ, καὶ μήκεϊ ξυνίστανται, ὡς ἐς τὴν ἀρτη-
ρίην ἐκκρεμέα γίγνεσθαι, ἴσῳ μὲν πάχεϊ ἀπὸ τῆς βάσιος
μέσφι ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ὁ κίων· ἀνίσῳ δὲ, ἡ σταφυλή.
τῆσδε γὰρ ἰσχνὴ μὲν ἡ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ βάσις· ἐς δὲ τὸ ἄκρον
στρογγύλη καὶ παχεῖα, ξὺν ἐρυθήματι ἢ πελιδνώσει. τῇδε καὶ
σταφυλὴν ἐπίκλησιν ἔσχηκε τὸ πάθος. τοῖσι ὦν χρὴ ὠκέως ἀ-
ρήγειν. ὤκιστος γὰρ ὁ ἀπὸ πνιγὸς ὄλεθρος. ἢν μὲν ὦν νεηνίαι οἱ πε
πονθότες ἔωσι, τάμνειν τὴν ἐπ᾽ ἀγκῶνι φλέβα, ἠδ᾽ ἀ-
θρόον κενοῦν μέζονι τῇ τομῇ. ὡς γὰρ ἀπ᾽ ἀγχόνης ἀπέλυσε
τῆς πνιγὸς ἡ τοιήδε ἀφαίρεσις· ἢν δὲ ὑποκλύζειν κλυσμῷ
πρηέϊ, ἔπειτα δὲ δριμέϊ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε, ἔστ᾽ ἂν ἑλκύσῃ τι
ἄνωθεν ἐς μετάστασιν. περιεκέσθωσαν δὲ καὶ δεσμοὶ σφίγγον-
τες ἄκροισι τοῖσι σκέλεσι ὑπὲρ σφυρὰ καὶ γούνατα, καὶ ὕπερθεν
καρπῶν καὶ πήχεων ἐς βραχίονας. εἰ δέ τι ἡ πνὶξ ἐπισπέρ-
χοι, σικύην ἐπὶ τὸ ἰνίον, ἠδὲ ἐς τὸν θώρηκα προσβάλλειν,
καὶ τουτέων ἐντάμνειν τινὰ, πρήσσειν τε ἅπαντα, ὁκόσα μοι
ἐν τῇ συνάγχῃ λέλεκται. οὗτος γὰρ ἀμφοῖν ὀλέθρου τρόπος·
ἀλλὰ καὶ τοῖσι ἐς τὸ στόμα φαρμάκοισι τοῖσι αὐτέοισι χρέε-
σθαι, καὶ σύψεσι, καὶ μαλθακτηρίοις, καὶ πυρίῃ τῇ ἔξωθεν, καὶ
ἐπιπλάσμασι, καὶ ἐς τὸ στόμα ἐγχρίσμασι. περὶ δὲ τὸν κίονα
ἢ τὴν σταφυλὴν ἔστω στύμμα, ῥοὸς χυλὸς, μίσυ τι ἢ ὕδατι λυ
θεῖσα ἀκακία, ὑποκυστὶς, γῆ σαμίη, ἢ λημνίη, ἢ σινωπὶς,
ἠδὲ ὀμφάκιον· ἢν δὲ ἑλκώδης ἔῃ, κόμμι καὶ ἄμυλον δευθέν-
τα ῥόδων ἢ φοινίκων ἀφεψήματι, ἢ πτισάνης ἢ τράγου χυ-
λός· ἐπὶ δὲ τοῦ κίονος ἔστω πλέον τι τῶν εὐτονωτέρων, διὰ σμύρ
νης τε καὶ κόστου, καὶ κυπέρου. ἀνέχεται γὰρ τόδε τῶν δριμέων ὁ κίων·
ἢν δὲ ἔμπυος ὅδε ὁ χῶρος γίνηται μετεξετέροισι, ἠδὲ τὰ τῆς
ὑπερώης ὀστέα ἐφθάρη, καὶ ἐς μακρὸν φθίνοντες τὸν βίον ἐπι
λαύουσι. τῶν δὲ μέντοι τὰ ἄκεα ἑτέρωθι λελέξεται.

ΘΕΡΑ-

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ φάρυγγα λοιμικῶν παθῶν, κεφ. θ.

ΠΗ μὲν ξυνὴ καὶ τῶνδε πρὸς τἄλλα πάθεα τὰ ἐν τοῖσι παρισθμίοισι ἰητρείη, τῇδε δὲ ἰδίη. ἐπὶ φλεγμασίῃ καὶ ἀγχόνῃ, κλυσμοὶ, φλεβοτομίη, λέγξιες, ἐπιπλάσιες, πυρίη, διάδεσμοι, συκίη, πάντα ταυτά· χρίσιες δὲ φαρμάκων δυνατωτέρων· οὐ γὰρ ἀτρεμέει τὰ ἕλκεα, οὐδὲ ἐσχάραι γίγνονται ἐπιπολῆς· ἀλλὰ κἢν ἰχὼρ ἀπὸ τουτέων εἴσω σάξῃ, ὤκιστα μὲν ἑλκοῦται τὰ μέρη, κἢν ἀσινέα ᾖ· ὤκιστα δὲ εἰς τὸ εἴσω νέμεται καὶ κτείνει. πυρὶ μὲν ὦν καίειν τὸ πάθος ἀρωγὸν, ἀλλ' ἀξύνετον διὰ τὸν ἰσθμόν· φαρμάκοισι δὲ πυρὶ ἰκέλοισι χρέεσθαι, ἔς τε τὴν ἐπίσχεσιν τῆς νεμήσιος, ἀτὰρ ἠδὲ ἐς τὴν τῶν ἐσχαρέων ἔκπτωσιν. ἔστι δὲ στυπτηρίη ξὺν μέλιτι, κηκὶς, βαλαύστιον, ξηρὰ ξὺν μελικρήτῳ. τοῖσι δὲ αὐτοῖς καὶ ἐμφυσῆν καλάμῳ, ἢ πτίλῳ, ἢ καυλῷ παχεῖ, καὶ ἐπιμήκεϊ, ὡς τῶν ἑλκέων θιγγάνειν τὰ φάρμακα. ἄριστον δὲ καὶ χαλκῖτις ὀπτὴ, ξὺν καδμίῃ λείη ξὺν ὄξεϊ· ἔστω δὲ μοίρης διπλάσιον τῆς καδμίης, καὶ ῥίον ἢ ῥίζα ξὺν τινὶ ὑγρῷ. φυλάσσεσθαι δὲ χρὴ τῶνδε τὰς ἐπιθλίψιας. ὑγραίνει γὰρ τὰ ἕλκεα, καὶ ἐπὶ μᾶλλον νέμεται. χρὴ ὦν πτερῷ τὰ ξηρὰ καταπάσσειν· τὰ δὲ ὑγρὰ, ὑγρότατα ποιέοντα, ἐς τὸν γαργαρεῶνα ἐγχέειν· ἢν δὲ αἱ ἐσχάραι ἤδη τε ἀπολύωνται, τὰ δὲ ἕλκεα ἐρυθρὰ γίγνηται, κίνδυνος τότε μάλιστα σπασμοῦ. ἐπιξηραίνεται γὰρ ὡς ἐπίπαν τὰ ἕλκεα, καὶ τοῖσι δὲ τὰ νεῦρα ξυντείνεται. χρὴ ὦν γάλακτι ξὺν ἀμύλῳ, καὶ χυλῷ πτισάνης, ἢ τράγου, ἢ λίνου σπέρματι, ἢ τήλιος μαλθάσσειν καὶ ὑγραίνειν. μελεδεπέροισι δὲ καὶ ἢν κιονὶς διεβρώθη, μέχρις ὀστέου τοῦ τῆς ὑπερῴης, καὶ τὰ παρίσθμια ἄχρι βάσιος καὶ ἐπιγλωττίδος, καὶ ἐπὶ τῇ ὠτειλῇ καταπίνειν, οὔτε στερεὸν, οὔτε ὑγρὸν ἠδύναντο. ἀλλὰ καὶ τὸ ποτὸν ἀνακο-

πνεύμων, ἀπέπνιγέ κοτε τὸν ἄνθρωπον λιμῷ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΛΕΥΡΙΤΙΔΟΣ, κεφ. ι.

ΟΥκ ἀμβολῆς καιρὸς ἐν πλευριτικοῖσι, οὐδ' ὑπερθέσιος, ἢ μεγάλης ἰητρείης· ὅ, τε γὰρ πυρετὸς κάτοξυς ἐών, ἐς ὄλεθρον ὁρμᾷ· ἥ τε ὀδύνη τοῦ ὑποζωκότος, ξυνεπείγει ἐπὶ τὸ κάκιον· ἀτὰρ καὶ βῆχες κλονέουσαι τὸν θώρηκα καὶ τὴν κεφαλήν, ὑπολύουσι τὰς δυνάμιας. μάλιστα μὲν ὦν αὐτῆμαρ φλέβα τάμνειν· ἢν δὲ ἀπὸ πλήσιος σίτων καὶ ποτῶν ἔῃ, ἐπ' ἀσιτίης μίην ἡμέρην φυλάξαντα, ἀφαιρέειν ὑπ' ἀγκῶνος τῆς ἐν τῷ κοίλῳ φλεβός, τοῦ μὴ κατ' ἶξιν τῇσι ἑτέρῃσι πλευρῇσι. κρέσσον γὰρ ἀπωτάτω ἄγειν. τὸ δὲ πλῆθος, μὴ μέχρι λειποθυμίης. περιπνευμονίην γὰρ ἐπιφοιτῆσαι κίνδυνος, ἢν τὸ σῶμα ἐπιψυχθέν, τὴν ψυχὴν ἐκλείπῃ. εἴσω γὰρ τὰ ὑγρὰ ξυνθέει, τῆς ἐκτὸς ἀφαιρεθέντα θέρμης τε καὶ τάσιος. πνεύμων δὲ μανός τε καὶ θερμός, καὶ ἐς ὁλκὴν δυνατώτατος· πλευρῶν δὲ γειτόνημα, πνεύμων, καὶ κοινωνὸς ἀλγέων· ἀτὰρ καὶ αἱ τοῦδε διαδέξιες, οὐ μάλα περιγίγνονται. περιεστηκυῖα δὲ πλευρῖτις ἀπὸ περιπνευμονίης, εὐηθέστερον. χρὴ ὦν ἐπὶ ξυμμέτρῳ τῇ ῥοῇ τοῦ αἵματος μεσηγὺ τὸν ἄνθρωπον ξυλλάξαντα, αὖθις ἀφαιρέειν· εἰ μὲν εὖ ἔχοι, αὐτῆμαρ τῆς ἐπανέσιος μακρῆς γιγνομένης· ἢν δὲ μή, τῆς ὑστέρης· ἢν δὲ μηδὲ ὁ πυρετὸς ἐνδιδῷ· τὰ πολλὰ γὰρ μίην ἡμέρην ὁ πυρετὸς ἴσχει τε καὶ αὔξει· τῇ τρίτῃ ἐν τῇ δευτέρῃ ἐπανέσει ἀφαιρέειν, τῇπερ καὶ τὰ περιοδεύματα οἰστέον, λιπαρῶς μὲν χρίσαντα ὅλον τὸν ἄνθρωπον· ἐπὶ δὲ τῇ πλευρῇ καὶ ἔλαιον θέντα μαλθακὸν ξὺν ἀλείφατι θερμῷ, πηγάνου, ἢ ἀνήθου ἀφεψήματος· καταιονεῖν δὲ τὸ πλευρὸν εὖ μάλα προσηνέως· μετεξετέροισι δὲ καὶ τὸ ἄλγημα, καὶ ἡ

φλεγμασίην ἐξώκειλε, ὡς δοκέειν τὴν τῆδε τὸ πάθος εἶναι· τόδε δ' ἐστὶ τῶν ἔνδον αὔξησις. τροφῆς δὲ νῦν ὡς ἀμφὶ πάσης ἰητρείης ἔστω λόγος, ὡς μηδὲν ἐς ἁμαρτωλὴν εἴη. ἐν τροφῇ γὰρ κείσεται τὰ φάρμακα· ἀτὰρ καὶ τὰ φάρμακα ἐν τροφῇ. γένεϊ μὲν ὦν θερμὴ καὶ ὑγρὴ, ἥδε λείη τε ὁμαλὴ, σμηγματώδης, διαλυτικὴ, λῦσαι, λεπτῦναι φλέγμα δυναμένη. σιτίων μὲν ὦν ἁπάντων πτισάνη προκεκρίσθω· ἐν ἀρχῇ μὲν εἰς χυλὸν διηθημένη, ὡς τὸ στερεὸν αὐτέης διακεκρίσθαι, ξὺν μέλιτι πεπονημένη μοῦνον· πτισάνης δὲ τὰ ξυνήθεα ἐς ἡδονὴν καὶ ποικιλίην φάρμακα, ἀπέστω. νῦν γὰρ ἀρκεῖ ὁ χυλὸς μοῦνος· ἱκανὴ μὲν ὑγρῆναι τε θερμῆναι· δυνατὴ δὲ λῦσαι φλέγμα, καὶ σμῆξαι· ἄνω δὲ ἀνάγειν μὲν ἀπόνως, ὁκόσα ἀνάγεσθαι χρή· ὑπάγειν δὲ ῥηϊδίως τὴν κοιλίην. προσηνὲς δὲ τὸ λεῖον αὐτῆς, καὶ ἐς κατάποσιν εὔκολον· ἀτὰρ καὶ τὸ γλίσχρασμα θερμασίας πραΰνει, ὑμένας καθαίρει, πεπαίνει βῆχας, πάντα μαλθάσσει. αἱ δὲ κριθῆς ἔασι ἀρεταί. δευτέρην δὲ χώρην ἔχουσι οἱ χόνδροι, ὀλίγουσι τοῖσι τῆς πτισάνης ἀγαθοὶ καὶ ἄριστοι ἐόντες. τὸ γλίσχρασμα γὰρ, τὸ λεῖον, τὸ προσηνὲς ἐς κατάποσιν ξυνόν· τὰ δ' ἄλλα πάντα μείοις. πεποιήσθωσαν δὲ καὶ οἵδε ἁπλοῖ ξὺν μέλιτι μούνῳ. ἀγαθοὶ δὲ καὶ τράγοι. κακίων δ' ἐπ' αὐτοῖσι ὄρυζα ξηρῆναι, ῥηχῶσαι, ἐπίσχεσιν, κάθαρσιν πλευρῶν μᾶλλον ἢ ἐρῆσαι· ἄριστος δὲ τε ἄρτος ξηρὸς κοπεὶς, κρησέρῃ σεσησμένος, εὔκριτος, εὔπεπτος, ξὺν μελικρήτῳ διαρκὴς τροφή. ἢν δὲ ἤδη μὲν προήκῃ ἡ νοῦσος, πρὸς δὲ τὰ σιτία ἀπηυδήκῃ ὥνθρωπος, πτισάνη μὲν ἐκ κριθῆς διδόσθω, λείη, καθεφθός· ἔνθεν δὲ ἔσω, καὶ ἅλες πτισάνης τὰ ὄψα, καὶ ἔλαιον λεπτὸν, ἄπιον, ἄγλισχρον, ἀβήχωτον· κρέσσον δὲ ξὺν τῇ πτισάνῃ, ὡς μὴ πολλὸν τοῦ ἐλαίου ἑψῆν. καὶ γὰρ πίον ἴσχει τὸ ῥόφημα, καὶ τὴν κακίην τὸ ἔλαιον ὄλλυσι. οὐδὲ γὰρ ἐμφανὲς ἐπιγίγνεται τῇ πτισάνῃ ἑψῆσι εἰς τὸν χυλὸν ἀναποθέν. ἔστω δὲ καὶ πράσον ξὺν τῇ κόμῃ, τε ἀμύγ-

ἀλλὰ πικρὰ ξὺν τῷ χολώδει ἐμέσματι. εὔπνοόν τε γὰρ καὶ φαρμακῶδες ὑπὸ τῶνδε γίγνεται, καὶ τὰ περισσὰ βρωθῆναι ὑπὸ τοῦ χυλοῦ ὀνησιφόρα τε ἥδιστα. ἤδη δὲ καὶ ὠῶν καιρὸς διὰ χύλων. ἢν δὲ ὑγρὴ τε πολλὴ ἀναγωγὴ ἔῃ, θείου τοῦ ἀπύρου ἐμπασσέσθω καὶ νίτρου. ἄριστον δὲ τῶν ἀρτιτόκων ὠῶν δοθῆναι ἐκ πυρὸς ἀπύρων. ἀπὸ γὰρ τῆς μητέρος ἡ θέρμη, ὑγροτέρη μὲν τοῦ πυρὸς, οἰκειοτέρη δὲ τῷ νοσέοντι, ὅκως ἐκ ζώου ζώῳ. ἢν δὲ φλέγμα κολλῶδες ἔῃ καὶ γλίσχρον, ἐς τὰ ὠὰ ἔλαιον ἐγχέειν, τε ῥητίνης τῆς ξηρῆς τῆς ἀπὸ πίτυος ἐμπάσσειν, ὅκως τὸ θεῖον κρέσσον εἴη, τε τῆς ἀπὸ τερμίνθου δὲ τήξαντα. τε πέπερι ὀνήϊστον, καὶ ἐν ὠοῖς καὶ ἐν πτισάνῃ, καὶ ἅπασι τοῖσι ἐδέσμασι, καὶ ὁκόσα πέπερι ξυνῳδά. κρεῶν ἀκρόποδες ἐν χυλοῖσι τακεροὶ, τέλειαι, ἀλεκτοροειδέες ἑφθαὶ συῶν ἐγκέφαλοι, ὀπτοὶ μὲν σὺν τῷ ἐπιπλόῳ· αὐτοὶ δὲ τευτέου, ἄκνισοι. ἢν δ' ἀκέρχνος ἔῃ, δοτέον τε θαλασσίων, ἢ πετραίων, ὅ,τι ἂν ἄριστον ἡ χώρη φέρῃ. ὡς δὲ μὴ ἁμαρτάνῃ ἐπιθυμίῃ, μηδὲ σμύχηται ἐν τῇ λεπτῇ διαίτῃ ὁ νοσέων, χαρίζεσθαι ὀπώρης μήλων ἑφθῶν, ἐν ὕδατι ἢ μελικρήτῳ ἢ στέατι ὀπτῶν. ἀφαιρέειν δὲ χρὴ τοῦ λέπεος, τε τῶν ἐντὸς τρηχέων ξὺν τοῖσι σπέρμασι· ἐφ' ὥρης δὲ καὶ σύκων. ἀτὰρ καὶ σταφυλῆς δοτέον, ὁκόσον ἂν ᾖ ἀβλαβὴς ἡ ὀπώρη, ἀλλὰ τε ὀνήϊστος. ἀμφὶ μὲν ὦν τροφῆς, τάδε· ἐπὶ δὲ τῷ πλευρῷ κέεσθαι χρὴ ἔρια θυμιηθέντα θείῳ, λίπαϊ δεδευμένα, ἔνθα ἄνηθον ἕψηται ἢ πήγανον· ξυνεχὲς δὲ τουτέοισι τὸ πλευρὸν καταιονέειν, ἠδὲ ἐπιπλάττειν περὶ τῆς προσάρσιος πρὸς τοῖσι ξυνήθεσι πλάσμασι, μελίλωτον ἑψηθὲν ξὺν μελικρήτῳ, ξυμμίσγοντα μήκωνος τῆς σαρκὸς ἀνεψημένης, καὶ μάννης ἄλφιτον ἐμπάσσειν· ἢν δὲ ὑγροτέρη ἡ ἀναγωγὴ καὶ πολλὴ, αἴρης ἄλφιτον, ἢ ἐρυσίμου ξυμμίσγειν, καὶ νίτρον ἐμπάσσειν· ἢν δὲ μῆκος ἤδη τῆς νούσου γίγνηται, καὶ τῆς ὀδύνης ἐγκεομένης, καὶ ὑγρῆς καθάρσιος γιγνομένης, ἔμπυον μὲν ἐλπὶς τὸν ἄνθρωπον ἔσεσθαι· σίνηπι δὲ ξυμ-

μίσγειν καὶ κέγχρυς τοῖσι ἐπιπλάσμασι. ἢν δὲ καὶ ψυχρῶν τῶν
τόπων εἴσωθεν τοῖσι κάμνουσι αἴσθησις γίγνηται, ὄξος παρα-
χέειν. χρὴ δὲ ἐνεργὸν ποιέεσθαι ἐς πολλὸν τὴν θερμασίην τῶν
ἐπιπλασμάτων διαρκέειν. κρέσσων γὰρ ἤδη καὶ ἡ θέρμη τῆς
τῶν ἐπιπλασμάτων νεωχμώσιος. ἔστωσαν ὦν θάλψιες ἐν
κυρβασίῃσι διὰ εἰδῶν, κέγχρου, λίπαος θερμοῦ τοῦ ἐν κύστεσι.
κοῦφον δ' ἔστω πᾶν μηχάνημα πυρίης, ὡς μὴ τὰ ἄχθεα
πρὸς τῷ πόνῳ, πόνον ἐνδιδοῖ. τοῖσδε μέντοι καὶ ἐπὶ τῇ τροφῇ
χρέεσθαι, ἢν ξυνεπείγῃ τὸ ἄλγος. ἤδη δὲ ἐπὶ τοῖσδε καὶ σικύ-
ης καιρὸς γίγνοιτο· ἄριστος δὲ ὁ μετὰ ἑβδόμην· πρόσθεν δὲ, μὴ
ξυνεπειχθείης. οὐ γὰρ εὐήθεες αἱ νοῦσοι, ὁκόσαι περὶ ἑβδό-
μης ἀπαιτέουσι σικύην. ἔστω δὲ μεγάλη, εὐρεῖα πάντη, ἀμ-
φιλαβεῖν τὸ ἀγγεῖον χωρεῖον ἱκανή. οὐ γὰρ εἴσω ἐνδιδοῖ τὸ ἄλγος, ἀλλ'
εἰς εὖρος κέχυται. ἔστω δὲ καὶ ἡ ὑπὸ τῇ σικύῃ φλὸξ πολλή.
ὡς μὴ μοῦνον ἑλκύσαι, ἀλλὰ καὶ διεῖναι περὶ τῆς ἀποσβέ-
σιος τοῦ πυρὸς, καὶ μετὰ τὴν ἀπόσβεσιν ἀποσχάσαντα, ἀφαιρέειν
αἷμα, ὁκόσον ἂν ἡ δύναμις παρέῃ. πολλὸν δ' ἔστω πλέον ἢ εἰ
ἀπ' ἄλλης προφάσιος ἀπὸ τῶν ὑποχονδρίων ἀφαιρέοις αἷμα.
ἐπιδηλοτάτη γὰρ ἐπὶ τῶν πλευριτικῶν ἡ ἀπὸ σικύης ὠφέ-
λεια· ἅλες δὲ ἢ νίτρον ἐπὶ τοῖσι σχάσεσι, δηκτικὸν μὲν καὶ ἀλγεινὸν,
ὑγιεινὸν δέ. ἀλλὰ ξυντεκμαίρεσθαι τὰς δυνάμιας, καὶ τοῦ ἀν-
θρώπου τὸν τρόπον. ἢν γὰρ ἀλκήεις τὴν ψυχὴν καὶ καρτερὸς
ἔῃ, ἐμπάσσειν τῶν ἁλῶν, μὴ αὐτοῖσι τοῖσι ἕλκεσι ὡς αὐτέων
ψαύειν, τῇ δὲ ὀθόνῃ ἐπιπάσσειν δεδευμένῃ τῷ λίπαϊ, ἡ δὲ ἐπιπε-
πάσθω τῷ χωρίῳ. οἱ γὰρ ἐκ τῆς συντήξιος ἰχῶρες, τῶν ἁλῶν
εἰσὶ ἀδηκτότεροι. πολλὸν δὲ τοῦ λίπαος καταιονέειν χρὴ, ὅκως
τῷ προσηνεῖ τοῦδε ἀμβλύνῃ τὸ ἄλγος τῆς δήξιος. δευτέρῃ δὲ
ἡμέρῃ, ἄριστον τὴν σικύην προσβάλλειν, ὡς ἐκ τῶν τρωμά-
των ἕλκηταί τις λεπτὸς ἰχώρ. τόδε, πολλὸν μὲν τῆς ἐπιπρόσθεν
σικύης ὀνησιμώτερον· πολλὸν δὲ τῆς δυνάμιος φυλακτικώτερον.

τερον. οὐ γὰρ αἷμα, ἢ τροφὴ, ἀλλὰ ἰχὼρ ἐκρέει. καὶ τάδε μέν-
τοι προσδιακρινήσας ἀμφὶ τῆς δυνάμιος τηρήσειν. τῇ τρίτῃ δὲ
κηρωτὴν ξὺν τῷ κυπρίνῳ καὶ πηγανίνῳ ἐπιθέναι. ἢν δὲ ἔτι καθάρ-
σιος τὰ πτύελα δέηται, τοῖσι κηρώμασι ῥητίνης ξυντήκειν, ἢ
τοῦ θείου τοῦ ἀπύρου ξυμμίσγειν· καὶ αὖτις πυρίην τὸ χωρίον
ἔχειν. ὡς τρόπος δὲ σικύης, ἔχειν ὧν χρὴ κεραμεοῦν κοῦφον
ἁρμόζον τῇ πλευρῇ, εὐρὺ, ἢ τὸ χάλκεον, πρηνὲς ἐπὶ τὰ χεί-
λεα ἀμφιθεῖναι τοῖσι ἀγγέοισι· ὑποτιθέναι δὲ φλόγα με-
γάλην ξὺν λίπαϊ, ὅκως ζῶσα ἐς πολλὸν διαρκέῃ χρόνον· μὴ
προσσφίγγειν δὲ τὰ χείλεα πρὸς τῇ σαρκὶ, ἀλλ' ἐς διαπνοὴν
διαδοχῆς τι ἔστω, ὡς μὴ διασβεσθείη τῇ πνιγί· ἐς πολλὸν δὲ
ἐξάπτεσθαι ἔνι. ἡ γὰρ ἔνδον ἐκείνου θέρμη, ἄριστον μὲν πυρί-
ημα, ἀγαθὴ δὲ προσέκλησις ἱδρώτων. χρὴ δὲ μηδὲ τὴν κάτω
ἐντρέπειν ὑποφορὴν, ἀνδράσι μὲν ἐς τὸ ἔντερον πηγάνινον ἔ-
λαιον ἐγχέοντα· γυναιξὶ δὲ, καὶ ἐς ὑστέρην· διηνεκέα δὲ τὰ
πινόμενα καὶ καταποτὰ ἔστω, μελίκρητον ξὺν τῷ πηγανίνῳ, καὶ
χυλῷ πτισάνης ἢν ξυνεχὲς βήσσῃ, ὡς ἐν τροφῇ φάρμακον· ἢν
δὲ μὴ τροφῆς καιρὸς ἔῃ, ἔστω δή τι καὶ τῶν ποικίλων πινέειν
ξὺν μέλιτι ἑψηθὲν ἐς σύστασιν. τὰς δὲ χρὴ σφαίρας μέγεθος
ὅσον κυάμου, στρογγύλας οὔσας διδόναι ὑπὸ τὴν γλῶτταν ἔχειν
διαφέροντα τῇδε κἀκεῖσε, ὡς μὴ καταποτὸν, ἀλλὰ τηκτὸν ἔῃ.
προσηνὲς δὲ καὶ τὸ διὰ τῆς μήκωνος ξὺν μέλιτι καὶ μελιλώ-
τῳ φάρμακον λεῖον καὶ ὑπνικόν. τάδε μέντοι καὶ περὶ τῆς ἄρ-
σιος, καὶ ἐπ' αὐτὴν, καὶ ἐπὶ τῷ ὕπνῳ διδόναι· ἀσίτῳ δὲ, τὰ
φαρμακώδεα, κνίδης καὶ λίνου τοῦ σπέρματος, καὶ ἀμύλου, καὶ
κώνου τοῦ κοκκάλου λείου ἑκάστου κύαθον, καὶ ἀμυγδάλων
τῶν πικρῶν πέντε καὶ εἴκοσι τὸν ἀριθμόν· τόσοι δὲ καὶ πεπέριος
κόκκοι. φωχθέντα δὲ χρὴ λεῖα μέλιτι ἐς αὖ ἔκλειγμα φυρῆν·
τῶν δόσις μυστλὴ μίη. ἢν δὲ ὑγρὰ καὶ ἄπεπτα ἀνάγῃ, σμύρ-
νης ὁλκῆς < δύο· κρόκου μίη, πεπέριος κόκκοι δεκαπέν-

τε, μέλιτι φυρῆσαι λίτρα μίη. τόδε μέντοι ἤδη τὸ φάρμακον, καὶ περὶ τῆς ἄρσιος δοτέον μυστίλης ἥμισυ. ἀγαθὸν τόδε ἐπὶ τοῖσι χρονίζουσι, ἀτὰρ καὶ ὀξύμελι διδόναι χρή, ἢν δύσπνοια ξυνεπείγῃ. ψυχρὸν δὲ ὕδωρ ὁκόσοι τῶν ἰητρῶν τοῖσι πλευριτικοῖσι ἔδοσαν, οὔτε ὁκοίῳ λόγῳ ξυμβαλέειν ἔχω, οὔτε τῇ πείρῃ πιστώσασθαι. εἰ γάρ τινος ἀπὸ ψυχροῦ διηλλάξαντο τὸν κίνδυνον, οἵδε μοι οὐκ ἐδόκεον εἶναι πλευριτικοί, ἀλλὰ καὶ τοῖσι παλαιοτέροισι ἰητροῖσι ἰδέη τις ξυνδρομῆς πλευρῖτις ἐκικλήσκετο, χολῆς ἐκκρίσιος * ἐὼν ξὺν πόνῳ πλευροῦ ἐπὶ σμικρῷ πυρετῷ, ἢ καὶ ἄνευ πυρετοῦ. τόδε μέντοι τὸ πάθος, οὔνομα μὲν πλευρίτιδος, τὸ δὲ χρῆμα οὐκ ἴσχει· ἀλλὰ καὶ πνεῦμά κοτε ξυνίσταται ἐν πλευρῇ, δίψαν ἐνδιδοῖ, καὶ ὀδύνην πονηρήν, μαλθακήν τε θέρμην· καὶ τόδε ἐκάλεσαν ἄνδρες ἄϊδριες πλευρῖτιν. ἐπὶ τῶνδε ὧν ὕδωρ ψυχρὸν ἄκος ἂν γίγνοιτο εὐτυχίῃ τοῦ χεομένου· ἐσβέσθη μὲν ἂν τὸ δίψος, ἡ δὲ χολὴ καὶ τὸ πνεῦμα ὑπηλάθη, καὶ διέπνευσε τὸ ἄλγος καὶ ἡ θέρμη· ἐπὶ δὲ φλεγμασίῃ πλευροῦ, καὶ τοῦ ὑπεζωκότος τρώσι, οὐ μόνον ὕδωρ ψυχρόν, ἀλλὰ καὶ ἀναπνοὴ ψυχρή, κακόν. ἢν ὦν ἐκ τῆς περιόδου ἐνδείης περιγίγνωνται οἱ πλευριτικοί, ἔπειτα δὲ βραχέα βήσσωσι, καὶ θέρμη ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἴσχῃ, σπεύδειν χρὴ διαλύειν τάδε· ἢ γὰρ ὑποστροφὰς ποιέει τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα, ἢ ἐς ἐμπύησιν τρέπεται.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,
ὀξέων νούσων θεραπευτικὸν βιβλίον δεύτερον.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΝΕΥΜΟΝΙΗΣ, κεφ. α.

Κάρτα ὀξὺ καὶ ἐπίκαιρον κακὸν φλεγμασίη καὶ πρῆσις τοῦ πνεύμονος, ἐφ' οἷσι πνὶξ ὀλιγοχρονίη. χρὴ ὦν ἀντίξοα, ἠδ' ὠκέα ἔμμεναι τὰ ἀλεξήματα. τάμνειν αὐτίκα τὰς ἐπ' ἀγκῶνι φλέβας· εἶτ' ἄμφω ἅμα ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μᾶλλον, ἢ ἐκ μιῆς μέζονος· ὡς ἀφ' ἑκατέρης τῆς χώρης τοῦ πνεύμονος ἡ ἀντίσπασις τῶν ὑγρῶν ἔῃ, μὴ μέσφι λειποθυμίης. προστιμωρέει γὰρ τῇ πνιγὶ ἡ λειποψυχίη. ἀλλὰ κἢν σμικρὸν ἀναπνεύσωσι, ἐπισχόντα

χρὴ τὴν ῥοὴν αὖθις ἀφαιρέειν. ἢν γὰρ ἐξ αἵματος αἱ περιφράξιες ἔωσι, αὐτὴν τὴν αἰτίην ἡ φλεβοτομίη ἄγει· ἤν τε φλέγμα, ἢ ἀφρὸς, ἤ τι ἄλλο τῶν ὑγρῶν περιήσῃ, αἱ τῶν φλεβῶν κενώσιες εὐρυτέρην τὴν τοῦ πνεύμονος ποιέουσι χώρην ἐς δίοδον τῆς ἀναπνοῆς. χρὴ δὲ καὶ κάτω ἄγειν ὑγρὰ καὶ φύσας, ἐπὶ μὲν φλεβοτομίης διαχρίοντα τὴν ἕδρην λίτρῳ, μέλιτι, πηγάνῳ, ῥητίνῃ τῇ ἀπὸ τῆς τερμίνθου τῇ ὑγρῇ· αὐτίκα δὲ τῆς φλεβοτομίης, εἰ μέζων ἡ κοίλωσις ἔοι, ὑποκλύζειν χυλοῖς δριμέσι, δῆσι μὲν πρὸς τῷ λίτρῳ· ἡ ῥητίνη δὲ τῆς τερμίνθου ξὺν τῷ μέλιτι· πήγανον δὲ ἐν τῷ ἐλαίῳ, καὶ ὕσσωπον ἐν τῷ ὕδατι ἑψηθέντα, καὶ κολοκύντης δὲ τῆς ἀγρίης αἱ σάρκες αἱ εἴσω ἑψηθεῖσαι ξὺν ὕδατι, ἄρισται· σικύαι κοῦφαι ἐς τὰ μετάφρενα καὶ τὸ νῶτον, καὶ τὰ ὑποχόνδρια πάντη ξύμφοροι. ἢν δέ πως ὁ θώρηξ εὔσαρκος ἔῃ, ὅκως μὴ ἀμφὶ τοῖσι ὀστέοισι τὸ δέρμα ἡ σικύη ἀμφιθλάσσοι ἐρείδουσα, καὶ τῷδε προσβάλλειν. ἢν γὰρ πάντη τοῦ σώματος τά τε ὑγρὰ ἐφέλκηται, καὶ τὸ πνεῦμα ἔξω ἐπαΐνηται, οἷσι γὰρ ὁ πνεύμων πνίγεται, ἀνάπνευσις ἂν γίγνοιτο τοῦ κακοῦ. πάντη γὰρ πολιορκέειν χρὴ τὴν περιπνευμονίην. ἀτὰρ μηδὲ τῶν διὰ στόματος ὠφελεόντων φαρμάκων ἀποφορῆν μηδέν. ἕλκει γὰρ ὁ πνεύμων καὶ ἐν ὑγιείῃ ὑγρὸν, καὶ ἢν νοσῇ. φαρμάκων διδόναι οὖν, ὁκόσα λεπτύνει τὰ ὑγρὰ ἐς διαπνοὴν, ἠδὲ ὀλισθηρὰ καὶ εὔροα ἐς ἀναγωγὴν τεύξει· πίνειν μὲν ἐς τάχος τῆς ὠφελείης, λίτρον ξὺν ὑσσώπου ἑψήματι, ἢ θύμον ξὺν ὄξεϊ, καὶ μέλιτι, ἢ σίνηπι ὑγρὸν ξὺν μελικρήτῳ· ἐμπάσσειν δὲ ἑκάστῳ καὶ τῆς ἴριδος τῆς ῥίζης, καὶ πεπέριος εὔτολμον· ἀτὰρ καὶ τάδε ξηρὰ σήσαντα ξὺν μέλιτι διδόναι. ἢν δὲ ἄυπνοι ἔωσι δι' ἡμέρης, ἠδὲ ἐγρηγόρωσι παννύχοι, δέος μὴ ὁ ἄνθρωπος μανῇ, καὶ ποικίλων φαρμάκων ὑπνωτικῶν χρέος, ἢν μή τι ἐνδιδῷ ἡ νοῦσος, ὅκως καὶ τὴν ταλαιπωρίην ὁ τῶν φαρμάκων καιρὸς δυνάσῃ. τὰ πολλὰ γὰρ γίγνεται καρώδεα. ἢν δὲ ἐν ἀκ-

μὴ τῆς πνιγὸς, καὶ ὑπὸ τῷ ὀλέθρῳ φάρμακον διδοὺς, θανά-
του αὖ εἴης παρὰ τοῖσι δημότῃσι αἴτιος. χρὴ δὲ καὶ τὰ σιτία
ἴκελα ἔμμεναι, δριμέα, λεπτὰ, διαλυτικὰ πάχεος, σμηγμα
τώδεα· λαχάνων πράσον, ἢ κορωνόπους, ἢ κνίδη, ἢ κράμβη ἐν
ὄξεϊ ἑψηθεῖσα· αὐστηρὸν δὲ, πτισάνης ὁ χυλὸς τῆς ὀριγάνου, ἢ
ὑσσώπου προσλαβὼν, ἢ δὲ πεπέριος, καὶ λίτρου πλεῖον αὖτε
τῶν ἁλῶν· χόνδροι ξὺν μελικρήτῳ καθεφθοί· ἄφυσα δὲ πάν-
τα ἐν τῇ ἑψήσει ἔστω. κακὸν γὰρ περιπνευμονικοῖσι φῦσαι. οἶνος
ποτὸν, ἢν ἄπυροι ἔωσι, μὴ πολλόν τι τῆς στύψιος ἔχων. πυκνωτι-
κὸν γὰρ σωμάτων ἡ στύψις. χρὴ δὲ τουτέοισι ἀραιοῦν μὲν τὰ μέ-
ρεα μᾶλλον· πολλὸν δὲ ἄχρι τὰ πτύελα· τὸ ξύμπαν δὲ, ὀλίγον
ἔστω ποτόν· πνεύμονι γὰρ τέγξις κακὸν, οὕνεκεν πνεύμων ἀπὸ
στομάχου ἕλκει καὶ κοιλίης. θώρηξ δὲ ἐσκεπάσθω εἰρίοισι ξὺν
λίπαϊ καὶ λίτρῳ, ἢ ἁλσί. ἄριστον δὲ χρῖσμα, τὸ διὰ τῆς λημνίστι-
δος. σίνηπι ξηρὸν, ξὺν κηρωτῇ ὑγρῇ, καὶ τὸ ξύμπαν ἔξω ἄχρι,
καὶ ὑγρὰ, ἐς θερμασίην, καὶ πνεῦμα. ἀρήγει δὲ ὄσφρησις δρι-
μέων, χρίσιες, ἄκρων δεσμός. τάδε μέντοι ποιέοντι, ἢν μὴ
εἴκῃ ἡ νοῦσος, ἀνέλπιστος ὁ ἄνθρωπος.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΙΜΑΤΟΣ ΑΝΑγωγῆς, κεφ. β.

ΠΑσαι δὲ ἐξ ἀναγωγῆς αἵματος οὐκ εὐήθεες, οὐ τοῦ τό-
που μούνου, ἢν ἐκ ῥήξιος ἢ διαβρώσιος, ἀλλὰ κἢν ἀραιώ-
σιος φέρῃ· οὐ δὴ ἢν ἀπὸ θώρηκος, ἢ πνεύμονος, ἢ στομάχου, ἢ
ἥπατος, τῶν κινδυνωδέων· ἀλλὰ κἢν ἀπὸ κεφαλῆς ἡ ἀσινε-
στέρη. αἵματος γὰρ ἡ φορή· αἷμα δὲ πάντων τροφή· πάντων δὲ
θέρμη, πάντων δὲ χροιή· καὶ φοβερὸν μὲν ἰδεῖν διὰ στόματος
ὁκωσοῦν ῥέον· κακὸν δὲ, ἤν τε ἀπὸ σπλάγχνου καιρίου· κά-
κιον δὲ, ἢν ἐκ ῥήξιος καὶ διαβρώσιος. χρὴ ὦν τὸν ἰητρὸν τοῦ πά-

θέος ξυνεπείγειν μᾶλλον ἀρήγοντα. καὶ πρὸ τοῦ μὲν ψυχρότερον αἱρέεσθαι ἠέρα ἐς ἀναπνοΐην, οἶκον ἐπίπεδον, κλίνην ἑδραίην ὅκως μηδὲν σείηται. ἐρεθιστικὸν γὰρ αἱ σείσιες. κοίτη δὲ στερεὴ, μὴ κάρτα εἴκουσα, μηδὲ βαθέη, ἄθερμος· ὄρθιον δὲ τὸ σχῆμα· ἡσυχίη λαλιῆς ἠδὲ ἀκουσμάτων· ψυχῆς ἀταραξίη, εὐθυμίη. πάγχυ δὲ τοῖσι τοιουτέοισι ξυνομαρτέει δυσελπιστίη. τίς γὰρ ἐμέων αἷμα, θάνατον οὐκ ὀῤῥωδέει. ἢν οὖν πολύαιμοι καὶ ἐπίφλεβοι ἔωσι, ἐπὶ πάσῃ ἰδέῃ ἀναγωγῆς τάμνειν φλέβα· ἤν τε γὰρ ἐκ ῥήξιος, ἢ διαβρώσιος, εὐάρμοστος φλεβοτομίη, ἤν τε ἐπ' ἀραιώσι, δέος μὴ ἀποῤῥήξῃ τὸ πλῆθος. τάμνειν δὲ τὴν ἐπ' ἀγκῶνι κοίλην· εὔροόν τε γὰρ τὸ αἷμα τῆσδε· καὶ καταστάζεσθαι ῥηϊδίη, καὶ ἐς πλεῦνας ἡμέρας ῥέειν ἀπινέως εὔστομος. ἐπὶ πᾶσι δὲ πάντων ὡς ἔπος εἰπεῖν τῶν καιρίων σπλάγχνων ὁδὸς ἥδε αἵματος. ἡ δὲ ἀνωτέρη τῆσδε καὶ ἥδε, ἀποσχίδες ἔασι μιῆς τῆς ἀπὸ τοῦ βραχίονος ἄμφω· ὥστε οὐδένα μέζον ἢ ἀνωτέρω τῆς μέσης ἐς ὄνησιν ἴσχει. ἀΐδριες γὰρ τῶν ἀποσχισίων, ὅσοι στομάχῳ καὶ ἥπατι ξυνῆψαν τὴν ἄνω· ἢν δὲ ἀπὸ τοῦ πνεύμονος ῥέῃ, τάμνειν τῆς ἀριστερῆς χειρὸς τὴν μέσην δακτύλων μικροῦ τε καὶ παραμέσου. τήνδε γὰρ τῶν ἰητρῶν μετεξέτεροι δοκέουσι ἐπὶ σπλῆνα κραίνειν· ἀτὰρ καὶ ἥδε τῶν ἐπ' ἀγκῶνι τῆς κάτω ἐστὶ ἡ ἀπόσχισις. τῇ ὦν πλέονι πρὸς τρισὶ δακτύλοις, καὶ μὴ ἐπ' ἀγκῶνι τάμνοι τις αὐτέην. μείζων γὰρ τῇδε καὶ εὔροος. τὸ ξύμπαν μὲν ὦν πρόσω λειποθυμίης ἐπισχεῖν· ἀτὰρ μηδὲ πολλὸν ἀφαιρέειν. ἱκανὴ γὰρ καὶ ἡ αἱμοῤῥαγίη γυιῶσαι τὸν ἄνθρωπον. ξυνεχὲς δὲ καὶ ἀπὸ σμικρῆς ἀφαιρέσιος ἐπαφαιρέειν, καὶ αὐθημερὸν, καὶ τῆς ὑστεραίης, καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης ὑστέρης. ἢν δὲ ὁ ἀσθενέων ἰσχνὸς καὶ λείφαιμος ἔῃ, μὴ τάμνειν φλέβα. τάδε μὲν ὦν ἀμφὶ ἀφαιρέσιος αἵματος. ἀρήγειν δὲ καὶ δεσμοῖς ἄκροις ποδῶν μὲν ὑπὲρ σφυρὰ, καὶ γούνατα· χειρῶν δὲ ὑπὲρ καρπὸν καὶ βραχίονα· ταινίῃ πλατείῃ, ὅκως

ἡ διάσφυγξις κραταιὴ μὲν ᾖ, ἄλγος δὲ μὴ φέρῃ· τοῖσι δ' αἱμοῤῥαγέουσι χωρίοισι ἐπιβάλλειν χρή, ἔρια μὲν πινόεντα οἰσύπῳ ἀπὸ τῆς οἰός· τέγγειν δὲ χυμῷ, οἴνῳ αὐστηρῷ, καὶ ῥοδίνῳ, ἢ μυρσίνῳ λίπαϊ. ἢν δὲ ξυνεπείγῃ ἡ αἱμοῤῥαγίη, ἀντὶ μὲν τῶν ἐρίων, σπόγγοισι χρέεσθαι· ὄξεϊ δὲ ἀντὶ τοῦ οἴνου. ὑπαλειφέσθω δὲ μυρσίνῳ τὸ χωρίον· ἐπὶ πᾶσι δὲ τοῖσι σπόγγοισι τῆς ἀκακίης, ἢ ὑποκυστίδος ξηρῶν τῶν χυλῶν, ἢ καὶ ἀλόης. ἄριστον δὲ καὶ τὸ ὀμφάκιον ὄξεϊ λυθέν· ἢν δὲ ἡ τέγξις ἄσηρον ᾖ καὶ δύσφορον, ἐμπλάστροισι χρέεσθαι. καὶ γὰρ τὸ δέρμα περιπίνουσι, καὶ οἷον τῇ χειρὶ κρατέουσι· ἀτὰρ καὶ αἱ δυνάμιες αὐτέων ψῦξαι καὶ ξηρῆναι δυνατώταται· μυρίαι δὲ καὶ ἄλλοισι ἄλλαι πείρῃ ἔασι πισταί· ἄρισται δὲ ὁκόσαι ὄξος ἴσχουσι καὶ ἰτέης φύλλων χυλόν, ἢ δὲ καὶ ἄσφαλτον, καὶ ἰόν, καὶ στυπτηρίην, καὶ λιβανωτόν, καὶ σμύρνην, καὶ χαλκὸν κεκαυμένον, καὶ λεπίδα, καὶ ὁκόσαι τοιαίδε· ἐπὶ τοῖσι ἐμπλάστροισι, ἢ ἔρια τὰ πινόεντα, ἢ οἱ σπόγγοι ἐν βραχεῖ δευθέντες ὄξεϊ. ἢν δὲ τὴν τάνυσιν τῶν ἐμπλάστρων μὴ φέρωσι, ἐπίθεμα ποιέειν· φοίνικες οἱ πίονες ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ δευθέντες, ἐς μᾶζαν τρίβονται· ἔπειτα ἀκακίη ἐμπάσσεται λείη, καὶ σίδια· ἐγχεαθέντα δ' ἐς ψύχιον, κατὰ τοῦ θώρηκος τιθέσθω. ἄλφιτα οἴνῳ ἢ ὄξεϊ δευθέντα, ἢ δὲ φακῆς ἄλητον λεπτόν, κρησέρῃ σεσησμένον, κηρωτῇ ῥοδίνῳ μύρῳ ἀναλαμβανόντα τιθέναι· μίσγειν δὲ καὶ συμφύτου τῆς ῥίζης σεσησμένης. Ἄλλο. Βραβύλων ἀγρείων ῥίζας ἑψῆν ἐν ὄξεϊ, καὶ τρίψαντα ἐς μᾶζαν, παραμίσγειν ῥοὸς καὶ κόμμιος, καὶ μυρσίνης βραχύ. τῶν δὲ μέντοι γε ἄλλα ἄλλοισι ξυμμίσγειν, ὅκως ἂν ἰσχύος τῆς τῶν φαρμάκων καὶ προσηνείης καὶ ὀσμήσιος δέηται. χρὴ γὰρ καὶ τοῖσι κάμνουσι χαρίσασθαι. τάδε μὲν ἐκτὸς θετὰ ἄκη· ἡ δὲ τῶνδε καιριωτέρη ἴησις, ἐν τοῖσι ποτοῖσι καὶ καταποτοῖσι κέεται, ὡς ἄγχιστα τῶν τετρωμένων εἴη τὰ φάρμακα. τελευτὴ δὲ τουτέων ἡ ἰδέη, ἢ τοὺς ὀχετοὺς τοῦ ῥόου δῆσαι

ξυναγωγῇ καὶ πίεσι τῶν ἀγγείων, ἢ τὸ ῥέον παχῦναί τε καὶ πῆ-
ξαι ὡς μὴ διαῤῥέῃ, κἢν παραπέμπωσι οἱ ὀχετοὶ, ἢ ξηρῆναι
τὰς ἐφόδους πρὸς ἕδρην τὴν ἀρχαίην τὸ αἷμα στήσαντα, ὅ-
κως μὴ τῇ ἐπιῤῥοῇ κενεόμενοι οἱ χῶροι προσμενέωσι· πλημ-
μυρῶσι δὲ ἔνθα ἡ ξυνόδοσις. ἐπὶ μὲν τῆς ἀραιώσιος τῶν
φλεβῶν, ἡ στύψις ἀρκέει. διαῤῥέει γὰρ ὡς ὑδρεῖον νέον οὐδὲν τῇ-
σι ἀραιώσεσι. ἀτὰρ ἤδε ἐπὶ τῇσι διαιρέσεσι, στύψις μὲν ἰσχύειν
ἐς τὴν ξυναγωγὴν τῶν χειλέων· μέζοσι δὲ καὶ δυνατωτέ-
ροισι τοῖσι φαρμάκοις χρέεσθαι. ἢν δὲ ὁ τῆς διαβρώσιος ἔῃ
τρόπος, καὶ μὴ ξυνάγηται ὑπὸ τῆς στύψιος τοῦ ἕλκεος τὰ χείλεα,
στερὴ δὲ τὸ τρῶμα, ἀξύμβατον ἐκ τῆς διαθλίψιος ἐὸν,
πάγον χρὴ τοῦ αἵματος· ἀτὰρ ἤδε τῆς θέρμης πιέειν. ἀκινη-
σίῃ γὰρ τῶνδε καὶ πήξει ἵσταται ὁ ῥόος. ὀξύκρητον μὲν ὦν τοῖσι
ἀραιοῖσι ἱκανὸν ἐς στύψιν. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ αἷμα ἄκρητόν ἐστι τὸ
ῥέον, ἀλλὰ τοῦδε ἰχὼρ διὰ σμικρῶν τῶν στομίων· καὶ τοῦδε οὐ πολ-
λοῦ, οὐδὲ πολλάκις χρέος· μετεξετέροισι δὲ καὶ ἡ ἔξωθεν ἰη-
τρείη· ἀτὰρ καὶ φοινίκων, ἢ κεράτων ἐδωδίμων ἕψημα πο-
θὲν μοῦνον ἤρκεσε. ἔστω δὲ τὸ ὄξος, οἴνων μὲν τῶν στυφόντων
τῇ φύσει, εἰ μὴ φαρμακίῃ δὲ, ἀλλὰ τῷ χρόνῳ δριμύ τε καὶ στῦ-
φον. ἐπὶ δὲ τῇσι διαστάσεσι τῶν τρωμάτων πρὸς τῷ ὀξυκρή-
τῳ ἔστω φάρμακα ἁπλᾶ τὴν πρώτην, ἀρνογλώσσου χυ-
λὸς ἢ πολυγόνου, ἢ σέριδος, ἑκάστου μοίρη πρὸς τῷ ὀξυ-
κρήτῳ· ἢν δ' ἐπὶ μᾶλλον ῥέῃ, ὑποκυστίδος ἢ ἀκακίης ξηρῶν
ἐμπάσσειν, ἐς γ' κυάθους τοῦ ὀξυκρήτου ὁλκῆς, τῆς δὲ δραχμὴν
μίην. ἄρειστος δὲ καὶ χυλὸς ὄμφακος. ἢν δὲ κρέσσον ἡ ξυμφορὴ
τοῦδε γίγνηται, κηκίδα λείην, καὶ βάτου ῥίζαν ξηρὴν, καὶ λίθον τὸν
ἐξ ἁλὸς κουράλιον λείην ξηρὴν ἐμπάσσειν. δυνατωτέρη δὲ τοῦδε
τὸ ῥοῖον ἡ ῥίζα, ἐμψύξαι, ξηρῆναι, στύψαι, τὰ πάντα ποιῆσαι·
ἀτὰρ καὶ ἥδε ξὺν τῷ ὀξυκρήτῳ μούνῳ. ἢν δὲ μεζόνων ἀρήγειν
χρέος, τοῖσι χυλοῖσι τοῦ σέριδος ξὺν ἀρνογλώσσῳ τῆς ῥίζης ἐμ-

πάσσειν, ὁλκῆς τριώβολον ἐς κυάθους τοῦ ὕδατος τρεῖς ἢ τέσ-
σαρας. ἐπὶ δὲ τῇσι διαβρώσεσι τότε ὅλως ἐν ἐκείνῃ σύψιν ἐμ-
ποιέειν ἐς πάγον τοῦ διαῤῥέοντος αἵματος, καὶ τοῖσι δεχομένοι-
σι ὄγκος ἀπὸ πολλοῦ τοῦ βρώματος μύωσιν αἱ φλέβες. ἀλλὰ καὶ
τὰ πινόμενα ἔστω κραταιὰ, δυνατὰ ποιῆσαι πάγον. χυλὸν ὦν
κοιλαίου ξὺν ὄξεϊ, ἢ δὲ λαγωοῦ ταμισὸς, ἢ νεβροῦ, ἢ ἐ-
ρίφου, μὴ πολλὸν δὲ διδόναι. ἔκλεινε γάρ κοτε τουτέων τι τῷ
πλήθεϊ. ἀλλὰ τοῦ μὲν χυλοῦ τοῦ κοιλαίου, μὴ μεῖον μὲν ἡμι-
κύαθον ἐς τρεῖς τοῦ ὀξυκρήτου. τῆς δὲ ταμισοῦ, ὀβολοὶ μὲν
τρεῖς, τὸ δὲ πλεῖστον ὀβολοὶ δ̄. ἐς δὲ τὰ τοιάδε εἴδεα τῆς
φορῆς, καὶ γῆ ἀρίστη σαμία, καὶ ἐρετρειὰς, καὶ ἀστὴρ κάρτα λευ-
κὸς, καὶ σινώπις, καὶ σφραγὶς ἡ λημνίη. τουτέων δὲ ὁλκὴ στα-
θμοῦ τὸ μεῖον, <α· τρεῖς δὲ τὸ πλεῖστον, ξὺν τινὶ τῶν ἑψη-
μάτων φοινίκων, ἢ κερατίων ἐδωδίμων, ἢ ῥιζῶν βάτων. ἢν δὲ
τρηχυνῆται ἡ ἀρτηρίη, καὶ ἐπὶ τῷδε βήσσῃ, σιραίῳ τῷ κρῆτι ἐμ-
πάσσειν τάδε. ἄριστος ἐς λείωσιν ἀρτηρίης καὶ ἄμυλος ξὺν
τοῖσι δευθείς. ξὺν γὰρ τῷ λείῳ καὶ τὸ παχερὸν ἴσχει. ἢν μὲν ὦν ξυ-
νεπείγῃ ἡ φορὴ, ἅπαξ τῆς ἡμέρης πρὸ τῆς προσφόρσιος δο-
τέον. ἢν δὲ μὴ, καὶ δὶς καὶ τρίτον ἐς τὴν ἑσπέρην. ἐκ δὲ τῶν φαρ-
μάκων καὶ καταποτὰ πιέειν ξηρῶν ἐν μέλιτι ἑφθῷ ἐς σύστα-
σιν, κηκὶς λείη. ἄριστον δὲ καὶ ῥοῦς ἐς τὰ ὄψα, γίγαρτα, καὶ ὁ ὀ-
ξυλαπάθου καρπὸς, καὶ ἰδίῃ ἑκάστου καὶ ξυνῇ. τάδε μέντοι
καὶ ὑπὸ τῇ γλώσσῃ ἔχειν ἐς τὸ διηνεκὲς τῆς συντήξιος. ἀτὰρ
καὶ κόμμι ξὺν τῷ φυτῷ, καὶ πράσον, τῆς ἀκάνθης τὸ δά-
κρυον. ποικίλων δὲ φαρμάκων, μυρίη μὲν ἡ πεῖρη, ποικίλαι
δὲ καὶ χρήσιες τροχίσκων τοῦ διὰ τῆς αἰγυπτίας ἀκάνθης, καὶ ἑτέ-
ρου δι' ἠλέκτρου, καὶ ἄλλου τοῦ κροκώδεος, ὡς ἡ σκευασίη
ἰδίῃ λέλεκται. ἄνευ μὲν ὦν πυρετῶν, ἅπαντα τολμέειν ἐπὶ
τοῖσι φαρμάκοισι, καὶ πολλὰ καὶ πολλάκις διδόντα. ἢν δὲ ἐπι-
πυρεταίνωσι· τὰ πολλὰ καὶ τῇσι φλεγμασίῃσι τῶν χρεωτῶν·

γίγνονται πυρετοί· μήτε ἀθρόον ἴσχειν τὴν φορὴν, μήτε ἐν τοῖ-
σι παροξυσμοῖσι φάρμακα πιπίσκειν. πολλοὶ γὰρ ὑπὸ πυρε-
τῶν θᾶσσον ὄλλυνται, ἢ ὑπὸ τῆς τοῦ αἵματος φορῆς. τροφαὶ
ποικίλαι, καὶ τὴν ἰδέην ὁκοῖα τὰ φάρμακα. ἀτὰρ καὶ τὰ
φάρμακα ἐν τροφῇ. οὔτε γὰρ ἐπὶ μιῇ μούνῃ ἅπαντα εὑρεῖν τὰ
τροφῆς ἀγαθὰ εὔπορον· οὔτε ἣν μὲν οὐ μούνη ἐς ἰηθείην
ἀρκέῃ, μὴ μούνῃ χρέεσθαι διὰ τὸν κόρον ῥηΐδιον. καὶ γὰρ κατὰ
ποικίλα εἴκειν· ἤδη δὲ ἀπὸ χρονίων γίγνεται. ἔστω οὖν στύφουσα
καὶ ἐς δύναμιν ψύχουσα· ἀτὰρ ἠδὲ ἐς θίξιν. θέρμη γὰρ αἵμα-
τος παράκλησις. χόνδροι πλυτοὶ, ὄρυζα ἐς ὀξύκρητον· ἣν δὲ τὸ
ὄξος βῆχας ἐμποιέῃ, φοινίκων ἕψημα, ἄρτος ὀπτὸς κατάξη-
ρος κοπεὶς, ἠδὲ καὶ ἐς ἄλιτον σεσησμένος. ἐς πάντων οὖν ῥό-
φημα ξὺν λίπαϊ, θύμβρη ἁλσὶ ἡδυνθεῖσα, ῥοῦς ἐπίπα-
σμα. ἢν δὲ καὶ χαρίσασθαί τι κάμνοντι ἐθέλῃς, κορίανον ἔ-
στω ἐς ἡδονὴν ὅτῳ φίλον, ἤ τι τῶν οὐρητικῶν ἠδὲ εὐπνόων
σπερμάτων. φακὸς ἢν μὲν ἡ αἱμοῤῥαγίη ἐπείγῃ, ξὺν ἀρνογλώσ-
σου χυλῷ. ἢν δὲ μὴ, τοῦ χυλοῦ ἔστω φειδώ. οὐ γὰρ εὔπεπτον,
οὐδὲ προσηνὲς ἐς γεῦσιν. χρὴ δὲ τουτέοισι ἥκιστα πάντων δύσ-
πεπτον διδόναι. ἢν δὲ ἐξ αἱμοῤῥαγίης θάνατον ὀῤῥωδέῃ, καὶ ἀ-
τερπὲς καὶ δύσπεπτον· ἠδὲ ἀπινέα ἔστω τὰ σώζοντα. κηκὶς οὖν
ξηρὴ, λείη προσεπιπασσέσθω φακῷ τῷ ξηρῷ καὶ ψυχρῷ, ὠὰ
ἑψῆσι παχέα, ξὺν ῥοιῆς σιδίοισι ἢ κηκῖδος. ἠδὲ ἐπὶ τῷ
ἀνάγκης ἐν φαρμάκῳ τροφῇ· ποτὸν δὲ τὸ ξύμπαν ὀλίγον ἔστω.
ξηρῇ γὰρ διαίτῃ ὑγρὸν ἀξύμφορον. τάδε μὲν στύψαι καὶ ψύξαι
εἰ ἐθέλεις· ἢν δὲ παχῦναι καὶ αἷμα καὶ πνεῦμα, γάλα, καὶ ἄμυ-
λος, καὶ χόνδροι, ἄλλοτε μὲν ξὺν ἀμύλῳ, ἄλλοτε δὲ ξὺν χόνδρῳ γά-
λα· ἐς πῆξιν δὲ ἡ σύστασις, ὡς μὴ ῥόφημα ὑγρὸν ᾖ. ἢν δὲ
ἐπὶ μᾶλλον παχῦναι καὶ στύψαι ἐθέλῃς, οἱ χόνδροι μὲν ξὺν φοί-
νιξι ἑψιάσθωσαν· ἐς δὲ τὴν σύστασιν, ἄμυλος ἔστω, καὶ γάλα
ἄριστον, καὶ φὰρ τὸ τυῤῥηνικὸν, παχὺ ἐὸν καὶ γλίσχρον καὶ

κολλώδεες ξὺν τῷ γάλακτι· τάμισος δὲ τοῦ ἐλάφου ὑγροῖσι τοῖσι ἑψήμασι προσεπιχέειν ἐς πῆξιν, ὅκως ἐπὶ γάλακτι ἐς νέου τύρου ξύστασιν ἴσχει· παχύτερον δὲ τουτέων, κέγχρος ἑφθὸς ξὺν γάλακτι ὡς τὸ φάρ, καὶ τὸ ἐπίπαστον, ἡ κνηκὶς καὶ τὰ σίδια. τεκμαίρεσθαι δὲ τὰς ξυμμετρείας τῶν ξηραινόντων ἢ παχυνόντων. καὶ γὰρ βηχώδεα ταῦτα, ὑπερβολῇ τε ξηρότητος μετεξετέροισι προσέῤῥηξε τὰς φλέβας. ἢν δὲ ἀρήσηται μὲν, ἴσχηται δὲ τὸ αἷμα, ἐς τἀναντία ἐκ προσαγωγῆς ἡ μεταβολὴ, καὶ μηδὲν ἄγαν. φιλόστροφα γὰρ τάδε καὶ κακοήθεα. χρὴ δὲ σαρκοῦν ἤδη τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὰς ὠτειλὰς ἐς τὸ πηρὸν ἄγειν αἰώρῃς, ἢ τρίψεσι μαλθακῇσι, περιόδοισι, θυμηδίῃσι, τροφῇ ποικίλῃ καὶ ξυνήθεϊ. τάδε μὲν ὦν ἢν ἐκ τῆς φορῆς τοῦ αἵματος τὸ τρῶμα ξυμπέσῃ, καὶ ὁ χῶρος ὑγιασθῇ εὐακέως· ἢν δὲ ἐγκαταλείπηται ἕλκος καὶ διάπυον γίγνηται, ἑτέρης μελέτης χρέος. καὶ γὰρ καὶ ἑτέρων διαδέχεται ἡ φορή. περὶ τῆσδε μέντοι, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΡΔΙΑΚΩΝ, κεφ. γ.

ΕΝ συγκοπῇ μάλα χρὴ τὸν ἰητρὸν πρόνοιαν ἐπιτηδεύειν. μέλλουσαν μὲν γὰρ ἢν προγιγνώσκῃς, τά τε παρεόντα ἐπεσσυμένως συνεργὰ ἔνσεο· ἀτὰρ ἠδὲ ἐξηγάοις ἂν αὐτέην πρὶν ἥκειν· παρεοῦσαν δὲ οὐ ῥηϊδίως διδρήσκουσι οἱ νοσέοντες. λύσιν γὰρ τῆς φύσιος τὴν συγκοπὴν ἔλεξα· οὐ παλίσσυτος δὲ φύσις λυθεῖσα. τὴν δὲ ὦν μάλιστα μὲν μέλλουσαν κωλύειν· ἢν δὲ μὴ, ἄρτι ἀρχομένην. προγινώσκειν δὲ χρὴ τοῖσι, ἐν τοῖσι ἀμφὶ τῶν ὀξέων νούσων λελεγμένοισι, εὖ τε τὴν αἰτίην, ἀτὰρ ἠδὲ καὶ τὰ σημήϊα ἐφραζόμεθα. καῦσος μὲν γὰρ ὁ πυρετὸς ἀρχή. ἐπὶ δὲ τῷ καύσῳ, κάκιστα σημήϊα, ξηρότης, ἀγρυπνίη, θερμασίη τῶν σπλάγχνων, ὅκως ἀπὸ πυρὸς, ψυχρὰ δὲ τὰ ἔξω· χεῖρες

καὶ

καὶ πόδες ἄκροι ψυχρότατοι, ἀναπνοὴ ἐς ὁλκὴν μακρή. ποθέουσι γὰρ ψυχρὸν ἠέρα, οὕνεκεν ἐκπνέουσι πῦρ. σφυγμοὶ μικροί, πυκνότατοι, τρομώδεες. ἐκ τῶνδε ὦν τεκμαιρόμενος, ἠδ' ὁκόσα μοι ἐν τοῖσι σημηΐοισι λέλεκται, αὐτίκα ἐξ ἀρχῆς ἀρήγειν. ἢν ὦν μὴ πάντα κωλύῃ, ἕξις, ἡλικίη, ὥρη, ἀψυχίη τοῦ ἀνθρώπου, τάμνειν φλέβα· κἢν πολλὰ κωλύῃ, εἷς δέ τις ἀριθμὸς ἐπίκαιρος ᾖ, ὁκοῖον γλῶσσα τρηχείη τε καὶ ξηρή, καὶ μέλαινα. εἴδεται γὰρ τὰ εἴσω πάντα σημηΐα· ξυντεκμαίρεσθαι δὲ ἐπὶ πᾶσι τὴν δύναμιν, εἰ μὴ προαπηύδηκε ἐκ τῆς νούσου, πόνων τε καὶ διαίτης. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἐνδείῃ μοῦνον, ἀλλὰ καὶ πνιγῇ. ἢν δὴ ὑπὸ πλήθεος γίγνηται συγκοπή, καὶ φλεγμασίης τι ὑποχόνδριον, ἢ ἥπατος μέγα διασημαίνῃ, οὐδὲ ἀμβολῆς χρέος. τάμνειν δὲ τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τὴν κοίλην· ἀτὰρ ἠδὲ διὰ σμικρῆς τομῆς τοῦ χάσιος ἀφαιρέειν, ὡς μὴ σφόδρα τῇ δυνάμει ἐπίδηλον ᾖ. ἐλέγχει γὰρ τὴν φύσιν τὸ ἀθρόον· καὶ πολλόν τι μεῖον, ἢ διὰ ἄλλας προφάσιας ἀφαιρέειν. ἢν γὰρ ἐπὶ συγκοπῇ καὶ σμικρὸν ἀμπλακτῇ, ῥηϊδίως εἰς ᾅδου τρέπει. αὐτίκα ὦν διδόναι τροφὴν ἐς νεόχμωσιν τῆς δυνάμιος· γάννυται γὰρ ἡ φύσις, καὶ τῇ τῶν παλαιῶν ἀπαλλαγῇ, καὶ τῇ τῶν ποταινίων προσθήκῃ. ἢν δὲ φλεβοτομίην μὲν ἡ δύναμις ἀποτρέπῃ, φλεγμασίαι δὲ ἔωσι, σικύην τῇδε προσβάλλειν, πολὺ πρόσθεν τῆς κρίσιος τοῦ νοσήματος. ἐν κρισίμοισι γὰρ ἡ συγκοπή· ἐπεὶ τῇσι αὐτῇσι περιόδοισι, αἵ τε φύσιες κρίνουσι, αἵ τε νοῦσοι κλίνουσι. κἢν γὰρ ἐς ἀνάγκην οἰνοποσίης ἥκῃ ὁ ἄνθρωπος, οὐ κάρτα ἀσφαλὲς ἐπὶ φλεγμονῇ τι οἰνοποτέειν. οἶνος γὰρ φλεγμαίνουσι μὲν, πόνων ἐπίδοσις· ἀφλεγμάτοισι δὲ, φύσιος αὔξησις. ἐπίπροσθεν δὲ τῆς σικύης, πρὸ μιῆς ἢ δευτέρης ἐπιπλάσιος χρέος, ἔς τε ἄνεσιν τῶν μερέων, ἀτὰρ ἠδὲ ἐς εὐροίην τοῦ αἵματος· μελιξετέροισι δὲ καὶ ἐπὶ τῇ σικύῃ, ἐς τὴν δευτέρην ἐπίπλασιν. ἔστω δὲ καὶ τῇδε φειδώ· κίνδυνος γὰρ ὡυτὸς τοῦ αἵματος τῆς ἀμετρίης καὶ ἐπὶ

τῇ συκέῃ· κλυσμοῖσι δὲ ἐπὶ σκυβάλοισι παλαιοῖσι μούνοι-
χρέος· τῆς δυνάμιος δὲ φείδεο. Τέγξιες κεφαλῆς ψυχραὶ, ὁ-
κόσαι μοι ἐπὶ φρενιτικοῖσι λελέχαται, ὅκως εὖ μετείης ὀλί-
γῳ μέζω. καθαρὸς ἠὴρ ψυχρότερος ἐς ἀνάπνευσιν. ὄψιος
τερπωλὴ, φυτῶν, γραφῆς, ὑδάτων, ὡς ὁρῆσθαι τὰ πάντα ἡδέ-
ως. λαλιὴ τῶν παρεόντων φιλομειδὴς, ἡσυχίη, θυμηδίη τοῦ
νοσέοντος. ὀσμαὶ εὐώδεες, ἀβαρέες ἐς κεφαλῆς αἴσθησιν. ἀ-
τὰρ καὶ τῶν βρεφόντων ἔστωσαν ὀσμαὶ, ἀλφίτων ξὺν ὕδατι δευ-
θέντων, ἢ ὄξεϊ· ἄρτων θερμῶν νεοπέπτων· οἴνῳ δὲ μὴ κάρτα
κλύζειν σῶμα, μηδ᾽ ἅμα εἴργειν· ποτὸν θᾶσσον καὶ συνεχὲς ἢ τοῖ-
σι ἄλλοισι· τροφὴ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην κούφη, εὔπεπτος, τὰ πολ-
λὰ σιτώδης, ἠδὲ καὶ ἡδεῖα, κἢν μικρὸν χείρων ἔῃ. τοῖσι δὲ γὰρ τῶν
ἄλλων μᾶλλον χαριστέον. οὐχ ἥκιστα γὰρ τῷ στομάχῳ ἐς ἔκλυ-
σιν ἡ νοῦσος ἀμφιέει· ἀσιτία δὲ ἢ λιμὸς, ὀλέθρια. ἱκανὴ γὰρ ἡ
νοῦσος τὰ πάντα λαφύξαι. ἢν δὲ ἥκῃ μὲν ἤδη ἡ περίοδος ἐς
κρίσιν, νοτὶς δὲ κληΐδα καὶ μέτωπον ἰζάνῃ, καὶ ἄκρεα ψυχρὰ,
σφυγμὸς δὲ σμικρότατος, ἠδὲ πυκνότατος, ὁκοῖον ἕρπων, ἀμυ-
δρὸς τὸν τόνον, μικρόν τι ἄρα λαβεῖν χρὴ σιτίων, καὶ οἴνου ἐναρ-
γῶς ἅπτεσθαι. χρὴ δὲ κεφαλὴν περιησφαλίσθαι τέγξεσι, ἠδὲ
τὴν κύστιν. λέλεκται δέ μοι τάδε ἄκεα ἐπὶ τοῖσι φρενιτικοῖ-
σι. διδόναι δὲ οἴνου μὴ χανδὸν, μηδὲ ἀδδὴν· μετεξέτεροι
δὲ πλησμονῆς ἀκαιρίῃ, ἀνορεξίῃ τε καὶ ἀδρανείῃ τοῦ φαγεῖν
τε καὶ πιεῖν, ἀπώλοντο· πολλοὶ τι δὲ καὶ εὐσίτοισι ἐοῦσι, λελυ-
μένης ἤδη τῆς φύσιος, οὐδὲν τὸ πλῆθος ἐς τὸ μὴ θανεῖν ἤρ-
κεσε, ἐς μὲν τὴν γαστέρα κατιόντων τῶν σιτίων, οὐκ ἀνιόντων
δὲ ἐς τὴν δύναμιν ἀπὸ τῆς κοιλίης. ἔστω ὦν σιτία μὲν ποικί-
λα, τὰ πολλὰ σιτώδεα, ὡς ῥυμφάνειν μᾶλλον ἢ μασᾶσθαι·
κἢν στερεὰ ἔῃ, ὀλισθηρὰ ἕπεσθαι γιγνέσθω. ὠὰ μὴ κάρτα ξυ-
νεστῶτα, μηδ᾽ ὀπτὰ ὅλα, τοῦ στερεοῦ γυμνά· ψωμοὶ διάβροχοι
οἴνῳ, τὰ πρῶτα θερμώδεες δύο ἢ τρεῖς· ἐπὶ δὲ τοῖσι τὰ παν-

τὰ ψυχρὰ, ἢν μὴ ὑποικουρέωσι φλεγμοναί· οἶνος εὐώδης, μὴ κάρτα στύφων· πλατὺς δὲ ὡς ἥκιστα· ἑλληνικοὶ μὲν, χῖος, ἢ λέσβιος, ὁκόσοι τε ἄλλοι νησιῶται λεπτοί· ἰταλῶν δὲ, συρεντῖνος, ἢ φουνδανὸς, ἢ φαλερῖνος, ἢ σιγνῖνος, εἰ μὴ σφόδρα στύφῃ· παραιτέεσθαι δὲ τῶνδε, τὸν κάρτα παλαιὸν, ἢ νεώτερον. διδόναι ὦν τὰ πρῶτα θερμὸν, μὴ μεῖον κυάθων τεσσάρων περὶ τῆς κρίσιος, μηδὲ κοτύλης πλεῖον, κἢν εὔποτος ἔῃ· ἐπὶ δὲ τῶνδε σιτίων διδόντα, εἰ τὰ τῆς φλεγμασίης παρήκοι, αὖθις ψυχρὸν ὀρέγειν, ὅκως ἐς ἄκος δίψεος. πρὸς ἀνάγκην δὲ, μὴ μόνον μετὰ, ξὺν σιτίῳ δέ· προσυφαιρεῖσθαι δὲ χρὴ, ὡς μὴ ἄψιν φρενῶν ὁ οἶνος πιέηται· καὶ ἐπὶ τοῖσι δὲ συναιέχειν· κἢν ἐκ διαστάσιος εὖ δέειν θέλῃ, ἡσυχίῃ προσακλέη. ἢν δὲ πουλὺς μὲν ἱδρὼς ἐκρέῃ, σφυγμοὶ δὲ πρὸς ἀκινησίην, ὀξεῖα δὲ φωνὴ, ἄθερμα δὲ καὶ τὰ στήθεα, διδόναι τοῦ οἴνου ὁκόσον ἂν δύνωνται πιεῖν. μοῦνος γὰρ οἶνος ἐλπὶς ἐς ζωὴν ψυχροῖς. καὶ οἶνος ἐὼν ξυνήθης ἔῃ, ἄλλοτε μὲν πιεῖν, ἄλλοτε δὲ αὖ σιτίον ξὺν οἴνῳ φαγεῖν· ἐκ διαστήσιος μὲν, ἐς ἀνάπαυλαν τοῦ καμάτου, τοῦ ἔκ τε τῆς νούσου καὶ τῆς τροφῆς. ἐν γὰρ σμικρῇ τῇ ἰσχύϊ μογέουσι κάρτα καὶ ἐπὶ τῇ ἐδωδῇ. χρὴ ὦν αὐτόν τε ἀλκήεντα καὶ εὔθυμον ἔμμεναι, καὶ τὸν ἰητρὸν ἔπεσι μὲν παραφάσθαι ἐς εὐελπιστίην ἔμμεναι, ὡς δὲ ἀρήγειν ποικίλῃ τροφῇ τε καὶ οἴνῳ. χρὴ δὲ καὶ τῇ ἄλλῃ ἰητρείῃ ἐνεργῷ χρέεσθαι, ἔς τε τὴν τῶν ἱδρώτων κάθεξιν, καὶ τῆς δυνάμιος ἀνάστασιν ἐς τὸ ζώπυρον. ἔστω ὦν ἐπίθημα τῷ θώρηκι ἐς τὸν ἀριστερὸν μασὸν, φοίνικες ἐν οἴνῳ λεῖοι, ξὺν ἀλόῃ, καὶ μαστίχῃ· κηρωτῇ δὲ ξὺν νάρδῳ πεποιημένῃ ἀνειλήφθω τάδε· καὶ ἢν τόδε ἀσηρὸν γίγνηται, ἄλλο ἐπιτιθέναι ἐπίθημα, μήλων ἐξελόντα τὸ σπέρμα, καὶ ὅ,τι περ ἂν σκληρὸν ἦ, θλάσαντα ξυμμίσγειν ἀλφίτοισι εὐώδεσι· ἔπειτα ἀψινθίου κόμην καὶ μυρσίνης, ἢ δι' ἀκακίης καὶ μάννης σεσησμένων ξυμμίσγειν· ὁμοῦ δὲ τὰ πάντα φυράσαντα, κηρωτῇ ἀναλαμβάνειν οἰ-

ναρδίνῃ· ἢν δὲ ὑπὸ τῶνδε μὴ ἴσχηται ὁ ἱδρώς, ὄμφακος χυλὸν εἰς φύρησιν ξυντεθέν, ὀμφάκιον ἀκμαῖον, καὶ ἀκακίη· καὶ κόμμι δέ, ῥοῦς τὸ ἐδώδιμον, καὶ στυπτηρίη, καὶ φοίνικες, καὶ ῥόδων χυλὸς εὔπνοος· ἅμα πάντα νάρδῳ τε καὶ οἰνάνθῃ, τῷ λίπαϊ ἐς τὸν θώρηκα ἐπιτιθέναι· καὶ γὰρ τόδε ἐμψύχει τε καὶ στύφει. κατακεέσθω δὲ ἐν ἠέρι ψυχρῷ, εἴτε καὶ πρὸς ἄρκτον ὁ οἶκος· εἰ δὲ καὶ εἴη αὔρη βορέου ψυχρὴ ἐπιπνείουσα, ζωγρήσεις κακῶς κεκαφηότα θυμόν. ἔστω δὲ καὶ ἐς λειμῶνας καὶ πηγάς, καὶ κελαρύζοντας ὀχετούς· καὶ γὰρ καὶ τὸ εὔπνοον τῶνδε, καὶ ἡ θυμηδίη, καὶ τὴν ψυχὴν θάλπει, καὶ τὴν φύσιν ζωγρεῖ. ἀτὰρ καὶ πρόσκλησις ἐς φαγεῖν τε καὶ πιεῖν· ἢν δὲ ὑπ' ἀπορείης μὴ τάδε τὶς εὐτυχῇ, μιμέεσθαι χρὴ καὶ αὔρην ψυχρήν, πτόρθων εὐωδέων ἡδονῇς ῥιπῇσι, καὶ ὥρην ἤαρος φύλλοισι, ἠδ' ἄνθεσι τοῖσι παρεοῦσι στορέσαντα τὴν γῆν. ἀτὰρ καὶ ἐπίβλημα ἔστω κοῦφον, παλαιόν, ὡς δέχηται μὲν τὸν ἠέρα, διαπνέῃ δὲ τοῦ θώρηκος τὴν θέρμην. ἄριστον δὲ ὀθόνη παλαιή· πάσσειν δὲ αὐχένας καὶ κνήμας ἀλφίτοισι, καὶ θώρηκα· τρέφειν μὲν τῷ εὐόσμῳ· τῷ δὲ αὐχμηρῷ ξυνέχειν. καὶ παιπάλῃ δὲ τοῦ σώματος τὸ ἀραιὸν ἐμπλάσσειν. ἀτὰρ καὶ τὰ πρόσωπα τῇ γῇ τῇ σαμίῃ, τῇ κρησέρῃ σεσησμένῃ ἐς ὀθόνην ἀραιὴν ἐνδήσαντα καταπάσσειν, ὡς διασήθηται ἐς τὰ μέτωπα καὶ τὰ μῆλα ἡ ἄχνη, καὶ τίτανον ἐσβεσμένην, καὶ γύψον ὀπτήν, σηθέντα ἐν κρησέρῃ μικρῇ, ἐμβάλλειν ἐπὶ τοῖσι ἰκμαλέοισι· ἔστησέ τε κοτὲ ἱδρῶτας, καὶ σπογγίη ψυχροῦ ἐς τὰ πρόσωπα προσβληθεῖσα, πήξει μὲν τῶν διαρρεόντων ὑγρῶν, πυκνότητι δὲ τῆς ἀραιώσιος. διαχρίειν δὲ τὴν ἕδρην, ὅκως ἡ τοῦ ψυχροῦ φύσα, καὶ τῆς τροφῆς ἐκχέηται, ἡ δὲ ἀνακαλέσασθαι τῶν ἄκρων τὴν θέρμην, γλευκίνῳ, ἢ σικυωνίῳ λίπαϊ ξὺν πεπέρει, καὶ τῷ καστορίῳ καὶ νίτρῳ, καὶ κάχρυ κηροῦ σμικρὸν ἐντήκοντα, ὡς ποθίζει τὸ χρῖσμα, καὶ διὰ τῆς λιμνήστιδος ἠδ' εὐφορβίου, καὶ δάφνης τοῦ καρποῦ

ἄλειμμα, ἐπανάκλησιν θέρμης ποιέεσθαι· ἀτὰρ καὶ βολβοὶ ὠμοὶ, οἱ σμικροί τε καὶ ἐρυθροὶ, ξὺν πεπέρεϊ καὶ ὄξεϊ τριβῇ λείῃ, ἄριστον ἐπίπλασμα τῶν ποδῶν, καθ' ὥρην ξυνεχέστατα ἀείροντα. κίνδυνος γὰρ ἑλκέων, ἢ δὲ φλυκταινώσιος. ἐπὶ τοῖσι ἐλπὶς τὸν ὧδε νοσέοντα διαδρῆναι τὸν ὄλεθρον· κἢν πάντα μὲν τὰ κατὰ λόγον ἰητρὸς ἔρδῃ, εὖ δὲ πάντα χωρέῃ, ξὺν τῇ ξυγκοπῇ καὶ εἰ φλεγμασίαι ἐπιέασι ἐκλύονται· καὶ ἱδρὼς μὲν οὐδαμᾶ, θέρμης δὲ ἀνάκλησις πάντῃ. ἀτὰρ καὶ ἐς ἄκρους πόδας, καὶ ἀνὰ ῥῖνα. τὸ δὲ πρόσωπον εὔχροον· σφυγμοὶ ἐς μέγεθος ἠρμένοι, ἄτρομοι, σφοδροί· φωνὴ δὲ ξυνήθης, εὔφωνος, καὶ τὰ πάντα ζωώδης. κάματος οὐκ ἀγεννής, ἀτὰρ ἤδη εὕδων ὁρᾶται, καὶ ἢν ἕλῃ μὲν ὕπνος, ἐξέπεψε μὲν τὰ σιτία, ἐξένιψε δὲ τὴν αἴσθησιν, ἀτὰρ ἤδη ἐξεβλάστησε τὴν φύσιν. κἢν ἐξ ὕπνου ἔγρηται, εὔπνοος, εὐσταλής, ἄπονος, ἀναπεμπάζεται δὲ ὅκως περ ὄναρ τὴν νοῦσον. μετεξετέροισι δὲ, πυρετοὶ ἀμαυροὶ ἐγκαταλείπονται, καί πῃ καὶ φλεγμασίαι σμικραὶ, καὶ γλῶσσα ξηρὴ, ἄνικμοι, ῥιγώδεες, νωθροὶ, διαλελυμένοι, οἷσι ἐς μαρασμὸν ἡ προτροπή. εὖτε οὐ καταβλακεύειν χρὴ ἠρεμίῃ καὶ λεπτῇ διαίτῃ· ἀλλ' ἐς κινήσιας ἄγειν αἰώρης καὶ τρίψιος, καὶ λουτρῶν, ὅκως ἐκ τοῦ νεκρώδεος ἐντεθείη καὶ ἀναρραφείη τὸ ζώπυρον· διδόναι δὲ καὶ γάλα μάλιστα μὲν γυναικὸς νεοτόκου, καὶ κουροτρόφου. καὶ γὰρ οἵδε ἀνατροφῆς ὅκως ἀρτίτοκοι παῖδες δέονται. ἢν δὲ μὴ, ὄνου μὴ παλαιοτόκου. ἐξίτηλον γὰρ τὸ τοιόνδε γάλα· καὶ ἐπὶ τοῖσδε ἐς ἀνάληψιν ἄγειν, καὶ τὰ συνήθεα,

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΧΟΛΕΡΗΣ, κεφ. δ.

ΕΝ χολέρῃ ἡ τῶν φερομένων ἐπίσχεσις κακόν. ἄπεπτα γάρ. χρὴ ὦν ἡμᾶς, ῥηϊδίως αὐτόματα δέχεσθαι, ἢν δὲ μὴ, ὀτρύνειν, διδόντας ὕδατος εὐκρήτου ῥυμφαίνειν, ξυνεχές γε

μίῃ· ὀλίγον δὲ, ὅκως μὴ ἐντάσιες ἔωσι κεναὶ στομάχῳ σπα-
σμώδεες. ἢν δὲ καὶ σχόφοι ἔωσι, καὶ ποδῶν ψύξιες, τέγγειν μὲν τὴν
κοιλίην λίπαϊ θερμῷ ξὺν πηγάνῳ, καὶ κυμίνῳ ἑψηθέντι, ἐς
τὰς τῶν φυσέων διακρίσιας· καὶ ἐπιτιθέναι εἴριον, καὶ τὼ πόδε
λιπαίνοντα ἡσυχῇ τρίβειν, ἀμφαφόωντα μᾶλλον ἢ πιέζοντα.
ἀτὰρ καὶ μέχρι τῶν γουνάτων γιγνέσθω τάδε, ἐς ἀνάκλησιν
θέρμης. καὶ μέσφι μὲν κόπρεα κάτωθεν διαχωρέει, ἄνωθεν
δὲ χωρέει χολώδεα, τάδε χρὴ ποιέειν. ἢν δὲ ὑπεληλύθῃ μὲν ὁ
πᾶς παλαιὸς σῖτος, χολαὶ δὲ διΐωσι, καὶ χολώδης ἔμετος, καὶ
διάτασις ἔῃ, ἤδε καὶ ἄσῃ, καὶ ἀπορίῃ, καὶ ἀδυναμίῃ, ψυχροῦ
ὕδατος κυάθους δύο, ἢ τρεῖς διδόναι, ἔς τε τὴν τῆς κοιλίης
στῦψιν, ὅκως ἐπίσχῃ τὴν παλίῤῥοιαν, ἤδε τὸν στόμαχον αἰθό-
μενον ἐμψύξῃ. ξυνεχέως δὲ τόδε, ἐπὴν τὸ ποθὲν ἐμέσῃ, προσ-
στν· ῥηϊδίως μὲν τὸ ψυχρὸν ἐν τῇ κοιλίῃ θάλπεται· ἀτὰρ ἤδε
ἐξεμεῖ ὁ στόμαχος, ἀχθηδόνι τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ. ξυνεχέ-
ως δὲ ποθέει ψυχρὸν ποτόν. ἢν δὲ καὶ σφυγμοὶ μὲν ἐς τὸ μικρὸν
ξυμπέσωσι, ἤδε ἐς τὸ ξυνεχὲς καὶ πυκνὸν διώκωνται, ἱδρὼς
δὲ περὶ μέτωπα καὶ κληῖδας, καὶ πάντῃ τοῦ σώματος στάγδην
ῥέῃ, καὶ γαστὴρ μὴ ἐπίσχηται, καὶ ὁ στόμαχος ἐμέῃ ἔτι ξὺν τάσι
καὶ λειποψυχίῃ, καὶ οἴνου βραχὺ ἐπιστάζειν τῷ ὕδατι τῷ ψυ-
χρῷ, εὐώδεος, στύφοντος, ἔς τε τὴν τῆς αἰσθήσιος ἀνάκλησιν ὑ-
πὸ τῆς ὀσμῆς, καὶ ἐς τὴν τούτου ῥῶσιν, ὑπὸ τῆς δυνάμιος, καὶ
ἐς τὴν τοῦ σώματος πρόσθεσιν ὑπὸ τῆς θρέψιος. οἶνος γὰρ ὠ-
κὺς μὲν ἐς τὴν ἀνάϊξιν, ὡς τὴν παλίῤῥοιην σχέθειν· λεπτὸς
δὲ, ὡς ῥηϊδίως χυθεὶς τῇ φύσι συνέξειν ἐῤῥῶσθαι· κραταιὸς
δὲ, ὡς δύναμιν στῆσαι ῥέουσαν· ἐπιπάσσειν δὲ καὶ ἀλφίτων κο
λὲ νέων, εὐπνόων. ἢν δὲ ξυνεπείγῃ πάντα ἱδρὼς καὶ ἔντασις,
οὐ τοῦ στομάχου μούνου, ἀλλὰ καὶ νεύρων, λὺγξ κενεὴ καὶ πόδες ξυν-
εντείνωνται, καὶ κοιλίη ὑποφέρῃ πολλὰ, καὶ ἀχλυώδης ὁ ἄν-
θρωπος, σφυγμοὶ δὲ πρὸς ἀκινησίην ἔωσι, τότε χρὴ φθάνειν

τήνδε τὴν κατάστασιν. εἰ δὲ καὶ παρῇ, ψυχροῦ καὶ οἴνου πολλόν τι διδόναι· μὴ ἀκρητεστέρου δέ, διὰ τὴν μέθην καὶ τὰ νεῦρα, ξὺν σιτίῳ, ψωμοῖσι διαβρόχοισι· διδόναι δὲ καὶ τῆς ἄλλης τροφῆς, ὁκοῖα ἐν συγκοπῇ μοι λέλεκται, ὀπώρην στύφουσαν, οὖα, μέσπιλα, μῆλα κυδώνια, σταφυλήν. ἢν δὲ τὰ πάντα ἐμέῃ, καὶ ὁ στόμαχος μηδὲν ἴσχῃ, ἐς τὰ θερμὰ καὶ ποτὰ καὶ βρώματα παλινδρομέειν. μὴ ἐξ ἑτέροισι γὰρ ἔστησεν ἡ μεταβολή. τὰ θερμὰ δὲ ἔστω θερμότατα. ἢν δὲ μηδέν τι τούτων ἀρήγῃ, σικύην ἐς τὸ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων προσβάλλειν, καὶ κάτωθεν ὀμφαλοῦ πρέπειν· συνεχῶς δὲ τὰς σικύας μεταζάνειν. ὀδυνηρὸν γὰρ τὸ ἐπίμονον, καὶ κίνδυνον φέρον φλυκταινώσιος. ὤνησέ κοτε κίνησις ὥρης εὔπνοος, ὡς καὶ τὸ πνεῦμα ζωγρῆσαι, καὶ τὴν τροφὴν ἐν τῇ κοιλίῃ σχεθῆν, καὶ εὔπνοον καὶ εὔσφυκτον τὸν νοσέοντα θέμεναι. ἢν δὲ ἐπὶ μέζω γίγνηται τάδε, ἐπὶ τῆς κοιλίης καὶ τοῦ θώρηκος ἐπιθέναι· καὶ τάδε ἔστω ὁκοῖα ἐς συγκοπήν, φοίνικες ἐν οἴνῳ δεδευμένοι, ἀκακίη, ὑποκυστίς· τάδε ξὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ ἀναλαβόντα, ἐγχείσαντα δὲ ἐς ὀθόνην, ἐπὶ τὴν κοιλίην ἐπιθέναι, ἐς δὲ τὸν θώρηκα μαστίχην, ἀλόην, ἀψινθίου κόμην λείαν ξὺν κηρωτῇ ναρδίνῳ, ἢ οἰνάνθης ἐπιπάσσειν ὅλῳ τῷ θώρηκι· ἐς δὲ τοὺς πόδας καὶ τοὺς μύας ἢν ἐπιταίνωνται, σικυώνιον, γλεύκινον, ἢ παλαιὸν ἄλειφα, ξὺν κηρῷ σμικρῷ χρίειν· ἐπιπάσσειν δὲ καὶ τοῦ κάστορος. ἢν δὲ καὶ ψυχροὶ ἔωσι οἱ πόδες, καὶ τῷ διὰ τῆς λημνίσιδος καὶ εὐφορβίου χρίειν ἀλείμματι, καὶ ἐρίοισι ἀμφελίσσειν καὶ, ψηλαφίῃ χειρῶν ἀπιθύνειν· ἅμα δὲ τὴν ῥάχιν καὶ τοὺς τένοντας, καὶ τοὺς μύας, τῶν τε σικυόνων τοῖσι αὐτέοισι χρίειν. κἢν μὲν ἐπὶ τοῖσι ἴσχηται μὲν ὁ ἱδρὼς καὶ ἡ γαστήρ, ὅ, τε στόμαχος δέχηται τὰ σιτία, καὶ μὴ ἐμέῃ, σφυγμοὶ δὲ μεγάλοι τε καὶ εὔτονοι ἔωσι, καὶ ἡ ξύντασις ἀπολείπῃ, θέρμη δὲ καὶ πάντα αἱρῇ, καὶ τὰ ἄκρα ἀδικῇ, ὕπνος δὲ πάντα πιέσῃ, δευτέρῃ ἡμέρῃ ἢ τρίτῃ λύσαντα, πρέπειν ἐς τὰ ξυνήθεα. ἢν δὲ

πάντα μὲν ἀπεμέῃ, ἱδρὼς δὲ ἄσχετος ῥέῃ, ψυχρὸς δὲ καὶ πελιὸς γίγνηται ὤνθρωπος, σφυγμοὶ δὲ πρὸς ἀπόσβεσιν ἔωσι καὶ ἀπινυδίκῃ, ἀγαθὸν ἐν τοῖσι τουτέοισι εὐπρεπέα εὑρέσθαι φυγήν.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΕΙΛΕΟΥ, κεφ. ε.

ἘΝ εἰλεῷ πόνος ἐστὶ ὁ κτείνων ἐπὶ φλεγμονῇ ἐντέρων ἢ ἔντασις, καὶ πρῆσις ὤκιστος, ἡ δὲ κάκιστος ὄλεθρος. μετεξέτεροι μὲν γὰρ ἀνελπίστως νοσέοντες, θάνατον περιφανέα μοῦνον ὀρρωδέουσι· οἱ δ᾽ ἐν εἰλεῷ πόνοι, ὑπερβολῇ θανάτου ἐρίανται. χρὴ ὦν μήτε σμικρότερόν τι γίγνεσθαι τὸν ἰητρὸν τοῦ πάθεος, μήτε βραχύτερον· ἀλλὰ ἣν μὲν φλεγμασίην αἰτίην εὕρηται, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ᾽ ἀγκῶνι μεγάλῃ τῇ χάσι, ὅκως ἀθρόως διεκχέῃ τὸ αἷμα τῆς φλεγμασίης ἡ τροφὴ, κἢν μέσφι λειποθυμίης. τόδε γὰρ ἢ ἀπονίης ἀρχὴ γίγνεται, ἢ νάρκης ἐς ἀναισθησίην· ἀνάπνευσις δὲ ἐν εἰλεῷ, κἢν ὑπ᾽ ἀγνοίης ἐς βαιὸν χρόνον ἔῃ τοῦ πόνου ἀμβολή· ἐπεὶ καὶ τὸ θνήσκειν τοῖς μὲν ὧδε πνέουσι εὐδαιμονίη· τῷ ἀρχιητρῷ δὲ οὐ θέμις πρήσσειν· θέμις δέ κοτε προγιγνώσκοντα σάφα τὰ παρεόντα ὡς οὐ φύξιμα, καρηβαρέῃ νωθρῇ εὐνᾶσθαι. ἢν δὲ αὖθι φλεγμασίης ἐπὶ διαφορῇ, ἢ ψύξι κραταιῇ γίγνηται ὁ εἰλεὸς, φλεβοτομίην μὲν ἴσχειν, τὰ δὲ λοιπὰ ἅμα πάντα πρήσσειν, ἐμέειν ἀπὸ ὕδατος θαμινὰ, συχνὸν πίνειν ἔλαιον· εἶτα αὖθις ἐξεμέειν, φύσας ἄγειν κάτω ἐρεθίσμασι. ἐρεθιστικὸν μὲν κυκλαμίνου χυλὸς, τὸ νίτρον, ἢ ἅλες· φυσέων δὲ ἀγωγὰ, κύμινον, ἡ δὲ πήγανον. χρὴ ὦν πάντας ὁμοῦ ξὺν ῥητίνῃ τῇ τοῦ τερμίνθου διαχέειν· τὰ δὲ καὶ σπόγγοισι πυριῆν· ἢ τοῖσδε ὑποκλύζειν ξὺν ἐλαίῳ, τῷ μέλιτι, καὶ ὑσσώπῳ, καὶ κολοκύντης ἀγρίας τῆς σαρκὸς ἑψήματι· κἢν ἐκκριθῇ κόπρος, αὖθις ἔλαιον

θερμὸν ξὺν πηγανῷ ἐνιέναι. τόδε γὰρ ἢν εἴσω μίμνῃ, πυρίη-
μα τοῖσι ἐντέροισι εὐμενές· τέγγειν δὲ τὰ πονέοντα χρεία ἐ-
λαίῳ ξὺν πηγανῷ, καὶ ἀνήθῳ ἄδδην ἑψηθέντι. ἔστω δὲ καὶ πυ-
ρίη φακῶν τῶν κεραμηίων, ἢ χαλκέων, ἢ κέγχρου, καὶ ἁλῶν
φωχθέντων. ἐπιπλάσματα πρὸς τοῖσι ξὺν οἷσι, ἔστω αἴρης
ἄλιτον, καὶ κύμινον, καὶ ὑσσώπου, ἢ ὀριγάνου κόμη· σικύαι δὲ
κοῦφαι μὲν, συχναὶ δὲ, ἄλλη πρὸς ἄλλας τιθεμένη ἐς τὸ ἐπιγά-
στριον, ἐς τὰς ἰξύας, μέσφι βουβώνων· ἠδὲ κατόπιν ἐς ἰσχία
πρὸς νεφροῖς καὶ ἐς ῥάχιν. πάντῃ γὰρ αὖτις πάντα πόνον ξυμφέ-
ροι. προπίνειν δὲ κυμίνου ἢ πηγάνου ἀφεψήματος, καὶ τοῦ σί-
νωνος, ἢ ξὺν τουτέοισι τῶν φαρμάκων τῶν ἀνωδυνέων γνά-
μωεία δὲ ἄλλοισι ἄλλα πείρῃ γεγόνασι πιστά. ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸ
δι᾽ ἐχιδνῶν φάρμακον, μέζον τοῦ μέτρου πρὸς τὸ ξύνηθες πο-
θέν. ἢν δὲ μήτε ὁ πόνος ἐνδιδῷ, μήτε φῦσα, μήτε κόπριον ἀ-
ναδοίη, τοῦ καθαρτηρίου τῆς ἱερῆς ὑπ᾽ ἀνάγκης διδόναι. ἢ γὰρ
ἀπηλάθη ξὺν φλέγματι καὶ χολῇ τὸ φάρμακον, ἢ διῆλθεν ἐξά-
γον φύσας· σκύβαλα, φλέγμα, χολὴν, τοῦ κακοῦ τὰς ἐντάσιας,
τροφὴ διεξάγουσα· ζωμοὶ δὲ ἐκ ποείδων, κογχαρίων, πτισάνης ὁ
χυλὸς καθεφθὸς ξὺν πολλῷ λίπαϊ, ἀρχῆθεν προσεγχυθέντι τοῦ
ἑψήσιος· ἔχειν ὧδε, κύμινον, λίβον, πράσον ξὺν τῇ κόμῃ· ἢ
ἰνβέη ξὺν ζωμῷ τινὶ διαχωρητικῷ, κοχλίαι ἄκρως ἑφθοὶ, καὶ
ὠῶν τούτων δὲ χυμὸς, ἢ τελλίνης ὕδωρ ποτοῦ, ἢν πυρεταίνῃ ξὺν ἀσά-
ρῳ, ἢ νάρδῳ, ἢ κάχρυ ἑψηθέν. καὶ γὰρ φύσης ἀγωγὰ, καὶ οὐρητικὰ
καὶ εὔπνοα· ἢν δὲ ἄπυρος ἔῃ, καὶ οἶνος ἐς τὴν τῶν ἐντέρων
θέρμην, ἀτὰρ ἤδε ἐς ἀνάκλησιν τῆς δυνάμιος ἀρήγει, καὶ μα-
ράθρου ῥίζης ἕψημα ποθὲν, καὶ ἀδίαντον, καὶ κινάμωμον· ἢν
δὲ ἐς ἀπόστασιν τρέπηται ἡ φλεγμασίη, τῇδε ξυμβάλλειν ἄ-
μεινον τοῖσι ἐς ἀπόστασιν φαρμάκοισι χρεόμενον· γεγράφαται
δὲ τάδε ἐν τοῖσι χρονίοισι. ἔνθα κωλικῶν θεραπείη ἐγράφη.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ἧπαρ ὀξέων παθῶν, κεφ. ϛ.

ΕΝ ἥπατι τοῦ αἵματος ἡ ῥίζα, καὶ ἐς τὸ πᾶν ἔνθεν ἡ τοῦ * ἀφεψή. καὶ τὸ ξύμπαν ἧπαρ, ὁκοῖον αἵματος πάγος. ὀξύνεται ὦν αἱ τῇδε φλεγμοναί. ἐγκέεται γὰρ τῷ χωρίῳ τῷδε ἡ τροφή. ἢν μὲν ἑτέρωθί τῃ φλεγμονὴ συστῇ, οὐ κάρτα γίγνεται ὀξείη. νέη γὰρ ἡ τοῦ αἵματος ἐπιῤῥοή· ἐπὶ δὲ τῷ ἥπατι, οὐ χρέος ἑτέρωθεν ἥκειν. ἢν γάρ τις ἔμφραξις τὰς ἐξόδους ἐπίσχῃ, πίμπραται τὸ ἧπαρ τῆς ἐκροῆς ἀμερθέν· ὁ δὲ τῆς τροφῆς εἴσροις, ἐς τὸ ἧπαρ ἔτι μίμνει. ἑτέρη γὰρ ὁδὸς τῆς τροφῆς ἐς τὸ πᾶν σκῆνος ἀπὸ τῆς κοιλίης καὶ τῶν ἐντέρων. εὐπόρως οὖν χρὴ τὴν κένωσιν ἐμποιέειν, τάμνοντα φλέβας τὰς ἐπ' ἀγκῶνι, συχνὸν μὲν ἀφαιρέοντα, μὴ ἀθρόον δέ. ἀποσιτίη μὲν τὰ πρῶτα, ὀλιγοσιτίη δὲ αὖθις, ὅκως καὶ τοῖσι εἰσιοῦσι τὸ ἧπαρ κενεὸν ᾖ. χρὴ δὲ καὶ τοῖσι ἐπιθέτοισι διασκιδνάναι τὰ ἐν τῷ ἥπατι στήθεα. τέγξις μὲν οὖν ξὺν ἀλοῇ, ἢ λίτρῳ εἴρια πινόεντα οἰσύπῳ. χρέος οὖν ἐμψύξιος, οὕνεκα τῷ αἵματι αἴθεται τὸ ἧπαρ. θερμὸν γὰρ τὸ αἷμα. τοιάδε χρὴ καὶ τὰ ἐπιπλάσματα ἔμμεναι, ἀλίτων μὲν αἰρίνων, ἢ ἐρυσίμων, ἢ κριθῆς, καὶ λίνου σπέρματος· χυμῶν δὲ, οἴνου ὀξέος, μήλων τοῦ χυλοῦ, ἑλίκων τῆς ἀμπέλου, οἰνάνθης τῆς ὡραίης, ἢ τοῦ ζωοῦ τῇδε λίπαος πινείη, σπόγγοισι καρποῦ δάφνης ἑψήματος, χίνου, γλήχωνος, ἴριδος· ἐπὴν δὲ τουτέοισι πρηΰνῃς, σικύην προσβάλλειν μέζονα, ὡς ἀμφιλαβεῖν πάντη τὸ ὑποχόνδριον, ἐνταμνεῖν δὲ βαθύτερα, ὡς πολλὸν ἑλκύσαι αἷμα. μετὰ δὲ ἑτέροισι δὲ αἱ βδέλλαι ἢ χάσαι κρέσσον. παρεισδύεται δὲ τοῦ ζώου ἡ δῆξις· αὐτὰρ ἢ δὲ μέζονας διαβρώσιας ποιέεται τῇδε καὶ δυσεπίσχετος ἡ ἀπὸ τῶν ζώων αἱμόῤῥοια· κἢν ἀδδὴν ποτὸν ἐκπίσῃ τὸ θηρίον, σικύην προσβάλλειν. νέρθεν γὰρ ἕλκει τὸ ἰόν.

κἢν ἄλις ἔχῃ κενώσιος, ἐς μὲν τὰ τρώματα ἰσχαίμασι χρέεσθαι, ἀδιάντοισι, ἀραχνίων ὑφάσμασι, μάννῃ, ἀλόῃ, ἐπιπάσσειν· ἠδὲ ἄρτῳ ἑφθῷ ξὺν πηγάνῳ, ἢ μελιλώτῳ, ἀλθαίης ῥίζῃσιν· ἐς δὲ τὴν τρίτην ἡμέρην, κήρωμα ξὺν μυροβαλάνῳ, ἢ ἀψινθίου κόμη, καὶ ἴριδι. ἀτὰρ καὶ τὰ μαλάγματα τοιάδε χρὴ ἔμμεναι ὁκοῖα λεπτῦναι, ἢ ἐξαραιῶσαι, ἢ οὔρησιν ῥέψαι. ἄριστον μὲν ὦν τὸ διὰ τῶν σπερμάτων, ὧν ἅπασι ἰητροῖσι ἡ πείρη εὔγνωστος. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἔνθα ἡ σάμψυχος ἢ τὸ μελίλωτον ἐγκέαται. τροφαὶ δὲ λεπταὶ, εὔδρομοι, οὐρήσιος προκλητικαὶ, εὐδίοδοι, χόνδροι ξὺν μελικρήτῳ, καὶ ῥόφημα ἐκ τῶνδε ξὺν ἁλσὶ, ἠδὲ ἀνήθῳ· πτισάνης δὲ χυλὸς καὶ σμηγματώδης. ἢν δὲ καὶ δαύκου τοῦ καρποῦ ἐγχέῃ τι, κρέσσον ἐς οὔρησιν. ὑπεξάγει γὰρ διὰ τῶν ὀχετῶν, οἵπερ ἀπὸ ἥπατος ἐς νεφροὺς κραίνουσι· καὶ εἴη δὲ τοῖς ἀπὸ ἥπατος ἐκρέουσι ἡ τῇδε ἔξοδος, εὐρύτητί τε τῶν ἀγγείων, καὶ ἰθύτητι τῆς ὁδοῦ. χρὴ ὦν καὶ σικύῃ τῇδε ἕλκειν ἐς τὴν χώρην προσβάλλοντα τῶν νεφρῶν καὶ ἰσχίον. ἀτὰρ καὶ τέγγειν τάδε λίπαϊ ξὺν πηγάνῳ, ἢ σχοίνῳ, ἢ καλάμῳ τῷ ἀρωματικῷ. ἐπὶ δὲ τοῖσδε ἐλπὶς τὸν νοσέοντα διαδρᾶναι τὸν ὄλεθρον· ἢν δὲ ἐς ἐμπύησιν τρέπηται, τοῖσι πυοποιοῖσι χρέεσθαι, ὁκόσα μοι ἐπὶ κωλικοῖσι λελέξεται. ἢν δὲ καὶ πύον γένηται, ὅκως μὲν τάμνειν, ὅκως δὲ ἰητρεύειν, ἄλλῃ τινὶ γεγράψεται· τάδε μοι καὶ ἐπὶ σπληνὶ γεγράφθω, ἤν κοτε ξυμφορὴ φλεγμασίης ὀξέης ἐς τόνδε καταβῇ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΝΩΤΙΑΙΑΣ ΦΛΕβὸς, καὶ ἀρτηρίης ὀξείας νούσου, κεφ. ζ.

Τὴν τῆς κοίλης φλεβὸς φλεγμασίην, καὶ παχέης ἀρτηρίης, αἳ παρὰ τὴν ῥάχιν τέτανται, καύσου ἰδέην ἐκάλεον οἱ πρόσθεν. καὶ γὰρ καὶ καύσοισι ἴκελα πάθεα ἐπὶ τοῖσι γίγνεται·

πῦρ ὀξὺ καὶ δριμὺ, ἄση, δίψος, ἀπορίη, σφυγμὸς παλμώδης
ἐν ὑποχονδρίῳ, ἠδὲ τοῖσι μεταφρένοισι, ἀλλά μοι ὁκόσα ἐ-
πὶ τοῖσι σημείοισι γεγράφαται· ἀτὰρ καὶ ἐς ξυγκοπὴν ὀκέλ-
λει τὸ πῦρ, ὅκως ἐπὶ τῇσι καύσεσι. τῆς μὲν γὰρ φλεβὸς ῥίζω-
σις ἧπαρ· τῆς δ' ἀρτηρίης ἀρχῆς καρδίη. δοκέοις ἂν οὖν μὲν
τὰ ἄνω μέρεα τῶνδε τῶν σπλάγχνων νοσέειν τὰ καίρια. θερ-
μὴν μὲν γὰρ ἡ καρδίη ἐνδιδοῖ τῇ ἀρτηρίῃ, τῇ φλεβὶ δὲ τὸ ἧπαρ
αἷμα· ἀμφοῖν δὲ μεγάλοιν, μεγάλα τὰ ἔγγονα αἱ φλεγμο-
ναί. τάμνειν οὖν αὐτίκα τὰς ἐπ' ἀγκῶνι φλέβας. καὶ συχνὸν μὲν
ἀφαιρέειν αἷμα, μὴ ἀθρόον δὲ, ἀλλὰ καὶ δὶς, καὶ τρὶς, καὶ τῆς
ἄλλης ἡμέρης, ὡς μεσηγὺ ἡ δύναμις ἀναλάβῃ· ἔπειτα ἐπι-
πλάσμασι χρέεσθαι, καὶ σικύῃ ἐς τὸ ὑποχόνδριον, ἔνθα ἡ
διάφυσις τῆς ἀρτηρίης, ἀτὰρ ἠδὲ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων.
καὶ γὰρ καὶ τῇδε σφύξιες ἔασι· χαράζειν τε ἀφειδῶς, ἠδὲ πολλὸν
ἀφαιρέειν αἷμα. οὐ κάρτα γὰρ ἐκ τῆς κενώσιος τῶνδε λειπο-
θυμέουσι ὤνθρωποι· ἰσχομένη δὲ καὶ γαστὴρ πολλόν τι τοῦ ξυνή-
θεος· κλυσμοῖσι ἐς ὄλισθον χρέεσθαι μαλθακοῖσι, δριμέσι δὲ
ἥκιστα. ἐπιπυρεταίνουσι γὰρ οἵδε ἅλμῃ καὶ νίτρου τήξει. λί-
νου οὖν καρποῦ χυλὸς ἔστω, καὶ τήλιος, καὶ μαλάχης τῶν ῥι-
ζῶν ἕψημα, καὶ ἐς πρόκλησιν καὶ ῥῆξιν ἱκανόν, μὴν ἄκρεα πό-
δες, καὶ χεῖρες τεθαλφθώσαν, γλευκίνῳ ἢ σικυωνίῳ λίπαϊ τῷ
διὰ τῆς λιμνήστιδος χρίσματι. κάρτα γὰρ ψυχρὰ αὐτῶν τάδε
γίγνεται. πιπίσκειν τε περὶ τῶν σιτίων, ὁκόσα οὖρον ἐξάγει,
μίον, ἄσαρον, ἀψίνθιον· ἐμπασσέσθω δὲ καὶ νίτρου· πάντων δὲ
κράτιστον σικύη, καὶ κινάμωμον, ἤν τις εὐπορῇ. γάλα τοῖσδε
καὶ τροφὴ καὶ φάρμακον. ἐμψύξιος γὰρ δέονται, ἔνδον ὁκοῖόν τι
πυρὸς ἐκλελυμένου, καὶ τροφῆς γλυκείης. ἀτὰρ ἡ δ' ἐν ὀλίγῳ ὄγκῳ
πολλή. ταῖς δὲ μέντοι ἐν τροφῇ τὰς ἀρετὰς ἴσχει τὸ γάλα. εὐπορεί-
σθω δὲ νεοτόκου, καὶ ἐς δύο κυάθους τοῦ γάλακτος ἐμβεβλή-
σθω εἷς ὕδατος· ἄριστον δὲ καὶ τὸ τῆς βοὸς· τρίτον δὲ, αἰγός. τρο-

φαὶ εὔπεπτοι, τὰ πολλὰ χυλοὶ μαράθρου ῥίζης, καὶ σελίνου καρπὸς, ἐμβεβλήσθω καὶ μὴν, τὸ ὕδωρ δὲ τὸ πινόμενον, ἐχέτω τάδε. ἀτὰρ καὶ ἱδρῶτας χρὴ κινέειν, καὶ πάντα, διαπνοὰς ὑγρὰς καὶ εὐρόους ποιέειν. τέγξις κεφαλῆς ὁκοῖον ἢ ἐν καύσοισι, ἐπίθημα ἐς θώρηκα καὶ μαζὸν ἀριστερὸν ὁκοῖον ἐν συγκοπῇ· κοίτη, κατάκλισις ὄρθιος, ὅκως ἴκελα πάντα τοῖσι ἐν καύσοισι ᾖ· αἰώρη σμικρὴ ἐς ἱδρώτων πρόκλησιν· ἠδὲ λουτρὸν ἢν ὁ πυρετὸς ὑπεκκαυθῇ. οὐ γὰρ κρίσεσι τάδε τὰ πάθεα λύεται, εἰ καὶ καύσου ἔασι ἰδέαι.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ νεφροὺς ὀξείας νούσου, κεφ. η.

ΚΑτ' ὀξὺ μὲν ἐν νεφροῖσι φλεγμασίη. συμφλεγμαίνουσι γὰρ ἀπὸ ἥπατος ἐς νεφροὺς κραίνουσαι φλέβες· τῇσι δὲ τὸ ἧπαρ· οὐ κάρτα ἐπιμήκεες ἐοῦσαι, κάρτα δὲ εὐρεῖαι, ὡς δοκέειν τοὺς νεφροὺς ἐξηρτῆσθαι ἄγχου τοῦ ἥπατος. ἀτὰρ καὶ ἰσχουρίη ἐπὶ φλεγμασίῃ γίνεται ξυμπαραρρέουσα τῷ ὀξεῖ τῆς φλεγμασίης. πίμπλαται γὰρ ἡ τῶν νεφρῶν κοιλίη ὑπὸ πλημμυρίης τῶν οὔρων οὐ διεκθεόντων· τόδε μέντοι καὶ ἐπὶ λίθων γίγνεται. ἢν φύῃ μὲν ἐν νεφροῖσι, μέζων τῆς εὐρύτητος τῶν οὐρητήρων, ἐνίζει μὲν μὴ διεξιὼν, ἀτὰρ καὶ τὰ οὖρα ὅδε ἐπίσχει. ἀλλὰ ἀμφὶ μὲν τῆς γενέσιος τῶν λίθων, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται, ὅκως ἢ μὴ ξυνίστωνται ἢ θρύπτωνται γιγνόμενοι. ἀμφὶ θερμασίης, ἠδ' ἐμφράξιος, ὁκόσα ὀξέως κτείνει, τῇδέ μοι γεγράψεται. ἢν ἐντάσιες λίθων ἔωσι ἔν τε φλεγμασίῃ, τάμνειν φλέβα τὴν ἔσω ἀγκῶνι, ἢν μὴ κωλύῃ τις ἡλικίη· εὔροον δὲ καὶ πολλὸν ἔστω τὸ αἷμα. οὐ γὰρ αἱ φλεγμοναὶ πρηΰνονται μοῦνον κενώσι· ἀλλὰ καὶ σφηνώσιες τῶν λίθων χαλῶνται τῇσι τῶν ἀγγείων κενώσεσι. ἀτὰρ ἠδὲ ἐν οὐρήσι διεκθέουσι οἱ λίθοι. ἔπειτα τέγ-

ξεσι γλυκίνου λίπαος, ἢ κυπρίνου, καὶ πυελίῃσι, καὶ ἐπι-
πλάσμασι ἀνίεται τὰ μέρεα. ἀρτεμισίη δ' ἔστω ἡ βοτάνη,
καὶ σχοῖνος, καὶ κάλαμος ὁ εὐώδης ἐν τοῖς καταπλάσμασι·
ἔπειτα σικύην προσβάλλειν ἐς νεφροὺς κατ' ἰσχίον, μάλιστα
δ' αὖ ἡ ἀπὸ τοῦδε τοῦ χωρίου κένωσις ὤνησε· λελαπάχθω δὲ
κοιλίη κλυσμοῖσι ὀλισθηροῖσι, γλίσχροισι μᾶλλον ἢ δριμέσι,
μαλάχης, ἢ τήλιος χυλοῖσι· ποτὲ δὲ φάρμακα περὶ τῶν σι-
τίων οὐρητικὰ, ὁκοῖα ἐπὶ ἥπατος λέλεκται. ἀτὰρ καὶ σιτία
ἴκελα, εὔπεπτα. κακὸν γὰρ τουτέοισι ἀπεψίη. ἄριστον δὲ γάλα,
μάλιστα μὲν ὄνου, ἵππου δὲ δεύτερον, καὶ οἷος δὲ καὶ αἰγὸς,
χρήσιμον, ὅτι γάλα. ἢν μὲν οὖν ἄποροι ἔωσι, καὶ λούειν κρέσ-
σον· ἢν δὲ μὴ, ἐς ἕψημα τῶν βοτανῶν ἐνίζεσθαι, ἄχρις ὀμφα-
λοῦ τὸ ἄγγος πληροῦντα· ἢν δὲ ἐς πύον τρέπηται, ὁκοίοισι χρὴ
ἐπιπλάσμασι ἠδὲ φαρμάκοισι χρέεσθαι, ἐπὶ πολλοῖσι μὲν καὶ
πρόσθεν ὑπαρχέεται· ἢν δὲ ἐνστήκῃ λίθος, πυελίῃσι μὲν καὶ ἐπι-
πλάσμασι τοῖσι αὐτέοισι χρέεσθαι· θρύπτειν δὲ τοὺς λίθους τοῖ-
σι πινομένοισι φαρμάκοισι· ἁπλαῖ μὲν, σίον τε πριονίτης αἱ
βοτάναι, ἑφθαὶ ξὺν ἐλαίῳ ἢ ὄξεϊ ἐδωδίμῳ, καὶ τῶνδε
χυλὸς προπινόμενος· ποικίλαι δὲ, τῆς βισίμου καλευμένης,
τε τῆς δι' ἐχιδνῶν καὶ κοσκίνου τοῦ θείου, ὁκόσαι τε δοκέ-
ουσι ἔμμεναι τῇ πείρῃ. κράτισται αἰῶραι τοῖσδε, καὶ σείσιες
ἐς κίνησιν καὶ πρόωσιν τῶν λίθων. κάρτα γὰρ ἐπίπονος τῶν
λίθων ἡ ἐς τὴν κύστιν ὁδοιποείη. ἢν δὲ ἐκπέσωσι ἔνθεν, ἄ-
πονοί τε γίγνονται, οὐδ' ὄναρ δοκέειν τοῦ πόνου εἰθισμένοι· ἀ-
τὰρ τε ὡς ἐξ ἀφύκτων κακῶν τὴν ψυχὴν καὶ τὰ μέγεα λύον-
ται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ κύστιν ὀξέων παθῶν, κεφ. θ.

Καὶ τῇ κύστι πάθεα ὀξέα ἴκελα τοῖσι νεφροῖσι γίγνεται, φλεγμοναὶ καὶ ἕλκεα, καὶ λίθοι, καὶ θρόμβων ἐμφράξιες, ἐφ' οἷσι ἰσχουρίη, στραγγουρίη· ἀλλὰ ὀξύτερος τῇδε ὁ πόνος, καὶ ὄλεθρος ὤκιστος. νεῦρον γὰρ πλατὺ ἡ κύστις. νεφροὶ δὲ, ὁκοῖον αἱμάλωψ τῆς ἥπατος ἔασι ἰδέης· ἀλλὰ καὶ αἰνότατοι καὶ οἴκτιστοι, Ἔνθα μάλιστα Γίγνετ' ἄρης ἀλεγεινὸς ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι. τάμνειν ὦν αὐτίκα τὸν κενεῶνα, καταιονεῖν δὲ τὴν κύστιν λίπαϊ συχνῷ, σὺν πηγάνῳ καὶ ἀνήθῳ. ἢν δὲ θρόμβοι ἔωσι τοῦ πόνου καὶ τῆς ἰσχουρίης αἴτιοι, ὀξύμελι πιπίσκειν, ἢ πταίου μικρὸν σὺν μελικρήτῳ ἐς τὴν διάλυσιν τῶν θρόμβων, ἠδὲ ὁκόσα οὐρήσιας προκαλέεται, καὶ βοτάνας, καὶ σπέρματα. ἢν δ' ἐξ αἱμορραγίης ὁ κίνδυνος, ἴσχειν μὲν ἔτι εἰς ἀμβολὴν τῶνδε μᾶλλον· ἀτὰρ καὶ ὅδε οὐχ ἥκιστα ὁ κίνδυνος. ἀρήγειν μὲν ὦν καὶ τοῖσι αἷμα ἐπέχουσι· ἀρήγει δὲ ἡ ψύξις τῆς κύστιος, ῥοδίνου καὶ οἴνου τέγξις, καὶ εἰρίων καθείλησις ἀπὸ οἰσύπου· ἐπίθημα, φοίνικες ἐν οἴνῳ δευθέντες, σὺν ῥοιῇ, ἢ χυλῷ τοῦ ῥόος. ἢν δὲ ἐκτρέπηται καὶ τῶν ἐπιθημάτων τὰ βάρεα, καὶ τὰς μεγάλας ψύξιας, ἐκτρέπειν· χρὴ γὰρ μὴ κάρτα ψύχειν ψυχρὴν τε φύσει καὶ λεπτὴν ἐοῦσαν τὴν κύστιν· καταχρίειν δὲ γλαυκίνῳ, ἢ ἀκακίῃ, ἢ ὑποκυστίδι, σὺν οἴνῳ. σπόγγοισι δὲ, ἢν μὴ σφόδρα ἐπείγῃ ἡ αἱμορραγίη, μὴ χρέεσθαι. τροφαὶ σιτώδεες, εὔπεπτοι, εὔχυμοι, οὐρητικαὶ, ὁκοῖαί μοι ἐπὶ νεφροῖσι λελέχαται· γάλα, οἶνος γλυκὺς, θηρεινός, ἢ σκυβαλίτης. φάρμακα πινόμενα, οὐρητικὰ, εὐώδεα, εὔροα, καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα· ἄριστον δὲ κύστι τέττιγες, ἐφ' ὥρας μὲν ὀπτοὶ, ἔδεσμα· ἄωροι δὲ ξηροὶ, λεῖοι σὺν ὕδατι. ἔστω δὲ καὶ τῆς ῥίζης τῆς νάρδου βραχὺ σὺν τοῖσι τέττιξι ἀφεψῆσι. τοῖσι αὐτέοισι ἐνίζεσθαι αἰτί

λουτρὸν ἐς ἄνεσιν τῆς κύστιος· ἢν δὲ λίθων ἔμφραξις ἐπίσχῃ τὴν οὔρησιν, τῷ ὀργάνῳ τῷ καθετηρίῳ ὠθεῖν τὸν λίθον, ἠδὲ ἄγειν τὸ οὖρον, ἢν μὴ ἔωσι φλεγμοναί. ἐπὶ γὰρ φλεγμονῇσι, οὔτε ὁ πόρος δέχεται τὸ ὄργανον, πρὸς δὲ τιτρώσκονται τῷ καθετῆρι. ἢν δὲ ἄπορος μὲν ᾖ ἡ τῆδε ἰητρείη, θνήσκῃ δὲ ὀδύνῃσι ὥνθρωπος, τάμνειν τὴν τριχάδα, καὶ τὸν τῆς κύστιδος τράχηλον, ἐς τε τὴν τῶν λίθων ἔκπτωσιν, καὶ τὴν τῶν οὔρων ἔκχυσιν, καὶ μάλιστα μὲν ἀκέσασθαι ἐς ὠτειλὴν ἄγοντα τὸ τρῶμα· ἢν δὲ μὴ, ῥοιάδα γενέσθαι τοῦ πύου βέλτιον, ἐς τὸν αὖθις τοῦ ἀνθρώπου βίον, ἢ τῇ ὀδύνῃ οἰκτίστως θανεῖν.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΥΣΤΕΡΙΚΗΣ ΠΝΙΓΟΣ, κεφ. ι.

Η Υστέρη τῇσι γυναιξὶ, ὑμένων ἀποτάσιας ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ λαγόνας ἴσχει· ἀτὰρ ἠδὲ ζώου πάθη, ἐν ὀσφρήσεσι. ἵεται γὰρ ἐπὶ τοῖσι εὐώδεσι πρὸς ἡδονὴν, καὶ τὰ κάκοσμα καὶ ἀτερπέα, ὑπὸ ἀχθηδόνος φεύγει. ἢν μὲν ὦν τῶν ἄνω τι λυπῇ, προϊόντων γυναικηΐων ἔξω· ὧν δὲ κατὰ στόμα τι ἂν εἴη, ὀπίσω χάζεται, ἠδὲ ἄνωθεν ἴῃ δ' ἄν ποτε, καὶ ἔνθα καὶ ἔνθα, ποτὶ σπλῆνα καὶ ἧπαρ, ξυνδιδοῖ δὲ τὰ ὑμένια ἐς ἀπόστασιν καὶ ξυναγωγὴν, ὅκως νηὸς λαίφεα. πάσχει δὲ τάδε καὶ ὑπὸ φλεγμασίης. καὶ γὰρ προπετεστέρη τῷ πάθεϊ καὶ τῷ ὄγκῳ τοῦ αὐχένος γίγνεται. ἢ γὰρ κατὰ πυθμένα φλεγμασίη, ἄνω ῥέπει. ἢν μὲν ἐς πόδας, ἔξωθεν. ἀσηρὸν μὲν ὦν καὶ ἀλεγεινὸν καὶ ἀτερπές· δυσχερηστὸν δὲ καὶ βαδίσαι καὶ ἐς πλευρὸν κατακέεσθαι, καὶ ὑπτίην, ἢν μὴ τὼ πόδε φλεγμήνῃ ἡ γυνή· ἢν δὲ ἄνωθεν φοιτοίη, ὡς ὀξύτατα μὲν τὸν ἄνθρωπον ἀπέπνιξε, πιέζει δὴ ἀγχόνῃ τῆς ἀναπνοῆς. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ φθάνει πονέειν τε καὶ βοᾶν τοὺς παρόντας κικλήσκειν

ἀρωγούς

ἀρωγούς. τῇσι γὰρ ἀναπνοῆς ἐπίσχεσις θᾶττον πολλῇσι· τῇσι δὲ φωνῆς. εἰκὸς ὦν τοῖς ἐν τουτέοισι καλέσαι τὸν ἰητρὸν, πρὶν τὴν ἄνθρωπον θανεῖν· ἀλλ' ἢν κοτε ἐκ συντυχίης ἥκῃς, γνόντα τὴν φλεγμονὴν σχάσαι φλέβα, μάλιστα μὲν τὴν ἐπὶ τῷ σφυρῷ· ἢν δὲ μὴ εὔροον ἔῃ, τὴν ἐπ' ἀγκῶνι· ἐπαφαιρέειν δὲ ἀπὸ τοῦ σφυροῦ. πρήσσειν δὲ τὰ ἄλλα, ὁκόσα ἂν καὶ ἄνευ φλεγμασίης ἀρήγῃ πνιγί. δεσμοὶ χειρῶν καὶ ποδῶν σφίγγοντες, ἄχρι ναρκώσιος, ὀσμὴ κακωδέων, πίσσης ὑγρῆς, τριχῶν εἰρείου κεκαυμένων· λύχνου φλογὸς ἐσβεσμένης, καστορείου· πρὸς τῷ κακώδει, καὶ τὰ νεῦρα ψυχθέντα θάλπειν. οὖρον παλαιὸν καὶ τὴν αἴσθησιν ἐξανίστησι κάρτα τοῦ νεκρώδεος, καὶ τὴν ὑστέρην κάτω διώκει. τοῖς δρῶν καὶ τοῖσι προσθέτοισι εὐώδεσι ἐς τὴν χώρην ἐπιβλητέον τῆς ὑστέρης, μύρῳ ὁκοῖον ἂν ἔῃ προσηνὲς, ἠδὲ ἄδηκτον τὴν ἁφὴν, νάρδον, ἢ βάκχαρι τὸ αἰγύπτιον· ἢ τὸ διὰ τῶν φύλλων τοῦ μαλαβάθρου, τοῦ δένδρεος τοῦ ἰνδικοῦ, ἢ κινάμωμον κοπὲν ξὺν τῶν εὐόσμων τινὶ λίπαϊ· ἐγχέειν δὲ τάδε, τοῖσι γυναικείοισι χώροισι. ἀτὰρ ἢν δὲ ἔγχυτον ἐκ τῶνδε ξυστῇ, ἐγχέειν τῇ ὑστέρῃ· διαχέειν δὲ καὶ τὴν ἕδρην φυσέων ἀγωγά· ἠδὲ ὑποκλύζειν μὴ δριμέσι, μαλθακοῖσι, γλίσχροισι, ὀλισθηροῖσι, ἐς τὴν τῶν κοπρίων ἔξοδον μούνων, ὅκως ἡ χώρη τῆς ὑστέρης, λαπαρὴ γίγνηται, ἀλθαίης χυλῷ, ἢ τήλιος· μηλίλωτον δὲ, ἢ σάμψυχον ξὺν τῷ λίπαϊ ἑψέσθω· ἢν δὲ βίης ἢ λαπάξιος ἡ ὑστέρη δέηται, χερσὶ μὲν πιέζειν τὸ ὑποχόνδριον γυναικὸς εὐτόνου, ἢ ἀνδρὸς εὐαφοῦς, ἢ διαζῶσαι ταινίαις σφίγγοντα· ὅκως τε διελάσῃ τὸν χῶρον, ὡς μὴ αὖθις ἄνω θέειν. πταρμοὺς ποιέοντα ἐπιλαμβάνειν τὰς ῥῖνας. τῷ γὰρ πταρμῷ, καὶ τῇ ἐντάσι μετεξετέροισι ὑστέρη ἐς χώρην ἤξειε· φυσῆν δὲ ἐς οἷα γερινῶν, στρουθίου ῥίζης, ἢ πεπέρεος, ἢ τοῦ κάστορος· προσβάλλειν δὲ σικύας κούφας, μηροῖσι, λαγόσι, ἰσχίοισι, βουβῶσι, ἑλκούσας τὴν ὑστέρην· προσβάλλειν δὲ καὶ πρὸς, ἐς ἰξὺν, ἐς

τὸ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων, τῇ πνιγὶ ἀρήγοντα. ἢν δὲ ἐπὶ φλεγμονῇ πνίγηται, καὶ διαχάσαι τὴν ἐπὶ τῷ κλενὶ οἰκευμένην φλέβα, καὶ ἀφαιρέειν συχνὸν αἷμα. ἀνατρίψιες τοῦ προσώπου, πταρμοὶ τριχῶν, ξὺν ἐμποιήσι ἐς ἀνάκλησιν. ἢν δὲ καὶ μικρὸν ἐπανενέγκωσι, ἐς ἀφέψημα ἀρωμάτων ἐνίζειν, καὶ εὐώδεα θυμία ὑποθυμιῆν. πιπίσκειν δὲ περὶ τῶν σιτίων τοῦ καστορος, καὶ τῆς ἱερῆς μικρὸν ξὺν τῷ κάστορι. καὶ ἢν ἐπανενέγκῃ, λούειν, καὶ ἐς ὥρην ἐς τὰ ξυνήθεα τρέπειν. μελεδαίνειν δὲ τὴν ἄνθρωπον, ὅκως ἄγηται τὰ ἐπιμήνια εὔροα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΑΤΥΡΙΑΣΕΩΣ,
κεφ. ια.

Τῶν ἐν τοῖς αἰδοίοισι νεύρων ἡ φλεγμασίη ὄρθιον ἀνίσχει τὸ αἰδοῖον ξὺν ἐπιθυμίῃ καὶ λύπῃ ἀφροδισίων ἔργων ἀρήξιος. ἐντάσιες δὲ γίνονται σπασμώδεες, οὐδαμᾶ πρηϋνόμεναι. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖσι ἀφροδισίοισι ἀμάλθακτος ἡ ξυμφορή. προσσημαίνονται δὲ καὶ τὴν γνώμην, τὰ πρῶτα μὲν ἐς ἀναισχυντίην, ἐπὶ παρρησίῃ τοῦ πτώματος. θαρσέας γὰρ σφέας ποιέει ἡ ἀκυείη τῆς ξυνουσίης· μετέπειτα δὲ ἐπὴν ἀπολλωφήσωσι, εὖτ᾽ ἂν σφίσι ἡ γνώμη τέλεον μίμνῃ. πάντων ὧν εἵνεκα, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ᾽ ἀγκῶνι, καὶ τὴν ἐπὶ τῷ σφυρῷ, καὶ πολλὸν ἀφαιρέειν, καὶ πολλάκις. οὐδὲ γὰρ ἄκαιρον νῦν λειποθυμίην ἐμποιέειν, ἐς τὴν νάρκην τῆς γνώμης, καὶ ἐς τὰς τῆς φλεγμασίης ξυνδόσιας, καὶ ἐς τὰς τοῦ θερμοῦ τοῦ κατ᾽ αἰδοῖον πρηΰσιας. αἷμα γὰρ πολλὸν, θερμασίης μὲν καὶ τόλμης ἔξαψις καρτερή· φλεγμασίης δὲ τροφή, τε ἐσχάτου δὲ γνώμης καὶ ἀταξίης ἔκκαυμα. καθαίρειν δὲ καὶ τὸ ξύμπαν σκῆνος φαρμάκῳ τῇ ἱερῇ. οὐ γὰρ καθάρσιος δέονται μοῦνον, ἀλλὰ καὶ φαρμακίης προσηνέος. δρῆν μέντοι τάδε ἀμφω

ἱερὴ δύναται· κατειλίσσειν δὲ τά τε αἰδοῖα καὶ τὰς ἰξύας, καὶ
τὴν πληχάδα, καὶ τοὺς ὄρχιας εἰρίοισι τοῖσι ἀπὸ οἴος ῥυπῶ-
σι· ῥοδίνῳ δὲ καὶ οἴνῳ διαΐναι χρὴ τὰ ἔρια, καὶ τέγγειν τὰ μέ-
ρεα πολλόν τι μᾶλλον τάδε καταιονοῦντα, ὅκως μήτε θάλψις
ἐκ τῶν ἐρίων ἔοι, ἀτὰρ ἡ ἔμφυτος θέρμη ὑπὸ ψυχρῆς δυ-
νάμιος τῶν χυμῶν πρηΰνηται. τοιάδε χρὴ καὶ τὰ ἐπιπλάσμα-
τα ἐπιθέναι, ἄρτῳ ξὺν ἀρνογλώσσου χυλῷ τῇ βοτάνῃ, καὶ στρύ-
χνῳ, καὶ σέριδι, καὶ φύλλοισι μήκωνος, καὶ τοῖσι ἄλλοισι, ὅσα νάρκην
καὶ ψύξιας ἐμποιέει. ἀτὰρ καταχέειν τοῖσι ἰκέλοισι τὰ αἰ-
δοῖα καὶ τὴν πληχάδα, καὶ τὰ ἰσχία, κωνείῳ ξὺν ὕδατι, ἢ οἴ-
νῳ, ἢ ὄξεϊ, μανδραγορίῃ, ἀκακίῃ, καὶ σπόγγοισι ἀντὶ τῶν εἰρί-
ων χρέεσθαι. μεσηγὺ δὲ ὑποκλύζειν μαλάχης ἑψήματι, καὶ
ἐλαίῳ καὶ μέλιτι· δριμὺ δὲ παῦν. ἀντερείσθωσαν σικύαι κατ' ἰ-
σχίου, ἢ ἤτρου. ἄρισται δὲ καὶ βδέλλαι, νέρθεν ἑλκύσαι αἷμα·
καὶ ἐπὶ τοῖσι τρώμασι ἐπίπλασμα, αἱ ψίχες ξὺν ἀλθαίῃ·
ἔπειτα ἐνίζειν ὕδατι ἀρτεμισίης, ἐλελισφάκου, κονύζης ἑ-
ψήματι· καὶ εὖτ' ἢν προσωτέρω μὲν ᾖ μήκεϊ χρόνου, μὴ κα-
τὰ λόγον δὲ τὸ πλῆθος ἐνδιδῷ, δέος δὲ σπασμοῦ· μάλα γάρ
τι ἐπὶ τῷδε σπῶνται· μεταβάλλειν χρὴ τὴν θεραπείην τοῖ-
σι θερμαίνουσι· χρέος μὲν γλευκίνου, ἢ σικυωνίου ἀντὶ ῥοδίνου·
εἰρίοισι δὲ καθαροῖσι καὶ ἐπιπλάσμασι ἀλεαίνουσι. ἐμάλαξε
γάρ κοτε τῶν νεύρων τὰς πρήσιας ἡ τοιήδε θεραπείη. ἀτὰρ καὶ
πιπίσκειν τοῦ κάστορος ξὺν μελικρήτῳ. τροφαὶ ἄτροφοι, ψυχραί,
βραχέα μετὰ τὰ σιτώδη, τὰ πλεῖστα λάχανα, μαλάχη, βλίτον,
θριδακίνη, ἑψητὴ κολοκύντη, σίκυος ἑφθός, πεπέων ὡραῖος,
οἴνου δὲ καὶ κρεῶν, μέσφι πολλῆς ἀναλήψιος φειδώ. οἶνος γάρ,
θάλψις μὲν ἐστὶ νεύρων, μάλθαξις δὲ ψυχῆς, ἐπανάκλησις δὲ
ἡδονῆς, γονῆς ἔγερσις, καὶ πρόκλησις ἀφροδισίων. τάδε μοι
ἐς τὰ ὀξέα γεγράφθω ἄκεα. χρὴ δὲ καὶ τὸν αὐτὸν τινὰ ξυνευ-
πορέειν, μὴ πάντα ἀλλοτρίῃ ξυγγραφίῃ προσίσχοντα τὸν νέον.

οὕτω τὰ ὀξέα πάθεα γίγνεται, ὡς ἐν τάξι τε τοῖσι γεγραμμένοισι καὶ μειώοισι, ἢ ἅπασι χρέεσθαι.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

χρονίων νούσων θεραπευτικὸν βιβλίον πρῶτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ, κεφ. α.

ΕΝ τῇσι χρονίῃσι νούσοισι ἡ ἀμβολὴ τῆς ἰητρείης, κακόν. ὑπὸ ἀμβλακίης γὰρ ὀκέλλει ἐς ἀνήκεστα πάθεα. φισίωσις ἄρ' ὧδι ἴσχει, ὡς μὴ ῥηϊδίως ἀποφοιτῆσαι· ἢν ἐσβάλλῃ ἅπαξ· ἢν δὲ καὶ ἐνδηθύνῃ, χρόνῳ καρτερὰ ἔσται, καὶ ξυναποθνήσκειν γίγνεταί κοτε, καὶ τὰ σμικρὰ μεζόνων ποιέεται διὰ δέξιας· κἢν τὸ πρόσθεν ἐς κίνδυνον ἀσινὲς ἦ, ὁ τόκος τῶνδε γίγνεται ὀλέθριος. χρὴ ὦν μήτε τὸν νοσέοντα σιγῇ, ἢ αἰδοῖ τοῦ ἐλέγχου τῆς νούσου, μηδὲ ὑποδει-

θνήσκειν δὲ ἐξ τῆς ἰητρείης, μήτε τὸν ἰητρὸν καταμβλακεύειν. ἄμφω γὰρ ἐς τὸ ἀνήκεστον ξυνάδοι. μετεξέτεροι δὲ τῶν καμνόντων, ὑπ' ἀγνωσίης τε τῶν παρεόντων, καὶ τῶν αὖθις ἐσομένων, ἐς τέλος ξυνδιαιτέονται τῇ νούσῳ. ἐπὶ γὰρ τοῖσι πλείστοισι, οὔτε ὀλιγνέονται, οὔτε ὀῤῥωδέουσι θάνατον. διὰ τάδε ὦν ἰητρῷ σφέας αὐτοὺς οὐδὲ ἐπιτρέπουσι. πίστις δὲ τουτέων, κεφαλαίη, ἧς ἄμφι, πρότερον φράσω.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΗΣ, κεφ. β.

ΚΕφαλὴ δὲ ὁκόσον ἐς ζωὴν ἀναγκαῖον, τοσόνδε νούσῳ χαλεπωτάτη, καὶ τῶν ἀμφὶ τῶνδε νούσων, ἡ μὲν ἐσβολὴ δυσπαθὴς ἐπὶ σμικρῷ ἄλγεϊ, καὶ ἤχοισι ὤτων, καὶ βάρεϊ· εἰ δὲ αὔξησιν προσλάβοι, καὶ τὰ τέλη ὀλέθρια. μὴ ὦν μηδὲ τὰ σμικρὰ ὑπερορῆν ἄλγεα. σμικροῖσι γὰρ καὶ τοῖσι ἄκεσι μετεξετέροισι ἰήθη· ἢν δὲ πρόσω μὲν ἥκῃ χρόνου· μέζω γὰρ προσεπιγίγνεται ἄχθεα· τάμνειν τὴν ἐπ' ἀγκῶνι φλέβα· πρόσθεν δὲ δυοῖν ἡμέραιν, οἶνον πιπίσκειν· ξυντεκμαιρόμενον δὲ τὴν δύναμιν, τὸ πλῆθος ἀφαιρέειν. ἄριστον δὲ μὴ ἐσάπαξ, ἢν ἡ δύναμίς τε ἀνέχηται τὴν πληθὺν τῆς ἀφαιρέσιος, ξυνεχέως τε τοῖσι αὐτέοισι μοχλεύηται ἡ νοῦσος. ὧδε μέντοι πάσῃσι τῇσι χρονίῃσι νούσοισι ξυνῳδόν· μεσηγὺ δὲ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερέων, ἁδροτέρως διαιτᾷν, ἔπειτα τὴν ἱερὴν τὸ καθαρτήριον ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν. ἀπάγει γὰρ μάλιστα ἥδε ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τῆς νούσου τὴν τροφήν. πλῆθος δὲ τοῦ φαρμάκου, ὁκόσον τέσσαρες, ἢ πέντε ὁλκῆς δραχμαί· κἢν εὖ καθαίρηται, λούειν τε καὶ οἶνον διδόναι, καὶ τὴν δύναμιν αὔξειν· ἔπειτα αὖθις τάμνειν φλέβα τὴν ἐπὶ τῷ μετώπῳ τὴν ὀρθήν. κυριωτάτη γὰρ ἥδε ἡ ἀφαίρεσις· τὸ δὲ πλῆθος ὅσον κοτύλης, ἢ σμικρῷ πλεῖον. λύειν δὲ μὴ προσωτέρω. κενεαγγέειν γὰρ οὐ χρή· ἔπειτα τὰς κό-

μας ξυρῷ ἀφαιρέοντα, σικύην τῇ κορυφῇ προσβάλλειν προτέρην· τὴν δὲ ἑτέρην τὴν μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων ἐρείδειν ἀναίμακτον, σχάζειν τε τὴν ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀφειδέως ἔς τε πλῆθος ὁλκὴν, καὶ ἐς τὸ τοῦ βάθεος ἐντομήν. κεφαλαίην γὰρ τὰ μέχρις ὀστέων ὀνίνησι ἰήματα. ἣν δὲ ἐς ὠτειλὴν ἥκῃ τὰ τρώματα, τὰς ἀρτηρίας ἐκτάμνειν. διπλαῖ δὲ, αἱ μὲν κατόπιν εἰσὶ ὤτων σμικρόν τι προσωτέρω, δῆλαι δὲ τῇσι διασφύξεσι· αἱ δὲ τοῦ ὠτὸς ἐς τοὔμπροσθεν, αὐτέων πλησίον. περιφέγγεται γὰρ τῷ ἀντιτρόχῳ· ἀτὰρ καὶ αἵδε δῆλαι διασφύξεσι. τάμνειν δὲ πρὸς τοῖς ὀστέοις τὰς μέζονας. αἵδε γὰρ ὀνηΐσται. ἐπικέαται καὶ ἕτεραι ἑκάστῃσι κάρτα λεπταὶ, ἃς οὐδὲ ὄφελος ἐκτάμνειν. ὁ δὲ τρόπος ἐν τῇσι χειρουργίῃσι λέλεκται. μετὰ δὲ τὸ ἄκος, κεφαλαίῃσι, καὶ ἐπιληψίῃ, καὶ σκοτώμασι, καὶ ξυμβλήδην ἁπάσῃσι τῇσι τῆς κεφαλῆς νούσοισι, ἐπὶ πᾶσι δὲ φλέγμα ἄγειν χρὴ προκενώσαντα τὴν γαστέρα, ἢ καταποτῷ ὑπηλάτῳ, ἢ κλυσμῷ· ἄλλοτε μὲν ἐκ ῥινῶν φαρμακοῖσι, ἄλλοτε δὲ διὰ στόματος τοῖσι ἄγουσι φλέγμα. εἴδη δὲ, φαρμακῶν μὲν, πέπερι, στρούθιος ῥίζα, κάστορος τοῦ ὄρχιος· τάδε καὶ ξυνῇ· ἐς λεπτὰ δὲ κόψαντα, καὶ σήσαντα, καλάμῳ ἐμφυσῆν, ἢ καυλῷ πτεροῦ χηνὸς παχέϊ. ἀγριώτερον δὲ τῶνδε καὶ βιαιότερον εὐφόρβιον ξὺν τινὶ τῶνδε μιχθέν· ἀτὰρ καὶ ἐλαίοισι δὲ μίσγεται γλευκίνῳ, σικυωνίῳ, ἢ τῷ ἀπὸ στύρακος μύρῳ. ὑγρὸν δὲ γίγνεται κάρτα, ὡς ἔγχυτον· ἐγχεῖται δὲ διὰ τοῦ ῥινὸς γ' αὐλοῦ. δίδυμοι δὲ οἵδε, ξυμφυέες ἀπὸ μιῆς εὐροῆς, ὡς ἐσάπαξ ἀμφοτέροισι ἐγχέειν. οὐ γὰρ ἀνασχετὸν ἡ διάστασις ἑκατέρου μυκτῆρος ἰδίῃ καὶ ἰδίῃ. πίμπραται γὰρ ἡ κεφαλὴ αὐτίκα, καὶ δριμὺ ἄλγος αἱρέει. τὰ δὲ διὰ τοῦ στόματος ἄγοντα φλέγμα, σίνηπι, κόκκος ὁ τῆς κνίδης, πέπερι, σταφὶς ἀγρίη· τάδε ξὺν ἀλλήλοισι καὶ ἰδίῃ. ἐπὶ δὲ καὶ τῷ μαστήσασθαι μὲν αὐτὰ, καὶ τὸ πτύειν ξυνεχές ἐστι, καὶ ὕδατι ἢ μελικρήτῳ, ἢ ὀξυκρήτῳ μίξαντα διδόναι, κλύζειν

τε τὸ στόμα, καὶ ἐς τὰ παρίσθμια παρώσαντα ἀνατάσει τοῦ αὐχένος, τῷ τῆς ἐκπνοῆς πνεύματι κλύζειν· ἐπὴν δὲ ἐς ὅσον θέλῃς τὸ φλέγμα ἀγάγῃς, λούειν καὶ καταιονέειν τὴν κεφαλὴν κάρτα πολλῷ θερμῷ ὕδατι ἐς διαπνοήν. ἰσχυραὶ γὰρ γίγνονται συλλώσιες. δεῖπνον εὐτελὲς· ἔστω δὲ καὶ οἶνος ἐς ἀνάκλησιν τοῦ στομάχου· μάλα γάρ τοι καὶ ὧδε πονέει. ἐπὴν δὲ μεσηγὺ τὴν δύναμιν ἐδράσῃς, κλυσμῷ χρέω τῷ ξυνήθεϊ, λίτρου πολλὸν ἐμπάσσων, ἢ ῥητίνης τῆς ἀπὸ τῆς τερμίνθου τοῦ δένδρεος ἐντήκων ὁλκῆς δραχμὰς δύο· ἐς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέρην αἷμα τῆς ῥινὸς ἔνδον ἀφαιρέειν, ὡς εἴσω παρωθεῖται τὸ ὄργανον, καττιάδιον εὐμῆκες, ἢ τὸ καλεόμενον στορύνη, ἢ εἴ τις ἐλλειπτῶς πρὸς τάδε ἔχει, χηνὸς χρὴ πτεροῦ τοῦ καυλοῦ τὸ πάχος ἀπογλύψαντα τὰ μήκη τὰ νεῦρα ἐς ὀδόντα, ὅκως πριστὴ ἔῃ· καὶ τόδε ἐς ῥῖνα καθιέναι, μέσφι τῶν ἰσθμοειδῶν· ἔπειτα ἀμφοτέρῃσι χερσὶ κινέειν, ὡς ξυγχαράσσοιτο ὑπὸ τῶν ὀδόντων ὁ χῶρος. ῥηϊδίη δὲ καὶ πολλὴ τοῦ αἵματος ἡ φορή. φλέβες γὰρ ἰσχναὶ τῇδε κραίνουσι, καὶ τὰ σώματα μαλακὰ καὶ εὔτμητα. ἔασι δὲ καὶ τοῖσι δημότῃσι πολλοὶ τῆς ἐγχαράξιος οἱ τρόποι, καὶ βοτάνῃσι τρηχέῃσι καὶ φύλλοισι δάφνης ξηροῖσι, ἐνθέντες τάδε, ἢ τοῖσι δακτύλοισι κινέειν εὐτόνως. κενώσαντα δὲ ὁκόσον χρή· ἔστω δὲ πλῆθος ἐς κοτύλης τὸ ἥμισυ· μάσσειν σπόγγοισι καὶ ὀξυκρήτῳ, ἢ ξηρόν τι ἴσχαιμον ἐμφυσῆν, κηκῖδα, ἢ σχιστὴν στυπτηρίην, ἢ βαλαύστιον. ἢν δὲ ἐπὶ τουτέοισι ἡ κεφαλαλγίη μίμνῃ, ἤντε ἀποπαύηται, αὐτὸν χρὴ ἐς τέλος ἥκειν τῆς ἰήσιος. φιλυπόστροφον γὰρ κακὸν, καὶ ἐνεδρίζον τὰ πολλὰ φωλεύει. χρὴ ὦν ἀφαιρέοντα τὰς κόμας ξυρῷ· καὶ γὰρ τόδε κεφαλῇ ὀνήϊστον· καίειν πυρίῃσι καυτήρων, ἐπιπολῆς μὲν, ἐς μύας· ἢν δὲ μέσφι ὀστέων ἐθέλῃς, ἀπανευθεν τῶν μυῶν· μύες γὰρ καυθέντες, ἔασι σπασμῶν προκλήσιες. κἢν μὴ ἐπιπολῆς καύσῃς, οἶνον εὐώδη λευκὸν ξὺν ῥοδίνῳ καταιονέειν δίς. ὀθόνην δὲ χρὴ τέγξαντα ἐπι-

πετάννυσθαι τῇσι ἐσχάρῃσι, μέσφι ἡμέρης τρίτης· ἢν δὲ βαθεῖαι ἔωσι αἱ ἐσχάραι, περάτου χρὴ κόμμιν ξὺν ἁλὶ τρίψαντα, ἠδὲ ἐς ὀθόνιον ἐγχρίσαντα ἐπιτιθέναι· τῇ δὲ τρίτῃ κηρωτὴν ἐκ ῥοδίνου ἐπὶ τοῖσι ἐπιπολαίοισι, ἢ φακὸν ξὺν μέλιτι, ἐπὶ τῇσι βαθίοισι ἐσχάρῃσι ἐπιτιθέναι· ὁκόσα δὲ ἐπὶ ὠτειλῇ φάρμακα, ἄλλῃ πη γέγραπται. ἔταμον τινὲς ὑπὲρ μέτωπον κατὰ τὴν στεφάνην τὸ δέρμα ἄχρις ὀστέου, καὶ τόδε ἐπιξέσαντες, ἢ ἐπικόψαντες μέσφι διπλόης, ἐς σάρκωσιν ἤγαγον. οἱ δὲ καὶ ἐτερέβρωσαν τῷ ὀστέῳ μέσφι μήνιγγος. εὔτολμα δὲ τὰ ἄκεα. ἀλλὰ χρὴ ἅπαξ, κἢν ἐπὶ πᾶσι μὲν ἡ κεφαλαίη ἐπιμίμνῃ, ὁ δὲ νοσέων εὔθυμος, ἢ ὁ τόνος τοῦ σώματος ἀγαθός. ἢν ἐκ προσαγωγῆς ἔωσι, γυμνάσια ὀρθὰ ἐς στέρνα, καὶ ὤμους, χειρονομίη, ἁλτήρων βολή, ἔξαλσις, καὶ ἡ ξὺν εὐπαιδεύτος ἐν λόγοις ἀνείλησις· τρῖψις τὰ πρῶτα καὶ τὰ ὕστατα σκελῶν, κεφαλῆς δὲ ἐς μέσον. πιττοκοπίη τῷ ἐμπάστρῳ ξυνεχής· φοινίσσειν δὲ καὶ τὴν κεφαλήν, ἄλλοτε μὲν σινήπι ξὺν ἄρτῳ διπλόῳ ἐγχρίοντα, ὡς μὴ ἀφόρητον εἴη τὸ πῦρ· ἄλλοτε δὲ φάρμακα ξυναλείφοντα, ὡς τὸ ξύνθετον τὸ διὰ τῆς λιμνήστιδος καὶ εὐφορβίου, καὶ πυρέθρου. ἔχει δὲ καὶ ἄνοδον περί τε τὸν ἐν καιρῷ πόνον, καὶ ἐς μόχλευσιν τῆς ῥίζης τοῦ κακοῦ, θαψίης ὁ ὀπός, καὶ τὰ ξὺν τῇδε φάρμακα, ὁκόσα ἐξοιδαίνει τὸ δέρμα, καὶ ἰόνθοισι ἴκελα ἐκφύει βλαστήματα. δίαιτα δὲ, ἡ μὲν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν ἀλγέων, λεπτή, ὀλιγοποτίη, καὶ ὑδροποσίη ἐπίπροσθεν μάλιστα ἄκεός τινος· ξύμπαν δὲ δριμέων μὲν ἀφεξις, κρομμύων, καὶ σκορόδων, καὶ ὀποῦ τοῦ σιλφίου, σινήπιος δὲ μὴ πάγχυ. καὶ γὰρ τὸ δριμὺ αὐτέου, πρὸς τῇ τοῦ στομάχου ἀρετῇ, καὶ ἐς κεφαλὴν οὐκ ἄχαρι, φλέγμα χέον καὶ διαπνέον, ἢ διαχαῦνον κάρτα. ὀσπρίων κάκιστον κύαμος, καὶ ἐς τὰ οὐδὲ ἥδεα, πισοί, καὶ ὦχροι, καὶ δόλιχοι· δεύτερον, φακοί, οἵγε ἔχουσι μὲν τινας ἀρετὰς πέψιός τε καὶ ἐκκρίσιος, κεφαλῆς δὲ πλήσμιον καὶ πόνου ποιητικόν· πλὴν ἑψηθέντες ξὺν πεπέρι, οὐκ ἀποξενωτέοι· χόνδροι δὲ οἵτε πλυτοὶ χαρίεντες, ξὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι ὅσον ἡδύ-

ναι, καὶ τὸ ἐκ τουτέων ῥόφημα, καὶ οἱ ξὺν ἁπλοῖσι ζωμοῖσι. καλοὶ γὰρ καὶ οἱ ἐν τῇ καρυκείᾳ καρποὶ, κάρυ, κοριάνου, ἀνίσου, σελίνου δὲ λεπτέων κρεάτων, ἡ ἡδύοσμος ἡ βοτάνη, καὶ γλήχων πρὸς τοῖσι εὐώδεσι, ἴσχουσί τι καὶ οὔρων ἀγωγὸν, καὶ φυσῶν ἔξοδον. κρεῶν δὲ, πονηρὰ μὲν τὰ παλαιὰ πάντα· νεοσφαγῆ δὲ, ἀλέκτορος, πτηνῶν ἡ φάσσα, ἡ πελειά, καὶ τὰ ἄλλα ὁκόσα μὴ μάλιστα πίονα, συῶν τὰ ἄκρεα, λαγωὸς ὁ ὀπτός· βοὸς δὲ καὶ ὄϊος παχιώον τε, καὶ κεφαλῆς πλήσμιον. ἔλαφος δὲ, οὐ πάντη κακός, γάλα καὶ τυροὶ κεφαλαλγέες. ἰχθύων, οἱ πετραῖοι, ἠδὲ ὁκόσοι κατὰ χώρην, ἄριστοι. λαχάνων δὲ ἑφθῶν μὲν, ὁκόσα οὔρων καὶ κοιλίας ὑπαγωγὰ, μαλάχη, βλίτον, τεῦτλον, ἀσπάραγοι· δριμὺ δὲ καὶ κράμβη· ὠμὰ δὲ, θριδακίνη πάντων ἄριστον· ῥίζαι δὲ πονηραὶ, καὶ ἑφθαὶ, ῥαφανίδες, γογγυλίδες, σταφυλῖνοι· οὐρητικὰ μὲν, πλήσμια δέ. σίσαρον φυσῶδες μὲν καὶ στομάχου ἐπαρτικόν. οἶνος λευκὸς, λεπτὸς, γλυκὺς μὲν ἐγγεχάφθω, στύψιος ἔχων, ὡς μὴ ἴσχειν τὴν γαστέρα. τρώγημα πᾶν, κεφαλαλγὲς, πλὴν φοίνικες πάσης ἰδέης. σύκων δὲ ὀπώρη καὶ σταφυλὴ προσηνὲς, καὶ ὅ,τι ἂν ἐπὶ τῆς ὥρης ἄριστον. πλησμονὴ πάντων καὶ τῶν ὠφελεόντων κακόν· κάκιον δὲ ἀπεψίη. κόποι ἀπεψίης μὲν ἀσινέστεροι· ἐπιβλαβέες δὲ καὶ οἵδε. περίπατοι ἕωθεν ἐπὶ τῆς κοιλίης ἐκκρίσει· εὔπνοοι δὲ, εὔφοροι· ἄριστοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τῷ δείπνῳ· αἰώρη μακρὰ, νήνεμος, ἀνήλιος τῇ κεφαλῇ· κακὸς γὰρ αὐτέῃ ὁ σείριος. ὁμιλίη γυναικὸς κεφαλῇ, νεύροις, κακὸν ἐπίσπαστον. ἀποδημίη ἐς θερμότερον ἀπὸ ψυχρῶν, καὶ ἀπὸ ὑγρῶν ἐς ξηρότερον. ξύμφορος δὲ πλοῦς, καὶ ἐν θαλάσσῃ ἐξαγωγὴ τοῦ βίου· κἢν περιγιάλιός τις ἦ, ἀγαθὸν λούεσθαί τε τῇ ἅλμῃ ψυχρῇ, καὶ νήχεσθαι τῇ θαλάσσῃ, καὶ τῇσι ψάμμοισι ἐγκαλινδέεσθαι, καὶ βιοτεύειν ἐς θάλασσαν. ἑτεροκρανίης ταὐτὰ ἄκεα. ὁκοῖον γὰρ τῇ κεφαλῇ ὅλῃ ἄκεα πρόσφορα, τοῖς δὲ πρὸς ἅπαν τῆς κεφαλῆς μέρος χρέεσθαι καλόν. ὁκόσοισι δὲ ἐκ τῶνδε ἄφυκτος ἡ νοῦσος, ἐλλεβόρῳ χρέεσθαι, τῇ ἐσχάτῃ καὶ δυνατωτάτῃ πάντων ἀγωγῇ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΚΟΤΩΜΑΤΙΚΩΝ,

κεφ. γ.

Καὶ ἐκ διαδέξιος μὲν κεφαλαίης γίγνεται σκοτοδινίη· ἀτὰρ καὶ αὐτὴ πρώτη ἐπ' αἰτίῃσι φύεται, αἱμορροΐδων ῥόου ἐπισχέσει, κἢν ἀπὸ ῥινὸς αἷμα μὴ ῥέῃ πρόσθεν ῥέον, ἢ μὴ διαπνέηται τὸ σκῆνος, ἢ ἱδρῶτι, ἢ πόνῳ πρόσθεν τινὶ βυμένον. ἢν μὲν ὦν ἐπὶ τῇ κεφαλαίῃ ξυνστῇ, τάδε χρὴ ποιήσειν ἐς ἴησιν, ὁκόσα ἐπὶ τῇσι κεφαλαίῃσι λέλεκται· τίσι δὲ καὶ βιαιότερον ἰῆσθαι χρὴ ἐς τέλος τῶν ἀκέων, ὕστερον φράσω. ἢν δὲ ἀπό τευ ἐπισχέσιος ὑγρῶν ἡ νοῦσος ἀποβῇ, τὴν ξυνήθη ἔκκρισιν κινέειν. ὑγιεινὸν γὰρ τῆς φύσιος ἡ παλινδρομίη. ἢν δὲ ἡ μὲν μέλλῃ, τὸ δὲ πάθος αὔξῃ, ἐπὶ μὲν τῇσι ἄλλῃσι ἐπισχέσεσι τῇσι διὰ ῥινὸς, ἢ ἱδρώτων, φλέβα τάμνειν τὴν ἐπ' ἀγκῶνι· ἢν δ' ἐπὶ ἥπατι πλημμύροντι ἢ σπληνὶ, ἢ τινι τῶν ἐν τοῖσι μέσοισι σπλάγχνων, ἀρήγειν ἡ σικύη. χρὴ δὲ ὁκόσον ἂν ἐκ φλεβὸς πολλὸν ἐκρῇ, τοσόνδε ἐκ τῶνδε ἀφαιρέειν αἷμα. τόδε γὰρ τῆς περιφάσιος ἡ τροφὴ, ὥσπερ δὴ καὶ γαστήρ· ἐπὶ δὲ τῷδε, τὰ τῆς κεφαλῆς ἄκεα ξυνάπτειν, φλέβα τὴν ἐπὶ τῷ μετώπῳ ὀρθὴν τάμνοντα, ἢ τὰς ἑκατέρωθεν τῆς ῥινὸς πρὸς τοῖσι κανθοῖσι, σικύην τῇ κορυφῇ προσβάλλειν, ἐκκόπτειν τὰς ἀρτηρίας, ξυρεῖν τὴν κεφαλὴν, φοινίσσειν, φλέγμα ἄγειν διὰ ῥινῶν πταρμικοῖσι, ἢ διὰ στόματος ὅκως ἔλεξα· ἅπαντα πρήσσειν ἐν κόσμῳ τῷ ἐπὶ τῇ κεφαλαίῃ εἰρημένῳ, πλὴν ὁκόσον κυκλαμίνου χυλὸς, ἢ ἀναγαλλίδος ἐγχυτὸς εἰς τὴν ῥῖνα ἔχει τὴν πρόθεσιν. ἐπὴν δὲ τῶν ἀμφὶ τὴν κεφαλὴν ἀκέων ἥκῃ ἐς τέλος, ὁκόσα βιαιότερα ἐς τοὺς σκοτώδεας, τάδε χρὴ ποιήσειν, ἐμέτοισι τοῖσι ἀπὸ δείπνου, ἤδε τοῖσι ἀπὸ ῥαφανίδων χρέεσθαι, τὸ ἐκ τοῦδε δέον ἐστὶ, ἀτὰρ ἤδε ἐς ἐλλεβόρου παρασκευήν. μελέτῃσι γὰρ χρὴ τοῦ στομάχου ἐμέειν, ἐπὶ τοῖσι δριμυτέροισι ἐμετηρίοισι. ἀτὰρ καὶ τὸ φλέγμα λεπτότερον νῦν γίγνεται, καὶ ἐς

τὸ ἐλλέβορον εὔχυτον· ἐλλεβόρου δὲ δόσιες πλεῦνες, τοῖσι μὲν ἰσχυροτέροισι ἀρῆξαι ἐς μέγεθος ἄμης, ἢ ὀλίγον ἁδρότερον τετμημένα, ξὺν χόνδρῳ τῷ πλυτῷ, ἢ φακῷ ἡ δόσις· σταθμὸς δὲ ὁλκῆς δραχμαὶ δύο· ἐπὶ δὲ τῶν ἀσθενεστέρων καὶ ἰσχνοτέρων, τὸ ἕψημα ξὺν μέλιτι, μέτρον μύστιλαι δύο ἢ τρεῖς· τῆσδε ποιήσιος ὁ τρόπος ἄλλῃ πῃ λέξεται. μεσηγὺ δὲ ἑκάστου ἄκεος ὑπαναστρέφειν τὸν νοσέοντα ἐς τὴν τῶν μέσων ὑπομονήν· ἀρήγειν δὲ καὶ ἐπὶ τοῖσι παροξυσμοῖσι ὧδε· διαδέειν μὲν τὰ σκέλεα ὑπὲρ σφυρὰ καὶ γούνατα, καὶ χεῖρας καρπούς τε καὶ βραχίονας ἔνερθε τῶν ὤμων πρὸς τοῖσι ἀγκῶσι. τέγξιες κεφαλῆς, ῥόδινον μύρον ξὺν ὄξεϊ· ἐνεψῆσαι δὲ χρὴ τῷ ἐλαίῳ, ἑρπύλλιον ἢ σπονδύλιον, ἢ κισσοὺς, ἢ τι τοιόνδε. ἀνάτριψις ἄκρων, καὶ προσώπου· ὄσφρησις ὄξεος, γλήχωνος, ἡδυόσμου, καὶ τάδε ξὺν ὄξεϊ· διάστασις τῆς γένυος. ἔσθ' ὅτε γὰρ ἐρείδουσι τὰς γνάθους· γαργαρισμὸς παρισθμίων, ἐμέτου πρόσκλησις. ἐπὶ γὰρ ἐκχύσει κοτὲ φλέγματος ἀνέγροντο ἐκ τοῦ ζόφου. τάδε μὲν οὖν ἐς τὴν τοῦ παροξυσμοῦ παρηγορίην καὶ σκέδασιν τοῦ ζοφώδεος. διαίτης δὲ πέρι ἁπάσης τῆς ἐν τῇ θεραπείῃ καὶ τῆς ἐς αὖθις τάδε γινώσκω. ὕπνος πουλὺς, κακὸν δὲ καὶ ἀϋπνίη. πουλὺς μὲν γὰρ ναρκᾷ τὰς αἰσθήσιας τῆς κεφαλῆς· ἀτμῶν πλημμύρα ὄκνος ἁπάσης πρήξιος. τάδε μέντοι βάρεος καὶ ἤχων καὶ μαρμαρυγῶν ἐστὶ αἴτια, τῆς νούσου τὰ ξύμβολα· ἀγρυπνίη δὲ ἄπεπτον, ἄτροφον, καματηρὸν, τὸ σκῆνει ἄθυμον, εὐπαράγωγος ἡ γνώμη· διὰ τάδε ῥηϊδίως μαίνονται, καὶ μελαγχολέουσι οἵδε· ξύμφορος δὲ ὁ μέτριος ἐς τὴν τῆς τροφῆς οἰκονομίην, καὶ ἐς ἀνάπαυλαν τῶν δι' ἡμέρας καμάτων πρόνοια καὶ ἐπιμονή. προεδρίη τῆς κοιλίης ἐς ἀπόκρισιν. διαπνοῆς γὰρ ἡ μέζων αἰτίη κοιλίη. ἀνάτριψις αὖθις σκελέων δι' ἡμιτυμβίων τρηχέων μέσφι φοινίξιος, ἔπειτα νώτου καὶ πλευρέων, ὕστατα κεφαλῆς· ἀπὸ ἰουλέων περίπαλοι, προσηνέες μὲν ἀρχῆθεν καὶ ἐς ἀπόπαυσιν

ἐπίστροφοι δὲ οἱ μέσοι, ἠρεμίη, κατάστασις τοῦ πνεύματος ἐπὶ τοῖσι περιπάτοισι ἔσω. ἀναφωνέειν χρὴ, τοῖσι βαρέσι φθόγγοισι μᾶλλον χρεόμενον ἢ χρέειν. ὀξέες γὰρ, κεφαλῆς διαστάσιες, κροτάφων παλμοὶ, ἐγκεφάλου διασφύξιες, ὀφθαλμῶν πρήσιες, ἤχων ἀκοή· μετείη ὀξυφωνίη, κεφαλῇ ὀνήϊστον· ἔπειτα δὲ, καιρὸς αἰώρης, ἐς διαπνοίην τοῦ παντὸς κεφαλῆς βάρεος. πλῆθος δὲ ἔσται πολλὸν, πλὴν ὁκόσον ἀκάματον ἦ· ἐπὶ ζυγμοῖσι τοῖσι τοῦ χωρείου, μηδὲ ξυνεχέσι καμπῇσι αἰώρη γινέσθω. ἰλίγγων γὰρ τάδε προκλήσιες. εὐθέες δὲ καὶ μακροὶ, καὶ λεῖοι ἔστων, τε οἱ περίπατοι. τὴν μὲν ὧν ἐν ἔθει ἔωσι ἀρίστου, ἄρτου μόνου ὀρέγειν, ὁκόσον μηδὲν ἐμποδὼν τοῖσι γυμνασίοισι ἔμμεναι. περιπέτεσθαι γὰρ χρὴ κεφαλῇ καὶ χεῖρες, καὶ αἱ τῶν δὲ τρίψιες· ἐπὶ δὲ τοῖσι δὴ πρηέως, ἐς ἀνάκλησιν θέρμης, καὶ εὐσαρκίης καὶ τόνου· ἔπειτα κεφαλὴν τρίβεσθαι ὄρθιον ἑωυτέου μέζονι ὑπέχοντα· ἀτὰρ καὶ τὰ γυμνάσια ἐς Βαχίλου πρήσιας, καὶ ἐς δίωσμον χειρῶν συντείνει, εὐπαιδεύτως. ὑπεραιωρεῦντα δὲ χρὴ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰς ὄψιας γυμνάζειν χειρονομίῃ, ἢ δίσκων βολῇ, φιλονεικεῦντα πυγμῇ· κακὸν δὲ σφαῖρα, μικρή τε καὶ μεγάλη· τῆς γὰρ κεφαλῆς τε τῶν ὀφθαλμῶν αἱ δινήσιές τε καὶ ἐνστάσιες σκοτώματα ποιέουσιν. ἄριστον ἀφάλσιες καὶ δρόμοι. τὸ ὀξὺ μὲν πᾶν, ἐς τὰ σκέλεα πάντων πονώσιες, ψυχρολουσίη ἀλουσίης κρέσσων· ἀλουσίη δὲ θερμολουσίης. σύψαι, πυκνῶσαι, ξηρῆναι κεφαλὴν, ψυχρολουσίη δυναλωτάτη, ὑγιείης ἡ κασταλάσις. ὑγρῆναι, λῦσαι, ἀχλυῶσαι, θερμολουσίη δυνατωτάτη. κεφαλῆς γὰρ νούσου αἱ προφάσιες. τοιοίδε τε οἱ νότοι, βαρυήκοοι. ἡσυχίη ἐπὶ τοῖσι γυμνασίοισι ἐς κατάστασιν τοῦ ταράχου. πίεσις τῆς κεφαλῆς ἐς τὴν τοῦ δέρματος ξύσιν. περιπόσιες ὕδατος πόσι, ἢ οἴνου ὑδαρέος, ἄριστον εὐτελές. λαχάνων κόμης τὰ μαλθακήϊα, μαλάχης, τεύτλου, βλίτου, ἔμβαμμα, εὐστόμαχον, εὔστομον, κοιλίης μαλθακτικόν,

πίεσις.

ἀβαρὲς δὲ κεφαλῇ, διὰ θύμου, ἢ θρύμβρης, ἢ σινήπιος. ὡρέων, τὰ θερμὰ χειμῶνος· θέρεος δὲ τὰ ψυχρά, γυμνὰ τοῦ ὀσχαρώδεος, μὴ ὀπτά, ἐλαῖαι, φοίνικες, τάριχος ὡραῖον, χόνδρος πλυτός, ξὺν τινὶ τῶν γλυκέων, ὁκόσον ἡδῦναι αἱρετόν. ἐπὶ τοῖσδε ἅλες, ἠρεμίη, ἡσυχίη τε ἀκοῆς, καὶ λαλιῆς. περίπατοι, ἔνθα αἰὲν εὔπνοον· εὔχαει ἢ δένδρεσι, ἢ βοτάνῃσι· ἐπὴν δὲ ἐς δεῖπνον ἥκῃ, μάλιστα μὲν αὖθις ψυχρολουτέειν, σμικρὸν ὑποχρισάμενον λίπαϊ. εἰ δὲ μή, σκέλεα μοῦνον. τὸ δεῖπνον σιτῶδες οἷον ἴτειον, ἢ ῥόφημα χόνδρου, ἢ πτισάνη ἄφυσος, ἑψηθεῖσα εὔπεπτος· φάρμακα δὲ τὰ ἐς ἡδονὴν τῆς πτισάνης, πέπερι, γλήχων, ἡδύοσμον, κρομμύων, ἢ πράσων σμικρόν, μηδὲ ὁκόσον ἐμπλεῦσαι· ὄξος δὲ τὸ δριμὺ ξύμφορον· κρεῶν, τὰ ἐκ πιόνων μὴ πίονα· συῶν πόδες καὶ κεφαλή· πτηνὰ πάντα· τῷ πλήθεϊ δὲ τεκμαίρεσθαι· λαγῶς, τὰ θηρευτὰ δέ, ἀλεκτοεὶς εὔπορος καὶ ξύμφορος. τράγημα παντὶ κεφαλαλγὲς, πλὴν φοίνικος, ἢ τῶν ὡραίων σύκων, ἢ σταφυλῆς, ἢν ἄφυσος ὥνθρωπος ἔῃ, εὖ τοῖσι· ἡ δὲ πεμμάτων εὔπεπτα, καὶ ἄκνισσα, καὶ κοῦφα, περίπατοι, θυμηδίαι, ἐν ἡσυχίῃ ἐς ὕπνον ἄφεσις.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΕΠΙΛΗΨΙΗΣ, κεφ. δ.

Ἀκέων ὅ,τι περ μέγα τε δυνατώτατον, ἐς ἐπιληψίην χρέεσθαι. φυγὴ γὰρ οὐ μοῦνον ἐπιπόνου πάθεος, καὶ κινδυνώδεος ἐφ' ἑκάστης ὑπομνήσιος, ἀλλὰ καὶ ἰδέης αἴσχεος καὶ ὀνείδεος τῆς συμφορῆς· καί μοι δοκέω, εἴπερ εἰς ἀλλήλους ἐν τοῖσι παροξυσμοῖσι ἐνέβλεπον, ὁκόσα πάσχουσι οἱ νοσέοντες, οὐκ ἂν ἔτι ζώειν τλαῖεν ἄν. ἀλλὰ γὰρ τὰ δεινὰ ἑκάστῳ καὶ τὰ αἰσχρά, ἀναισθησίη καὶ ἀθεησίη κρύπτει· ξυνομαρτέειν δὲ τὴν ἰητρείην τῇ ἐκστώνῃ τῆς φύσιος ἄριστον, εὖτε τῇσι μεταβολῇσι τῆς ἡλικίης, ἐς μέγα ἀμείβεται τὸν ἄνθρωπον. ἢν γὰρ ἡ ξυνή-

θης τῷ κακῷ δίαιτα ἐν ᾗ ἐμβιοτεύει ἡ νοῦσος, οἴχετο, οὐκέτι ἐπιφοιτεῦσα ἐς τὸν αἰῶνα. ξυναποίχεται γὰρ τῇ πρόσθεν ἠθεί. ἢν ὦν τῆς κεφαλῆς λάβηται, ἐνοικέει. τῇδε ἅπαντα χρὴ προσήσειν, ὁκόσα μοι ἀμφὶ κεφαλαίης λέλεκται, ἀμφί τε τὰς τοῦ αἵματος ἀφαιρέσιας, ἠδ' ἀμφὶ τὰς καθάρσιας φλεβῶν τε τῶν ἐπ' ἀγκῶνος, μετώπου τε ὀρθίας· σικύης· τὰς δὲ ἀφαιρέσιας, μὴ μέσφι λειποθυμίης ποιέεσθαι. πρόκλησις γὰρ τοῦ πάθεος, λειποθυμίη. ἀρτηρίας τάμνειν ἁπάσας, τάς τε ὤτων πρόσω τε καὶ ὀπίσω· καθάρσιας δὲ ποιέεσθαι ἐξοχέας τουτέων πάντων, τῇ ἱερῇ τῷ καθαρτηρίῳ, ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῖσι ἄγγεσι φλέγμα· πολλῷ δὲ δυνατώτερα ἔσω φάρμακα. φέρει γὰρ ἡ δόσις τῶνδε τοὺς πόνους· εὐθυμίη δὲ καὶ εὐελπιστίη πείθησι τοὺς νοσέοντας τλήμονας. χρεὼν καὶ πῦρ φέρειν ἐς τὴν κεφαλήν. αἰνέει γάρ. τετρῆναι δὲ χρὴ πρόσω τὸ ὀστέον μέχρι διπλόης, ἔπειτα κηρωτῇσι καὶ ἐπιπλάσμασι χρέεσθαι, ἔστ' ἂν ἡ μῆνιγξ τῶν ὀστέων ἀποστῇ, τερέτρῳ χρὴ περικόπτειν τὰ γυμνά, κἢν ἐπὶ σμικρὰ ἀντέχῃ μέχει αὐτομάτου ἀποστάσιος, ἕως ὅτε μέλαινά κοτε τουτέων καὶ παχέη εὑρεθῇ ἡ μῆνιγξ· καὶ ἐπὴν ἐς μύδησιν, ἢ ἐς κάθαρσιν τοῦ ἰητροῦ εὐτόλμως ἀκεομένου, ἐς ὠτειλὴν ξυμβῇ τὸ τρῶμα, ὤνθρωπος ἐξήλυθε τῆς νούσου. ἐπὶ πᾶσι φοινίξιες κεφαλῆς, ξυνήθεες μὲν, ὁκόσαι μοι ἐν τοῖσι πρόσθεν εἰρέαται· δυνατωτέρη δὲ, ἡ διὰ τῶν κανθαρίδων. χρὴ δὲ ἐπιπρόσθεν τῆς χρήσιος τριῶν ἡμερῶν, πίνειν γάλα ἐς τὴν τῆς κύστιος φυλακήν. κανθαρείδες γὰρ, κάρτα σίνονται κύστιν. τάδε μὲν ὦν ἢν κεφαλὴ πεπόνθῃ· ἢν δὲ τὰ μέσα εἰσάγῃ τὴν αἰτίην, καὶ τάδε ἐπάγῃ τὴν νοῦσον. ἥκιστα δὲ τάδε γίγνεται. ξυμπαθέει γὰρ κεφαλῇ τὰ μέσα μᾶλλον ὡς ἐπὶ μεγάλῳ κακῷ, ἥπερ ἀρχὴ τῆς νούσου. ὅκως δ' ὦν ἴσχῃ, φλέβα τάμνειν τὴν ἔσω ἀγκῶνι καὶ ἐπὶ τῶνδε. ἀπὸ σπλάγχνων γὰρ ἡ ῥοή· ἀτὰρ καὶ καθαίρειν τοῖσδε μᾶλλον τῶν ἄλλων, καὶ τῇ

ἱερῇ καὶ κνεώρῳ, καὶ κόκκῳ κνίδης. τάδε γὰρ φλεγμάτων ἀγωγά. τὸ δὲ καίελον αὐτέων ἡ σικύη· ἐπιθημάτων δὲ καὶ ἐπιπλασμάτων ὁ φόρτος εὔδηλος, καὶ πάντη γράφειν περισσὸν, εἰ μὴ ὁκόσον δύναμιν αὐτέων γινώσκειν, ὅτι χρὴ τοῖσδε λεπτῦναι, διαπνεῦσαι, εὔροα καὶ εὔπνοα ποιέειν, καὶ πεπληείοισι φαρμάκοισι, θερμοῖσι, ξηροῖσι, καὶ οὔρων ἀγωγοῖσι χρεόμενον, καὶ ἐν τροφῇ καὶ ἐν φαρμακίῃ· κρεάσων δὲ πάντων κάστορος ὄρχις πινόμενος ἐν μελικρήτῳ πολλάκις τοῦ μηνὸς, ὁκόσα τε ποικίλα φάρμακα τωυτὸν πρήσσει, ἡ διὰ τῶν θηρείων ποικίλη, καὶ ἡ τοῦ Μιθριδάτεω ἐπιποικιλωτέρη· πίνειν δὲ καὶ τὴν Βησίνου. εὔπεπτα γὰρ καὶ εὔχυμα ταῦτα, καὶ οὔρων ἀγωγά. ὁκόσα γὰρ χρὴ γράφειν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, αἷσδε ἔχουσι αἱ δυνάμιες, κινάμωμον, καὶ κασίην, φύλλα τὰ μαλαβάθρου, καὶ πεπέρεος, καὶ σεσέλεος πάσας ἰδέας. καὶ τί γὰρ οὐκ ἂν εὕροις ἐν τοῖσδε τῶν δυνατωτάτων. λόγος ὅτι καὶ γυπὸς ἐγκέφαλος, καὶ αἰθυίης ὠμῆς κραδίη, καὶ οἱ ἐνοικάδιοι γαλεοὶ βρωθέντες λύουσι τὴν νοῦσον· ἐγὼ δὲ τῶνδε μὲν οὐκ ἐπειρήθην· ἐθεασάμην γὰρ ἀνθρώπου γε νεοσφαγέος ὑποθέντας φιάλην τῷ τρώματι, καὶ ἀρυσαμένους τοῦ αἵματος πίνοντας. ὢ τῆς παρεούσης μεγάλης ἀνάγκης, τλῆναι κακὸν ἀκέσασθαι μιάσματι κακῷ· εἰ δὲ καὶ ὑγιέες ἐκ τούτου ἐγένοντο, ἀτρεκὲς οὐδεὶς ἔχει μοι λέγειν. ἄλλην δέ τις γραφὴ ἔφραζεν, ἧπαρ ἀνθρώπου φαγεῖν. ἀλλὰ τάδε μὲν γεγράφθω τοῖσι μέχρι τῶνδε τλήμοσι. προσαρήγειν δὲ καὶ τῇ διαίτῃ, καὶ ἑκάστοισι τῶν γινομένων, ἢ δι' ἄλλων, ἢ δι' αὐτοῦ. νῦν δὲ χρὴ οὐδὲν ὑπερορῆν, μηδὲ πρήσσειν τι εἰκῇ, μάλιστα μὲν ἐφ' ἑκάστοισι σμικροῖσι πάντως ὠφελεῦντα· ἢν δὲ βλάπτοντα μηδέν. καὶ γὰρ ὁράματα ὁκόσα μὴ θνητὰ, καὶ ἀκούσματα, καὶ γεύματα, καὶ θυητὰ μυεία ἐλέγχει τὴν νοῦσον. φράζεσθαι ὦν περὶ πάντων μάλα, ὕπνος πολλὸς, παχύτης, ἀργίη, ὁμίχλη τῆς αἰσθή-

στος· ἀγαθὸν δὲ ξυμμετρίη· κοιλίης ἔκκρισις ἐπὶ τοῖσι ὕπνοισι ἄριστον. μάλιστα πνευμάτων, καὶ φλεγμάτων. περίπατοι μακροὶ εὐφυέες, ἀνέλικτοι, εὔπνοοι, ὑπὸ δένδρεσι μὲν μυρσίνης, ἢ δάφνης, ἢ τοῖσι δριμέσι τε εὐώδεσι· βοτάνῃσι δὲ, καλαμίνθῃ, γλήχωνι, θύμῳ, ἡδυόσμῳ. μάλιστα μὲν τοῖσι ἀγχιάλοισι αὐτοματοῖσι· ἢν δὲ μὴ, κἂν ποιητοῖσι· ἐν τοῖσι καὶ αἰῶραι μακραὶ, καὶ αἵδε εὐθέες· ὁδοιπορίῃσι καλὸν χρέεσθαι, μὴ παρὰ ποταμὸν εἰς τὸ ῥεῦμα ἐνορῆν. ἰλίγγων γὰρ ποιητικὸν ῥόος. μηδὲ ἐν κύκλῳ στροφούμενον, μηδὲ βέμβηκα δινεύμενον· ἀσθενέστερος γὰρ ἑδραῖον ἱστάναι τὸ πνεῦμα. ξυνελίσσεται γὰρ τῷ κύκλῳ· δίνησις δὲ σκοτώματος, καὶ τῆς ἐπιληψίης πρόκλησις. ἀπὸ δὲ τῆς αἰώρης, περίπατος ἠρεμαῖος. ἔπειτα ἡ ἡσυχίη, ἐς ἀποκατάστασιν τοῦ ἐν τῇ αἰώρῃ ταράχου. γυμνάσια δὲ ἐπὶ τούτοισι πρὸς χεῖρας, ἐνόντων τῶν ἄκρων ἀφ' ἡμιτομβίου λινοῖσι ὤμοισι· ἄλειμμα μὴ κάρτα λιπαρὸν, τρῖψις ἐν μελλήσει μὲν οὖσα, σκληροτέρη δὲ ἐς πύκνωσιν· οἰδαλέοι γὰρ καὶ παχέες οἱ πλεῖστοι. μεσηγὺ δὲ ὅλης τῆς τρίψιος, κεφαλὴ ὀρθὴ τετρίφθω. γυμνάσια τὰ εἰς τὸν αὐχένα καὶ ὤμους, χειρονομίη, πάντα ὁκόσα μοι ἐπὶ σκοτωματικῶν λέλεκται. ἄλις δὲ ἐνθάδε τοῦ ἐκεῖ φόρτου· πλὴν ὁκόσα ὀξύτερα χρὴ τὰ τῇδε γυμνάσια ἔμμεναι, ἐς ἱδρῶτα καὶ θέρμην. τάδε γὰρ πάντα λεπτύνει. ἀτὰρ καὶ ἐν τῷ παντὶ βίῳ χρὴ ὀξυθυμίην ἀόργητον ἐμποιέειν. τροφαὶ πᾶσαι παχέεσι ὁαπείοισι κακόν· σιτώδεες δὲ ἄρτοι ξηρότεροι, χόνδροι πλυτοὶ καὶ τὰ ἐκ τῶνδε ῥοφήματα· τὰ δὲ ἐς ἡδονὴν φάρμακα, ταῦτα τοῖς πρόσθεν· τῶν δριμέων δὲ νῦν ἔστω πλεῦνα, πεπέριος, ζιγγιβέριος, λιβυστικοῦ. ἐμβάμματα δὲ δι' ὄξεος καὶ κυμίνου, καὶ ἡδέα, τε χρήσιμα. κρεῶν μάλιστα μὲν ἀπειρχθω πάμπαν, εἰ δὲ μήγε, ἐν τῇ θεραπείῃ· ἐς δὲ τὴν ἀνάληψιν ἔστω ὁκόσα κοῦφα ᾖ φύσι, οἷόν τι τὰ πτηνὰ, πλὴν νήσσης, καὶ τῇ πέψι ὅκως λαγωοί. οἶνος πό-

δες, τάριχος· καὶ ἐπὶ τοῖσι δίψος ἀγαθόν. οἴνου ὀλιγοποσίη, λευκοῦ, λεπτοῦ, εὐώδεος, εὐόσμου, οὐρεομένου. λαχάνων ἑφθῶν, ὁκόσα ἐς δύναμιν δριμέα, λεπτῦναι, οὖρα κινῆσαι, ὁκοῖόν τι κράμβη, ἀσπάραγος, κνίδη· ὠμῶν δὲ, θριδακίνη ἐφ' ὧρα· σίκυος δὲ καὶ πέπων, ἀνδρὶ μὲν κρατερῷ περιττά, τοῖσι δὲ δοτέον μέσφι γεύσιος. κακὸν γὰρ τῶνδε ἡ πληθὺς, ψυχρῶν ἐόντων καὶ ὑγρῶν. σύκου χλωροῦ, καὶ σταφυλῆς ἡ χρῆσις ὡραῖος: περίπατοι· ἐπὶ τοῖσι δὲ, θυμηδίη ἄλυπος· ὀργὴ δὲ καὶ λαγνείη κακόν. καὶ γὰρ τὸ πρῆγμα, τῆς νούσου φέρει τὰ σύμβολα. ἀπάτη δέ τις ἔστε μετεξετέροις ἰατροῖς συνουσίης. ἐπεὶ γὰρ ἡ τοῦ φύσιος εἰς ἄνδρα μεταβολὴ ἀγαθόν τι πρήσσει, μετεβιάσαντο τὴν παίδων φύσιν ἀώρῳ ξυνουσίῃ, ὡς θᾶσσον ἀναρρώσσοντες· ἀγνοέουσι δὲ τῆς φύσιος τὴν αὐτομάτην προθεσμίην, ἐφ' ᾗ πάντα γίγνεται τὰ ἄκεα· ἥδε γὰρ ἑκάστῃ ἡλικίῃ συντίκτει τὰ οἰκεῖα ἐν χρόνοισι ὡραίοισι. ἐν χρόνῳ γὰρ οἱ πιπασμοὶ σπέρματος, γενείου, πολιῆς. τίς ὦν ἰητρὸς προσαλλάξαι τῆς φύσιος, τοῦτο μὲν τὴν ἀρχῆθεν τοῦ σπέρματος μεταβολὴν, τοῦτο δὲ τὴν ἐς ἑκάστου προθεσμίην· ἀλλὰ καὶ προσέκοψαν εἰς τὴν φύσιν τοῦ νοσήματος. οὐκέτι γὰρ ἐγκαίρως τινὲς εἴασι τῇ ἀρχῇ τῆς ξυνουσίης, προσινόμενοι ἀωρίῃ τοῦ πρήγματος. βιοτεύειν δὲ χρὴ ἐν χώρῃσι θερμῇσι ξηρῇσι. ψυχρὸν γὰρ καὶ ὑγρὸν ἡ νοῦσος.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΗΣ,

κεφ. ε.

Χρεὼ βουλῆς ἀμφὶ αἵματος ἀφαιρέσιος ἐν τοῖσι μελαγχολικοῖσι, ἀφ' οὗ γίγνεται ἡ νοῦσος, ἀλλὰ καὶ κακοχυμίης οὐδ' ἐπὶ σμικρῷ τῷ πλήθει. ἢν μὲν ὦν ἡλικίης νέης λάβηται, καὶ ὥρης ἐαρίνης, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τῷ δεξιῷ μέσην, ὅκως ἀπὸ τοῦ ἥπατος εἴη ἐπίκαιρος ἡ ῥοή. τόδε γὰρ τὸ

Σπλάγχνον αἵματος αἱ πηγαί· χολῆς δὲ ἡ γένεσις, ἀμφῶ με-
λαγχολίης ἡ τροφή· τάμνειν δὲ κἢν ἰσχνοὶ ἔωσι καὶ λείφαιμοι·
σμικρὸν δὲ ἀφαιρέειν, ὁκόσον αἰσθητὸ τομῆς ἡ δύναμις· ἐκ
ἐλεγχθείη δὲ ἐπὶ τῷ πόνῳ. καὶ γὰρ εἰ παχὺ καὶ χολῶδες καὶ πεπη-
γὸς εἴη τὸ αἷμα, καὶ μάλα ὅκως ἀμόργη, ἀλλὰ τόδε ἐστὶ τῆς φύ-
σιος ὁ χῶρος καὶ ἡ τροφή. ἢν οὖν τοῦ δέοντος πολλὸν ἀφέλῃς, ἀ-
τροφίῃ ἡ φύσις ἐξίσταται τῆς ἕδρης· ἢν δὲ πολύαιμος ἦ, τὰ πολ-
λὰ μὲν οὐ κάρτα γίγνεται πονηρὸν, τάμνειν δὲ τὴν φλέβα,
καὶ μὴ αὐτῆμαρ ὁκόσον χρὴ ἀφαιρέειν, ἀλλ' ἐκ διαστάσιος, καὶ
αὐτῆμαρ δέ. τὸ δὲ πλῆθος δηλώσουσιν αἱ δυνάμιες· μεσηγὺ δὲ
ἁδροτέρως διαιτᾷν, ἐς ἄλλης κενώσιος ὑπομονήν. χρὴ γὰρ καὶ
τῷ στομάχῳ ἀρήγειν, καὶ τῷ νοσέοντι καὶ κάμνοντι. τῷ δὲ τῆς μελαί-
νης χολῆς ἐγκεομένης ἐπίπροσθεν μιῆς ἡμέρης λεπτῶς
διαιτηθέντι, μέλανος ἐλλεβόρου δοτέον ξὺν μελικρήτῳ, σταθ-
μοῦ ὁκόσον ὁλκὰς δύο. ὑπάγει γὰρ ὅδε μέλαιναν χολήν· ἀτὰρ
καὶ τοῦ θύμου τοῦ ἀττικοῦ ἡ κόμη καὶ ἥδε ἄγει μέλαιναν χολήν· ἄ-
ριστον δὲ ξυμμίσγοντα διδόναι ἑκάστου μέροις ἓν ἐς ὁλκὴν
< δύο ἀμφοῖν, λούειν τε ἀπὸ τῆς καθάρσιος, καὶ οἴνου βρα-
χὺ διδόναι, καὶ τῆς ἄλλης τῆς ἐν τῇ τροφῇ χάριτος. στομάχου
γὰρ τῇ δυνάμει, καματηρὸν ἡ κάθαρσις. μεταβαίνειν αὖ-
θις ἐπὶ τὰ μέσα· ἄγει δὲ προχαλάσαντα ἐπιπλάσματι καὶ
τέγξει, σικύην πρὸς τὸ ἧπαρ καὶ τὴν κοιλίην, ἢ τὸ στόμα τοῦ-
της προσβάλλειν. ἥδε γὰρ ἡ ἀφαίρεσις πολλόν τι ἐπικαιροτά-
τη τῆς φλεβοτομίης· προσβάλλειν δὲ καὶ τοῖσι μεταφρένοισι,
μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων· ἐνταῦθα τοῦ στομάχου ἐστὶ ἡ προ-
σφυσις. εἶτ' αὖθις ἐπαναστρέφειν, καὶ ἢν τῇ διαίτῃ βλαστηθῇ ἡ
δύναμις, τὴν κεφαλὴν ξυρέειν, ἔπειτα σικύην τῇ κεφαλῇ
προσβάλλειν. καὶ γὰρ ἡ πρώτη καὶ μεγίστη τῆς νούσου ἐν τοῖσι
νούσοισι αἰτίη. ἀλλ' οὐδὲ αἱ αἰσθήσιες ἔασι ἀσινέες. ἐκεῖθεν γὰρ
σφέων ἡ ἀπόστασις, καὶ ἡ ἀρχή. ξύν τε ἕπονται ὧν καὶ αἵδε κοι-

γωναὶ οὖσαι τῆς πάθης· μετεξέτεροι δὲ καὶ παραισθάνονται, πα-
ραφορῇ τῆς αἰσθήσιος· χρὴ δὲ μάλιστα τῷ στομάχῳ ἀρήγειν, καὶ
τοῦδε νοσέοντος, καὶ ἐν τῷδε τῆς μελαίνης χολῆς ἐγκεομένης.
πιπίσκειν ὦν χρὴ τοῦ χυλοῦ τοῦ ἀψινθίου ξυνεχῶς ἀπὸ σμι-
κροῦ τοῦ μεγέθεος ἄχρι κυάμου. κώλυμα γὰρ τόδε χολῆς γε-
νέσιος. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἀλόη. ἥδε γὰρ ὑπάγει ἐς τὸ κάτω ἔν-
τερον τὴν χολήν. ἢν μὲν ὦν νεοτόκον τὸ πάθος ᾖ, καὶ μὴ πολ-
λὸν ὥνθρωπος ἐκτετραπῇ, ἄλις μὲν ἐπὶ τοῖσι ἰήσιος· τῆς δὲ λοι-
πῆς διαίτης χρέος ἔς τε ἀνάληψιν τῆς ἕξιος, καὶ ἐς κάθαρ-
σιν ἀκριβέα τοῦ πάθεος, καὶ ἰσχὺν τῆς δυνάμιος, ὡς μὴ παλιν-
δρομέωσι αἱ νοῦσοι· φράζω δὲ αὖθις τὴν ἐν τῇ ἀναλήψει
βιοτήν. ἢν δὲ ἐπὶ τοῖσδε σμικρόν τι ὑποπλώξασα ἡ νοῦ-
σος παλίνορσος ὀφθῇ, μεζόνων ἀκέων χρέος. μὴ ὦν ἀμβο-
λὴ χρόνου γιγνέσθω· ἀλλ' ἢν ἐπισχέσει γυναικῶν καταμη-
νίων, ἢ ἀνδρὸς αἱμορροΐδων ῥόου ἡ νοῦσος παρῇ, ἐρεθίζειν τὰ
χωρία, προσχέειν τι τοῦ ξυνήθεος· ἢν δὲ μέλλῃ καὶ μὴ ἥκῃ,
ἄλλῃ πη τοῦ αἵματος μεταρρυέντος, ἐπανέρχηται δὲ ἡ νοῦσος, κε-
νώσιας ποιέεσθαι αὐτῷ, ἡγεόμενον ἀπὸ τῶν σφυρῶν. κἢν μὴ
ἐς ὅσον χρὴ ἐντεῦθεν ἀφέλῃς, καὶ τὴν ἔσω ἀγκῶνι τάμνειν
φλέβα· μεσηγὺ δὲ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν ἀναθρέψιος,
τὴν ἱερὴν τὸ καθαρτήριον φάρμακον πιπίσκειν. ἔπειτα σι-
κύην τοῖσι μέσοισι προσβάλλειν, τῷ ἥπατι ἐγχρίπτοντα, πρήσ-
σειν τὰ ἔργα, ἢ τάχος ἀνύοντα. σμικροῖσι μὲν γὰρ ἄκεσι οὐ
πείθεται, κἢν ἐς τὰ μεγάλα ἰθύνῃ, ἐν ἕδρῃ ἵζει ἡ μελαγχο-
λίη, καὶ ἢν πάντῃ τοῦ σώματος ἐνοικήσῃ, αἰσθήσεσι, γνώμῃ, αἵ-
ματι, χολῇ, λάβηται δὲ καὶ νεύρων, αὐτή τε ἐς ἀνήκεστον τρέπε-
ται, ἐσκοπεῖ τε τῷ σκηνέϊ ἑτέρων νοσημάτων τόκους, σπασμοῦ,
μανίης, παραλύσιος· κἢν ἐκ μελαγχολίης τάδε γίγνηται, τὰ
ἐπιγιγνόμενα ἀνήκεστα. ἐλλεβόρῳ ὦν χρέεσθαι ἐς ἴησιν τοῦ κα-
κοῦ. ἐπίπροσθεν δὲ τοῦ ἐλλεβόρου χρὴ τόν τε στόμαχον μελετη-

σαι ἐξεμέειν, καὶ τὰ ὑγρὰ λεπτῦναι, καὶ τὸ σκῆνος εὔροον ποιέειν, ἔμετοι δὲ τάδε προσήκουσι, ἄλλοτε μὲν οἱ νήστιες, ἄλλοτε δ' ἐκ ῥαφανίδες. φραζέσθω δὲ πάντα τρόπον καὶ τὴν ὕλην· φραζέσθω δὲ καὶ τοῦ ἐλλεβόρου τὰ εἴδεα τῆς χρήσιος τοῦ τρόπου· καὶ ὅκως προδιακρινῆσαι ἕκαστον χρή, καὶ ὅκως ἐν τοῖσι ἐμέτοισι ἀρήγειν. ἄπιστον ἐπὶ τοῖσδε, εἰ μὴ ἐλύθη ἐς τὸ πάμπαν ἡ νοῦσος, ἢ πολλῶν ἐτέων ἔσχε διαλείψιας. τὰ πολλὰ γὰρ τοῦδε ἀπότοκοι μελαγχολίαι· ἢν δὲ ἔμπεδος ἥδε, μὴ ἤδη προσμένειν. χρὴ οὖν τὰ ἐς τὸν ἐλλέβορον ἅπαντα προήσειν. ὑγιέας μὲν οὖν ἅπαντας ποιέειν ἀδύνατον τοὺς νοσέοντας. ἦ γὰρ ἂν ἰητρὸς κρέσσων θεοῦ· ἀπονίην δὲ καὶ διαλείψιας, καὶ νούσων ἐπικρύψιας, δρῆν θέμις ἰητρόν. ἢ οὖν ἀπαυδῆν ἐπὶ τοῖσδε καὶ ἀπαρνεῖσθαι προϊσχομένους ἄμφω τὸ ἀνιῆθες, ἢ καὶ ἐς τέλος τοῖσι ἔργοισι ὁμιλέειν· διδόναι δὲ καὶ τῆς ἱρῆς τῆς διὰ ἀλόης ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. καίριον γὰρ φάρμακον τῆς μελαγχολίης τόδε, στομάχου τε ἥπατος, καὶ χολῆς καθάρσιος ἄκος ἐόν· ἀτὰρ καὶ μαλάχης σπέρματος ὁκόσον ὁλκῆς δραχμὴν πιπίσκειν ξὺν ὕδατι, ἄριστον πείρῃ τις ἐπιστώσατο· μυρία δὲ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἄλλα ἄλλοισι εἴη χρηστά· ἐπὶ δὲ τοῖσι πόνοισι τοῖσδε ἐς ἀνάληψιν ἄγειν. μετεξέτεροι γάρ, ἐς μὲν τὸν τῆς ἰητρείης καιρὸν ἡ νοῦσος, ἐξ ἕδρης δὲ ἐκινήθη· ἢν δὲ ἐς ἀνάπλασιν σαρκῶν καὶ δυνάμιος ὥνθρωπος ἥκῃ, ξυναπηλάθη πάντα τῆς νούσου τὰ ἴχνια. δύναμις μὲν γὰρ φύσιος, ὑγείαν τίκτει· ἀσθένεια δὲ νοῦσον. ἀπὶ τῶν ὧν ἐς ἀνάληψιν ὁ νοσέων, πεφυκόσι θερμοῖσι ὕδασι ἐνδιαιτώμενος. τὰ γὰρ τὰ ἐν τοῖσδε φάρμακα, ὀνηϊστά, ἄσφαλτος, ἢ θεῖον, ἢ στυπτηρίη, πολλὸν πλεῦνες τουτέων ἄλλαι δυνάμιες. ἀγαθὸν μὲν γὰρ ὑγρασίη ἐξ αὐχμοῦ τῆς νούσου, καὶ ταλαιπωρίη τῆς ἰήσιος· ἀραιαὶ δὲ καὶ μαλθακαὶ σάρκες ῥηΐσται πρὸς ἄφεσιν τοῦ νοσήματος· ξηραὶ δὲ τε πυκναὶ τοῖς μελαγχολῶσι αἱ σάρκες, ἄλειμμα λιπαρὸν ἅμα τρίψιος εὐαφοῦς, πολλῷ τῷ λίπαϊ δέχονται

* ἄρτοι πλυτοί, ξὺν τινὶ γλυκεῖ θηραίῳ τῷ κρητί, καὶ σκυβελλίτῃ τῷ παμφύλῳ, ἢ οἶνος καὶ μέντοι μίξιος παλαιῆς· ὠῶν καὶ ψυχροτέρων καὶ θερμῶν τῶν γυμνῶν τῶν ἀπὸ τοῦ ὀστρακοδέος· κρεῶν τὰ μὴ πίονα, καὶ σμηγματώδεα· συῶν μὲν πόδες καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς, πτηνῶν τὰ πλεῖστα ἀπίονα, θηρείων, λαγωῶν, δορκάδων, πτωκός, ὀπώρης, ὁκοῖόν τι ἄριστον ᾖ. ἐπὶ τῇ τοῦ στομάχου ἀναφορῇ προμηθεύεσθαι περὶ τῆς τροφῆς, ὅκως μὴ καταποθεὶς ἀνεμῆται. διδόναι ὦν πρὸ πάντων σιτίων, μελίκρητον κυάθου ἥμισυ, καὶ πιόντα ἐξεμέειν ἐς τὴν τοῦ στομάχου κάθαρσιν. ὧδε γάρ σοι ἡ τροφὴ ἑδραίη μένει· φάρμακα δὲ τῶν ἀναγκαίων καθαρτήρια, πίτυος καρπὸς καὶ κνίδης, τῶν σπερμάτων τοῦ κοκκάλου, καὶ πεπέριος, ἀμυγδάλων αἱ πικραί, καὶ μέντοι ἡ τοῦδε ἡ ξύστασις· ἢν δὲ ξηρῆναι θέλῃς, ἄριστον σμύρνα, καὶ ἴρεως ἡ ῥίζα, καὶ τὸ διὰ τῶν θηρείων φάρμακον, καὶ ἡ τοῦ Βυσίνου καὶ Μιθριδάτου, καὶ ἄλλαι μυρίαι· ἐπιθήματα δέ, ἡ τῶν ἐπιπλασμάτων ὕλη, μελίλωτον, καὶ μήκωνες, καὶ τερμίνθου δάκρυον, καὶ ὕσσωπον, καὶ λίπας τὸ ἀπὸ ῥόδων, ἢ τῆς οἰνάνθης· κηρὸς δὲ τουτέων πάντων πάγος. ἄλειμμα λιπαρόν, αἰῶραι, περίπατοι, ἀλλ' ὅσα σαρκῶν τὴν ἀνάπλασιν ποιέεται, καὶ δυνάμιος ἰσχύν, καὶ τῆς φύσιος ἐς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατάστασιν.

*

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΦΘΙΣΙΟΣ, κεφ. η.

* ὅκως ἐν νηὶ καὶ γαλήνῃ. καὶ γὰρ εἰ εὐτυχοίη ὁ νοσέων, ἐν θαλάσσῃ γίνοιτ' ἂν αἰώρη, καὶ βιοτή. καὶ γάρ τι ξηρὸν ἐς τὰ ἕλκεα ξυνδίδωσι ἅλμη· ἀπὸ δὲ τῆς αἰώρης ἐφησυχάσαντα, χρίεσθαι νῶτα λιπαρῷ λίπαϊ· ἐπὶ τῇσι * πείψεσι ἐξεχὲς καταιονεόμενον ἀπ' ὀλίγου ἐκ προσαγωγῆς, ἐς κοτύλας πέντε ἢ ἕξ, ἢ πολλόν τι πλεῖον· ἢν δὲ μή, ὁκόσον τις δύνηται· πολλάκι γὰρ τόδε μοῦνον

αὐτὴ πάσης τροφῆς ἤρκεσε· γάλα δὲ ἡδὺ μὲν προσάρασθαι· πιεῖν δὲ ῥήϊστον, στερεὸν θρέψαι, καὶ τροφῆς ἁπάσης ἐκ παιδὸς ξυνηθέστερον· ἰδεῖν δὲ τερπνὸν τῇ χροιῇ· φάρμακον δὲ ἀρτηρίῃ ἄκερχνον, διαπτερῶσαι βρόγχον, ἄγειν φλέγμα εὔπνοον, ὁ δι-αθηρὸν δὲ τὴν κάτω διέξοδον· ἕλκεσι δὲ φάρμακον γλυκὺ, καὶ ἄλλου παντὸς εὐμενέστερον. ἢν μὲν οὖν τις πολλὸν τοῦδε πίνῃ, οὐδὲ μιῆς τροφῆς ἄλλης χρέος. ἀγαθὸν γὰρ ἐν νούσῳ ἓν φάρμακον γάλα τωυτὸν γίγνεσθαι, καὶ τροφήν. καὶ γὰρ ἀνθρώπων τῶν γαλακτοφάγων τὰ ἔθνεα, σῖτον οὐκ ἔδει· ἄριστον δὲ ξὺν γάλακτι καὶ πολτοὶ, καὶ ἴτρια, καὶ χόνδροι πλυτοὶ, καὶ ὁκόσα ἐδεστὰ ἐκ γάλακτος γίγνεται· καὶ τροφῆς ἢν ἑτέρης δέῃ, ἔστω ὁμοίη, πτισάνης ὁ χυλὸς, εὔπεπτος, λιτή· χρὴ δὲ τοσόνδε ἡδύνεσθαι, ὁκόσον ῥυμφανέεσθαί ἐστι ῥηΐστη· ἢν καὶ τῶν ἐς ἡδονὴν τι λαμβάνῃ, καὶ τόδε ἔστω φάρμακον, λιγυστικοῦ κόμην, γλήχωνα, ἡδύοσμον, ἁλῶν βραχὺ, ὄξος ἢ μέλι. ἢν μὲν στόμαχος ἀπεπτέῃ, τόδε παρέχειν· ἢν δὲ μηδὲν ὅδε προσαναγκάζῃ, πάντων ἐστὶ πτισάνη κρέσσων· ἔξεστι δὲ τὴν πτισάνην, ἐς χόνδρον ἀλλάξαι· ἀφυσότερος γὰρ καὶ εὐπεπτότερος, ἢν καὶ ὡς πτισάνη μιγματώδης ἑψέσθω. ἐν τῇσι ὑστερίῃσι ἀναγωγῇσι κύαμος καθαίρει ἕλκεα, ἀλλ' ἐστὶ φυσώδης. πισὸς καὶ ὦχρος ὁκόσον ἀφυσότερα, τοσόνδε ἑλκέων ἀκαθαρτότερα. ξυντεκμαιρόμενον οὖν πρὸς τὰ παρεόντα τοῖσδε χρῆσθαι· ὄψα δὲ αὐτέων, ἅσσα καὶ ἐπὶ πτισάνῃ λέλεκται· ὠὰ δὲ, ἐκ πυρὸς μὲν ὑδρέα θερμά· ἄριστον δὲ ἐκ ζώων ἀρτίτοκα, πρὶν τὴν *

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΗΠΑΤΟΣ, κεφ. ιγ.

* ἥπατι ἕλκος ἐὸν ὀλέθριον. ἡ χαλεπωτάτη δὲ ἐς τὴν γαστέρα ξύῤῥοια τοῦ πύου, ἢν τὸν στόμαχον ἴσχῃ ὁδὸν ἐς τὴν ἄνω φορήν. τροφὴ γὰρ αἰτίη τοῦ ζῆν· τροφῆς δὲ ἡγεμὼν ὁ στό-

μάχος· ποτὶ καὶ τὰ φάρμακα ὅδε τὶ ἔσω διαφέρει. ἢν ὦν πρὸς ἅπαντα μὲν ὄκνος καταπόσιος ἔλθῃ, θᾶσσον ἐκθανεῖν ἀνάγκη νόσῳ τε καὶ λιμῷ. γνώματα δὲ ἑκάστου χώρου, ὅπῃ τὸ πῦον τρέψεται, ἕτερα καὶ ἕτερα, ἤν τε δι' ἐντέρων ἥκῃ, στρόφοι, γαστὴρ ὑγρὴ, φλέγματα καὶ χολὴ, ἔπειτα ξὺν περιρροῇ αἱμάλωψ, ἢ περιπλύσιος ὁκοίη κρεῶν ὠμῶν· ἢν δὲ ἐς κύστιν ἔῃ, βάρος ἐν νεφροῖσι καὶ ὀσφύϊ. τὰ μὲν ὦν πρῶτα πολλὰ καὶ χολοβάφια· ἔπειτα θολερὰ, αὐυπόστατα καὶ ἀκατάστατα· ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ ἡ ὑπόστασις λευκὴ παρείη. ἢν δὲ ἐς στόμαχον ἄνω ῥέπῃ, ναυτίη, ἀποσιτίη, ἔμετοι φλέγματος, ἢ χολῆς, λειποθυμίη, σκοτοδινίη, μέσφι ξυρρέξῃ. μάλιστα μὲν ὦν ἀποτρέπειν τήνδε. πονηρὴ γὰρ ἡ ὁδός· ἢν δὲ τὸ πῦον βιαιότερον εὕρῃ, χρὴ πάντα ποιέειν, καὶ τῷ στομάχῳ ἀρήγειν, καὶ τροφῇσι, καὶ φαρμάκοισι, καὶ διαίταις, πάντα μειλίχως. φαρμάκοισι ἐς τὴν τοῦ κόλπου ἐρχὴν· βοτάνην τὴν ὑσσώπου ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν, καὶ πρασίου τῆς κόμης, καὶ τῆς δὲ ξὺν μελικρήτῳ καὶ χυλῷ τῆς ἀψίνθου. τάδε μέντοι περὶ τῶν σιτίων πίνειν χρεών, ὡς λεπτὰ μὲν τὰ ὑγρὰ γίγνηται, εὔροα δὲ τὰ χωρία, εὔρηκτα δὲ τὰ ἔμπυα σώματα. διδόναι δὲ ὄνου γάλα λεῖον, ἄχολον, εὔτροφον, ἐς τυρὸν ἀσύστατον, ἥπερ ἐστὶ γάλακτος ἀρετή. περιστῆθι δὲ καὶ χάριτας πόματος καὶ σίτου· κἢν μικρῷ χρέω τῶν ὠφελεόντων ἔωσι διδόναι. ἔσται γὰρ διέξοδος ναυπώδεϊ καὶ ἀτερπεῖ ὑγρῷ. μετεξετέροις γὰρ ἡ τοῦ πύου δίοδος βλάψαι, μήπω τι καὶ ἀπόσιτοι ἔσονται· κἤν τι λάβωσι, εὐηγέες. χρὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῇσι ἄλλῃσι ἐκροῇσι, παντοίην μελέτην τοῦ στομάχου ποιέεσθαι· ὅδε γὰρ ἡ πάντων φαρμάκων ὁδός· μεμνῆσθαι δὲ καὶ τοῦ ἥπατος χρεὼν, ἔνθα τῶν ἑλκέων ἐστὶ ἡ ῥίζα. ἢν δὲ ἐς κύστιν ὁρμᾷ, οὐρητικοῖσι ἐξάγειν, ἀσάρου τῆς ῥίζης, καὶ φοῦ, καὶ ἀδιάντου, καὶ μείου τῶν ἐμπότων. τάδε μέντοι σὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν· ποικίλον μὲν τὸ Βησίνου φάρμακον,

καὶ τὸ διὰ τῶν φυσαλλίδων ἄριστον· ἢ δι' ὁκόσα διὰ πείρης τοῖσι ἐπαινέεται. ἢν δὲ δι' ἐντέρων ἄγῃς, τὸ ἀγωγὸν ἔχεις γάλα, μάλιστα μὲν ὄνου· ἢν δὲ μὴ, αἰγὸς, ἢ μήλων. χυλοὶ δὲ ὀλιαθηροὶ καὶ σμηγματώδεες, ὁ τῆς πτισάνης, ὄψα, πέπερι, ζιγγίβερι, λιγυστικόν· ἀθρόον δὲ εἰρῆσθαι ἀμφὶ πάσης διαίτης, ἐπὶ πάσῃ συῤῥήξι, τροφαὶ μὲν εὔχυμοι, εὐστόμαχοι, εὔπεπτοι, ἢ χονδροὶ, ἢ διὰ γάλακτος πόλτοι, ἄμυλοι, ἰτεία ξὺν γάλακτι.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΠΛΗΝΟΣ, κεφ. ιδ.

Σκίῤῥου τοῦ ἐπὶ σπληνὶ λύσιες οὐ ῥηΐσται· ἢν δὲ καὶ ἀπὸ τοκοι τῶνδε νοῦσοι γένωνται, ὕδρωψ, ἢ καχεξίη, ὀκέλλει τὸ κακὸν ἐς ἀνήκεστον, τὸν ἰητρὸν τὸν σκίῤῥον ἰῆσθαι. χρὴ ὦν ἀποτρέπειν γιγνομένους, καὶ λύειν ἄρτι ἀρχομένους· ἐνίστασθαι δὲ τῇσι φλεγμονῇσι, ἢν γὰρ οἱ σκίῤῥοι διάδοχον ἐς διάπνοιαν ἄγωνται τὴν ἀπόστασιν. τάδε γὰρ φλεγμασίης ἰητηρίοισι δὲ χρέεσθαι, ὁκόσα μοι ἐν τῇσι ὀξείῃσι λέλεκται. ἢν δὲ πάντα τοῖς ἀρήσσοντι ἐν φλεγμασίῃ ὁ σκίῤῥος ἐμμένῃ, καὶ τοιεῖ ἰκέλοισι χρέο ἐς μάλθαξιν τῆς σκιῤῥίης, τέγξεσι δι' ὀξέος, καὶ ἐλαίου, καὶ μέλιτος· αὐτὶ δὲ εἰρίων, πτύγματα ἔσω ἀπὸ λίνου. ἐμπάσσειν δὲ τῆς μυροβαλάνου σεσησμένης, ἐπιπλάσμασί τε τοῖσι μαλθακωτάτοισι

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

χρονίων παθῶν θεραπευτικὸν βίβλιον β.

* *

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΔΙΑΒΗΤΟΥ, κεφ.β.

Ὑδρωπος ἰδέη τοῦ διαβήτεω πάθος αἰτίῃ καὶ διαθέσι, χώρῃ δὲ μούνῃ διάφορον, ἔνθα τὸ ὑγρὸν ἐκρέει. ἀσκίτῃ μὲν γὰρ δοχεῖον τὸ περιτόναιον, οὐδ' ἔκροιαν ἴσχει, ἀλλὰ μίμνον τῇδε πλημμυρεῖ· διαβήτεω δὲ φορὴ μὲν ὑγροῦ ἡ ἀπὸ τοῦ πάσχοντος ἔσω τῇ καὶ σύντηξις· ἐς δὲ νεφροὺς καὶ κύστιν ἡ ξυνόδοσις καὶ περὶ ἔξοδον φέρει· ἢν δὲ τοῖσι ὑδερῶσι ἡ ὁδὸς ἐπιγίγνεται, ἢν ἐς ἀγαθὸν ἡ νοῦσος τρέπηται. ἀγαθὸν δὲ ἡ λύσις τῆς αἰτίης, καὶ μὴ τοῦ ἄχθεος ἡ ἀφαίρεσις μοῦνον· δίψος δὲ τουτέοισι μέζον. ἐκκρέον γὰρ τὸ ὑγρὸν αὐαίνει· ἔστι δὲ καὶ ἄκεα ἐς τὴν ἐπίσχεσιν τῆς ξυντήξιος, καὶ ὧν τὰ τοῖσι ὕδρωψι· ἐς δὲ τὸ δίψος μεγάλης ἰητρείης χρέος. τόδε γὰρ ἐν τῷ εἴδεϊ ἀλγέων πάντων μέζον· καὶ ἢν πίωσι τὸ ὑγρὸν, περίκλησις οὐρήσιος· ποτὶ καὶ ἐκθέον τόδε ξυναπάγεται τήκον καὶ ἐν τῷ σκήνεϊ. φαρμάκων οὖν ἀδίψων χρέος. δίψος γὰρ μέ-

γα, ἀκοέειν ποτοῦ· ποτὸν γὰρ οὐδὲ ὅσον γίγνεται δίψεος ἄκος. ταύτῃ δεῖ τῷ στομάχῳ ἀρήγειν ἔνθα τοῦ δίψεος αἱ πηγαί. ἢν οὖν τῇ ἱερῇ καθαίρῃς, ἐπιθήμασι χρέο, νάρδῳ, μαστίχῃ, φοίνιξι, μήλοισι κυδωνίοισι ὠμοῖσι· τῶνδε ὁ χυμὸς μὲν ξὺν νάρδῳ καὶ ῥοδίνῳ ἄριστον ἐς τέγξιν· ἐπίπλασμα δὲ ἡ σὰρξ αὐτέων ξὺν μαστίχῃσι καὶ φοίνιξι· ἐν κηρῷ δὲ καὶ νάρδῳ τῷ μύρῳ ἡ τουτέων μίξις ἀγαθή, ἢ οἱ χυλοὶ ἀκακίης τε καὶ ὑποκκύστιδος, ἔς τε τὰς τέγξιας καὶ ἐς τὰ ἐπιπλάσματα. ἀτὰρ καὶ ὕδωρ τὸ ποτὸν, ξὺν τῇσι ὀπώρῃσι ἑψείσθω· τροφαὶ δὲ καὶ γάλα καὶ ξὺν τῷδε σιτία, ἄμυλοι, χόνδροι, ῥοφήματα, οἶνοι στύφοντες ἐς τὸν τοῦ στομάχου τόνον, ἀκρητέστεροι μᾶλλον, ἐς τὴν τῶν ἄλλων χυμῶν ἐξηέρωσίν τε καὶ διάνηψιν. ἁλμώδεσι γὰρ δίψος· οἶνος δὲ στύφων τε ἅμα καὶ ψύχων μεταβολῇ τε καὶ εὐκρασίῃ· ἐς δύναμιν δὲ κἢν οἶνος γλυκὺς ὁκοῖος αἷμα ἔῃ ἐς τὴν αὐτοῦ γενέσθαι. φάρμακα ποικίλα τὰ ὡυτὰ, ἢ διὰ τῶν θηρίων, ἢ τοῦ Μιθριδάτεω, ἢ διὰ τῶν ὀπωρέων, τά τε ἄλλα ὁκόσα ὕδρωπος ὀνηϊστά. ἀτὰρ καὶ ἡ ξύμπασα δίαιτα καὶ ὁ βίος ὡυτός.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΛΙΘΙΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ἑλκώσεως νεφρῶν, κεφ. γ.

ΑΜφὶ μὲν φλεγμασίης καὶ αἱμοῤῥαγίης, καὶ ὁκόσα ὀξέως ἀπὸ νεφρῶν κτείνει, ἐν τοῖσι ὀξέσι γεγράφαται· ἀμφὶ δὲ ἑλκώσιος, ἠδὲ λίθων γενέσιος, ὁκόσα τὰ πολλὰ ξυναποθνήσκει πρεσβύτῃσι, μάλιστα νῦν γράφω, ἄγχιστα μὲν ἐς ἄκεσιν· εἰ δὲ μὴ, οἷσι ὅγε παρηγορήσεται. λίθων μὲν ὦν εὖ φυῆ γενέσθαι ἐς ἄγονον τρέψαι ἀδύνατον. ῥηΐτερον μὲν γὰρ μήτρην ἄτοκον θέμεναι, ἢ νεφροὺς λιθιῶντας ἀλίθους. ἐς διέξοδον ὅκως ἀρήγειν χρή. ἢν ὦν ἐνεδρηΐζωσι οἱ λίθοι, τὰ ἄκεα φερέσθω. κάρτα

γὰρ ὀδυνέονται, ποτὶ καὶ ἐξέθανον στρόφοισι τοῦ εἰλεῶ κώλου, καὶ ἰσχουρίῃ. ξυναφέα γὰρ ἀλλήλοισι νεφροί τε καὶ κῶλον. ἢν γὰρ λίθων ἐνστάσιες ἔωσι, ἐπὶ δέ τισι ἰσχουρίῃ τε καὶ σχόφῳ, τὴν ἐπὶ τῷ σφυρῷ τάμνειν φλέβα τὴν κατ' ἴξιν τοῦ νεφροῦ. αἱ γὰρ τοῦ αἵματος ἀπὸ νεφρῶν ἔκροιαι αἰτίασι τῶν λίθων τὰς σφύξιας· φλεγμονὴ γὰρ δήσασα ἴσχει τὰ πάντα· φλεγμονῆς δέ κε νεαλέειν λύσις· τέγγειν τε τὰς ψύας ἔνθα τῶν νεφρῶν ἡ χώρη· λίπαϊ δὲ παλαιὸν ἢ τὸ νέον ῥύπτειν ἴσχετο· οὐρητικὸν δὲ καὶ ἀνήθου ἡ κόμη, καὶ λιβανωτὶς ἢ σάμψυχον. τοῖσδε χρὴ ὅκως ὕδωρ καταιονέειν· σμικρὸν γὰρ αἱ χρήσιες. ἀτὰρ καὶ τοῖσδέ που εἰλεῷ, βοείῃσι κύστεσι ἐγχέοντα ἔλαιον ἀνθέμιδος. ἐπιπλασμάτων νῦν ὕλη ξυνὴ τοῖσι ἀλλοῖσι ἡ αὐτή. ἔλυσε καὶ σικύη κούφη κοτὲ τῶν λίθων τὴν ἔνστασιν· ἄριστον δὲ κἢν ἐπὶ φλεγμασίης στάσης. ἢν δὲ τάδε σοι ποιέοντι ἔτι μίμνωσι οἱ λίθοι, ἐς ἔλαιον τὸν ἄνθρωπον καθιέναι. τὸ γάρ τοι ἅμα πάντα ποιέει· ἀλέη μὲν χαλᾷ· τῇ δὲ ἐκγλισχραίνει· τὸ δριμὺ δὲ ἐς προθυμίην δάκνει. τάδε μέντοι ἔξοδα λίθων, καὶ σφῶν προκλήσιες· πίνειν δὲ φαρμάκων τῶν ἁπλῶν μὲν ῥίζας, φοῦ, μεῖον, ἄσαρον· βοτάνας δὲ, τὴν τριονίτην, ἢ πετρόσελι, ἢ σίον, ποικίλων δὲ μύρα μὲν ὁκόσα ἴσχει νάρδον, κασίην, σμύρναν, κινάμωμον.

* * *

ἀπουλῶσαι σίνηπι, τὸ ἐκ πυρὸς ἐσχάραι, καὶ ἐπιθήματα ἃ πρόσθέν μοι λέλεκται· δίαιτα δὲ καὶ ἄλειψις, καὶ πλοῦς καὶ ἡ ἐν θαλάσσῃ βιοτὴ, ἅπαντα τοῖσι ἐπὶ νεφρῶν ἐστὶν ἄκεα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΓΟΝΟΡΡΟΙΗΣ, κεφ. ε.

ΚΑὶ τῶ ἀπρεπέος τοῦ πάθεος εἵνεκεν, καὶ τῶ κατὰ σύντηξιν κινδυνώδεος, καὶ τῆς ἐς διαδέξιν γένεος χρείης, λύσιν χρὴ

μὴ βραδέως τὴν γονόῤῥοιαν, πάντων κακῶν οὖσαν αἰτίην. πρόπισα μὲν ὦν ὅκως ῥεῦμα κοινὸν ἰῆσθαι σύψεσι τῇσι ἀμφὶ τὴν κύστιν καὶ τὴν ῥοιὴν τῶν χωρίων, καὶ ἐμψύξεσι ψυῶν, λαγόνος, αἰδοίων, διδύμων, ὅκως μὴ ῥέῃ ἐς πολλὸν ἡ γονή· ἔπειτα αὖθις ἀλεῖψαι τὸ πᾶν, ἐς τὸ τὰς ἀφόδους ξηραίνειν. σύψεσι μὲν ὦν καὶ τέγξεσι, ἔλαιον μὲν, τὸ ἀπὸ τῆς ὄϊος ξὺν τοῖς λύμασι· λίπας δὲ τὸ ῥόδινον μῦρον, ἢ τὸ διὰ τῆς οἰνάνθης ξὺν οἴνῳ λευκῷ εὐώδεϊ, ἐκ προσαγωγῆς δέ. ἀλεαίνοντα λίπας τὸ κοινὸν, καὶ μηλίλωτον ἐκζεσθὲν σὺν αὐτῷ, καὶ σάμψυχον, καὶ λιβανωτὸς, ἢ κόνυζα· ἄριστον καὶ ἀνήθου κόμη, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ ῥυτή. τοῖς δὲ, ἐς τὰ ἐπιπλάσματα χρέο, κριθῶν καὶ ὀρόβων ἀλίτοισι, καὶ ἐρυσίμου τοῦ σπέρματος. καὶ νίτρον· μάλιστα δὲ ἐς τὴν ἁπάντων ξύμπνοιαν καὶ ξυνάφειαν. τοιάδε καὶ ἐπιπλάσματα, ὁκόσα φοινίσσει, καὶ ἰόνθους ἐγείρει, καὶ τὸ ῥεῦμα παροχετεύει, καὶ ἀλεαίνει τὰ χωρία. τοιόνδε τὸ χλωρὸν ἐπίπλασμα, καὶ τὸ διὰ τοῦ καρποῦ τῆς δάφνης· πιπίσκειν δὲ καὶ τοῦ κάστορος συχνὸν, καὶ τῆς ῥίζης τοῦ ἀλικακκάβου ὁκόσον δραχμῆς ὁλκῆς, καὶ τῆς ἡδυόσμου τὸ ἕψημα· ποικίλων δὲ τὸ διὰ τῶν δύο πεπερέων, ἡ Σύμφωνος, ἡ Φίλωνος ἄριστον, καὶ διὰ τοῦ σίγχου τοῦ θείου φάρμακον ποτὸν, καὶ ἡ τοῦ Βυσίνου, καὶ ἡ διὰ τῶν ἐχιδνῶν τῶν ἑρπετῶν. τὸ ξύμπαν δὲ διαίτῃ διδόναι, ἐπιτρέπειν τε καὶ πιστεύειν χρὴ καὶ γυμνασίοισι καὶ περιπάτοισι καὶ αἰώρῃσι. τάδε γὰρ τὴν ἕξιν ἐς θερμασίην τρέπει, ὅπερ ἐπὶ τῷ πάθεϊ χρέος· εἰ δὲ καὶ σώφρων ἔοι ἐπὶ τοῖσι ἀφροδισίοισι, καὶ λούοιτο ψυχρῷ, ἐλπὶς ὡς ὤκιστα ἀνδρωθῆναι τὸν αὐτόν.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΟΜΑΧΙΚΩΝ, κεφ. ϛ

ΗΕν τοῖσι ἄλλοισι πάθεσι μετὰ τῆς θεραπείης δίαιτα, ἐς ἰσχὺν καὶ κράτος τοῦ σώματος, εὖ πέφυκε ἀγαθή· στομαχικοῖσι δὲ

μούνοισι ἥδε γίγνεται πλημμελής. ὅκως ὦν αὐτὴ γίγνοιτο φερέσθω. ἱκανὴ γὰρ αἰώρη, περίπατοι, γυμνασίη, φωνασκίη, τροφαὶ ἐς πέψιν ἀγαθαὶ ἀναμαχέσασθαι τὴν τοῦ στομάχου κακοσιτίην· ἀδύνατον δὲ τάδε καὶ ἀπεψίην λῦσαι μακρήν, καὶ τὴν σκελετεύην τοῦ σκήνεος εὔογκον σάρκας ποιῆσαι· πολλὸν δὲ μέζον ἐπὶ τουτέων ἔστων αἱ τῇσι κάμνουσι χάριτες, καὶ τὸ καθαρῶς ἅπαν δρᾶν, καὶ τῇσι ἐπιθυμίῃσι ἕπεσθαι τὸν ἰητρὸν, μὴ μεγάλα βλάπτοντα. ἄρειστον γὰρ τόδε, ἢν μὴ κάρτα ὠφελεύντων ὄρεξις ἥκῃ. φάρμακα δὲ ποτά, χυλοί, ἀψίνθιον, καὶ νάρδος τὸ μύρον, καὶ ἡ διὰ τῶν θείων, καὶ τοῦ ἐν πέρσαις ὁ καρπός, καὶ ζιγγιβέρεος, καὶ πεπέρεος, καὶ σεσέλιος· τάδε πεπτήρια καὶ κατὰ τοῦ στέρνου ἐς στύψιν ἐπίθημα, νάρδοι, μαστίχαι, ἀλόαι, ἀκακίαι, καὶ μήλων κυδωνίων ὁ χυλός· καὶ αὗται δὲ τῶν μήλων αἱ σάρκες ἀμφιθλασθεῖσαι ξὺν φοίνιξι ἐπίθημα στύφον. ἀτὰρ καὶ τἄλλα ὁκόσα μοι ἐς διαβήτεω γεγράφαται ἐς δίψεος ἄκος. τὰ ωὐτὰ γὰρ καὶ τοῖσι δίψος γίγνεται· ὁ δὲ τόνος τοῦ στομάχου ἄδιψον στομαχικοῖσι.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΟΙΛΙΑΚΩΝ, κεφ. ζ.

ΗΝ τῶν σιτίων ἀκρισίης ἡ κοιλίη ἔῃ, διαῤῥέῃ δὲ ἡ τροφὴ ἄπεπτος, ἄθρεπτος, ὠμή, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ὄγκον ἀνίῃ, κοιλιακοὺς τούσδε κικλήσκομεν. ψύξει μὲν ἐμφύτῳ τῷ τῆς ἐς πέψιν θερμασίης, ἀτονίῃ δὲ τῆς ἐς ἀνάδοσιν δυνάμιος. χρὴ ὦν τὴν κοιλίην προσφόπισα μὲν πόνων ἀνιέναι, ἠρεμίῃ, καὶ ἀποσιτίῃ. ὧδε γὰρ παλινδρομέουσι αἱ δυνάμιες· ἢν δὲ καὶ πλῆθος τῶν ἐν τῷ στομάχῳ φαντασίη ἔῃ, νήστεσι ἐμέτοισι χρέεσθαι ἀφ' ὕδατος ἢ μελικρήτου· τὴν κοιλίην δὲ σκέπειν καὶ τέγγειν ἐς στύψιν, ἐρίοισι μετὰ τοῖς δὲ οἴοις πιναροῖσι· λίπαϊ δὲ ῥοδίνῳ μύρῳ, ἢ τῷ διὰ τῆς οἰνάνθης, ἢ μηλίνῳ· ἄρειστον κἢν ἀπὸ

τοῦ σχοίνου, καὶ ὑποκύστιδι, ἢ ὀμφακίῳ· ξὺν τοῖσδε δὲ ἐπι-
πλάσματα, θερμὰ μὲν ἐς θίξιν, ἐς δύναμιν δὲ στρυφνά· καὶ
ἤν τι τοῦ ἥπατος ἢ τῆς κοιλίης κατὰ στόμα ἐντάσιες, ἢ φλε-
γμασίαι ἔωσι, σικύην προσβάλλοντα ἐντάμνειν· καὶ ἔστι οἷ-
σι τόδε μοῦνον ἤρκεσε· ἐπὴν δὲ κηρωτῇσι ἐς οὐλὴν ἥκῃ
τὰ τρώματα, ἢ δὲ ἐπὶ σκληρείῃ κραίνῃ, τῇ δὲ βδέλλας τὰ θη-
εία προσβάλλειν· ἔπειτα ἐπιθήματα πεπτικὰ ἐπιθέναι, ὁκοῖον
τὸ διὰ τῶν σπερμάτων· ἢν ἴσχῃ χαμαιλέοντος ῥίζαν, ἄριστον, καὶ
ἔνθα οἱ τῆς δάφνης ἔασι καρποὶ, καὶ τὸ μάλαγμα ἐπίκλη-
σιν τὸ χλωρὸν, καὶ τοὐμὸν τὸ μυστήριον. τάδε γὰρ μαλάσσει τε
καὶ ἀμύσσει, καὶ θερμασίην ἐγείρει, καὶ ἄφυσα τὰ σπλάγχνα
ποιέει, ὧν περ ἐς στύψιν χρέος· ἀτὰρ καὶ σίνηπι καὶ λίμνησις,
καὶ εὐφόρβιον, καὶ ὁκόσα τοιάδε πάντα τὴν μὲν ψῦξιν κωλύει,
ἀνάκλησιν δὲ θέρμης ποιέεται. τοιάδε χρὴ καὶ πιπίσκειν φάρ-
μακα ἐς στύψιν. χρέος μὲν προόπισα, ὁ τοῦ ἀρνογλώσσου χυ-
λὸς ξὺν ὕδατι ἑψημένῳ μύρτοισι, ἢ κυδωνίοισι μήλοισι·
ἄριστον καὶ γίγαρτον σταφυλῆς ὀμφακίτιδος· οἶνοι τῶν κάρτα
στυφόντων· ἔπειτα δὲ τὰ διαθαίνοντα τὴν γαστέρα φάρμακα, ποτὰ
ὁκόσα διὰ ζιγγιβέρεος καὶ πεπέρεος, καὶ σελίνου τε καρποῦ τοῦ
ἀγρίου τοῦ ἐν πέτραις, τὸ διὰ τῶν θηρείων τῶν ἐχιδνῶν πη-
κτικώτατον· ἢν δὲ ἐπὶ τοῖσι μηδὲν ἢ σμικρὸν ἐνδιδῷ, τοῖσι ἀπὸ
ῥαφανίδων ἐμέτοισι χρέο· ἢν δὲ καὶ ἐγκρύψῃς ταῖσδε ἐλλε-
βόρου τοῦ λευκοῦ ῥίζαν ἐς μίην νύκτα, εὐτονωτάτη ἄν σοι γένοι-
το ἡ κάθαρσις, ἔς τε τὴν τὴν τῶν ὑγρῶν τῶν ψυχρῶν κάθαρ-
σίν τε καὶ ἔκκρισιν, καὶ ἐς τὴν ἔξαψιν τοῦ θερμοῦ· ἀτὰρ καὶ
ἡ δίαιτα καὶ ὁ βίος τοῖσδε ἔστω ξύμμετρα. οἱ ὕπνοι νύκτωρ
μὲν, δι᾽ ἡμέρης δὲ περίπατοι, ἀναφωνήσιες, αἰώρη ἤ τε ἐν δά-
φνῃσι, ἢ μυρρίνῃσι, ἢ θύμῳ. ἔχει γάρ τι ἡ διαπνοὴ καὶ ἡ ἀνα-
πνοὴ τοιόνδε φάρμακον πεπτήριον· γυμνάσια, τρίψιες, χειρονο-
μίη, ἁλτήρων βολῇσι τοῦ θώρηκος, καὶ τῆς κοιλίης κόποι,

προσθέσιες. σμικρότατα γὰρ εἰς τόνον εὐσταλὲς ἄρτος. ἐπὶ τῇδε φοίνιξις, προσίπατοι ῥαθυ- * *

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΡΘΡΙΤΙΔΟΣ καὶ ἰσχιάδος, κεφ. ιβ.

* Σιτίων καὶ ῥαφανίδων πολλάκις· ἔπειτα ἐς τὸν ἐλλέβορον ἄγειν· δίαιτα δὲ ἡ ἐπὶ τοῖσδε, ξυνὴ τοῖσι ἄλλοισι πάθεσι, καὶ ἐπὶ τῇ διαίτῃ, ἄλειψις, ψυχρολουσίη θαλασσίη. μάλιστα μὲν οὖν, ἅπασι ἀρθριτικοῖσι ξυνὰ ἄκεα· καὶ γὰρ καὶ τοῖσι ποδαγρικοῖσι ἐλλέβορος τὸ μέγα ἄκος· ἀλλὰ ἐν τῇσι πρώτῃσι προσβολῇσι τοῦ πάθεος. ἢν δὲ ἐκ πολλῶν μὲν ἤδη χρόνων ἔῃ, ἀτὰρ καὶ ἐκ διαδέξιος πατέρων φανῇ, ξυναποθνήσκει ἡ νοῦσος· ἐς δὲ τοὺς παροξυσμοὺς τῶν ἄρθρων, τάδε χρὴ πορήσειν· εἴρια μὲν ἔστω ἐξ οἴος τὰ οἰσυπώδεα· τέγξιες δὲ διὰ ῥοδίνου καὶ οἴνου· μετεξετέροισι δὲ καὶ σπογγιὴ ξὺν ὀξυκρήτῳ ὤνησεν. ἔπειτα ἐπίπλασμα ἄρτος, ξὺν τοῖσι ψύχουσι κολοκύντης καὶ πέπονος, καὶ σικύη λιτὴ, καὶ ἀρνόγλωσσον ἡ βοτάνη, καὶ ῥόδων τὰ φύλλα. ἀτὰρ καὶ ἡ σιδηείτις ἄπονος ξὺν ἄρτῳ, καὶ βείῳ, καὶ συμφύτου ῥίζα, καὶ πεντάφυλλος ἡ βοτάνη, καὶ πράσιος ἡ τοῖσι φύλλοισι λεπτή. τῆσδε μέντοι τὸ μὲν ἀφέψημα, ἐξάντλημα ἄπονον· αὐτὴ δὲ ἐπίπλασμα ξὺν ψιξὶ, ἢ κριθῶν ἀλίτῳ· μήλων τε τῶν κιτρείων τὸ ἄβρωτον ξὺν ἀλφίτοισι ἄριστον· σῦκα ξηρὰ, καὶ θάσια, ξὺν τινὶ τῶν ἀλίτων. ἥδε μέντοι ψύξιος ἡ ὕλη· καὶ τόδε μέντοι ἄλλοτ' ἄλλον ὤνησε, καὶ τωυτὸν ἄλλοτε ἄλλῳ· μετεξετέροισι δὲ, τὰ ἀλεαίνοντα ξυμφέρει, καὶ τωυτὸν ἄλλοτε ἄλλῳ ὠφελέει. λόγος δὲ καὶ τόδε κάρτα ἄπονον ἔμμεναι· αἶγα χρὴ βοτάνης τῆς ἴειδος ἐμφαγεῖν· ἐπὴν δὲ πλησθῇ, διαλείποντα ὁκόσον ἡ νομὴ ἐν τῇ γαστρὶ μαχθείη, καταθῦσαι τὴν αἶγα, ἢ δὲ ἐντὸς τῆς γαστρὸς ἐς τὴν κόπρον εἰσκρύψαι

τὼ πόδε· φάρμακα δὲ μυρία. καὶ γὰρ τοὺς νοσέοντας, ἑωυτῶν φαρμακέας εὐπόρους τίθησι ἡ ξυμφορή· τῶν δὲ ἰητρῶν τὰ φάρμακα, ἐν τῇσι γραφῇσι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ, κεφ. ιγ.

Τῶν νούσων μέζονα χρὴ τὰ ἄκεα ἐς λύσιν αὐτέων ἔμμεναι· ἐλέφαντος δὲ τηλικούτου κακοῦ, τίς ἀξιόνικος γίγνοιτ' ἂν ἰητρείη. οὐ γὰρ μέρεϊ ἢ σπλάγχνῳ ἑνὶ, ἢ ἔνδον ἐνσκήπτει μοῦνον, ἢ ἔξω τὸ κακὸν ἕρπει, ἀλλὰ ἔνδοθί τε ὅλῳ τῷ ἀνθρώπῳ ἐνοικέει, καὶ ὅλον ἔξωθεν ἀμπέχει. ἀτερπὴς μὲν καὶ φοβερὸν ἰδεῖν· θηρίου γὰρ ἰδέη· δέος δὲ ξυμβιοῦν τε, καὶ ξυνδιαιτᾶσθαι, οὐ μεῖον ἢ λοιμῷ· ἀναπνοῆς γὰρ ἐς μετάδοσιν, ῥηϊδίη βαφή. τί ἂν οὖν εὕροι τις ἐν ἰητρικῇ οὐδὲ ἄξιον ἔχον ἄκος. ἀλλὰ γὰρ πάντα χρὴ ξυμφέρειν φάρμακα, καὶ δίαιταν, καὶ σίδηρα, καὶ πῦρ· καὶ τάδε, ἢν μὲν ἐπὶ νεοτόκῳ τῷ πάθεϊ προσβάλῃς, ἐλπὶς ἰήσιος· ἢν δὲ ἐς ἀκμὴν ἥκῃ ηὐξημένος, καὶ ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι ἑδραῖον ᾖ, ποτὶ καὶ ἐς τὰ πρόσωπα προσβάλῃ, ἀνέλπιστος ὁ νοσέων. τάμνειν οὖν τὰς ἐπ' ἀγκῶνι φλέβας ἄμφω δέ· τάμνειν δὲ καὶ τὰς ἐπὶ σφυροῖσι αὐθημερόν. κρέσσον γὰρ ἡ διάστασις, ἔστε πολλὴν τὴν τοῦ αἵματος ῥοὴν, καὶ ἐς ἀνάκλησιν τῆς δυνάμιος. χρεὼν γὰρ αἷμα πολλάκις καὶ πολλ' ἐκχέαι, τοῦ πάθεος τὴν τροφήν· σμικρὸν δὲ ἐν αὐτέῳ τὸ χρηστὸν τῆς φύσιος ἡ τροφή. ξυντεκμαίρεσθαι οὖν ἀφαιρέοντα τὸ πονηρὸν καὶ ἔντηκτον, μεσηγὺ τὸ οἰκεῖον, μέσφι δ' ἂν προσαπαυδήσῃ ἀτροφίῃ ἡ νοῦσος. ἡ γὰρ νεαρὴ ξυμπλακεῖσα τῷ σώματι, χρόνῳ μακρῷ ἠμαύρωσε τὴν παλαιήν· ἔπειτα τὴν ἱερὴν πεπίστευκεν μὴ ἐσάπαξ· ἀλλὰ γιγνέσθω πάντα πολλάκις, ἐξ ἀναλήψιος καὶ παλινδρομίης. ἔστω καὶ ἡ ἄλλη κάθαρσις φαρμακώδης ἐν σιτίῳ· ἢ ἐπὶ τῷ ἰχίῳ ἢ ἔκλεξα ἔστω. ἡ δὲ γάλα ἀδιάκριτον· πολλὸν δὲ ἔστω τόδε ἐς

διαχώρησιν

διαχώρησιν πιεῖν· ἐχέτω δὲ μοίρην τὴν πέμπτην ὕδωρ, ὡς πᾶν τὸ γάλα διεκκενεῖν. ἐς ἐμέτους δὲ θαμινὸν ἄγειν νήστιας τὸ πρῶτον· ἀπὸ σιτίων δ' αὖθις· ἔπειτα ἀπὸ ῥαφανίδων. πολλάκις δὲ καὶ ξυνεχέως πάντα γιγνέσθω. ἐς ἐλλέβορον ἄγοντα καιρῷ παντὶ, μᾶλλον δὲ ἦρος καὶ φθινοπώρου διδόναι ἡμέραν ἀφ' ἡμέρας· καὶ αὖθις ἐς νέωτα· κἢν ἡ νοῦσος κρατυνθῇ, φαρμάκων ποτῶν, ὁκόσα τις γιγνώσκει πιπίσκειν. ἀγαθὸν γὰρ φαρμακεύειν πολλὸν ἐς ὄνησιν. κἀγὼ δὲ ὁκόσα γιγνώσκω γράφω, κεδρίης κύαθον ἕνα· κράμβης δύο μίσγοντα διδόναι.

ἄλλο. Σιδηρείτιδος τοῦ χυλοῦ κύαθος εἷς, τριφυλλίου εἷς, οἴνου καὶ μέλιτος κύαθοι δύο. ἄλλο. ἐλέφαντος τοῦ ὀδόντος ῥινήματος, ὁλκῆς δραχμὴ, ξὺν οἴνῳ κρησίου κυάθων δύο· ἀτὰρ καὶ τῶν ἐχιῶν τῶν ἑρπετῶν θηρίων αἱ σάρκες, καὶ αἵδε ἐς ἀρτίσκους πεπλασμέναι πίνονται· ἀποτάμνοντα δὲ χρὴ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς οὐραίης ἕκαστον, ὁκόσον δακτύλους τέσσαρας, τὸ λοιπὸν ἕψειν ἐς διάκρισιν τῶν ἀκανθῶν. τὰς δὲ σάρκας ἀρτίσκους διαπλάσαντας, ψύχειν ἐν σκιῇ· πιπίσκειν δὲ τοῖσδε, ὅκως καὶ τὴν σκίλλην· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἔχιες ὄψον ἐν δείπνῳ, ὡς ἰχθύας δὲ χρὴ τούτους σκευάσαι. ἢν δὲ τὸ δι' ἐχιδνῶν τὸ ποικίλον παρέῃ φάρμακον, ἀντὶ πάντων πίνειν τόδε. ἴσχει γὰρ πάντα ὁμοῦ· ῥύπτειν δὲ καὶ τὸ σκῆνος, καὶ τοὺς ὄχθους διαλεαίνειν. φάρμακα δὲ ἄλλα μυρία τῶν κελτῶν, οἳ νῦν καλέονται γάλλοι· τὰς λιτρώδεας τὰς ποιητὰς σφαίρας, ᾗσι ῥύπτουσι τὰς ὀθόνας σάπων ἐπίκλην, τῇσι ῥύπτειν τὸ σκῆνος ἐν λουτρῷ ἄριστον· καὶ ἀνδράχνην, καὶ ἀείζωον ξὺν ὄξει, ἀτὰρ καὶ λαπάθου ῥιζέων ἀφέψημα. ξὺν ἀπύρῳ θείῳ ῥύπτει καλῶς. ποικίλον δὲ ἀλκυονίου τοῦ λείου, καὶ νίτρου, καὶ τρυγὸς ὄξεος κεκαυμένης, καὶ στυπτηρίης σχιστῆς, καὶ θείου τοῦ ἀπύρου, καὶ κόστου καὶ ἴρεως, καὶ πεπέρεος. τάχα δὲ χρὴ πάντα μίσγειν ἑκάστῳ τὸ πρὸς δύναμιν· ἄλλο δὲ ἴσον καὶ τόδε καταπάσσοντα ἀνατρίβειν. ἐς δὲ τοὺς

ὄχθοις τοῦ προσώπου, κλημάτων τὴν σποδιὴν, ξὺν τινὶ θη-
ρίων στέατι μίσγοντα χρίειν, λέοντος, ἢ παρδάλιος, ἢ ἄρκτου,
ἢν δὲ μὴ, χηναλώπεκος. ὅμοιον γὰρ ἐν ἀνομοίῳ, ὅκως πίθη-
κος ἀνθρώπῳ ἄριστον· καὶ ἀμμωνιακὸν τὸ θυμίημα, ξὺν ὄξεϊ,
καὶ ἀρνογλώσσου χυλῷ, ἢ πολυγόνου, καὶ ὑποκυστὶς, καὶ λύκιον·
ἢν δὲ πελιδναὶ ἔωσι αἱ σάρκες, προσεγχαράσσειν ἐγχυλώ-
σιος εἵνεκεν. ἢν δ᾽ ἐπὶ τοῖσι δριμέσι ῥεύμασι ἀναδαρέντα
πρηΰνειν τὰ μέρεα ἐθέλῃς, τήλιος ἀφέψημα, ἢ πτισάνης χυ-
λοῦ ῥύμμα μαλθακόν· λίπας δὲ ῥοδίνου, ἢ σχινίνου. λουτρὰ δὲ
ξυνεχέα ξύμφορα ἐς ὑγρασμὸν, καὶ ἐς διαπνοὴν τῶν κακῶν
χυμῶν· τροφὴ δὲ καθαρὴ, εὔχυμος, εὔπεπτος, ἁπλῆ, καὶ δίαι-
τα εὐκρινὴς πάντῃ, καὶ ἐν ὕπνοισι, ἢ καὶ περιπάτοισι, καὶ χώ-
ρῃσι· γυμνάσια, δρόμοι, καὶ ἀνειλήσιες, καὶ κωρυκοβολίαι· ἅ-
παντα ἀκάματα ξὺν ἐμμελεῖ ἐπιτάσι. ἔστω δὲ καὶ ἀναφώ-
νησις τοῦ πνεύματος, γυμνάσιον τὸ καίριον. ἐσθὴς ἔστω καθα-
ρὴ, οὐχ ὡς ὁρῆσθαι μοῦνον ἡδὲ, ἀλλ᾽ ὡς ὅτι καὶ τὰ πινόεντα, ὀ-
δαξώδεα τῷ δέρματι. πιπίσκειν ἀψινθίου τοῦ οἴνου νήστιας.
ἄριστον δὲ ἄρτος ἐκ κριθῶν, καὶ τάριχος ὡραῖος, καὶ σμικρόν τι
μαλάχης, ἢ κράμβης ἡμίεφθον, ξὺν κυμίνου ἐμβάμματι·
ἐς δὲ δεῖπνον, σταφυλῖνος ἢ μᾶζα, καὶ χόνδροι ξὺν τῷ οἴνῳ, καὶ
τῷ μέλιτι παλαιῷ τὴν μίξιν, καὶ τὰ θαλάσσια, ὁκόσα τὴν γα-
στέρα ὑπολύει, τελλίνων ζωμοὶ, ὄστρεα, ἐχῖνοι, καὶ τῶν ἰχθύων
οἱ πετραῖοι· χερσαίων δὲ τὰ θήρεια, λαγῶς, ἢ σῦς. πετεινῶν, πέρ-
δικες πᾶσαι, φάσσαι, πελειάδες, καὶ ὁκόσα ἡ χώρη ἄριστα ἴσχει.
ἀκροδρύων, τὰ ὡραῖα· οἶνοι γλυκέες, οἰνωδέων κρείσσονες. λου-
τρὰ φύσει θερμὰ, θειώδη· καὶ βίος ἐν ὕδασι μακρὸς, εἴθε καὶ
θάλασσα καὶ πλοῦς· ἐλλεβορισμοὶ, ἐλλέβορος λευκὸς μὲν, τῆς
ἄνω κοιλίης κάθαρσις· μέλας δὲ, τῆς κάτω, καὶ ἔστιν ὁ λευκὸς
οὐκ ἐμετήριον μοῦνον, ἀλλὰ καὶ ξυμπάντων ὁμοῦ καθαρτη-
ρίων ὁ δυνατώτατος, οὐ τῷ πλήθει καὶ τῇ ποικιλίῃ τῆς ἐκκρί-

σιος· τόδε γὰρ καὶ χολέρῃ ἁρμόσει· οὐ μὴν ἐντάσεσι καὶ βίῃ τῇσι ἐπὶ τῇσι ἐμέτοισι· ἐς τόδε γὰρ ναυτίη καὶ θάλασσα κρέσσον· ἀλλὰ δυνάμει τε ποιότητι οὔτι φαύλῃ· τῇσι γὰρ καὶ ὑγιέας τοὺς κάμνοντας ποιέει, καὶ ἐπ' ὀλίγῃ τῇ καθάρσει, καὶ ἐπὶ σμικρῇ τῇ ἐντάσει. ἀτὰρ καὶ πάντων τῶν χρονίων νούσων ἐς ῥίζαν ἱδρυμένων, ἢν ἀπαυδήσῃ τὰ λοιπὰ ἄκεα, τόδε μοῦνον ἰητήριον. πυρὶ ἴκελον γὰρ ἐς δύναμιν λευκὸς ἐλλέβορος, καὶ ὅ,τι περ πῦρ ἐργάζεται ἐκκαῖον, τοῦδε πλέον ἐλλέβορος εἴσω παρεκθέων ἁρμόσει, εὔπνοιαν μὲν ἐκ δυσπνοίης, ἐξ ἀχροίης δὲ εὔχροίην, καὶ ἀπὸ σκελετίης, εὐσαρκίην.

ΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ σφαλμάτων τινῶν ἐπανορθώσεις.

Σελίδ. στίχ.

1 πόις, καὶ βληχροὶ

πλησ. ἴσως, πλησίον δέος. ἄλλως δὲ, ἰδέας

2 περιγν. ὑπ' ἀπειρίης

κλάειν, ἀνακλαίειν, καὶ ἀνακλάζειν

καὶ σφ. ἴσ. τὴν ἡμέρην

ἐνπν. καὶ μέγα ἐμβοεῖν

3 τό, ἐν δὲ χρόνῳ

καὶ ῥῖνα, ἄνεσις δὲ

ναι, ῥηϊδίως λυθῆναι

4 πᾶσι, ἠρεμεῖσθαι

5 ἐν ἐκλ. γράφε, κεκλασμέναι· σκέλεα ξυγκεκαμμένα ἐναντίως.

6 ἐπευθ. τε καταπάξαι

φλεγ. πνεύματος ἢ πάθοις

ρην, ὑπὸ τοῖς

θρωποι, ἴσως, ἀπὸ λύσσης

7 εἴσοισι, γρ. ἴκελαι

μᾶλλ. γρ. ἀφωνίη· πνῖξις

8 ἐς τὰ, εἵλκωσε

πετάσθη, τε ἔπνιξε

θαι τε, γρ. πτέρυγες

10 ροι, κακοδμίη

παχὺ, κινηθέων

11 σαν, γρ. ὁ ὑμὴν, ἄλλως

οὐ μὴν

32 μᾶν. τὸ πῦον

33 ῥοφέω, περιβάλητοι

λα περιγ. χ. σμικρῇ αἰ-

τίῃ, οὐδὲ σμικρῇ

34 περι. εἰς μακρὸν

35 φρων, τὴν ἱερὴν

36 χειμ. χ. χ. ἐμψοισι

ψις, ἐπεὶ δ'

37 αἰτί, φθορῆς

τοῦ ἥπ. διακινδυνευομένης

38 οσίχι, χ. αντιπεριέησιν

τῇ, μακρὴ καὶ οὐ

21 ρέων, οἷσι παρεμφήνῃ

24 λατοι, ἐξιερωμένης

δεα, ἴσως, ῥινίδιος, ἄπο-

ρος

25 κεν. κοιναὶ

26 νω, χ. πνευμτχ

27 νώτ. χ. τὸ πλεῖς.

28 θρη, ἢ ὄκνος

29 τῷ, ἐμφύνῃ

32 πω ἴζ. περὶ ὦτα τὸ

33 ὁκόσ. δὲ ὀξύτητι, ἐν

34 ται, ἄνω τῆς ὑστέρης

35 χοιλώ, ζωῶδες

γυναικ. ἥκιστα ἐκ τὸ

36 ἐς τὸ, ἄμφοδον, ἐσφαλ-

μένως

κοιλ. ἐπηρμένω

37 εἰ, αἰτί. χρονίων σημειω-

τικὸν βιβλ.

μετ τὸ κεφάλαιον π. ἴσω

καὶ ἄλλο, Γεεὶ πνευματι-

κῆς, κεφ ι. περὶ οὗ

καὶ ἐφεξῆς οὐδὲν δεῖ

εἰσκεῖ).

38 ματος. τὰ χρὴ αἰασμ.

σι πυρ. ἀπὸ πλήσιος

σι δὲ, ὅσον ὁρῶν

39 ἰαμβ. ἐν κυβερνήη αὐλῶν

41 πεψ. νωστίης

42 τοῖσι, μαραινομένοισι

ίω, ἐς ἐρήμιω

ὥρη, θέρος μὲν καὶ φθι-

νόπωρον

μὲ, ἴσως, εἰ γὰρ ἥσυχοι

ιῶ, φιλανθρωπίη

φυρσοι, ἴσως, ὀλοφύρσιες

ἐς

43 χόνδρ. ὁκόσα βρομώδε-

ες. ὡς ἐξ ἀλὸς ὀρυ-

χθέη

46 ἐς τὸ, ἄμφοδον αἰδῶσι,

ἐσφαλμένως, ὡς δο-

κεῖ

47 ἀπὸ πλ. τοῦ σώματος

σμῷ, σμῶν

γυναικ. προσκαίρου

χεῖρες, ἴσως, ἐς τὸ ἴσον

48 μα, ξιωαφέα καλέε-
ται
τὰ δεξ. μέσφι πάρεξ τῶν δὲ
λαξαμ. ἐς χεσμὰν
49 των, καὶ κραίνουσι
ὅπε, ἤδε
50 μός. παλαίνεται
παγος, ὄψαι ἐς τὸ
51 ΗΝ. ἐκλὸς ἐξ
παναγ ἔμπυοι οἵδε
γεχθέν. ἔμπυοι
ἴδια, διὰ φθονῆς
52 δὲ τῇ βιώσῃ
53 χέδρ. χέδρωχοι
ἢ ὑγρ. ἐκκέη
55 μικρὸν, ἴσως, μακρὸν
57 πνεύμ. κολπώδεα
πρήξι, δίνθεται
θρά. ῥογμὸς, ἐγχήγορσις
νη. ἴσως, ἐπιθυμίη ἐς τὸ
60 αἱμ, γρ. αἱμάλωψ
62 ὀμίχλ. ὡς μὴ δοκέειν
63 ὅδε, ἴσως, ὧδε
βάγοισι, μηδαίτεροι χροιῆ
64 λαβῃ, ἰδέῃ ἐργασίῃ
65 μότερον, λευκόχροοι
66 σαπρ, χυμασι
ἔγχρον. ἐνύδρωπα
δὲ, ἡ ὠχρότης
67 δεῖν, τῇ ἕψις
τὸ ἐπὶν, ὡμὴν
69 τέχν. ἴηνται
70 γόνεσι, ἐμπλέη
σαρκ. ἐν ανελπίστοισι
βραχ. ποθαι
71 μεταρ. μεταρρέει
72 ἡ οὐρ. αὐτέων
πον, ὑδέειη
73 οὐ γὰρ, ἴσως, ἀφέσιος
74 τα πολλ, πονῶντες
75 Νεφρ. χροιὴ ἢ
77 ἰδέα, ἡ περὶ, τὸ, ἡ παρ
οὐρέουσ. ἡ ξυμμορφή.
78 μὴν, φαρμάκῳ ἀμφι-
θρύπτω
θρωπ. μὲν ἰδύρων
τῆσι, μηδώσεσι
κύστις, οὐ δίνησι
80 ἡ φορ. ῥοὴ τὸ γοῦν γίγν.
λευκ. ἀπόσιτοι, ψυχροὶ,
ναρκ. νάρκαι σκηέων ἀ-
κρατέες, καὶ ἐς παν-
τα παρετοί.
ρῆς, ἀλγέης μέσφι
σι, ὑπ' ἀκρατίης γίγνον-
ται. κρέασιν μὲν οἶνον
81 νον, ἄθεντα μὴν. καὶ, ἀνα
πεμπάζονται δ' ἐν
αὐτῇ
84 λίνον, ἐπ' ἄνθρακος

ποῖσι, ἐν κυμβάλοισι
86 ἢ ῥυτέων, γρ. βρυλέων, ὡς
αἴω, σελίδ. 10.
κρίσ. πνιγεσμὸς
87 πλεῦν. ἴσως, ἀμφὶ ἐντέ-
ρου τοῖσι ἀγνοοῦσι
τὸ πρῆγμα
γος, θρομβοῦται γὰρ
88 χὴ δὲ, ἡ νομὴ
89 δὲ, ὥρης
πιλῶ, ἴσως, διαρρέειν
ἐντ. ἐν τούτῳ οἷσι θερμὸν
ἐῶν
τε, καταπέσσειν, καὶ, ἀναίσ
σειν
90 δὲ, ἐπὶ πλ.
91 πεσα, ὁμοίην πάσχει
92 χαλ. πᾶς ἐστι ἐντε.
93 καὶ ἐν, καὶ ὀξέων οἷσι
κνὸν, καὶ χώσιος, τῇδε
94 ἢ ὀσφ. ἴσως, ὀκέλλει
95 οἱ τῶν, οἱ π ων δὲ
δὲ λικέων
φαρμα. χρὴ, ἴσως, χρῄζει
96 σκήν. γρ. οἱ θρήϊκες
97 τε καὶ, τοῖσι ὤμοισι
φεσι, μεγαντέρῳ
98 πάγος, ὡς ἔτι
99 ῥηϊδίη, ῥηϊδίως
100 θος, ῥύπτει δὲ συχνάκις,
βαθεῖς
λα, ὄπιες, ἴσως, ὄψιες
101 ται. τὸν ἄνθρωπον
ἄλγος, ἐκ τῶν
102 ὡς γὴρ. δὲ, ἐς φῦμα,
ζωὴν
103 πυρ. ἄλκεα
105 ραφ. εὖ τε
106 π. ισαν. ἴσως, ὡς ἀτρο-
φώτερος
107 θέρμ. διαλυτικὰ, τὰ
τῆς
108 σὺν τὴν πῆσιν
109 ὕλη, ἐστὶ ἄλιτον, ἀντὶ τοῦ
ἄφιτον
πανίη, κουρῇ
110 φορον, πῦρ τὸ
τροφῆς, ἢ κυαμοῦ, ἀλλ'
ἐσφαλμένως, ὡς δο-
κεῖ.
113 φαγῆς, αἱ διηθήσιες
κυωνίῳ, σικυώνιον
ται, εἰργομένου τοῦ
114 χολῶ, ὕσσωπος ἐν με-
λικρήτῳ ἑψηθεῖσα
ἑψηθ. ὀρίγανος· δριμὺ
μὲν
φορῆς, ἀνέζεσθαι κυά-
θων γ.
115 ἀσθή. γρ. αἰσθήσιος

τάδε, γρ. λιμνήσιδος
σησιν, μάστησιν
116 κρον, ἴσως, ἢ ὕφεδρ
117 ἦν, ἣν δὲ, τὸ, ξυνήθεσι
ἀποπλ. ἢ ἐπ' ἄρ.
118 νήτ. δένδρεω
μάλ. εἰ δὲ κάλυμμα
ἔσω, κριστέρη
119 ἄπυρ ἄπωροι
120 δὲ χρὴ, ἐπιπολὴν τῆς
στι, οὐκ ἀεὶ
121 ἐπὶ, ἐκκρεμῆ
καὶ ξυνὼ, οἱ ὧτ, γαιοψη-
λαφίη, ἴσως, γυιοψη-
λαφίη
122 βλωσῇ, γυναικὶ, φλ.
123 δὲ γὰρ, ἐς ἔνθληψιν
νῳ, γρ. ἐν οἷς
124 θριον, μετεξετέροισι
126 τὰ τικλ. πυρίη θερμῇ
127 φεψ. σύκον τε πίονα
128 θρόον, μέζον τοῦ τομῆς
129 κλυσμ. ἐπιπλήσιες
σμοι, χρήσιες
καὶ κλ. πάθος. ἄνω γάρ·
ἀλλὰ ξυνετὸν
131 φλεγ. θερμασίη ἐξώκ.
μῶν ὤν, μιγματώδης
132 σέων, μήλῳ ἑφθῶ
γαστέρ. σέῤῥης δίιτον

γυνκ. ἐξ καιομένης
133 μίσγειν, καὶ κάγχρυ τοῖσι
μης, σικύην, ὃ καὶ ἄλλη
θέστερον δοκεῖ.
134 σιος, πτύελα
δὲ μὴ, πικέριον
κώνου, κοκκάδου
135 ἀλλὰ, δέει τῆς
138 λίπαϊ, γρ. λιμνήσιδος
140 ψύξαι, σύψαι τὸ
141 φλεβ. διαιρεῖ γοῦ
λὸς, μοίρην
κρήτῳ, ξηρὰ πάσσειν
142 πυρ. τῶν χρωμάτων
143 ποικ. ἥκειν
φημα, ἄλεσι
144 κοιλῶ, ἐς τὸ πειρὸν
ος. ἕτερον, ἴσως, ὕστερον
146 λὰ, γρ. χείρων
σιν, ἴσως, ἐμφυώει
δὲ, πλησμονῆς
147 ὀρέγ. γρ. δίψιος
τρείη, γρ. ἐνεργῶ
151 κίνης. ὥρης, ἴσως αἰώ-
ρης
τέρη, λύσαντα
154 λίπαος, γρ. δάφνης
155 κῆν, ἴσως, ἰχαίνουσι
φθω, γρ. τὸν δὲ
αἱ, καύσοισι

158 χρήσ, ἴσως, ἐπ γάλα. καὶ
ἄπωροι, ἢ, ἄπυοι
159 ται, θηραιὸς
160 καὶ ἐ, βάθει
161 τον ἢ, λαπάσιος
ἐς οἵα γε, ἴσως εἴακε
165 ὑπέρορ. ἰαύθη
πλῆθ. ἐσάπαξ ὧν
168 καὶ ωμ. καυτήρων βολὴ
λαιν, ἴσως, ἐμπλάττειν
ται, καὶ τὸ ποιητικὸν
169 λοι, κάρφ

ἐ οἴδε, εὔπνοες
καὶ ἐν. ἴσως, διεξαγωγὸ
172 λεῖοι, καὶ ὑπέρτατοι.
που, ἀρήγειν, ὁκόσον
173 σθαι, φυγῆ γὰρ μοῦνον
177 τοῦ, ἴσως, ἔασι
180 ἀδῆν, ἴσως, ἦν γὰρ
189 HN, ἴσως, ἀκρατὴς οὐ
ἄπεπτ, ἴσως, ἄτρεπτος
γειν, ἐς γύψον.

